

Agenda AB-vergadering/ ambtelijke-bestuurlijke werkconferentie

14 maart 2019, 09.00 – 11.30 uur,
gemeentehuis Veldhoven, Meiveld 1, Veldhoven, raadzaal

Aan Leden Algemeen Bestuur gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

9.00 - 9.55 uur: reguliere AB-vergadering

1. Opening en vaststelling agenda
2. Mededelingen en ingekomen stukken
 - 2.a. Vergaderschema DB/AB 2020 (bijlage 2.a)
3. Verslag(en), actiepuntenlijst(en) en besluitenlijst(en)
 - 3.a. AB 22 november 2018, ter vaststelling
 - Verslag concept d.d. 10 december 2018, 9.30 uur (bijlage 3.a.1)
 - Actiepuntenlijst concept d.d. 7 februari 2019, 12.30 (bijlage 3.a.2)
 - Besluitenlijst concept d.d. 29 november 2018, 12.00 uur (bijlage 3.a.3)
 - 3.b. DB-vergadering 1 november 2018, ter informatie
 - Verslag versie 5 november 2018, 11.00 uur (bijlage 3.b.1)
 - Actiepuntenlijst versie 13 november 2018, 11.30 uur (bijlage 3.b.2)
 - Besluitenlijst versie 13 november 2018, 11.30 uur (bijlage 3.b.3)
 - 3.c. DB-vergadering 6 december 2018, ter informatie
 - Verslag versie 10 december 2018, 9.30 uur (bijlage 3.c.1)
 - Actiepuntenlijst versie 11 december 2018, 9.00 uur (bijlage 3.c.2)
 - Besluitenlijst versie 10 december 2018, 16.30 uur (bijlage 3.c.3)
4. Beleidsontwikkelingen
 - 4.a. Stand van zaken aanbevelingen Arena-onderzoek/bestuurlijk (bijlage 4.a)
 - 4.b. Procesvoorstel herijking Collectieve Taken (bijlage 4.b)
 - 4.c. Actualisatie delegatiebesluit (bijlagen 4.c.1-4.c.2)
 - 4.d. Instrumenteel kader vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht van de provincie Noord-Brabant, presentatie mevrouw Marijanne v.d. Dries (bijlagen 4.d.1-4.d.3)
5. Financiën
 - 5.a. Planning en controlkalender 2019 (bijlagen 5.a.1 en 5.a.2)
 - 5.b. Aanpassing nota waarderen en afschrijven (bijlagen 5.b.1 en 5.b.2)

5.c. *Gezamenlijk aanbesteding van een procesapplicatie (VTH-systeem)
(bijlage 5.c)*

6. Rondvraag

7. Sluiting AB-vergadering

9.55 - 10.00 uur: Koffiepauze

10.00 - 11.30 uur:

Ambtelijke-bestuurlijke werkconferentie

Tijdens dit onderdeel wordt bestuurders en ambtenaren gevraagd gebruik te maken van hun smartphone of ander mobiel device, het verzoek om de app Kahoot! vooraf hierop te installeren (gratis verkrijgbaar in de Appstore/Playstore).

10.00 - 10.05 uur:

Aftrap programma – de heer Marc van Schuppen, AB-voorzitter

10.05 - 10.30 uur:

Presentatie portal ITV – de heer Marinus Biemans en de heer Marc Weekers, gemeente Deurne

10.30 - 11.30 uur:

Gezondheid & regionaal meetnet - de heer Jan van der Meer en de heer Hans Verhoeven, gemeente Eindhoven i.s.m. AiREAS, provincie Noord-Brabant, RIVM, TNO, IRAS/Universiteit Utrecht, GGD, Munisense, ODZOB (bijlagen A-D)

10.30 - 10.40 uur:

Aftrap/discussieleiding door Jan van der Meer

10.40 - 11.00 uur:

Presentatie regionaal meetnet door Hans Verhoeven

11.00 - 11.15 uur:

Betrokkenheid externe partijen: vragen en antwoorden in interactie met de deelnemers werkconferentie

11.15 - 11.25 uur:

Sonderen draagvlak bij deelnemers werkconferentie

11.25 - 11.30 uur:

Follow up proces

11.30 uur:

Slot/resumé – de heer Marc van Schuppen

Vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 14 maart 2019

Agendapunt : 2.a

Vertrouwelijk : nee

Onderwerp Vergaderdata DB/AB ODZOB 2020

Kennisnemen van

De data waarop de vergaderingen van het Dagelijks en Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant in 2020 worden gepland.

Aanleiding

De vergaderdata van DB en AB dienen tijdig te worden vastgelegd.

Kernboodschap

Kennisnemen van onderstaande vergaderdata voor DB/AB ODZOB 2020.

DB: donderdag 20 februari 9.00-11.00 uur

AB/ambtelijke en bestuurlijke werkconferentie: donderdag 12 maart 9.00-11.30 uur

DB: donderdag 2 april 9.00-11.00 uur

DB: donderdag 4 juni 9.00-11.00 uur of 11 juni

AB: donderdag 25 juni 10.00-11.30 uur of 2 juli

DB: donderdag 3 september 9.00-11.00 uur

AB/ambtelijke en bestuurlijke werkconferentie: donderdag 24 september 9.00-11.30 uur

DB: donderdag 29 oktober 9.00-11.00 uur

AB: donderdag 19 november 10.00-11.30 uur

DB: donderdag 3 december 9.00-11.00 uur.

Toelichting

Vervolg/communicatie

Na agendering in de AB-vergadering van 14 maart 2019, zullen de vergaderdata gecommuniceerd worden naar de bestuurssecretariaten.

Bijlagen

-

Concept 10 december 2018, 9.30 uur

Verslag AB-vergadering

22 november 2018, 9.00 tot 10.30 uur, gemeente Helmond, Boscotondo, Frans Joeseph van Thielpark 1, Helmond, Commissiekamer B

aanwezig	de heer M.J. (Marc) van Schuppen, voorzitter	gemeente Best
	de heer Th. (Theo) Martens	gemeente Asten
	de heer A.P. (Fons) d'Haens	gemeente Bladel
	de heer S. (Stef) Luijten	gemeente Bergeijk
	de heer F.F.M. (Frits) van der Wiel	gemeente Cranendonck
	de heer H. (Helm) Verhees	gemeente Deurne
	de heer H.J.M. (Eric) Beex (vanaf punt 2)	gemeente Eersel
	de heer J. (Jan) van der Meer (vanaf punt 2)	gemeente Eindhoven
	de heer R. (Rob) van Otterdijk	gemeente Geldrop-Mierlo
	mevrouw A.A.H.C.M. (Anke) van Extel-van Katwijk	gemeente Gemert-Bakel
	de heer P. (Pieter) van der Stek	gemeente Heeze-Leende
	mevrouw G. (Gaby) van den Waardenburg	gemeente Helmond
	de heer A.J.L. (Tonny) Meulensteen	gemeente Laarbeek
	de heer J. (Joep) Pernot	gemeente Nuenen
	de heer P. (Peter) van de Noort	gemeente Reusel-De Mierden
	de heer A.A.H. (Louis) Swinkels	gemeente Someren
	de heer A.C.W.A.M. (Alexander) van Holstein	gemeente Waalre
	de heer T.P.T.H. (Theo) Geldens	gemeente Valkenswaard
	de heer J. (Jeroen) Rooijakkers	gemeente Veldhoven
	de heer J.J.C. (Johan) van den Hout (vanaf punt 4.a)	provincie Noord-Brabant
	mevrouw J.M.L. (Marloes) Tolsma	DB, secretaris ODZOB
	mevrouw J.J.M. (Judith) le Pair-Sommers	ODZOB
verslag		
afwezig	de heer J. (Jan) Heijman	gemeente Oirschot
	de heer T.J.H. (Tom) van den Nieuwenhuijzen	gemeente Son en Breugel

1. Opening en vaststelling agenda

De heer Van Schuppen opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom.

2. Mededelingen en ingekomen stukken

2.a Brief Ministerie BZK over jaarstukken ODZOB 2017 en begroting 2019

Het AB neemt hier kennis van en uit de complimenten aan de organisatie.

2.b Terugkoppeling gesprek d.d. 17 oktober over legitimiteit van interbestuurlijke samenwerking door Berenschot in opdracht van het ministerie van BZK

In het gesprek dat enkele DB-leden hebben gehad met Berenschot is aangegeven dat het verkleinen van de

afstand tussen verbonden partijen en raden vooral in de uitvoering dient te gebeuren, en niet door het aanscherpen van de GR. De ODZOB kijkt hoe zij in haar communicatie de raden nog beter kan benaderen.

Mevrouw Tolsma meldt dat er in biologische waterzuiveringen (o.a. in Boxtel) legionella is aangetroffen. Hier zijn Kamervragen over gesteld en de minister heeft input gevraagd (waar zitten de risicovolle biologische zuiveringen) aan de omgevingsdiensten. Op landelijk niveau vindt hierover overleg plaats tussen het ministerie van I&W en de vereniging van omgevingsdiensten (OmgevingsdienstNL). Voor de inzet die van omgevingsdiensten gevraagd wordt, dient dekking te komen, hetzij van het rijk, hetzij via de bevoegde gezagen. Een goede communicatie, onder andere met de bedrijven, is van belang. Meer informatie hierover volgt.

Ten aanzien van energie is er via een wijziging van het Activiteitenbesluit een informatieplicht voor bedrijven op komst (1 juli 2019), zij dienen zich te melden bij RVO. Het ministerie van EZK verwacht dat de omgevingsdiensten deze informatie (van 200.000 bedrijven) gaan toetsen. Ook hier is op landelijk niveau overleg over, zowel over de vraag wie de informatie van de bedrijven dient te ontvangen (omgevingsdiensten of de bevoegde gezagen) als over de kosten van deze extra toezichtstaak.

3. Verslag(en), actiepuntenlijst(en) en besluitenlijst(en)

3.a AB-vergadering, 27 september: verslag, actiepuntenlijst en besluitenlijst

Het verslag, de actiepuntenlijst en besluitenlijst worden vastgesteld.

3.b Conclusies Ambtelijke en bestuurlijke werkconferentie 27 september 2019

Het AB heeft de volgende opmerkingen:

- De heer Mennen was niet aanwezig, maar staat wel als zodanig genoteerd.
- Het AB is van mening dat het geen conclusies betreffen, maar een richting gevend kader.

Inclusief deze wijzigingen, wordt het document vastgesteld.

3.c DB-vergadering 6 september 2018L verslag, actiepuntenlijst, besluitenlijst

Het AB neemt hier kennis van.

4. Beleidsontwikkelingen

4.a Dienstverleningsovereenkomst DVO 2019-2022

Het AB stelt deze vast. Als streefdatum voor het aanleveren van de getekende DVO bij de ODZOB wordt 1 januari 2019 gehanteerd.

4.b Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht 2018

De voorzitter maakt een rondje langs de aanwezige deelnemers. De gemeenten geven aan welke optie zij voorstellen aan hun colleges en raden. De meeste gemeenten zullen optie C adviseren. Uitzonderingen hierop zijn gemeenten Asten en Someren (zij stemmen niet in met het kader) en gemeenten Bergeijk, Eindhoven en Laarbeek, zij gaan voor optie A:

- Gemeente Asten, stemt niet in met het ROK, maar als het ROK wordt aangenomen, gaan ze voor optie C. De heer Martens geeft een toelichting op de manier van handhaven in het grote buitengebied dat zijn hebben. Zij besteden het geld liever aan inzet voor keukentafelgesprekken dan aan toezicht en handhaving.

Het AB is van mening dat het niet het een of ander hoeft te zijn, maar dat ook zaken gecombineerd kunnen worden, zodat de ODZOB aanschuift bij deze gesprekken (zoals in Cranendonck gebeurt).

- Gemeente Bergeijk: voorlopig optie A. De gemeente wil graag zelf regie houden. De gemeente wil graag een meetmoment, om nader met elkaar in gesprek te gaan. Dan kan ook bekeken worden wat het voordeel is van optie C boven optie A.
- Gemeente Eindhoven: verzoektaken worden nu door de gemeente zelf gedaan, deze cijfers zijn buiten het overzicht gehouden. De wethouder heeft opdracht gegeven om een onderzoek uit te voeren of uitvoering van deze taken door de gemeente zelf, inderdaad goedkoper is dan uitvoering door de ODZOB. De uitvoering van taken door de gemeente zal geschieden conform de uitgangspunten van het ROK. Als DB-lid beveelt hij gemeenten wel aan om mee te doen aan het ROK.
- Gemeente Laarbeek: voorlopig optie A.
- Gemeente Someren: stemt niet in met het ROK. De gemeente heeft ingezet op een integrale gebiedsgerichte werkwijze en is van mening dat het ROK te ver afstaat van deze manier van werken (sectoraal). Wel wil de gemeente overleg over het op elkaar laten aansluiten van de werkwijzen en ziet zij op termijn een ingroeimodel voor Someren.

N.a.v. een vraag van de heer Beex over wijziging van het inrichtingenbestand en de doelstellingen m.b.t. het ROK wordt toegelicht dat de evaluatie betrekking heeft op punten 6-9. De heer Rooijackers vraagt of het noodzakelijk is om alle beslispunten aan de colleges voor te leggen. Dat is inderdaad het geval. Percentages zijn aannames op basis van ervaringsgegevens. Op basis van de evaluatie kunnen percentages aangepast worden. Mevrouw V.d. Waardenburg merkt op dat er zorg is over het aantrekken van voldoende personeel. Het is aan de ODZOB om nu ook te zorgen, dat 100% uitgevoerd kan worden. Mevrouw Van Extel-Van Katwijk merkt op dat transitie landelijk gebied het ROK niet moet doorkruisen.

Het ROK Toezicht en handhaving is hiermee vastgesteld. Voor gemeenten die optie A kiezen (of die helemaal niet willen aansluiten bij het ROK), dient duidelijk te zijn dat zij zelf een beleid dienen op te stellen voor toezicht en handhaving en dat zij de uitvoering van de verzoektaken zelf zullen moeten gaan organiseren. Dat er gemeenten zijn die niet voor optie C kiezen, leidt tot minder efficiency voor het collectief. De ODZOB dient te bekijken hoe hier op operationeel niveau uitvoering aan kan worden gegeven. Volgend AB zal gerapporteerd worden hoe de besluitvorming in de individuele gemeenten uiteindelijk is gelopen, en wat de consequenties zijn voor de organisatie. Er zullen nadere afspraken worden gemaakt met gemeenten Asten, Someren, Bergeijk en Laarbeek. In 2020 gaan we van start met het ROK, in 2021 zal geëvalueerd worden over inrichtingenbestand, percentages etc.

4.c Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht (BPO)

Het DB doet een warm pleidooi voor afvaardiging van Anke v. Extel- van Katwijk als vertegenwoordiger namens de gemeenten in het BPO. Het AB stemt hiermee in.

4.d Concernplan 2019-2022

In de werkconferentie van 27 september is gebleken dat er draagvlak is voor de in het concernplan uitgezette koers, wel is als kritisch noot aangegeven dat de focus van de ODZOB dient te liggen bij VTH. Dit is verwerkt in voorliggende versie.

Mevrouw van Extel merkt op dat het m.b.t. asbestdaken genoemde jaartal van 2024 naar 2025 is verschoven.

Inclusief deze wijziging, gaat het AB akkoord met het concernplan.

Naar aanleiding van de vraag waarom er geen krimpscenario is meegenomen in de strategische personeelsplanning wordt aangegeven dat er n.a.v. interne en externe analyses per vakgebied geen enkel signaal is dat er voor de totaliteit sprake zou zijn van krimp.

Met betrekking tot het onderwerp gezondheid wordt gevraagd hoe het staat met het meten van

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

luchtkwaliteit en geluid en de middelen. In het kader van de Omgevingswet werkt Eindhoven aan een pilot voor het monitoren van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving. Eindhoven wil hieraan graag een regiobrede invulling geven en de ontwikkeling in 2019 doorzetten. In het eerstvolgende AB zal gemeente Eindhoven een presentatie hierover geven. De andere deelnemers zijn ook benieuwd naar de financiële uitwerking, er zijn diverse gemeenten die er op korte termijn mee aan de slag willen. Gekeken wordt onder meer naar ruimte in het collectief programma. Gemeenten die vragen hebben, kunnen zich richten tot de heer Van der Meer.

5. Financiën

5.a Berap II 2018

Het AB neemt hier kennis van en spoort de organisatie aan door te gaan op de ingeslagen weg.

5.b Kadernota 2020

Het AB stelt de kadernota vast.

Naar aanleiding van de scenario's over strategische personeelsplanning wordt aangegeven dat als er extra werk is, de hiermee samenhangende extra overheadkosten via de tarieven kunnen worden gedekt.

Naar aanleiding van pagina 17: de toezichts- en handhavingslast m.b.t. asbest neemt toe. Doordat actief wordt gecommuniceerd, neemt het aantal meldingen toe (buitengebied, maar ook reguliere meldingen van asbestverwijdering).

Gevraag wordt naar de koppeling met de staat van mandaat. Dit onderwerp wordt ambtelijk uitgewerkt en in 2019 komt er een voorstel in het AB.

Met betrekking tot het weerstandsvermogen wordt uitgelegd dat hiervoor een gezamenlijke systematiek is afgesproken door de 4 GR'en van de 21 gemeenten. Inschatting van risico's vindt jaarlijks plaats in het proces van opstellen van de jaarstukken.

6. Rondvraag

De heer Luijten vraagt hoe het zit met het meenemen van duurzaamheid in controles. Dit zit in het basistakenpakket, maar er moet wel opdracht voor worden gegeven door een individuele deelnemer. Mevrouw Tolsma stemt bilateraal af met de heer Luijten over wat de ODZOB hierin mogelijk kan betekenen.

De heer Swinkels meldt dat gemeente Someren de kennis over hun integrale gebiedsgerichte aanpak voor toezicht wil delen met deelnemers die hier interesse in hebben.

De heer Van Holstein maakt een compliment over de kwaliteit van AB-stukken.

7. Sluiting AB-vergadering

De voorzitter sluit het overleg om 10.20 uur.

Volgende vergadering

De volgende AB-vergadering (gecombineerd met ambtelijke/bestuurlijke werkconferentie) is op 14 maart 2018 van 9.00-11.30 uur in de raadzaal van gemeente Veldhoven.

Concept 7 februari 2019, 12.30 uur

Actiepuntenlijst AB-vergadering

22 november 2018, 9.00 tot 10.30 uur,

gemeente Helmond, Boscotondo, Frans Joeseph van Thielpark 1, Helmond, Commissiekamer B

Actiepuntenlijst AB-vergadering 22 november 2018

Nr.	Datum overleg	Onderwerp / Afspraken	Wie	Wanneer
29	23-11-17	Uitwerken aanbevelingen vanuit follow-up Arena in AB-voorstel m.b.t. governance	De heer Van Schuppen	14 maart 2019
34	19-3-2018	Regionaal uitvoeringsbeleid vergunningen agenderen voor AB	Mevrouw Tolsma	Nader te bepalen
38	2-10-2018	Afstemmen met Asten/Someren over passage AVG in DVO 2019-2022	Mevrouw Tolsma	Voor 12-10-2018
39	2-10-2018	Advies n.a.v. aanbevelingen rapport Staat van Mandaat in AB	Mevrouw Tolsma	Medio 2019
40	2-10-2018	Aangepast voorstel ROK Milieutoezicht in AB	Mevrouw Tolsma	22 november 2018
41	2-10-2018	BPO agenderen voor AB	Mevrouw Tolsma	22 november 2018
42	22-11-2018	Rapportage besluitvorming individuele gemeenten over het ROK Toezicht & handhaving en consequenties voor organisatie in AB	Mevrouw Tolsma	14 maart 2019
43	22-11-2018	Voorstel over wijze van verantwoording aan deelnemers die aansluit bij opzet van ROK Milieutoezicht 2018	Mevrouw Tolsma	1 juli 2019
44	22-11-2018	Presentatie over pilot Ow voor het monitoren van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving inclusief financiële uitwerking in AB	De heer V.d. Meer	14 maart 2019

Concept 29 november 2018, 12.00 uur

Besluitenlijst AB-vergadering

22 november 2018, 9.00 – 10.30 uur, gemeente Helmond, Boscotondo, Frans Joesph van Thielpark 1, Helmond, Commissiekamer B

Besluitenlijst AB-vergadering 22 november 2018

Agendapunt	Onderwerp	Voorstel	Besluiten
3.a	Verslag, besluitenlijst en actiepuntenlijst AB-vergadering d.d. 27 september 2018		Het AB stelt deze vast.
3.b	Ambtelijke en bestuurlijke werkconferentie 27 september 2018		Inclusief 2 wijzigingen (zie verslag), wordt het document vastgesteld.
4.a	DVO 2019-2022	Wij stellen u voor: • de aangepaste DVO vast te stellen; • nog dit jaar de DVO ter ondertekening voor te leggen aan uw college. Daarvoor kan het bijgevoegde collegevoorstel behulpzaam zijn.	Het AB besluit conform voorstel.

4.b	Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht 2018	1. de aanpak zoals in het bijgevoegde ROK Milieutoezicht 2018 is opgenomen en de bijbehorende kengetallen als uitgangspunt te nemen voor de berekening van de benodigde jaarlijkse middelen voor de uitvoering van de basis- en verzoektaken toezicht en handhaving door de ODZOB. Het ROK Milieutoezicht 2018 daarmee te definiëren als: een gezamenlijk regionaal kwaliteits- en ambitieniveau voor deze wettelijke taken met als uitgangspunt het AB-besluit van 29 juni 2017 en dit ter besluitvorming aan de colleges voor te leggen. 2. de financiële bijdragen van de deelnemers voor de uitvoering van de <i>basistaken</i> toezicht en handhaving, door de ODZOB uitgevoerd, te baseren op het inrichtingenbestand (peildatum 1 september 2018) en dit ter besluitvorming aan de colleges voor te leggen. 3. de financiële bijdragen van de deelnemers voor de uitvoering van de <i>verzoektaken</i> toezicht en handhaving, mits door de ODZOB uitgevoerd, te baseren op het inrichtingenbestand (peildatum 1 september 2018) en dit ter besluitvorming aan de colleges voor te leggen.	Het AB besluit conform voorstel.
-----	---	---	----------------------------------

		4. het milieutoezicht en de -handhaving conform het ROK Milieutoezicht 2018 vanaf 1 januari 2020, met bijbehorende budgetten, door de ODZOB te laten uitvoeren op basis van het volgende individuele keuzemodel: A. <u>Basis</u> (minimale verplichting voor alle gemeenten) of B. <u>Basis plus</u> (optioneel) of C. <u>Totaal</u> (optioneel) Vanwege het collectief belang wordt optie C aanbevolen door het DB ODZOB. 5. de percentages van 15% (hercontroles) en 20% (repressieve handhaving) te rekenen voor de <i>structurele</i> opslagen op het gemeentelijke budget voor milieutoezicht en dit ter besluitvorming aan de colleges voor te leggen. 6. in te stemmen met een lineair groeiscenario van 4 jaar ten aanzien van het beschikbaar stellen van het noodzakelijke budget, met een jaarlijkse evaluatie op basis van de	
--	--	--	--

		voortgaande actualisatie van het gemeentelijke inrichtingenbestand. 7. de directeur opdracht te geven om uiterlijk 1 juli 2019 met een voorstel te komen over een wijze van verantwoording aan de deelnemers die aansluit bij de opzet van het ROK Milieutoezicht 2018. 8. de directeur opdracht te geven periodiek de frequenties en kengetallen die nu onderdeel uitmaken van het ROK Milieutoezicht 2018 te monitoren en uiterlijk binnen 2 jaar na aanvang te verantwoorden aan het bestuur. 9. de directeur opdracht geven met een separaat voorstel te komen voor de actualisatie van het regionaal inrichtingenbestand, met bijbehorende financiële dekking.	
4.c	Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht	Vanuit het AB ODZOB de heer/mevrouw... aan het BPO deel te laten nemen namens de gemeentelijke bevoegde gezagen. Deze bestuurder wijst een OGP-lid aan als ambtelijk adviseur, die tevens deel zal nemen aan het Ambtelijk Platform Omgevingsrecht (APO).	Vanuit het AB ODZOB de heer/mevrouw A.A.H.C.M. van Extel-van Katwijk aan het BPO deel te laten nemen namens de gemeentelijke bevoegde gezagen. Deze bestuurder wijst een OGP-lid aan als ambtelijk adviseur, die tevens deel zal nemen aan het Ambtelijk Platform Omgevingsrecht (APO).
4.d	Concernplan 2019-2022	Wij stellen u voor het concernplan ODZOB 2019-2022 met het kader voor de inzet	Inclusief 1 wijziging (zie verslag), besluit het AB conform voorstel.

		van de ODZOB in de periode 2019 tot en met 2022 vast te stellen.	
5.a	Berap II 2018	Wij stellen u voor kennis te nemen van de tweede Berap 2018 Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.	Het AB besluit conform voorstel.
5.b	Kadernota 2020	Wij stellen u voor de kadernota begroting 2020 vast te stellen.	Het AB besluit conform voorstel. (noot: de wijziging die in het concernplan wordt doorgevoerd geldt ook voor de kadernota 2020).

Versie 5 november 2018, 11.00 uur

Verslag DB-vergadering

1 november 2018, 9.00-11.00 uur

ODZOB, Wal 28, Eindhoven, 0.6

aanwezig M.J. (Marc) van Schuppen (voorzitter)
A.P. (Fons) d'Haens
J.J.C. (Johan) van den Hout (vanaf punt 2)
J.W.M. (Jan) van der Meer
A.J.L. (Tonny) Meulenstein
P. (Pieter) van der Stek
J.M.L. (Marloes) Tolsma, secretaris
M.M.J.F. (Mark) van der Ven, plaatsvervangend secretaris
J.J.M. (Judith) le Pair - Sommers, verslaglegging

afwezig

1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter opent de vergadering om 9.05 uur en heet iedereen welkom.

2. Mededelingen en ingekomen/verzonden stukken

2.a Brief Ministerie BZK over jaarstukken ODZOB 2017 en begroting 2019

Mede gezien de positieve reactie van het ministerie, uit het DB de complimenten over deze stukken.

2.b Uitnodiging gesprek legitimiteit van interbestuurlijke samenwerking

In het gesprek op 17 oktober dat enkele DB-leden hebben gehad met Berenschot is aangegeven dat het verkleinen van de afstand tussen verbonden partijen en raden vooral in de uitvoering dient te gebeuren, en niet door het aanscherpen van de GR. De ODZOB kijkt hoe zij in haar communicatie de raden nog beter kan benaderen. Het is belangrijk dat datgene wat raadsleden raakt, wordt belicht.

Mevrouw Tolsma meldt enkele actualiteiten. Zo is er in biologische waterzuiveringen legionella (o.a. Son en Breugel) aangetroffen. Hier zijn Kamervragen over gesteld en de minister heeft input gevraagd (waar zitten de risicovolle biologische zuiveringen). Landelijk wordt dit vanuit ODnI gecoördineerd, mevrouw Tolsma is woordvoerder, de ODBN is inhoudelijk deskundig. Voor de inzet dient dekking te komen, hetzij van het rijk, hetzij via de bevoegde gezagen.

Ten aanzien van energie is er via een wijziging van het Activiteitenbesluit een informatieplicht voor bedrijven op komst (1 juli 2019), zij dienen zich te melden bij RVO. Het ministerie verwacht van de omgevingsdiensten toezicht op de informatieplicht. Het gaat over inrichtingen waarvoor de gemeenten bevoegd gezag zijn (zowel basistaak- als verzoektaakbedrijven). Hierover dienen afspraken te worden gemaakt in het werkprogramma 2019. Knelpunt is dat niet alle omgevingsdiensten opdracht hebben gekregen van gemeenten om deze bedrijven te bezoeken. Mevrouw Tolsma is ook hier woordvoerder namens OmgevingsdienstNL, zij stemt met het ministerie en de VNG af over de governancevraag en met RVO om te zorgen dat de benodigde informatie-uitwisseling kan plaatsvinden.

Verder zijn de GR'en (ODZOB, MRE, GGD en Veiligheidsregio) aangesloten bij de kring van gemeentesecretarissen om afspraken te maken over samenwerking in de regio rond het thema Omgevingswet, zodat niet elke GR aparte afspraken maakt met de deelnemers. 9 november is er een minisymposium over de Omgevingswet van en voor de gemeentesecretarissen en de directeuren van de 4 GR'en (van de 21 gemeenten), waarin wordt bekeken hoe de samenwerking verder vorm kan worden

gegeven. Hiermee wordt de tijd rijp voor het agenderen van de Omgevingswet voor het AB/de werkconferentie, voorjaar 2019.

3. Verslag(en), actiepuntenlijst(en) en besluitenlijst(en)

3.a Verslag DB-vergadering 6 september 2018, concept d.d. 21 september 2018, 14.00 uur
Het DB stelt het verslag, onder dank aan de notulist, ongewijzigd vast.

3.b Besluitenlijst DB-vergadering 6 september 2018, concept d.d. 10 september 2018 14.00 uur
Het DB stelt de besluitenlijst ongewijzigd vast.

3.c Actiepuntenlijst DB-vergadering 6 september 2018, concept d.d. 12 september 13.00 uur
Het DB stelt de actiepuntenlijst vast en loopt deze door.

De heer Meulenstein meldt dat er een knelpunt is met conferencecalls in Laarbeek, hij zorgt dat dit gemeld wordt bij de ODZOB.

4. Beleidsontwikkelingen

4.a Dienstverleningsovereenkomst DVO 2019-2022

Het DB gaat akkoord met de aangepaste versie van de DVO. De versie met wijzigingen wordt vóór verzending van de AB-stukken van 22 november nog toegezonden aan de ambtelijk ondersteuners. De heer Meulenstein geeft in het kader van de AVG een signaal af over een zienswijzeprocedure waarbij de ODZOB persoonsgegevens van de indiener niet mag delen. Mevrouw Tolsma gaat dit na en stemt hierover bilateraal af met de heer Meulenstein.

4.b Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht 2018

Naar aanleiding van bespreking in het DB worden de volgende aanpassingen gedaan in het DB-voorstel:

- De opslag van 10% voor actualisatie van het inrichtingenbestand is weggelaten op verzoek van de ambtelijke lijn. Toch zal ergens dekking gevonden moeten worden, want een ieder is het er over eens dat dit de komende jaren nog (extra) inzet zal kosten. In het AB-voorstel wordt een regel toegevoegd dat nog zal worden uitgewerkt in een separaat voorstel dat deelnemers geld dienen te reserveren om dit bestand actueel te houden.
- Het DB beveelt het AB aan om het totaalpakket (optie C) te kiezen, in het AB-voorstel worden de beweegredenen hiervoor genoemd (LPF, risico's die er bestuurlijk zijn, wat het betekent voor gemeenten als zij de aanvullende taken zelf doen). De keuze ligt uiteindelijk bij de deelnemer zelf.
- In het voorstel wordt verduidelijkt dat het controleren risicogericht is. De eerste keer gaat het volgens de voorgestelde frequentie, vervolgens wordt op basis van de risico's gekeken welke frequentie gewenst is.

Inclusief deze wijzigingen gaat het DB akkoord met voorleggen van het voorstel aan het AB.

De heer d'Haens zal in het AB een toelichting geven. Onder andere over de wijze waarop de raden benaderd zullen worden. De ODZOB zal een standaard maken voor presentatie aan de raden. In het eerste kwartaal van 2019 zal de ODZOB de raden bezoeken, in afstemming met de betreffende portefeuillehouder. Ook zal een nieuwe raadsinformatiebrief worden gemaakt.

Mevrouw Tolsma licht e.e.a. subregionaal toe. Voor gemeente Eindhoven zijn geen verzoektaken opgenomen in het overzicht. De heer V.d. Meer meldt dat gemeente Eindhoven ook niet voornemens is om meer dan de basistaken bij de ODZOB neer te leggen. Er vindt hierover nog ambtelijke afstemming plaats.

4.c Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht

Het DB gaat akkoord met het voorstel en zal een pleidooi doen om mevrouw Van Extel te herbenoemen als vertegenwoordiger namens de gemeenten in Zuidoost-Brabant.

4.d Concernplan 2019-2022

De heer Van der Meer geeft aan dat hij vindt dat er voor wat betreft het collectief programma te weinig naar outcomeactiviteiten gaat, direct gerelateerd aan gezondheid in de fysieke leefomgeving, er wordt nu veel aan overleggen gespendeerd. Hij is voorstander van projecten waarmee aan de voorkant de leefomgeving (o.a. geluid, lucht) wordt verbeterd (bijvoorbeeld uitrol van Aireas in de regio). Als het concernplan een financiële vertaling krijgt in onder ander het collectief programma, zou hij het prettig vinden als het thema gezondheid nadrukkelijker wordt meegenomen. De ambtelijk ondersteuner van gemeente Eindhoven brengt dit in in het Opdrachtgeversplatform en er zal bekeken worden of hier collectief draagvlak voor is. Gesproken wordt over de wijze van acteren hierin. Als er draagvlak is, dan kan dit zijn beslag krijgen in het collectief programma 2020. De heer Van der Meer wordt door het DB verzocht om in het DB van februari een toelichting te geven op het thema gezondheid, en in het bijzonder de uitrol van het meetnet. Het concernplan in de voorliggende vorm hoeft niet aangepast te worden en zal ongewijzigd worden voorgelegd aan het AB.

4.e Aansluiten bij convenant Peellandinterventieteam (PIT)

Het DB gaat akkoord met het voorstel. Wel merkt het DB op dat de financiering van de genoemde 100 uur voor overleg niet uit het collectieve programma moet plaatsvinden, maar dat dit als opdracht van de betreffende Peelgemeenten (verzoektaak) dient te worden aangemerkt. De accountmanager ODZOB stemt hierover af met de betreffende gemeenten. De Kempengemeenten gaan overigens ook een interventieteam inzetten.

4.f Inkoopstrategie beheer ICT-diensten

Het DB gaat akkoord met het voorstel. Gesproken wordt over duurzaamheid en social return, maar dat speelt hier nauwelijks een rol. De heer V.d. Hout vraagt aandacht voor samenwerking met de twee andere Brabantse omgevingsdiensten. Dit gebeurt nu vooral voor wat betreft de VTH-systemen, voor de technische ICT-infrastructuur lijkt dit minder relevant. Het DB vindt het meer naar elkaar toegroeien van de Brabantse Omgevingsdiensten voor wat betreft bedrijfsvoering een belangrijk punt, het zal op het 3-voorzittersoverleg geagendeerd worden.

5. Financiën

5.a Berap II 2018

Het DB gaat akkoord met het voorstel. De heer Van der Stek heeft de suggestie gedaan om in het vervolg slechts één bestuursrapportage uit te brengen, medio van het jaar (agendering DB september). Dan kan zonodig beter bijgestuurd worden. De ODZOB gaat na of dit planningstechnisch mogelijk is, en zal eventueel op een later moment met een voorstel komen hiervoor. In dit kader wordt nog gesproken over een eventuele bestemmingsreserve voor dekking van de incidentele kosten van het op orde krijgen van het inrichtingenbestand. Deelnemers zijn hier geen voorstander van. De ODZOB volgt de financiële verordening, wat inhoudt dat het resultaat op 0 uit dient te komen en het overschot terugvloeit naar de deelnemers.

5.b Kadernota 2020

Er zullen 2 zaken worden aangepast in de kadernota 2020:

- de in de nota genoemde thema's worden nader geprioriteerd in het collectief programma
 - bij klimaat en energie wordt de informatieplicht benoemd (zie punt 2), de rol van de Omgevingsdiensten hierin en dat hier nog een financiële vertaling dient plaats te vinden.
- Inclusief deze aanvulling gaat het DB akkoord met de kadernota.

6. P&O

6.a Aansluitovereenkomst VNG

Het DB gaat akkoord met het voorstel, ook de andere Brabantse omgevingsdiensten kiezen voor aansluiting van de VNG om gemeentelijke arbeidsvoorwaarden te kunnen blijven volgen (nu: de CAR-UWO). Voor het DB van 6 december wordt de organisatieontwikkeling geagendeerd.

7. Rondvraag

De heer Van den Hout meldt dat er onduidelijkheid is over verantwoordelijkheid bij spoedlocaties bodemsanering, in het licht van de komst van de Omgevingswet en de daarmee gepaard gaande overdracht van bevoegdheden van provincie naar gemeenten. De provincie zou financieel aansprakelijk kunnen worden gesteld voor de spoedlocaties. De omgevingsdienst is geen bevoegd gezag, maar heeft wel overzicht over de gemeentelijke en provinciale bodemtaken en locaties. De ODZOB wordt gevraagd uit te zoeken hoe het zit met de bevoegdheden met het oog op de komst van de Omgevingswet.

In dit kader wordt ook gesproken over de koepelvergunning. Hierover is, samen met Eindhoven, contact met het ministerie.

Het DB informeert naar de stand van zaken uitvoering controles. Voor industrieel wordt de beloofde 75% naar alle waarschijnlijkheid behaald, voor ITV waarschijnlijk niet. Er zijn veel nieuwe medewerkers aangetrokken, inwerken kost kruim. De verwachting is dat in 2019 en 2020 de uitvoering wel overeenkomstig planning zal zijn. In dit kader wordt gewezen op mogelijke capaciteit die ontstaat bij ODBN voor wat betreft vergunningverlening (in het kader van het mogelijk stilleggen van het Programma Aanpak Stikstof).

De heer Van der Meer wijst op de Regionaal bestuurlijke ontwikkeldag van 12 december, waarbij zal worden ingegaan op de Brabantse Omgevingsscan. Wellicht interessant voor de ODZOB.

Mevrouw Tolsma koppelt terug over behandeling van de Staat van mandaat in de provinciale commissievergadering. Er is daar met veel enthousiasme gereageerd op het rapport, de sfeer richting omgevingsdiensten lijkt positiever.

8. Sluiting

De voorzitter sluit het overleg om 10.45 uur.

Volgende vergadering

De volgende DB-vergadering vindt plaats op 6 december 2018, 9.00-11.00 uur bij de ODZOB.

Versie 13 november 2018, 11.30 uur

Actiepuntenlijst DB-vergadering

1 november 2018, 9.00-11.00 uur,
ODZOB, Wal 28, Eindhoven, 0.6

Actielijst DB-vergadering 1 november 2018

Nr.	Datum overleg	Onderwerp / Afspraken	Wie	Wanneer
68	7-12-17	Agenderen voorstel en presentatie Omgevingswet voor DB/AB	Mevrouw Tolsma	pm
78	05-04-2018	Agenderen DVO 2019-2022 voor DB/AB (na afstemming met ambtelijke delegatie over artikelen 11-13) in tweetrapsraket	Mevrouw Tolsma	September – december 2018
87	6-9-2018	Aanpassen voorstel ROK/inhoudelijke voeding voor de heer d'Haens t.b.v. ROK in AB 27 september	Mevrouw Tolsma	Voor 27-9-2018
88	6-9-2018	Verspreiden instructie conferencecalls naar ICT-afdelingen DB-leden (via bestuurssecretariaten)	Mevrouw Le Pair	z.s.m.
89	6-9-2018	Agenderen afstemming MRE/ODZOB bij Agrofoodoverleg	De heer Van der Ven	Voor 12-09-2018
70	1-11-2018	Afstemmen over zienswijzeprocedure in relatie tot de AVG met de heer Meulensteen	Mevrouw Tolsma	z.s.m.
71	1-11-2018	-Aanpassen AB-voorstel ROK n.a.v. DB 1 november 2018 -Voorbereidingen voor benadering raden begin 2019 over ROK (zie verslag)	Mevrouw Tolsma	-22 november 2018 -eind 2018
72	1-11-2018	DB-/AB-voorstel voor wijze van bekostiging 10% actualisatie inrichtenbestand (nu dit niet is meegenomen in het ROK-voorstel)	Mevrouw Tolsma	Februari/maart 2018
73	1-11-2018	Presentatie thema gezondheid (in bijzonder uitrol meetnetwerk) in DB/AB	De heer Van der Meer	Februari/maart 2018
74	1-11-2018	DB-voorstel organisatieontwikkeling agenderen	Mevrouw Tolsma	6-12-2018
75	1-11-2018	DB-voorstel bevoegdheden bodem met oog op komst Omgevingswet	Mevrouw Tolsma	21-2-2018

concept 13 november 2018, 11.30 uur

Besluitenlijst DB-vergadering

1 november 2018, 9.00-11.00 uur

ODZOB, Wal 28, Eindhoven, 0.6

Besluitenlijst DB-vergadering 1 november 2018

Agendapunt	Onderwerp	Voorstel	Besluit
3.a-3.c	Verslag, actiepuntenlijst en besluitenlijst DB d.d. 6 september 2018		Het DB stelt deze vast.
4.a	Dienstverleningsovereenkomst 2019-2022	• In te stemmen met de wijziging van artikel 13 (rood weergegeven). • Het OGP te informeren over deze wijziging in aanloop naar het AB van 22 november. • De aangepaste DVO aan het AB van 22 november ter vaststelling aan te bieden. • Aan de AB-leden te vragen om de colleges van de deelnemers nog dit jaar de DVO te laten ondertekenen. Daarvoor kan het bijgevoegde conceptvoorstel voor het college behulpzaam zijn.	Het DB besluit conform voorstel.
4.b	Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht 2018	1. In te stemmen met agendering van bijgevoegd AB-voorstel inclusief bijlagen voor de AB-vergadering van 22 november 2018; 2. Te bespreken en besluiten of het voorstel door het DB wordt aangevuld met een voorkeursoptie (basis, basis plus of totaal) op basis van een	1. Het DB heeft enkele opmerkingen, het AB-voorstel wordt hierop aangepast en geagendeerd voor de AB-vergadering van 22 november 2018. 2. Het DB beveelt het AB aan om het totaalpakket (optie C) te kiezen, in het AB-voorstel worden de beweegredenen hiervoor genoemd.

		collectief belang versus de individuele belangen van de deelnemende gemeenten.	
4.c	Bestuurlijke Platform Omgevingsrecht	• Een inventarisatie te houden wie vanuit het AB interesse heeft om aan het BPO deel te nemen namens de gemeentelijke bevoegde gezagen. Deze bestuurder wijst een OGP-lid aan als ambtelijk adviseur, die tevens deel zal nemen aan het Ambtelijk Platform Omgevingsrecht (APO). • Wanneer niemand zich kandidaat stelt te bevestigen dat mevrouw A. van Extel- van Katwijk aan het BPO deelneemt namens de bevoegde gezagen. • In te stemmen met agendering van het bijgevoegd AB-voorstel voor de AB-vergadering van 22 november.	Het DB besluit conform voorstel.
4.d	Concernplan 2019-2022	Het concernplan ODZOB 2019-2022 met het kader voor de inzet van de ODZOB in de periode 2019 tot en met 2022 aan het AB van 22 november ter vaststelling aan te bieden.	Het DB besluit conform voorstel.
4.e	Aansluiten bij convenant Peellandsinterventieteam	1. Als ODZOB aan te sluiten bij structureel PIT-overleg. 2. Kennis te nemen van en in te stemmen met de inhoud van het Convenant. 3. Directeur ODZOB te machtigen om dit convenant te ondertekenen.	Het DB besluit conform voorstel.
4.f	Inkoopstrategie beheer ICT-diensten	Akkoord gaan met: 1. Inkoopstrategie "Beheer ICT", waaronder het geven van mandaat aan de inkoper om de routinematige correspondentie uit te voeren.	Het DB besluit conform voorstel.

		2. Het machtigen van de directeur voor het aangaan van de raamovereenkomst met de te contracteren partij.	
5.a	Berap II 2018	• Instemmen met deze tweede bestuursrapportage over 2018. • Instemmen met agendering van bijgevoegd AB-voorstel inclusief bijlagen voor de AB-vergadering van 22 november.	Het DB besluit conform voorstel.
5.b	Kadernota 2020	• Instemmen met de voorliggende kadernota 2020. • Instemmen met agendering van bijgevoegd AB-voorstel inclusief bijlagen voor de AB-vergadering van 22 november.	Er worden 2 zaken toegevoegd aan de kadernota 2020 (zie verslag), verder besluit het DB conform voorstel.
6.a	Aansluitovereenkomst VNG	1. In te stemmen met de keuze om met ingang van 1 januari 2020 een aansluitingsovereenkomst met de VNG af te sluiten. 2. Het Georganiseerd Overleg nader informeren over de keuze om een aansluitingsovereenkomst met de VNG af te sluiten.	Het DB besluit conform voorstel.

Versie 10 december, 9.30 uur

Verslag DB-vergadering

6 december 2018, 9.00-11.00 uur

ODZOB, Wal 28, Eindhoven, 0.6

aanwezig	M.J. (Marc) van Schuppen (voorzitter)
	A.P. (Fons) d'Haens
	A.J.L. (Tonny) Meulenstein
	J.M.L. (Marloes) Tolsma, secretaris
	M.M.J.F. (Mark) van der Ven, plaatsvervangend secretaris/verslaglegging
afwezig	J.J.C. (Johan) van den Hout
	J.W.M. (Jan) van der Meer
	P. (Pieter) van der Stek
	J.J.M. (Judith) le Pair – Sommers, bestuursondersteuning

1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter opent de vergadering om 9.05 uur en heet iedereen welkom.

Omdat veel DB-leden zijn verhinderd, wordt besloten om de presentatie van de organisatieontwikkeling door te schuiven naar het eerstvolgende DB op 21 februari.

2. Mededelingen en ingekomen/verzonden stukken

2.a Ingekomen brief Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat d.d. 15 november over digitale ontsluiting geluidgegevens

Het verzoek van I&W is of de omgevingsdienst de gemeenten kan faciliteren bij het verzamelen van geluidgegevens voor verkeer, industrie en windturbines in het kader van de Omgevingswet. Dergelijke verzoeken krijgt de ODZOB wel vaker. In dit geval gaat het om het ontsluiten van geluidgegevens waarvoor het RIVM een centrale voorziening ontwikkelt. De ODZOB houdt al een regionale geluidskaart bij op basis van de vergunde situaties. De heer d'Haens stelt de vraag of de geluidgegevens van het Eurocircuit bij Valkenswaard en Vliegbasis Eindhoven op de juiste wijze in deze geluidskaart worden verwerkt. De heer Van der Ven gaat dit na en stemt dit af met de heer d'Haens.

3. Verslag(en), actiepuntenlijst(en) en besluitenlijst(en)

3.a Verslag DB-vergadering 1 november 2018, concept d.d. 5 november 2018, 11.00 uur

Naar aanleiding van de presentatie van het ROK 2018 aan de raad in Laarbeek met medewerking van de ODZOB, doet de heer Meulenstein de suggestie om de presentatie kort en bondig te houden.

Het DB stelt het verslag, onder dank aan de notulist, ongewijzigd vast.

3.b Besluitenlijst DB-vergadering 1 november 2018, concept d.d. 13 november 2018, 11.30 uur

De heer Van den Hout stelt in een schriftelijke reactie voor om het besluit met betrekking tot het convenant Peellandinterventieteam (4.e besluitenlijst) in lijn te brengen met de gemaakte afspraken in het DB: de financiering is voor rekening van de betreffende Peelgemeenten. De heer Van Schuppen en mevrouw Tolsma merken op dat dit punt geen onderdeel is van het eerder gevraagde besluit. Uiteraard wordt gehandeld in overeenstemming met deze eerder gemaakte afspraak die in het verslag is vastgelegd. Aanpassing van het besluit is daarom niet nodig. Het DB stelt de besluitenlijst ongewijzigd vast.

3.c Actiepuntenlijst DB-vergadering 1 november 2018, concept d.d. 13 november, 11.30 uur
Het DB behandelt de actiepuntenlijst en stelt deze vast.

In het bijzonder wordt even stilgestaan bij de wijze van agendering en timing van het onderwerp Omgevingswet. Wanneer is het een goed moment om dit onderwerp te behandelen in DB en AB? De heer Meulenstein heeft signalen ontvangen dat de Omgevingswet een paar maanden later in werking treedt dan de beoogde datum van 1 januari 2021. Colleges zijn in wisselende mate op de hoogte van de impact van de Omgevingswet. Een eerste belangrijke stap is dat de colleges snel op vlieghoogte worden gebracht. Mede op initiatief van de 4 GR'en in Zuidoost-Brabant heeft dat ertoe geleid dat de kring van gemeentesecretarissen in een bijeenkomst op 9 november heeft gesproken over de wijze van samenwerking tussen de gemeenten op het thema Omgevingswet. Daarbij is ook de samenwerking met de 4 GR'en aan de orde gekomen. In een manifest zal de regionale samenwerking verder worden uitgewerkt waarover de kring van gemeentesecretarissen in aanwezigheid van mevrouw Tolsma op 7 december van gedachten zal wisselen.

Het DB spreekt het volgende af:

- Mevrouw Tolsma doet in de bijeenkomst van 7 december een appel op de gemeentesecretarissen om de colleges gezamenlijk spoedig te informeren over de implicaties van de Omgevingswet, onder meer voor de samenwerking, bijvoorbeeld door het organiseren van een brede bestuurlijke conferentie. Het is belangrijk dat de provincie aan deze conferentie deelneemt vanwege het implementatiekader VTH dat voorsorteert op de Omgevingswet.
- In vervolg op deze brede conferentie bepaalt het DB/AB de inzet van de ODZOB voor de deelnemers in relatie tot de andere GR'en waarbij de ODZOB langs de lijnen van het wettelijk kader en de inhoud opereert.

4. Beleidsontwikkelingen

4.a Verantwoordelijkheid spoedlocaties bodem

Het DB neemt kennis van de bijgevoegde memo. De vraag over de spoedlocaties bodem is hiermee voldoende beantwoord, uitgaande van de huidige stand van zaken met betrekking tot de invoering van de Omgevingswet.

4.b Stand van zaken VTH-aanbesteding

Mevrouw Tolsma geeft een korte toelichting. Het DB heeft eerder besloten om het VTH-systeem (nu: SquitXO van Roxit) opnieuw aan te besteden, mede op advies van BIZOB en de accountant. Hierbij is het noodzakelijk om aan te sluiten bij de ontwikkelingen van de Omgevingswet. Een eerste verkenning is hiertoe gestart door een (tijdelijke) projectleider (gedetacheerd vanuit de gemeente Veldhoven) waarbij de gemeenten zijn geïnformeerd over de mogelijkheden van een gezamenlijk aanbestedingstraject. Vrijwel alle gemeenten hebben hier belangstelling voor, evenals de VRBZO.

Begin volgend jaar organiseert de ODZOB een oploopje voor de ICT-managers en de VTH-betrokken medewerkers van de gemeenten, waarna in het DB en AB (cyclus februari-maart) een voorstel volgt voor verdere stappen. Onderdeel van besluitvorming is onder andere de bekostiging van een projectleider die dit traject gaat begeleiden.

Een goed voorbeeld van gezamenlijke samenwerking op dit vlak kunnen we vinden in Limburg, waar gemeenten, provincie en OD's een gezamenlijke aanbesteding hebben gedaan. Voordelen zijn schaalvoordelen (ook voor beheer) en vereenvoudigde informatiedeling in het kader van de Omgevingswet.

4.c Afstemming MRE/ODZOB

De heer Van Schuppen geeft een korte toelichting. De MRE heeft inmiddels een concept werkprogramma gereed waarbij op twee onderdelen betrokkenheid van de ODZOB aan de orde is: transitie landelijk gebied en energietransitie. De vraag is aan de orde hoe het DB de rol ziet van de ODZOB in relatie tot de MRE. Afstemming over een goede rolverdeling is noodzakelijk: er lijken nu overlappingen te zijn die niet wenselijk zijn. Hier zit enige zorg.

In algemene zin is de rol van de MRE het organiseren van overleg in de regio over de implicaties van voorgenomen beleid en plannen die door Rijk en provincie worden bedacht en het hierbij horende

lobbytraject. De rol van de ODZOB is uitvoerend en inhoudelijk van aard: data en analyses leveren voor de onderbouwing van (beleids)keuzes. Het is aan de bestuurlijke platforms die opereren in MRE-verband om deze keuzes te maken en kenbaar te maken aan Rijk en provincie op basis van de aangeleverde informatie van de ODZOB.

Het DB spreekt het volgende af:

- De heren Meulenstein en Van der Meer stemmen de bovengenoemde lijn af met respectievelijk de vertegenwoordigers in de Taskforce transitie landelijk gebied en het poho energietransitie.
- Mevrouw Tolsma stemt de bovengenoemde lijn af met de directeur MRE.

5. Financiën

5.a Stand van zaken marap t/m oktober 2018

Mevrouw Tolsma geeft een korte toelichting. Het AB is in de vergadering van november met de Berap al geïnformeerd over de positieve financiële situatie. De Marap laat ten opzichte van de Berap een positiever financieel beeld zien (circa 700.000 euro positief). Dit betekent dat de deelnemers deze financiële middelen in 2019 naar rato terug krijgen en hiervan per brief op de hoogte worden gesteld. In deze brief wordt tevens aandacht gevraagd om rekening te houden met het reserveren van financiële middelen voor het actualiseren van de inrichtingenbestanden. Deze actualisering is nodig en hangt samen met de uitvoering van het ROK 2018. De financiële middelen voor actualisering van het inrichtingenbestand zijn geen onderdeel geweest van besluitvorming over het ROK 2018.

Naar aanleiding hiervan komen nog twee andere onderwerpen ter sprake die mogelijk in 2019 tot extra kosten gaan leiden:

- Naar aanleiding van een gesprek met het ministerie van EZK, zal de ODZOB de deelnemers informeren over de informatieplicht energie en de (eenmalige) financiële middelen die hiervoor via het gemeentefonds beschikbaar worden gesteld. Dit bedrag wordt opgenomen in de decembercirculaire.
- Europese regelgeving heeft als consequentie dat de vergunningen van IPPC-plichtige bedrijven (circa 350 bedrijven in Zuidoost-Brabant) moeten worden geactualiseerd. Dit betekent extra tijdsinzet voor de ODZOB. De deelnemers zullen hierover op korte termijn nader worden geïnformeerd.

6. P&O

6.a Presentatie organisatieontwikkeling

Deze presentatie schuift door naar het eerstvolgende DB op 21 februari.

6.b Cameratoezicht

Het DB neemt kennis van dit voorstel en stemt in met het beleid cameratoezicht Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.

Mevrouw Tolsma meldt dat dit voorstel is opgebouwd conform het nieuwe format "klare taal" met als doel om de leesbaarheid van stukken te verbeteren. De bestuursstukken zullen voortaan via deze lijn worden opgebouwd.

7. Rondvraag

De heer d'Haens kreeg het signaal van adviseurs van veehouders dat vergunningverleners van de ODZOB op detailniveau de aanvragen beoordelen. Dit heeft consequenties voor de afhandeltermijnen waar enige zorg over is. De heer d'Haens ziet wel verbeteringen in dit proces.

8. Sluiting

De voorzitter sluit het overleg om 10.30 uur.

Volgende vergadering

De volgende DB-vergadering vindt plaats op 21 februari 2019, 9.00-11.00 uur bij de ODZOB.

Versie 11 december 2018, 9.00 uur

Actiepuntenlijst DB-vergadering

6 december 2018, 9.00-11.00 uur,
ODZOB, Wal 28, Eindhoven, 0.6

Actielijst DB-vergadering 6 december 2018

Nr.	Datum overleg	Onderwerp / Afspraken	Wie	Wanneer
68	7-12-17	Agenderen voorstel en presentatie Omgevingswet voor DB/AB nadat regiobrede bestuurlijke bijeenkomst hierover heeft plaatsgevonden	Mevrouw Tolsma	pm
70	1-11-2018	Afstemmen over zienswijzeprocedure in relatie tot de AVG met de heer Meulenstein	Mevrouw Tolsma	z.s.m.
71	1-11-2018	Aanpassen AB voorstel ROK n.a.v. DB 1 november 2018 -Voorbereidingen voor benadering raden begin 2019 over ROK (zie verslag)	Mevrouw Tolsma	-22 november 2018 -eind 2018
72	1-11-2018	DB-/AB-voorstel voor wijze van bekostiging 10% actualisatie inrichtenbestand (nu dit niet is meegenomen in het ROK-voorstel)	Mevrouw Tolsma	21-2-2019/ 14-3-2019
73	1-11-2018	Presentatie thema gezondheid (in bijzonder uitrol meetnetwerk) in DB/AB	De heer Van der Meer	21-2-2019/ 14-3-2019
74	1-11-2018	Presentatie over organisatieontwikkeling agenderen voor DB	Mevrouw Tolsma	21-2-2019
75	1-11-2018	DB-voorstel bevoegdheden bodem met oog op komst Omgevingswet	Mevrouw Tolsma	21-2-2018
76	6-12-2018	Afstemmen met de heer d'Haens over geluidgegevens Eurocircuit en luchthaven op geluidkaart	De heer v.d. Ven	z.s.m.
77	6-12-2018	-Afstemming rol ODZOB/MRE met vertegenwoordigers Taskforce transitie landelijke gebied en poho energietransitie -Afstemming rol ODZOB/MRE met directeur MRE	-De heren Meulenstein en Van der Meer -Mevrouw Tolsma	z.s.m.
78	6-12-2018	Informeren deelnemers over a) middelen gemeentefonds voor informatieplicht toezicht energiebesparing	-mevrouw Tolsma	z.s.m.

		(decembercirculaire) en b) benodigde capaciteit voor actualisatie vergunningen IPPC-bedrijven agv Europese regelgeving		
--	--	--	--	--

Versie 10 december 2018, 16.30 uur

Besluitenlijst DB-vergadering

6 december 2018, 9.00-11.00 uur

ODZOB, Wal 28, Eindhoven, 0.6

Besluitenlijst DB-vergadering 6 november 2018

Agendapunt	Onderwerp	Voorstel	Besluit
3.a-3.c	Verslag, actiepuntenlijst en besluitenlijst DB d.d. 1 november 2018		Het DB stelt deze vast.
2.a	Digitale ontsluiting geluidgegevens	Kennis nemen van de adviesnota.	Het DB besluit conform voorstel.
4.a	Verantwoordelijkheid speedlocaties bodem	Kennis nemen van de memo bij het voorstel.	Het DB besluit conform voorstel.
6.b	Cameratoezicht	1. Cameratoezicht gebruiken om gebouw, bedrijfsmiddelen en eigendommen van de ODZOB en haar werknemers te beschermen. 2. Het beleid cameratoezicht Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant vast te stellen en de maatregelen uit te voeren.	Het DB besluit conform voorstel.

Vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 14 maart 2019

Agendapunt : 4.a

Vertrouwelijk : Nee

Onderwerp : Stand van zaken implementatie aanbevelingen Arena-onderzoek/bestuurlijk

Kennisnemen van

De follow up van de aanbevelingen van het Arena-onderzoek voor het onderdeel “bestuur” dat met name gericht is op de vergadermethodiek van het AB.

Aanleiding

In 2015 heeft de ODZOB het governance- en directiemodel laten evalueren door Arena consulting in opdracht van het AB. Naar aanleiding daarvan hebben bestuur en directie een aantal maatregelen getroffen, meer specifiek om het functioneren van het AB, het OGP en het relatiebeheer door de ODZOB te verbeteren. Het bestuur heeft eind 2017 een nameting laten uitvoeren. Naar aanleiding daarvan heeft Arena een aantal aanbevelingen geformuleerd. In deze nota schetsen wij de stand van zaken van de implementatie voor het onderdeel bestuur. De nadruk ligt hierbij op de vergadermethodiek van het AB.

Over de implementatie van het onderdeel OGP en accountmanagement (handreiking accountmanagement) bent u eerder geïnformeerd in het AB van september 2018.

Kernboodschap

De algemene conclusie is dat de relatie met de deelnemers is versterkt, er in zijn algemeenheid tevredenheid is over de uitvoering van de taken en de adviesrol, en het bestuur door middel van deelname aan werkconferenties nauwer betrokken wordt en zich betrokken voelt bij de uitvoering van de werkzaamheden en ontwikkelingen. Bestuurlijk is de tevredenheid over het vergaderproces, de kwaliteit van de besluiten en het hebben van invloed daarop toegenomen.

De toenmalige werkgroep bestuur met een aantal (oud-)AB-leden heeft naar aanleiding van de nameting in 2017 geadviseerd om de volgende aanbevelingen van Arena te implementeren:

- Voor de AB-vergadermethodiek:
 - o Voer het BOB (beeld-, oordeels- en besluitvorming)-model consequent door bij het opstellen en uitvoeren van de strategische agenda van de ODZOB.
 - o Stel voor het AB een meerjaren-agenda op voor de strategische besluitvorming. Laat in deze agenda ruimte voor sub-regionaal maatwerk.
 - o Formuleer de kaderstelling voor de (collectieve) taken van de ODZOB, meer vanuit de opgaven van de deelnemers en niet alleen vanuit de VTH-taken.

- o Stem de strategische agenda van de ODZOB af met de agenda's van gemeenschappelijke regelingen die (grotendeels) functioneren binnen hetzelfde werkgebied.
- o Laat het bovenstaande aansluiten bij de P&C- cyclus van de ODZOB.
- Ten aanzien van de samenstelling van het DB:
 - o Het DB wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van de subregio's en een vertegenwoordiger vanuit GS. Maak vooraf afspraken wie welke portefeuille levert.
 - o Draag voor de DB-leden zonder inhoudelijke VHT-portefeuille (financiën, organisatie, etc.) bestuurders voor die binnen de moederorganisatie een vergelijkbare portefeuille hebben.

Algemene conclusie is dat de meeste aanbevelingen inmiddels zijn geïmplementeerd of de aandacht hebben. Punt van aandacht is nog het opstellen van een meerjarenagenda voor het AB, mede aan de hand van het in november vastgestelde concernplan ODZOB 2019-2022.

Toelichting

Onderstaand wordt ingegaan op de stand van zaken van de afzonderlijke aanbevelingen.

Voer het BOB (beeld-, oordeels- en besluitvorming)-model consequent door bij het opstellen en uitvoeren van de strategische agenda van de ODZOB.

- De basis voor de strategische agenda is gelegd met het concernplan ODZOB 2019-2022. Via een drietal stappen in lijn met het BOB-model heeft dit uiteindelijk geleid tot besluitvorming in het AB van november: 1) beeldvorming overdrachtsdocument in werkconferentie juni 2018, 2) oordeelsvorming in werkconferentie september 2018, 3) besluitvorming in AB van november.
- Ook de vaststelling van de DVO 2019-2022 heeft via deze 3-trapsraket in de overgang naar het nieuwe bestuur geleid tot besluitvorming in het AB van november 2018.
- Waar mogelijk passen we het BOB-model toe met extra ruimte voor discussies in de werkconferenties. Echter niet alle (compacte) onderwerpen lenen zich voor behandeling in het AB via het BOB-model. Dit is sterk afhankelijk van de complexiteit en urgentie van het onderwerp.

Stel voor het AB een meerjaren-agenda op voor de strategische besluitvorming. Laat in deze agenda ruimte voor sub-regionaal maatwerk.

- Het vastgestelde concernplan ODZOB 2019-2022 is de basis voor een meerjaren-agenda. Een meerjaren-agenda met de speerpunten uit dit plan (grote opgaven) wordt de komende tijd ontwikkeld. De speerpunten zitten in verschillende fasen van de besluitvorming en landen de komende bestuursperiode, vroeg of laat, op de agenda van het AB. Een globaal overzicht met onderwerpen voor de komende periode wordt opgesteld dat jaarlijks wordt geactualiseerd.

Formuleer de kaderstelling voor de (collectieve) taken van de ODZOB, meer vanuit de opgaven van de deelnemers en niet alleen vanuit de VTH-taken.

- In het concernplan ODZOB 2019-2022 zijn de maatschappelijke opgaven en wettelijke kaders het vertrekpunt voor de inzet van de ODZOB. De inzet van het VTH-instrumentarium moet een bijdrage leveren aan de maatschappelijke opgaven, ofwel de gewenste outcome.
- Voor het programma collectieve taken vindt nu een herijking plaats van de gewenste inzet als collectief. Voor zover dat nu nog niet gebeurt, zal de inzet nog steviger worden gekoppeld aan de opgaven van de deelnemers en de gewenste outcome.
- Voor de organisatie en uitvoering van werkconferenties worden deelnemers uitgenodigd om hier een (mede) verantwoordelijkheid in te nemen. Voor de werkconferentie van maart neemt Eindhoven het initiatief om deze agenda te vullen met het thema gezondheid & regionaal meetnet.

Stem de strategische agenda van de ODZOB af met de agenda's van gemeenschappelijke regelingen die (grotendeels) functioneren binnen hetzelfde werkgebied.

- De gemeenschappelijke regelingen ODZOB, Veiligheidsregio, GGD en MRE stemmen regelmatig af op onderwerpen waar samenwerking een meerwaarde heeft. Een voorbeeld is het samen optrekken bij de P&C cyclus en het gezamenlijk organiseren van raadsinformatiebijeenkomsten voor de begrotingen. Ook vindt afstemming plaats bij de ondersteuning van gemeenten bij de implementatie van de Omgevingswet waar de gemeenten uitdrukkelijk in de lead zijn.
- Afstemming vindt plaats in de periodieke overleggen tussen directeuren, tussen directiesecretarissen en tussen andere betrokken medewerkers met de gemeenschappelijke regelingen gezamenlijk, maar ook in bilaterale contacten.

Laat het bovenstaande aansluiten bij de P&C- cyclus van de ODZOB.

- De beoogde inzet van de ODZOB in samenwerking met de deelnemers vindt plaats op basis van de uitgangspunten en inhoudelijke uitdagingen van het concernplan ODZOB 2019-2022 en de kadernota/begroting. Monitoring van de resultaten vindt plaats aan de hand van de Berap (bestuursrapportage). Het AB kan op basis van dit voortgangsdokument vragen onderwerpen te agenderen.

Het DB wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van de subregio's en een vertegenwoordiger vanuit GS. Maak vooraf afspraken wie welke portefeuille levert.

- Het DB is samengesteld conform aanbeveling.

Draag voor de DB-leden zonder inhoudelijke VHT-portefeuille (financiën, organisatie, etc) bestuurders voor die binnen de moederorganisatie een vergelijkbare portefeuille hebben.

- Waar mogelijk heeft het DB deze aanbevolen portefeuilleverdeling gevolgd.

Vervolg / Communicatie

-

Bijlagen

-

Vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 14 maart 2019

Agendapunt : 4.b

Vertrouwelijk : Nee

Onderwerp : Procesvoorstel herijking collectieve taken

Kennisnemen van het procesvoorstel voor herijking van het programma collectieve taken.

Aanleiding

November 2017 is het Programma Collectieve Taken van de ODZOB voor de periode 2018-2021 geaccordeerd door het Dagelijks Bestuur (DB) en het Algemeen Bestuur (AB). Het AB heeft daarvoor kaders en principes vastgesteld. Het DB stelt voor deze periode het uitvoeringsprogramma op hoofdlijnen vast. Ten aanzien van de kaders werd in een voorafgaande werkconferentie geconcludeerd dat het collectieve programma een bijdrage moet leveren aan een kwalitatief goede uitvoering van de basistaken en in principe ten dienste staat voor alle deelnemers gezamenlijk (citaat AB besluit, november 2017). Het jaarprogramma wordt in deze periode vastgesteld door de directeur van de ODZOB in afstemming met een delegatie van het Opdrachtgeversplatform (OGP). Nieuwe onderwerpen, dilemma's en eventuele afwegingen die buiten de afgesproken kaders vallen kunnen aanleiding zijn om de Collectieve Taken opnieuw bestuurlijk voor te leggen aan het DB en het AB.

Kernboodschap

Voor de Collectieve Taken zijn vanuit het OGP in 2018 twee discussies gevoerd. De eerste discussie betreft de vraag in hoeverre een inhoudelijke herijking van de Collectieve Taken gewenst en noodzakelijk is. Het werken aan een gezonde leefomgeving zou binnen het programma onderbelicht zijn en de communicatie over resultaten mag zichtbaarder. De tweede discussie betreft onderzoek naar een actualisatie van de financiële verdeelsleutels die thans worden gehanteerd voor de Collectieve Taken.

Voor beide vraagstukken zijn werkgroepen vanuit het OGP geformeerd. In onderhavig procedurevoorstel wordt aangegeven op welke termijn en wijze de werkgroepen hun resultaten zullen doorgeleiden naar OGP, DB en AB.

Toelichting

Verkenning naar inhoud Collectieve Taken

In 2018 is binnen het OGP aan de orde gesteld dat binnen het programma Collectieve Taken onvoldoende wordt ingezet op verbetering van de gezonde leefomgeving. In het concernplan van de ODZOB is het thema gezondheid opgenomen en dit rechtvaardigt een volwaardige positie van het thema in de Collectieve Taken. In de werkgroep "Jaarprogramma Collectieve Taken" van het OGP is verzocht om dit nader uit te werken en te komen met een visie en verkenning op het totale programma Collectieve Taken en daarbinnen nader onderzoek te doen naar de positie en omvang van het thema gezondheid. Uitkomst van de verkenning kan zijn dat huidige kaders toereikend zijn, dan wel dat inhoudelijke herijking van het programma Collectieve Taken nodig is.

Werkgroep Kostenverdeelsleutels Collectieve Taken

De werkgroep Kostenverdeelsleutels Collectieve Taken heeft na een eerste oriëntatie vastgesteld:

- De huidige verdeelsleutel komt ingewikkeld tot stand, is niet gebaseerd op actuele gegevens inzake het inrichtingenbestand en is niet eenvoudig uitlegbaar;
- De financiën en een verdeelsleutelmethode dienen volgend te zijn op de inhoud.

De conclusie van de werkgroep is dat aanpassing van de huidige verdeelsleutels wenselijk wordt geacht. De werkgroep zal daartoe een voorstel voor een nieuwe verdeelsleutel uitwerken. Dit is tevens in lijn met de eerdere toezegging van het DB om invulling te geven aan herbeoordeling van de kostenverdeelsleutel. De voorziene uitwerking van een nieuw voorstel resulteert naar verwachting in het hanteren van de huidige verdeelsleutel tot de kadernota 2021 en mogelijk tot aan kadernota 2022. Het procedurele tijdspad moet worden doorlopen, maar met uitvoering van onderhavig procedurevoorstel wordt een voorstel tot aanpassing daadwerkelijk in gang gezet.

Procedurevoorstel

Voor het Programma Collectieve Taken (CT) is steeds gesteld dat de inhoud leidend is. Een discussie over de financiële verdeelsleutel is daarop volgend. Echter beide kwesties verlangen om met voortvarendheid te worden opgepakt. Om beide processen parallel maar in samenhang te laten verlopen, stellen we voor om daartoe de volgende procedurele route te doorlopen:

1. Februari 2019:
 - Start inhoudelijke verkenning in afstemming met OGP-delegatie.
 - DB: procedurevoorstel (onderhavig) voor route verkenning inhoud en aanpak verdeelsleutels CT.
2. Maart 2019:
 - Start voorwerk systematiek verdeelsleutels CT in afstemming met OGP-delegatie.
 - AB: DB-procedurevoorstel ter informatie inbrengen.
 - AB bestuurlijke/ambtelijke werkconferentie: informerend over de opgave gezondheid.
3. Juni 2019:
 - DB: besluitvorming over resultaten inhoudelijke verkenning/gezondheid voor het uitvoeringsprogramma op hoofdlijnen.
 - AB: informerend over resultaten inhoudelijke verkenning/gezondheid (besluitvorming is aan de orde wanneer de geldende kaders worden verlaten).
4. September 2019:
 - DB: voorstel ter besluitvorming over financiële verdeelsleutel.
 - AB: besluitvorming financiële verdeelsleutel.

5. November 2019:

- AB: Vaststelling financiële verdeelsleutel voor Kadernota 2021.

Alternatief indien uit de verkenning blijkt dat gestelde kaders voor inhoud CT worden verlaten:

5. November 2019:

- DB: voorstel voor een aangepast/vernieuwd Programma CT.
- AB: besluitvorming aangepast/vernieuwd Programma CT.

6. September 2020:

- DB: voorstel ter besluitvorming over financiële verdeelsleutel.
- AB: besluitvorming financiële verdeelsleutel.

7. November 2020:

- AB: vaststelling financiële verdeelsleutel voor Kadernota 2022.

Vervolg / Communicatie

De procedure wordt gevolgd op basis van dit uitgewerkt Procesvoorstel Collectieve Taken.

Bijlagen

-

Vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 14 maart 2019

Agendapunt : 4.c

Vertrouwelijk : Nee

Onderwerp : Actualisatie delegatiebesluit Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Beslispunten :

1. Het "Algemeen delegatiebesluit Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019" conform bijgaand concept vaststellen.

Aanleiding

In vervolg op de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in 2015 is ook de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant per 26 oktober 2015 gewijzigd. Door deze wijziging die 9 februari 2017 in werking is getreden sluit het door het algemeen bestuur genomen delegatiebesluit van 14 maart 2013 niet meer aan op de gewijzigde wet en regeling en dient dit te worden geactualiseerd.

Toelichting

Voor een efficiënte bedrijfsvoering worden ook binnen de omgevingsdienst bevoegdheden in mandaat overgedragen. Hiertoe is een mandaatregeling vastgesteld en de gemandateerde bevoegdheden zijn opgenomen in een mandaatlijst.

Naar aanleiding van de actualisatie van de mandaatlijst is nagegaan in hoeverre de mandatering is gebaseerd op een juridisch correcte besluitvorming. Dit vanwege het feit dat in procedures deze vraag soms ook aan de orde komt en indien wordt geconstateerd dat een in mandaat genomen besluit onbevoegd is genomen leidt dit onherroepelijk tot een vernietiging.

De mandaatregeling op zijn beurt is gebaseerd op het algemeen delegatiebesluit Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2013. In die regeling die is vastgesteld op 14 maart 2013 is in artikel 4 eerste lid opgenomen dat het dagelijks bestuur aan hem gedelegeerde bevoegdheden in mandaat over kan dragen aan de directeur. In het tweede lid is vervolgens bepaald dat de directeur de gemandateerde bevoegdheden in ondermandaat kan overdragen aan het overig personeel.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat het hier gaat om delegatie en mandaat van de bevoegdheden van de omgevingsdienst zelf. Derhalve over zaken die te maken hebben met algemene bedrijfsvoering en personeelsaangelegenheden. Het gaat dus niet om bevoegdheden die namens een extern bestuursorgaan worden uitgevoerd.

Gewijzigde regelgeving

Door vaststelling van het algemeen delegatiebesluit, de mandaatregeling en de mandaatlijst is in principe delegatie en mandaat op een juridisch correcte wijze geregeld. Gebleken is evenwel dat met name het algemeen delegatiebesluit deels is gebaseerd op verouderde en intussen vervallen wet- en regelgeving. Per 1 januari 2015 is de Wet gemeenschappelijke regelingen gewijzigd en in vervolg daarop ook de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant per 9 februari 2017 aangepast. Het gevolg hiervan is dat het algemeen delegatiebesluit nu op diverse plaatsen verwijst naar vervallen artikelen. Het is uiteraard niet wenselijk als er gewerkt wordt op basis van een besluit dat een groot aantal vervallen artikelen bevat. Dit brengt bovendien een procesrisico met zich mee in het geval een op daarop gebaseerd besluit aan de rechter wordt voorgelegd.

Actualisatie besluit

Het delegatiebesluit uit 2013 kent een ruime overdracht van bevoegdheden. Alle bevoegdheden van het algemene bestuur die niet bij of krachtens de wet aan hem zijn voorbehouden zijn bij dat besluit overgedragen aan het dagelijks bestuur. Op die manier wordt het algemeen bestuur ontlast van alledaagse bedrijfstechnische aangelegenheden die passen binnen de door het bestuur uitgezette kaders waaronder de begroting.

Er is geen aanleiding om het delegatiebesluit inhoudelijk te wijzigen. Het geactualiseerde delegatiebesluit beperkt zich dan ook tot het opnemen van de juiste artikelen uit de Wgr en de gewijzigde gemeenschappelijke regeling. In bijgaand conceptbesluit zijn deze correcties opgenomen.

Beoogd effect

Het beschikken over een geactualiseerd delegatiebesluit met juiste verwijzingen naar de Wet gemeenschappelijke regeling en de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Argumenten en onderbouwing

Het is voor de bedrijfsvoering van belang dat gedelegeerde en gemandateerde besluiten worden genomen op basis van een besluit met correcte verwijzingen naar wet en regelgeving.

Kanttelingen en onderbouwing

-

Financiën / Personeel

-

Vervolg / Communicatie

-

Bijlagen

- Concept "Algemeen delegatiebesluit Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019"

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

Gezien voorgaand voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

BESLUIT

Het “Algemeen delegatiebesluit Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019” vast te stellen.

Zo vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
d.d. 14 maart 2019.

M.J. van Schuppen
voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

Het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

Gelet op:

- Artikel 12 van de gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;
- Artikel 57a van de Wet gemeenschappelijke regelingen ;
- De artikelen 10:13 tot en met 10:21 van de Algemene wet bestuursrecht.

Besluit:

Vast te stellen het Algemeen delegatiebesluit Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019

Artikel 1: Begripsbepalingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. algemeen bestuur: het algemeen bestuur van de omgevingsdienst;
- b. dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur van de omgevingsdienst;
- c. directeur: de directeur van de omgevingsdienst bedoeld in artikel 29 van de regeling, tevens secretaris van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van de omgevingsdienst bedoeld in artikel 30 van de regeling;
- d. omgevingsdienst: de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB);
- e. regeling: de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.

Artikel 2: Delegatie

1. Het algemeen bestuur draagt de aan hem in artikel 12 lid 1 van de regeling toegekende bevoegdheden over aan het dagelijks bestuur met inachtneming van het bepaalde in artikel 12 lid 2 van de regeling en voor zover andere bepalingen in de regeling en/of wettelijke bepalingen zich tegen die overdracht niet verzetten.
2. Het bepaalde in artikel 57a van de Wet gemeenschappelijke regelingen is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 3: Specifieke delegaties

1. Dit besluit is niet van toepassing op bevoegdheden die op basis van specifieke verordeningen, regelingen en/of besluiten aan het algemeen bestuur zijn opgedragen.
2. De in artikel 4 gegeven bevoegdheid van het dagelijks bestuur om gedelegeerde bevoegdheden in mandaat over te dragen aan de directeur is niet van toepassing indien het algemeen bestuur in specifieke verordeningen, regelingen en/of besluiten die bevoegdheid nadrukkelijk onttrekt.

Artikel 4: Mandaat en ondermandaat

1. Het dagelijks bestuur kan de aan hem gedelegeerde bevoegdheden in mandaat overdragen aan de directeur.
2. De directeur kan de een hem gemandateerde bevoegdheden in ondermandaat overdragen aan personeel, bedoeld in artikel 32, eerste lid van de regeling.

Artikel 5: Citeertitel

Dit besluit kan worden aangehaald als: "Algemeen delegatiebesluit Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019".

Artikel 6: Bekendmaking en inwerkingtreding

1. Dit besluit wordt bekend gemaakt in het publicatieblad van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na die waarop het op de wettelijk voorgeschreven wijze bekend is gemaakt.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant van 14 maart 2019

De secretaris,

De voorzitter,

Vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 14 maart 2019

Agendapunt : 4.d

Vertrouwelijk : Nee

Onderwerp : Instrumenteel kader vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht van de provincie Noord-Brabant

Kennisnemen van

Het Instrumenteel kader vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht van de provincie Noord-Brabant en het implementatieplan. Ter ondersteuning zal mw. M. van den Dries van de provincie Noord-Brabant hierover een presentatie verzorgen.

Aanleiding

Het omgevingsrecht bevat tal van regels waarmee het VTH-instrumentarium is vormgegeven. Maar niet alles is in beton gegoten. Het bevoegde gezag heeft nog beleidsvrijheid. De provincie heeft hiervan gebruik gemaakt. Door een eenduidig instrumenteel kader te hanteren wordt voor de provinciale VTH-taak, die is verdeeld over drie omgevingsdiensten, bijgedragen aan een gelijk speelveld. Het instrumentele kader is met het oog op de toekomstige Omgevingswet opgesteld maar evengoed onder het huidige omgevingsrecht toepasbaar.

Kernboodschap

De uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving verandert met de komst van de Omgevingswet. Om hierop voorbereid te zijn dient het VTH-instrumentarium te worden aangepast. De provincie geeft daar voor de uitvoering van haar VTH-taak richting aan. Na invoering hebben de drie Brabantse omgevingsdiensten hun organisaties op het niveau van processen, kennis en cultuur zodanig ingericht dat ze goed voorbereid uitvoering kunnen geven aan de (provinciale) VTH-taak zoals gevraagd onder de Omgevingswet.

Toelichting

Het kader bestrijkt de volledige provinciale VTH-taak binnen het omgevingsrecht. Het gaat daarbij naast de Wabo-taken om bijvoorbeeld bodemsaneringen, ontgroningen en natuurbescherming. De provinciale VTH-taak gaat met de komst van de Omgevingswet veranderen. Als mede-eigenaar van de dienst en als opdrachtgever vindt de provincie het van belang de dienst in staat te stellen zich hierop voor te bereiden. Met dit kader wordt daar op het instrumentele vlak richting aan gegeven. De ODZOB heeft samen met de twee andere omgevingsdiensten en de provincie een plan ter implementatie van het provinciale VTH-kader opgesteld. Onder de naam Kompas zullen ze dit ter hand nemen. De provincie financiert de gevraagde ontwikkeling met € 400.000 per jaar (totaal voor drie diensten en voor een periode van 4 jaar).

Vervolg / Communicatie

-

Bijlagen

- Instrumenteel kader vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht (provincie Noord-Brabant, 22 mei 2018)
- Implementatieplan VTH-kader

Instrumenteel kader vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht

Een integrale aanpak in de geest van de komende Omgevingswet

Auteur

ORO-VTH

Datum

22 mei 2018

Samenvatting

Noord-Brabant is een dichtbevolkte provincie. Fabrieken, agrarische bedrijven en particulieren ondernemen activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor de leefomgeving. Er komt een nieuwe fabriek, een agrarisch bedrijf wil meer dieren houden en een particulier wil bomen kappen. Deze activiteiten kunnen bijvoorbeeld milieuverontreiniging of gevaar tot gevolg hebben. Natuur kan worden aangetast. Daarnaast gaat het ook om langetermijneffecten die ons milieu bedreigen, zoals de klimaatverandering. Wij zetten ons in voor een beter milieu en een beter klimaat. De leefomgeving moet schoon en veilig zijn. Natuur moet in stand worden gehouden. Op energie moet worden bespaard, zo weinig mogelijk afval moet overblijven en de landbouw moet duurzamer.

Om dit allemaal te bereiken moet voor veel activiteiten met gevolgen voor de omgeving een vergunning worden aangevraagd. Soms bij de gemeente of het waterschap en soms bij de provincie. Als een vergunning wordt verleend, dan worden daar regels aan verbonden die moeten worden uitgevoerd en nageleefd. Regelmatig beoordelen wij of deze regels nog actueel zijn. Wij controleren de door ons verleende vergunningen met bijbehorende regels en dwingen zo nodig naleving af. Voor het vastleggen van de gewenste manier van vergunningverlening, toezicht en handhaving hebben wij dit kader opgesteld. Dit kader gaat over de manier waarop wij met burgers en bedrijven om willen gaan bij vergunningverlening, toezicht en handhaving en de taken die daarbij horen. Ook is aangegeven hoe wij om willen gaan met de klachten van de Brabanders. Daarnaast staat in het kader wat er op het VTH-vlak moet gebeuren als bij een bedrijf bijvoorbeeld brand uitbreekt of giftige stoffen dreigen te ontsnappen.

Regels moeten goed uitvoerbaar en handhaafbaar zijn. Degene die een bedrijf heeft moet om te beginnen weten wat hij moet doen en wat wel en niet mag. De toezichthouder moet controleren of de regels worden nageleefd. De toezichthouder kijkt daarbij vooral naar die regels waarbij het niet-naleven de meeste milieugevolgen heeft. Handhaven daarvan, dus afdwingen indien dit nodig is, is daarom ook belangrijk. Ook omdat bedrijven geen extra geld mogen verdienen met het niet naleven van regels. Als bedrijven echt niet willen luisteren en hardnekkig blijven overtreden vinden we dat hun vergunning moet worden ingetrokken.

Wij zijn ervan overtuigd dat we onze manier van vergunning verlenen, toezicht houden en handhaven verder moeten aanpassen in het belang van een betere kwaliteit van de leefomgeving, een beter gedeelde verantwoordelijkheid van de zorg voor die leefomgeving en een betere relatie tussen bedrijven en hun omgeving. Hiervoor is een andere manier van denken en doen bij vergunningverlening, toezicht en handhaving nodig. Dit geldt voor de provincie zelf en de omgevingsdiensten die

de provincie assisteren, maar ook voor de bedrijven en anderen die activiteiten verrichten met gevolgen voor de omgeving. En ten slotte ook bij omwonenden en milieuorganisaties. Meer concreet willen we het volgende:

- Wij richten vergunningverlening, toezicht en handhaving meer op het bereiken van een betere kwaliteit van de omgeving. Niet belangrijke, belemmerende en zeer gedetailleerde regels willen we waar mogelijk vermijden;
- We gebruiken de resultaten van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor het ontwikkelen, bijstellen en evalueren van ons omgevingsbeleid.
- Wij bereiden ons voor op de Omgevingswet. Juist bij deze wet staan de milieudoelen meer centraal en niet de regels. Maar, deze wet kent ook meer vrijheid voor de initiatiefnemers van allerlei activiteiten met gevolgen voor de omgeving. Daarom wordt het contact vooraf tussen initiatiefnemers en omwonenden straks nog belangrijker dan nu het geval is en wordt verwacht dat initiatiefnemers meer zelf de zorg voor een beter milieu en een beter klimaat in gaan vullen. Dat kan door ook voor zichzelf extra doelen en regels te stellen en ook zelf toezicht te houden op de naleving van de regels.
- We spreken bedrijven aan op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid voor de leefomgeving. Zo verlangen we dat zij eerst met hun burens gaan praten als er initiatieven voorliggen. Wij vinden het heel belangrijk dat zij daarbij overleggen over de manier waarop een project wordt uitgevoerd. Daarnaast zullen wij bedrijven stimuleren dat zij op eigen initiatief een bijdrage zullen leveren aan verdergaande verbetering van omgevingskwaliteit boven op de naleving van regels.
- Wij houden bij vergunningverlening rekening met gevoeligheden in de omgeving en het nalevingsgedrag van het bedrijf.
- Wij willen vergunningen die meer begrijpelijk en inzichtelijk zijn voor iedereen. Wij zetten in op inzichtelijke aanvragen en inzichtelijke vergunningen en ontheffingen door daar waar het inzicht verloren dreigt te geraken te voorzien in geconsolideerde versies.
- We richten ons toezicht vooral op activiteiten waarbij veel overtredingen plaatsvinden of waarbij het effect op de fysieke leefomgeving groot is.
- We pakken overtreders aan en volgen daarbij nauwgezet de Landelijke Handhavingsstrategie.
- We gaan met behulp van het InterventieKompas (ontwikkeld door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid) het gedrag dat leidt tot overtreding analyseren zodat inzichtelijk wordt aan welke knoppen we moeten draaien om gewenst gedrag te stimuleren.
- We zetten de 'Stijlwijzer Handhaving' (eveneens ontwikkeld door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid) in om de stijlgevoeligheid van onze doelgroepen te onderzoeken waarna we die toezichthouder kunnen inzetten die beschikt over de stijl die het effectiefst is.

- We maken gebruik van de ontwikkelingen op het gebied van digitale dataverwerking voor toepassing binnen vergunningverlening, toezicht en handhaving.
- Wij willen dat bedrijven die klachten veroorzaken daarop aangesproken kunnen worden door degenen die de overlast ervaren en zelf aan de slag gaan om deze overlast weg te nemen.
- Wij willen dat bedrijven waar veel incidenten voorkomen zelf meer actie ondernemen om dit te voorkomen.
- Wij willen de vergunningen intrekken van bedrijven die niet willen luisteren en hardnekkig de regels blijven overtreden.

Wij gaan de komende jaren, samen met gemeenten, waterschappen en rijksinspecties de andere manier van vergunningverlening, toezicht houden en handhaven invoeren. De omgevingsdiensten zullen, in opdracht van ons, het meeste hiervan voor hun rekening nemen.

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	7
1 INTEGRALE VERGUNNINGVERLENING, TOEZICHT EN HANDHAVING	9
1.1 INLEIDING	9
1.2 DE VERBINDING TUSSEN VTH EN DE PROVINCIALE PROGRAMMA'S.....	10
1.3 SAMENHANG IN HET GEBRUIK VAN VTH-INSTRUMENTEN	12
1.4 EEN AANPAK VANUIT VERSCHILLENDE OVERHEIDSROLLEN	12
1.5 EEN AANPAK SAMEN MET DE PARTNERS.....	13
1.6 DE VERBINDING MET DE WETGEVER	13
1.7 INDICATOREN	13
2 VERGUNNINGVERLENING	14
2.1 INLEIDING	14
2.2 VERGUNNINGVERLENING NAAR TYPERING.....	16
2.3 INZICHT BIJ DOORLOPENDE ACTIVITEITEN	18
2.4 INDICATOREN	19
3 TOEZICHT EN HANDHAVING	20
3.1 INLEIDING	20
3.2 ONZE UITGANGSPUNTEN	21
3.3 VERBREDEN EN VERBETEREN VAN TOEZICHT EN HANDHAVING	22
3.4 INDICATOREN	26
4 BEVORDEREN VAN DE NALEVING UIT EIGEN BEWEGING.....	28
4.1 INLEIDING	28
4.2 BELEID GERICHT OP HET BEVORDEREN VAN DE NALEVING UIT EIGEN BEWEGING	28
4.3 INDICATOREN	28
5 BEVORDEREN VAN DE NALEVING DOOR DE OMGEVING	29
5.1 INLEIDING	29
5.2 BELEID GERICHT OP HET BEVORDEREN VAN DE NALEVING DOOR DE OMGEVING	29
5.3 INDICATOREN	29
6 KLACHTEN EN MELDINGEN.....	30
6.1 KLACHTEN OVER OVERLAST.....	30
6.2 BELEID GERICHT OP DE VERMINDERING VAN DE ERVAREN OVERLAST.....	31
6.3 MELDINGEN VAN OVERTREDINGEN.....	31
6.4 BELEID GERICHT OP MELDINGEN	32
6.5 INDICATOREN	32
7 ONGEWONE VOORVALLEN.....	33
7.1 INLEIDING	33
7.2 BELEID GERICHT OP DE VERMINDERING VAN ONGEWONE VOORVALLEN	33
7.3 INDICATOREN	34
8 PROFESSIONEEL WERKEN	35
8.1 INDICATOREN	35
9 OP WEG NAAR DE OMGEVINGSWET.....	36
9.1 ALGEMEEN	36
9.2 GEVOLGEN VOOR DE VTH-INSTRUMENTEN	36
9.3 GEVOLGEN VOOR DE TAAKUITVOERING	36
9.4 GEVOLGEN VOOR DE ORGANISATIE VAN VTH	37
9.5 CONCLUSIE	37

Voorwoord

Noord-Brabant is een dichtbevolkte provincie. De activiteiten van mensen, bedrijven en organisaties, hebben vrijwel altijd effecten voor anderen in de directe of bredere omgeving van die activiteiten. Het kunnen effecten zijn die rechtstreeks schadelijk zijn en gevolgen hebben voor de veiligheid en de gezondheid van mensen. Het gaat dan bijvoorbeeld om vervuiling van de atmosfeer met schadelijke gassen, lozing van giftige stoffen in de bodem of het uitstoten van fijn stof in de directe omgeving van woningen. Daarnaast gaat het ook om langetermijneffecten die ons leefmilieu bedreigen, zoals de klimaatverandering. Menselijke activiteiten maken aanspraak op een deel van de schaarse milieugebruiksruimte in onze provincie, aanspraken die vaak concurreren of zelfs conflicteren. Ook Brabant heeft een belangrijke taak bij het borgen van de omgevingskwaliteit en het verdelen van schaarste. We hebben daarbij eigen ambities. Bijvoorbeeld op het gebied van energiebesparing, het circulair maken van de economie en het verduurzamen van de landbouw.

Dit kader heeft betrekking op de toepassing van omgevingsrecht. Het kader heeft echter geen betrekking op onze inhoudelijke beleidsdoelstellingen maar op een deel van het instrumentarium dat nodig is om deze doelen binnen het omgevingsrecht te bereiken. We spreken daarom van een instrumenteel kader met het bijbehorende vakmanschap. De instrumenten waarover dit kader gaat zijn vergunningverlening, toezicht en handhaving. De wijze van klachtenafhandeling en de reactie op van incidenten wordt hierbij ook meegenomen. Vergunningverlening binnen het omgevingsrecht heeft bijvoorbeeld betrekking op milieu, bouwen of natuur. Met vergunningverlening wordt de schaarse gebruiksruimte verdeeld. Adequaat toezicht borgt dat door naleving van voorschriften inhoudelijke doelstellingen kunnen worden bereikt. Met handhaving van de voorschriften blijft de overheid geloofwaardig en wordt een gelijk speelveld voor initiatiefnemers geborgd. Met vergunningverlening, toezicht en handhaving kunnen we inhoudelijke doelen, zoals een betere leefomgeving optimaal bereiken.

In dit kader kiezen we voor:

- een integrale benadering van vergunningverlening, toezicht en handhaving, dit wil zeggen een heldere verbinding met wat we inhoudelijk willen, vergunningverlening, toezicht en handhaving dat elkaar aanvult en versterkt en bij het uitvoeren van onze taken meer samenwerking met onze partners.
- het versterken van de contacten tussen initiatiefnemers en omwonenden en organisaties die opkomen voor de omgevingskwaliteit. Dit met het doel om problemen zoveel mogelijk vooraf in de informele sfeer op te lossen en daarmee tijdrovende formele procedures achteraf te voorkomen.
- vergunningverlening, toezicht en handhaving meer gericht op het belang van de bescherming van de fysieke leefomgeving, maar wel rekening houdende met belangen van initiatiefnemers.
- het zoveel mogelijk benutten van de eigen verantwoordelijkheid van initiatiefnemers voor de bescherming van de fysieke leefomgeving en die als vertrekpunt te nemen voor ons eigen handelen.

Dit kader vergt niet alleen de aanpassing van de manier van vergunning verlenen, toezicht houden en handhaven en een andere inhoud van vergunningen, toezichtsrapporten en handhavingsbesluiten maar vooral ook een andere houding en nieuwe kennis en vaardigheden van alle betrokkenen. Het gaat dan zowel om initiatiefnemers als medewerkers in dienst van de overheid.

Wij zijn er ons van bewust dat de hier beoogde nieuwe vormgeving van vergunningverlening, toezicht en handhaving niet van vandaag op morgen is gerealiseerd. Daarom bevat dit kader een fasering. De

eerste fase dient te worden gerealiseerd in de periode tot aan het in werking treden van de Omgevingswet. Dit is volgens huidige planning op 1 januari 2021. Dit kader bevat voor deze periode acties die op korte termijn plaats moeten en kunnen vinden of eigenlijk al plaats hadden moeten vinden. Het betreft hier niet alleen de uitvoering van bestaande en nieuwe wettelijke taken maar ook zaken die we zelf belangrijk vinden, zoals inzichtelijkheid van producten en de verbetering van de relatie tussen initiatiefnemer en omgeving. De invulling en uitvoering van dit kader zal de komende jaren de nodige inspanningen vragen, zowel van de eigen provinciale organisatie als van de omgevingsdiensten. We kijken hierbij vooruit naar de Omgevingswet door de vernieuwende gedachten achter deze wet nu al zoveel mogelijk toe te passen. Want het gaat natuurlijk niet primair om de instrumenten waarmee we regels formuleren en de naleving daarvan kunnen afdwingen, maar om de inhoudelijke doelen die we willen bereiken. Maar zonder goede vergunningverlening, goed toezicht en goede handhaving zijn die doelen niet te bereiken.

Ten behoeve van de uitvoering zullen we in de komende maanden een implementatieplan opstellen samen met de omgevingsdiensten.

Aan het eind van elk hoofdstuk van dit kader zijn indicatoren toegevoegd. Met deze indicatoren gaan wij de mate waarin dit kader operationeel is gemaakt, volgen. De indicatoren zien op verleden, heden en toekomst, en dus op:

- het wegwerken van achterstanden;
- het voldoen aan recente wettelijke wijzigingen;
- het voldoen aan eigen ambities;
- het voorbereiden op de Omgevingswet.

Ofschoon dit instrumentele kader geschreven is voor de uitvoering van eigen taken is het de bedoeling dat dit kader een aantal bouwstenen zal bieden voor een Brabantbreed kader voor vergunningverlening, toezicht en handhaving binnen het omgevingsrecht dat zou moeten worden opgesteld door gemeenten, provincie, waterschappen en andere partners. Bij het opstellen van een gemeenschappelijk kader is onderling vertrouwen en een gedeelde oriëntatie van groot belang. Een Brabantbreed kader heeft ook als voordeel dat dit uniform toegepast worden door onze omgevingsdiensten. Hieraan bestaat binnen deze diensten met een diversiteit aan opdrachtgevers grote behoefte. We willen bevorderen dat binnen het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht de vorming van een gemeenschappelijk kader wordt opgepakt. We stellen daarnaast voor het gemeenschappelijk kader te agenderen voor de bestuurlijke conferentie over samenwerking die na de zomerperiode zal worden gehouden.

1 Integrale vergunningverlening, toezicht en handhaving

1.1 Inleiding

De bedoeling van het omgevingsrecht is dat de gewenste omgevingskwaliteit wordt bereikt en behouden. De instrumenten vergunningverlening, toezicht en handhaving, hierna VTH genoemd, zijn, naast algemene regels, kerninstrumenten binnen het omgevingsrecht. Een vergunning is eigenlijk een officiële toestemming van de overheid om een bepaalde activiteit uit te voeren. In dit kader verstaan we onder vergunningen tevens ontheffingen en vrijstellingen. Daarnaast heeft dit kader ook betrekking op het wijzigen van vergunningvoorschriften, het stellen van maatwerkvoorschriften ingevolge het Activiteitenbesluit en het beoordelen van meldingen. Toezicht is in wezen het verzamelen van informatie over activiteiten en vervolgens beoordelen of deze activiteiten voldoen aan de daarvoor geldende regels. Handhaving is ten slotte het 'afdwingen van naleving' in allerlei vormen.

Wij zijn bevoegd gezag voor vergunningverlening, toezicht en handhaving ingevolge een aantal wetten die worden gerekend tot het omgevingsrecht, te weten:

- de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo),
- delen van de Wet milieubeheer, de Wet geluidhinder en de Wet inzake de luchtverontreiniging,
- de Wet luchtvaart,
- de Wet natuurbescherming
- de Natuurschoonwet,
- de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden,
- de Waterwet,
- de Wet bodembescherming,
- de Ontgrondingenwet,

alsmede de daarbij behorende uitvoeringsbesluiten en verordeningen.

Onze VTH-inzet moet voldoen aan wat die wetten en de daarmee samenhangende rechterlijke uitspraken van ons verlangen: de zogenaamde wettelijke basisinzet op VTH. Wij hebben de uitvoering van de VTH-taken in mandaat overgedragen aan de drie Brabantse omgevingsdiensten (zie bijlage 1 voor een specificatie van die taken). Zij ontvangen daartoe jaarlijks van ons een opdracht. De wettelijke basisinzet vormt het belangrijkste deel van deze opdracht. Het omgevingsrecht bevat spelregels voor de inzet van VTH. De set spelregels regelt echter niet alles. Wij hebben hier ook een zekere vrijheid en een eigen verantwoordelijkheid. Dit zie je terug bij onderwerpen als rollen en rolverdeling, de stijl van uitoefening van deze taak en bij de vormgeving van de instrumenten. Met dit kader geven wij invulling aan die vrijheid en verantwoordelijkheid.

1.2 De verbinding tussen VTH en de provinciale programma's

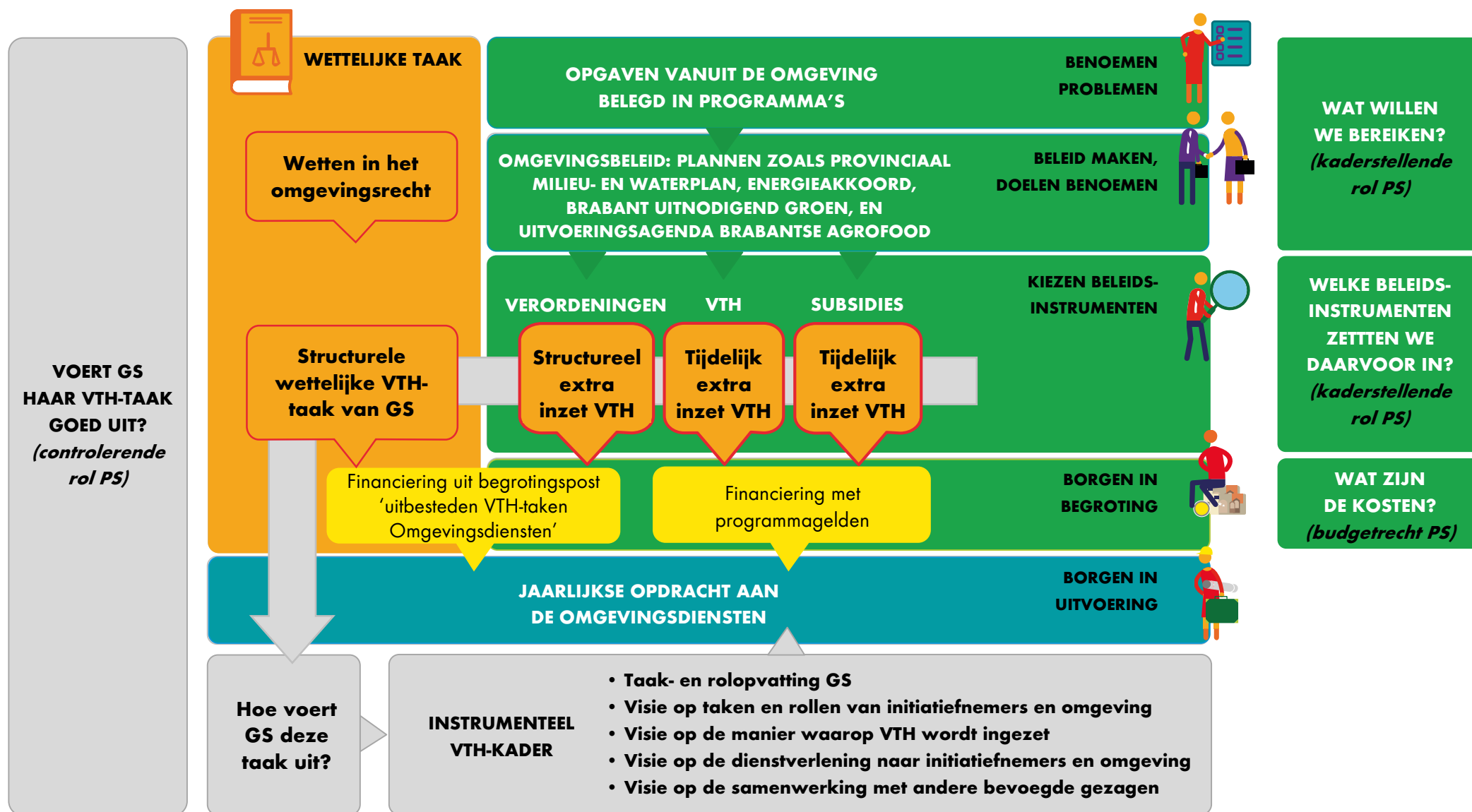
Provinciale programma's hebben bijvoorbeeld betrekking op de provinciale bijdrage aan energie en industrie, gezondheid en landbouw en de introductie van een circulaire economie. Bij de realisatie van de in deze programma's opgenomen doelstellingen speelt VTH een rol. Deze rol is wel beperkt omdat VTH voor een groot deel wordt ingevuld door landelijk geldende eisen. Voor vergunningverlening bijvoorbeeld gelden veel landelijk geldende toetsingskaders. Bovendien gelden er al veel algemene rijksregels voor de activiteit waarvoor vergunning wordt gevraagd. De provincie is hierbij meer een uitvoeringsorganisatie van het rijk. De provincie mag slechts eigen doelstellingen formuleren binnen de beleidsruimte die het rijk aan de provincie overlaat. Onder de Omgevingswet zal deze eigen beleidsruimte groter worden. Dit betekent dat er dan meer met VTH kan dan nu het geval is maar de inzetbaarheid van VTH moet ook dan niet worden overschat.

In onze programma's nemen wij de doelen voor de omgevingskwaliteit op. In diezelfde programma's (dan wel in de daaronder liggende uitvoeringsplannen) nemen wij op welke beleidsinstrumenten we gaan inzetten om die doelen te bereiken. Zo kan bijvoorbeeld gekozen worden voor voorlichting, een verordening, een subsidie of VTH. Soms zal de wettelijke basisinzet op VTH al voldoende bijdragen aan het bereiken van de doelen. In een aantal gevallen zal extra VTH-inzet nodig zijn. In die gevallen vullen we dan vanuit de programma's de opdracht aan de omgevingsdiensten aan. Dit kader gaat ervan uit dat programma's worden vertaald in operationele documenten, zoals beleidsregels, algemene regels en handreikingen. Ten behoeve van de vergunningverleners moet dit geconcretiseerde beleid vervolgens worden toegepast binnen uitvoeringsprogramma's die zijn gekoppeld aan de opdrachten voor de Brabantse omgevingsdiensten.

Een deel van het eigen beleid is nu nog onvoldoende concreet gemaakt om te kunnen worden toegepast door omgevingsdiensten. Je kunt wel beleid maken maar de uitvoering in het veld moet er wel iets mee kunnen doen. We gaan daarom er voor zorgen dat het eigen beleid beter aansluit op de VTH-uitvoering en dat uit deze uitvoering gegevens komen welke nodig zijn voor evaluatie, en zo nodig bijsturing, van het eigen beleid. Op deze manier kunnen de beleidsmakers beoordelen of het beleid ook daadwerkelijk effect heeft. Daarom gaan we ervoor zorgen dat de omgevingsdiensten zodanig rapporteren aan de beleidsmakers dat zij er iets mee kunnen. Beleid en uitvoering mogen geen gescheiden werelden zijn. Daarom moet voor VTH een beleidscyclus worden gehanteerd. Beleid moet worden gerealiseerd via VTH. Het beleid moet daarom ook zodanig worden geformuleerd dat dit kan worden toegepast binnen VTH. Daarnaast moet ons beleid vanzelfsprekend ook worden uitgedragen bij initiatiefnemers door beleidsmedewerkers die als 'ambassadeur' fungeren.

We zullen nieuw provinciaal beleid gaan baseren op een evaluatie van het bestaande beleid. De kennis die is opgedaan bij VTH, wordt daarbij betrokken. Bij de ontwikkeling van nieuw beleid en nieuwe regels gaan we gebruik maken van een VTH-werkbaarheidsanalyse die duidelijk maakt of en in welke mate de inzet van VTH een bijdrage kan leveren aan de realisatie van het beoogde beleid.

De verbinding tussen VTH en de provinciale opgaven behoort bij de integrale benadering van VTH en wordt weergegeven in figuur 1 op de volgende bladzijde. In de volgende paragrafen komen drie andere invalshoeken aan bod.

Figuur 1. Verbinding tussen VTH en de provinciale opgaven

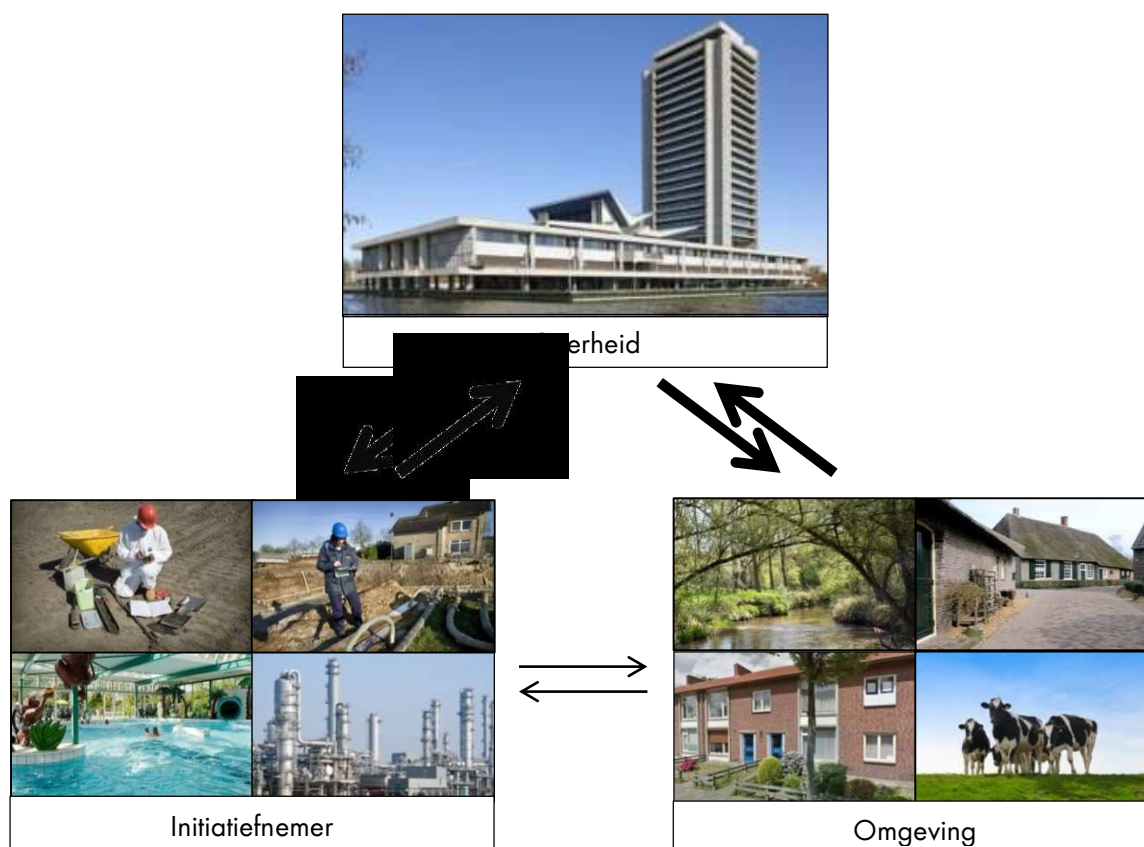
1.3 Samenhang in het gebruik van VTH-instrumenten

De Wet verbetering Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving is een wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Deze wijziging is in 2017 in werking getreden. In de nieuwe regelgeving wordt verwacht dat niet alleen toezicht maar ook vergunningverlening programmatisch wordt aangepakt. Dit speelt vooral bij het periodiek controleren of vergunningen wel voldoen aan de nieuwste technische ontwikkelingen, de zogenaamde actualisatie.

Uit de toepassing van VTH moeten, zoals gezegd, gegevens komen waarmee kan worden vastgesteld of het beleid succesvol is of dat het moet worden bijgesteld. Verder dient bij vergunningverlening gebruik te worden gemaakt van gegevens uit het toezicht en de handhaving. Gegevens over nalevingsrisico's zijn mede bepalend voor de vormgeving van een vergunning. Aan succesvol toezicht houden en handhaven gaat het stellen van normen in vergunningen en algemene regels vooraf. Als de normen onduidelijk of onuitvoerbaar zijn, is consequente en effectieve toezicht en handhaving onmogelijk. Bij de besluitvorming op aanvragen om vergunningen en ontheffingen in het omgevingsrecht moet daarom de uitvoerbaarheid worden beoordeeld en een handhaafbaarheidstoets worden uitgevoerd die uitwijst of het beoogde besluit inderdaad te handhaven is. Daarnaast zal een implementatieplan ten behoeve van de invulling van voorliggend kader worden opgesteld samen met de omgevingsdiensten. Wij zullen de samenhang bij het gebruik van VTH-instrumenten borgen via het implementatieplan in de jaarlijkse opdracht aan de omgevingsdiensten.

1.4 Een aanpak vanuit verschillende overheidsrollen

Ten gevolge van een traditionele werkwijze bij VTH zien we nu veel contacten tussen de initiatiefnemer en de overheid. Ook zien nu we veel contacten tussen de omgeving en de overheid. Wat vaak ontbreekt, zijn de directe contacten tussen initiatiefnemer en de omgeving. Deze contacten vinden we juist heel belangrijk. Dit is weergegeven in figuur 2.

Figuur 2 Contacten tussen initiatiefnemer, overheid en omgeving

Met de initiatiefnemer bedoelen we iedereen die een activiteit onderneemt waarop de eisen uit het omgevingsrecht, van toepassing zijn. De initiatiefnemer kan dus een bedrijf zijn maar ook een overheid of een burger. Ook het begrip omgeving vatten we hier ruim op. Hiermee bedoelen we zowel de fysieke als de maatschappelijke omgeving. Iedereen in de maatschappelijke omgeving die in zijn belang kan worden geschaad beschouwen we dus ook als omgeving. De omgeving kan, naast de fysieke omgeving, dus ook bestaan uit bijvoorbeeld uit burgers, belangengroepen en andere overheden. We zien in figuur 2 dat onze VTH-taak een andere inhoud zal moeten krijgen en dat we als overheid ook op andere manieren met initiatiefnemers en hun omgeving om moeten gaan. De 'onbalans' veroorzaakt immers een onnodige belasting van de overheid en erger nog, leidt tot onbevredigende resultaten voor initiatiefnemer en omgeving. Met dit kader willen we de contacten tussen initiatiefnemer en omgeving versterken door hen bij elkaar te brengen, door de wijze waarop we VTH uitvoeren en de VTH-producten vormgeven en beschikbaar stellen.

1.5 Een aanpak samen met de partners

De bevoegdheid voor de inzet van het VTH-instrumentarium is toebedeeld aan verschillende bevoegde gezagen zoals rijksinspecties, waterschappen, gemeenten en provincies. Dit betekent dat we alleen samen doelen kunnen bereiken en wel op een identieke manier. Simpelweg omdat we er niet alleen over gaan. Wij voeren als provincie de wettelijke coördinatie op de VTH-samenwerking. De vorm van samenwerking en de samenstelling van het samenwerkingsverband hangt af van het onderwerp en de verschillende belangen en doelen. Omgevingsdiensten en bijvoorbeeld het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht faciliteren deze samenwerking. Wij willen samen met onze partners in Noord-Brabant komen tot een gezamenlijk instrumenteel VTH-kader. Dan pas kunnen we optreden als één overheid. In 2018 starten we het proces om te komen tot een gezamenlijk instrumenteel VTH-kader.

1.6 De verbinding met de wetgever

Binnen een integrale benadering is het tot slot noodzakelijk om ook de verbinding te leggen naar de wetgever. Gelet op de in ontwikkeling zijnde Omgevingswet en bijbehorende uitvoeringsregelgeving, dienen we juist nu inbreng te leveren aan de totstandkoming van deze nieuwe regelgeving en suggesties aan te dragen voor de uitvoerbaarheid daarvan. De Omgevingswet moet zo worden ingevuld dat vergunningverlening, toezicht en handhaving beter tot hun recht kunnen komen. Bij de uitvoering spelen de omgevingsdiensten een belangrijke rol. We zullen ervoor zorgen dat ervaringen in de uitvoering, al dan niet in IPO-verband, worden gebundeld en teruggekoppeld met het rijk.

1.7 Indicatoren

Het voldoen aan de bestaande en nieuwe wettelijke verplichtingen, is gerealiseerd als:

- i-1. vanaf 2020 de uitvoeringsresultaten van VTH onderdeel uitmaken van de vorming en evaluatie van provinciaal omgevingsbeleid.
- i-2. vanaf 2020 in het provinciaal omgevingsbeleid of de daaraan gekoppelde uitvoeringsplannen, de inzet van VTH is opgenomen.
- i-3. vanaf 2021 de VTH-beleidscyclus, die deels binnen de provinciale organisatie en deels binnen de omgevingsdiensten wordt doorlopen, is gesloten.
- i-4. vanaf 2021 de VTH-uitvoeringscirkel die binnen de omgevingsdiensten wordt doorlopen, op casusniveau is gesloten. Dit betekent dat vanuit vergunningverlening rekening wordt gehouden met toezicht en handhaving en andersom.

2 Vergunningverlening

2.1 Inleiding

Vergunningverlening is het instrument bij uitstek om maatwerk te leveren voor de juiste balans tussen het benutten van de omgeving bij het verrichten van activiteiten en het beschermen van die omgeving. Vergunningverlening kan betrekking hebben op een momentopname maar ook betrekking hebben op langlopende activiteiten die continu beheer vragen vanuit omgevingsbelangen. Technische ontwikkelingen of nieuw omgevingsbeleid kunnen nopen tot aanpassing van de vergunning. Met name voor de vergunning voor doorlopende activiteiten omdat die vaak voor onbepaalde tijd wordt verleend. De vergunning is in die gevallen slechts verleend voor de startsituatie. Beheer van de vergunde activiteiten leidt tot regelmatige aanpassing van de vergunning.

2.1.1 Ruimte voor ondernemen en innovatie

Naast de Europeesrechtelijk of landelijk ingegeven normen in toetsingskaders dient invulling te worden gegeven aan Brabantse ambities op bijvoorbeeld het gebied van de circulaire economie, klimaatverandering en agrofood. In het licht van die ambities vraagt het bestuursakkoord Beweging in Brabant om het beter benutten van de innovatiekracht van Noord-Brabant. Ook vergunningverlening moet benut worden om daadwerkelijk innovatieve oplossingen een kans te geven. Binnen de juridische ruimte zoeken we daarom naar oplossingen die zowel initiatiefnemers als de omgeving dienen.

2.1.2 Een ander samenspel binnen een andere wereld

Noord-Brabant is een ondernemende provincie. Dit zorgt voor veel dynamiek. We zien een zelfbewuste en goed opgeleide omgeving die participatie in en transparantie van de besluitvormingsprocessen van zowel de initiatiefnemer als de overheid verlangen. Initiatiefnemers nemen gelukkig steeds meer hun maatschappelijke verantwoordelijkheid, al dan niet onder druk van hun omgeving. Maar helaas is dit lang nog niet in alle gevallen genoeg. Wij willen onderzoeken welke mogelijkheden de Omgevingswet tot zelfregulering kan bieden binnen de vergunde gebruiksruimte en wij willen de bedrijven stimuleren om planmatig aan te geven hoe zij op eigen initiatief een bijdrage zullen leveren aan verdergaande verbetering van omgevingskwaliteit boven op de naleving van regels.

De rol van de provincie als vergunningverlener moet wezenlijk worden veranderd. De provincie blijft vanzelfsprekend altijd eindverantwoordelijk voor haar eigen vergunningen. In dit instrumentele kader wordt daarbij wel de primaire verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer voor zijn omgeving benadrukt. Helaas gaat dit in de praktijk nog te vaak mis. Een vergunning zonder een goede dialoog met de omgeving vooraf zorgt soms voor een vergunning die leidt tot verwijdering tussen initiatiefnemer en zijn omgeving terwijl die juist zou moeten verbinden. De maatschappelijke verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer dient daarom, juist ook binnen het vergunningverleningsproces, te worden versterkt. Bij maatschappelijke verantwoordelijkheid hoort een initiatief dat past in de landelijke en Brabantse ambities en tot stand komt in samenspraak met de omgeving. Met elkaar praten in een open dialoog, voorafgaand aan vergunningverlening, is beter dan tijdrovend tegen elkaar procederen na vergunningverlening. Een snellere besluitvorming is uitgangspunt in de Omgevingswet.

2.1.3 Een publieke taak vanuit de bescherming van omgevingsbelangen

We kunnen in de omgang met initiatiefnemers kiezen voor een zakelijke, formele stijl of voor een betrokken, samenwerkende stijl. In het eerste geval is het product sec de vergunning, in het tweede geval denken we meer met de initiatiefnemer mee en zoeken we gezamenlijk naar oplossingen. Bij de eerste variant hoort het motto "Wij zijn bevoegd gezag, geen adviseur"; bij de tweede variant het motto "De provincie denkt met u mee". In dit instrumentele kader kiezen we voor een tussenvariant: "een zakelijke uitvoering van de publieke taak met als vertrekpunt de behartiging van de te beschermen omgevingsbelangen".

In hun rapport van juni 2012¹ geven Eijlander en Mans aan dat vergunningverlening geen vorm van dienstverlening is, maar de uitoefening van een publieke taak. Wij onderschrijven dit. Dit betekent echter niet dat wij niet mee mogen denken met de initiatiefnemer. Meedenken is mogelijk zolang het te beschermen omgevingsbelang maar voorop wordt gesteld.

Wij willen niet optreden als verdediger van een initiatief, ook in die gevallen waarin we een eigen belang hebben bij realisatie van het initiatief, zoals bij afval- en mestverwerking. De initiatiefnemer is zelf tijdens het proces van vergunningverlening verantwoordelijk voor de dialoog met de omgeving over het initiatief. Wij leggen verantwoording af over het besluitvormingsproces waarin we de omgevingsbelangen afwegen tegen de belangen van de initiatiefnemer. Te nauwe banden met degene die belang heeft bij verlening van de vergunning moeten we daarom voorkomen. Vergunningverleners moeten in hun rol blijven en zich dus niet alleen richten op het faciliteren van de aanvrager. De juiste houding en loyaliteit van de medewerkers is hierbij uiterst belangrijk. Wij moeten de juiste balans houden tussen servicegerichtheid en onafhankelijkheid met het oog op bescherming van de leefomgeving. Dit betekent ook dat er meer in teams gewerkt dient te worden en dat vergunningverleners regelmatig van bedrijf moeten wisselen.

2.1.4 Het uitvoeringsprogramma voor vergunningverlening en actualisatie

Wettelijke kwaliteitsdoelstellingen en onze ambities moeten worden bereikt. Verouderde vergunningen kunnen dit belemmeren. Daarom gaan wij regelmatig informatie verzamelen over de milieuprestaties van een initiatiefnemer bij exploitatie van, bijvoorbeeld, een bedrijf en gaan zo nodig tot actie over. Vooral voor doorlopende activiteiten vertaalt dit zich in periodiek onderhoud van de voorwaarden waaronder de vergunningen zijn verleend dan wel in een complete heroverweging van de vergunningen. Informatiebronnen hiervoor zijn onder meer: rapportages van de initiatiefnemers zelf over de effecten op de fysieke omgeving, gegevens uit toezicht en handhaving, signalen uit de maatschappelijke omgeving, zoals klachten en meldingen, nieuwe inzichten over de effecten, nieuwe opvattingen over wat aanvaardbaar is, wijzigingen binnen de fysieke omgeving en nieuwe ambities voor de kwaliteit van de omgeving. Op grond van deze informatie gaan we beoordelen welke acties moeten plaatsvinden bij besluitvorming op een aanvraag of bij actualisatie van eerder verleende vergunningen. We verantwoorden deze exercitie in de considerans van de vergunning of de aanpassing daarvan.

Soms is het gewenst om een verleende toestemming (geheel of gedeeltelijk) in te trekken. Dit geldt in het bijzonder als de initiatiefnemer er geen gebruik (meer) van maakt. We willen in die gevallen actief vergunningen intrekken (uiteeraard binnen de mogelijkheden die de diverse wetten daartoe bieden). Zo voorkomen we dat ongebruikte vergunningen een beslag leggen op beschikbare gebruikruimte en zorgen voor een beperking bij veranderde planologische inzichten.

¹ Kort onderzoek naar de effectiviteit van de vergunningverlening en de handhaving alsmede van het provinciale toezicht in het kader van de Wet milieubeheer

De omgevingsdiensten moeten in opdracht van de provincie handelen op grond van uitvoeringsprogramma's voor vergunningverlening en actualisatie. Het uitvoeringsprogramma moet een duidelijke verbinding bevatten met de gestelde prioriteiten en doelstellingen. Deze prioriteiten en doelstellingen moeten worden ingegeven door het beleid en vloeien voort uit een analyse van risico's die 'in het veld' worden signaleerd. Deze analyse is ook per thema of branche uit te voeren. Wij zorgen ervoor dat bekend is welke criteria worden gehanteerd bij de beoordeling van het initiatief en welke bijzondere aandachtspunten de aard van de activiteit oplevert. Ook door de omgeving kunnen bijzondere aandachtspunten voor vergunningverlening worden ingegeven. Met deze aandachtspunten moet al bij het opstellen van de aanvraag rekening worden gehouden. De initiatiefnemer weet dan tevens vooraf of de aanvraag vergunbaar is.

2.2 Vergunningverlening naar typering

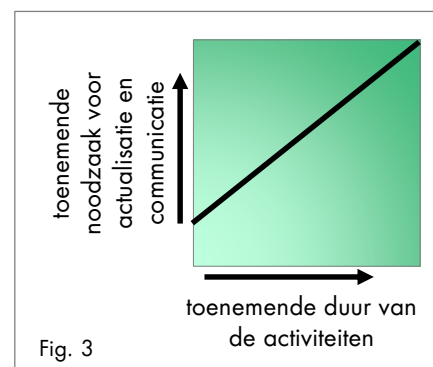
Als hulpmiddel voor een doelmatige en doeltreffende vergunningverlening is een typering zinvol. Aan de hand van diverse typeringen kunnen we meer maatwerk leveren, zowel in het vergunningverleningsproces als in de vergunning. Wij willen de volgende typeringen hanteren:

- de activiteit naar duur,
- de activiteit naar technische complexiteit,
- de aanvrager naar naleefgedrag,
- de activiteit naar impact op de omgeving, en
- de omgeving naar objectieve en subjectieve kwetsbaarheid.

Een analyse vooraf brengt de typering in beeld. In de considerans van de vergunning geven we aan hoe de activiteit, de aanvrager en de omgeving zijn gekarakteriseerd en welke gevolgen dit heeft voor product en proces.

1. Typering van de activiteit naar duur

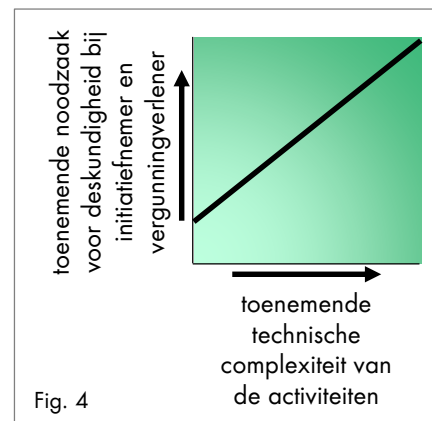
De activiteiten worden ingedeeld in activiteiten met een aflopend karakter (hierna aflopende activiteiten) en activiteiten met een doorlopend karakter (hierna doorlopende activiteiten). Voor aflopende activiteiten is slechts een toestemming nodig voor een eenmalige gebeurtenis of het betreft een eenmalige toets. Voorbeelden zijn de omgevingsvergunning voor bouwen van een opslaghal, de ontbrandingstoestemming voor vuurwerk en de vergunning voor een bodemsanering. Andere vergunningen zien op doorlopende activiteiten. Voorbeelden zijn de Omgevingsvergunning milieu en de Waterwetvergunning. Bij de vergunningen voor een kortlopende activiteit is actualisatie niet aan de orde en vindt communicatie met de omgeving alleen vooraf plaats. Bij doorlopende activiteiten is actualisatie wel aan de orde en kan communicatie nodig zijn tijdens de gehele periode waarin de activiteit voortduurt.

2. Typering van de activiteit naar technische complexiteit

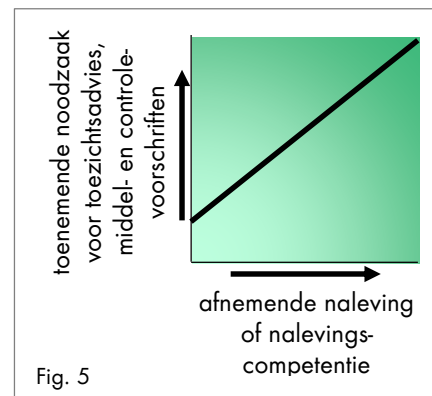
Activiteiten worden getypeerd als technisch complexe dan wel technisch eenvoudige activiteiten. Technische complexiteit betekent de inschakeling van meer deskundigheid in het vergunningverleningsproces en geeft aanleiding voor meer doelvoorschriften, mits de deskundigheid, ook bij de aanvrager zelf, en de handhaafbaarheid van dergelijke doelvoorschriften afdoende is geborgd. Het beschikken over de juiste vakbekwaamheid bij de initiatiefnemer om daarmee risico's voor de omgeving te verkleinen voegen we als mogelijk voorschrift toe aan de vergunning. Voor de omgeving is een kwalitatief hoogwaardige niet-technische samenvatting van de aanvraag hier van extra belang.

Eenvoudige activiteiten vragen minder om deskundigheid, ook bij de aanvrager zelf.

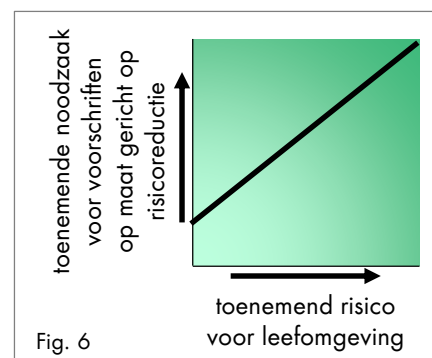
3. Typering van de aanvrager naar naleefgedrag

Bij aanvragers met een slecht naleefgedrag wordt de teugel kort gehouden. Voor deze aanvragers is een scherp omlijnde aanvraag vereist en vergunning met een dictum waarin, in zeer concreet gespecificeerde en kwantitatieve termen, is omschreven wat wel en niet wordt vergund. Verder zijn scherp geformuleerde (middel)voorschriften geboden. Een advies van de aangewezen toezichthouders, waaruit blijkt waar de overtredingsrisico's liggen en hoe deze door de formulering van aanvraag, dictum en voorschriften kunnen worden verminderd, moet worden meegenomen in de afweging. Grote omgevingsrisico's, zeker bij niet-naleving, eisen een behoedzame formulering van voorschriften, waarbij de 'veilige' kant wordt gekozen. Controlevoorschriften zijn geboden. Voor aanvragers met een hoge mate van geborgde zelfsturing en transparantie is echter verlening van een vergunning meer op hoofdlijnen verantwoord en zijn controlevoorschriften in mindere mate noodzakelijk.

4. Typering van de activiteit naar risico's op de omgeving

De activiteiten worden ingedeeld naar de grootte van de risico's voor de leefomgeving. Veel activiteiten leveren weinig risico op. In die gevallen volstaan standardeisen en blijft de communicatie met de omgeving beperkt. Indien er sprake is van grote risico's voor de leefomgeving moeten zowel de aanvraag, waarin staat aangegeven onder welke condities een activiteit zal worden ondernomen, als de voorschriften, gericht zijn op reductie van deze risico's. In de considerans van de vergunning identificeren wij de belangrijkste risico's met hun omvang.

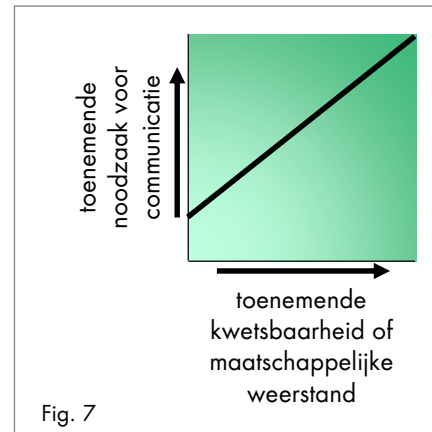

5. Typering van de omgeving naar objectieve en subjectieve kwetsbaarheid

De omgeving wordt ingedeeld naar objectieve en subjectieve kwetsbaarheid. Voor wat betreft de fysieke leefomgeving houdt dit in of er op relatief korte afstand sprake is van kwetsbare objecten. Dit is belangrijker naarmate de potentiële impact van een activiteit groter is. Het gaat hier om de objectieve typering van de omgeving. Daarnaast moet worden geïnventariseerd of er sprake is van weerstand in de maatschappelijke omgeving, al dan niet op goede gronden. Het kan zijn dat er invloeden van de activiteit op de omgeving worden gevreesd of dat er zelfs sprake is van NIMBY-effecten. Het kan zijn dat er veel klachten zijn of dat er een actiegroep actief is. Hier betreft het de subjectieve typering van de omgeving. De typering van de omgeving is vooral belangrijk voor de vormgeving van het besluitvormingsproces. Bij een

kwetsbare omgeving of veel maatschappelijke weerstand moet de omgeving vroegtijdig bij een initiatief worden betrokken en dient er intensiever en meer op maat worden gecommuniceerd met de omgeving. De communicatie met de omgeving maakt wezenlijk deel uit van het besluitvormingsproces. Dit proces is daarmee dus niet alleen gericht op de interne processen bij de overheid en de samenwerking tussen overheden.

In een aantal gevallen is een dialoog tussen aanvrager en omgeving geboden, voorafgaande aan de besluitvorming. Het is aan de initiatiefnemer de dialoog gestalte te geven, niet aan de overheid. In een aanvraag moet duidelijk zijn wat de resultaten zijn van een dialoog tussen de aanvrager en omgeving. De dialoog geeft ook input voor de typering van de kwetsbaarheid van de omgeving.

2.3 Inzicht bij doorlopende activiteiten

Doorlopende activiteiten waarvoor de provincie bevoegd gezag is zijn vaak complex. Het gaat dan bijvoorbeeld om grotere industriële bedrijven welke een aanmerkelijke invloed op de omgeving kunnen hebben. Deze bedrijven wijzigen daarbij regelmatig hun activiteiten. Toepasselijke algemene regels en vergunningvoorschriften worden ook regelmatig gewijzigd. Door een opeenstapeling in de tijd van steeds maar nieuwe vergunningen en nieuwe voorschriften raakt het inzicht in het geheel aan geldende verplichtingen zoek. Inzicht is noodzakelijk, voor vergunningverleners, toezichthouders, handhavers, omwonenden, belangenorganisaties, adviseurs, rechters en, niet in de laatste plaats, de initiatiefnemer zelf. Op elk moment moeten zij inzicht hebben in de activiteiten die op enig tijdstip zijn vergund en welke voorschriften op deze activiteiten van toepassing zijn. Duidelijk moet zijn wat de gevolgen en risico's van de vergunde activiteiten zijn.

Vanuit het oogpunt van gewenst inzicht zullen wij:

1. verlangen dat de aanvraag bestaat uit één consistente set van samenhangende documenten, die geen aanvullingen of correcties bevat van andere documenten uit de set. Zo is het slechts indienen van de set documenten, welke het resultaat zijn van gebruik van de landelijke voorziening Omgevingsloket Online, niet voldoende. In een apart document dient de aanvrager een overzicht van deze documenten te geven waarbij richtinggevende benamingen worden gehanteerd. In de niet technische samenvatting van de aanvraag moet uitleg worden gegeven en moet helder worden samengevat waarvoor vergunning wordt gevraagd.

2. verlangen dat elke aanvraag tot wijziging van de vergunning wordt gepresenteerd in twee documenten te weten:
 - a. een beschrijving van de aangevraagde wijzigingen.
 - b. een geconsolideerde versie van de aanvraag, dat wil zeggen een beschrijving die de volledige inrichting omvat en die is bijgewerkt met alle wijzigingen in activiteiten, beschermende maatregelen en voorzieningen en effecten voor de omgeving.
3. Indien de aanvrager, nadat het ontwerp van de vergunning is gepubliceerd, verzoekt tot wijzigingen van de aanvraag, deze slechts in behandeling nemen indien deze wijzigingen van ondergeschikte aard zijn. In alle andere gevallen dient de eerdere aanvraag te worden ingetrokken en een nieuwe gewijzigde aanvraag te worden ingediend.

Daarnaast willen we inzicht realiseren en behouden door:

1. de aanvraag, de considerans van de vergunning en de aan de vergunning verbonden voorschriften in te richten aan de hand van de landelijke en provinciale toetsingskaders.
2. in de considerans van een vergunning systematisch uiteen te zetten:
 - a. de aangevraagde activiteiten;
 - b. de beschermende maatregelen en voorzieningen;
 - c. de resterende effecten van de aangevraagde activiteiten op de omgeving;
 - d. de aanvaardbaarheid van deze effecten gelet op de wettelijke kaders;
 - e. de voorschriften die nodig zijn om een aanvaardbaar niveau te bereiken en te borgen, zoals eisen voor omgevingskwaliteit, vakbekwaamheid, organisatie en voorzieningen.
3. in een dictum van het besluit op de aanvraag expliciet aan te geven waarvoor vergunning wordt verleend en waarvoor eventueel geweigerd, en onder welke condities dit gebeurt.
4. in een voorschriftenpakket expliciet normen op te nemen.
5. een geconsolideerde versie van de vergunning bij te houden waarin telkens de consequenties van een beslissing op een wijzigingsaanvraag worden verwerkt.

2.4 Indicatoren

Met inzet van vergunningverlening beogen we de nadelige gevolgen voor de leefomgeving te voorkomen dan wel zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De kwaliteit van de leefomgeving wordt echter niet alleen beïnvloed door vergunningverlening. De kwaliteit van de leefomgeving is dan ook geen geschikte indicator om vast te stellen of het gevoerde beleid succesvol is. Het beleid kan positief hebben bijgedragen terwijl andere factoren (bv economische factoren, ruimtelijke keuzes) dit effect teniet hebben gedaan.

Het voldoen aan de bestaande en nieuwe wettelijke verplichtingen, is gerealiseerd als:

- i-5. we vanaf 2020 de vergunningverlening voor doorlopende activiteiten risicogericht en programmatisch uitvoeren.

In het licht van de komende Omgevingswet is het onze ambitie:

- i-6. om in alle vergunningprocedures Wabo-milieu zichtbaar vast te leggen hoe de initiatiefnemer tijdens het proces invulling heeft gegeven aan zijn verantwoordelijkheid voor de dialoog met de omgeving over het initiatief.
- i-7. om bij alle vergunningprocedures Wabo-milieu, het proces en product vorm te geven naar de 5 typeringen voor vergunningverlening.
- i-8. dat alle ingediende aanvragen en verleende vergunningen inzichtelijk zijn.

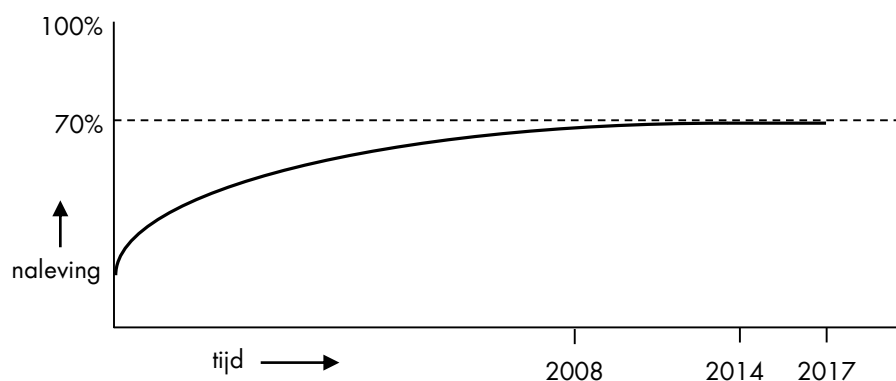
3 Toezicht en handhaving

3.1 Inleiding

Met toezicht en handhaving stellen we vast of wettelijke voorschriften worden nageleefd en treden we op tegen overtredingen. Toezicht moet plaats vinden op grond van een probleemanalyse en vervolgens een prioritering aan de hand van inhoudelijke doelstellingen. We moeten toezicht houden met behulp van een vooraf opgesteld jaarlijks uitvoeringsprogramma aan de hand van toezichtsplannen per bedrijf, per branche of categorie activiteit. Daarbovenop moeten we toezicht houden naar aanleiding van klachten en meldingen die bij ons binnenkomen. Bij zware overtredingen en bij overtredingen die niet in de toezichtsfase worden hersteld, willen we overgaan tot handhaven dat erop gericht is om de overtreding te beëindigen en, in een aantal gevallen, de overtreder te (laten) straffen. We volgen daarbij de Landelijke handhavingsstrategie.

We lopen met onze huidige manier van toezicht houden tegen een plafond van de effectiviteit en efficiëntie aan. De laatste vijftientig jaar hebben we bereikt dat wet- en regelgeving beter worden nageleefd. Zo is zowel het aantal overtredingen als de ernst van de overtredingen gemiddeld afgenomen. Nu stabiliseert de spontane naleving zich rond 70%. Dat wil zeggen dat bij circa 70% van de eerste controles geen enkele overtreding wordt aangetroffen.

De volgende figuur laat de bereikte verbetering zien:

Figuur 8. Ontwikkeling van de naleving in de tijd

Uit deze figuur concluderen we dat we uitgaande van de huidige manier van toezicht houden en de daarbij behorende gelijkblijvend inzet van menskracht en middelen geen verdere verbetering mogen verwachten.

Om verder te komen moeten we het toezicht anders inrichten. En we moeten meer weten van menselijk gedrag dat samenhangt met het plegen van overtredingen. Over dit onderwerp is de laatste jaren veel gepubliceerd omdat zowel toezichthoudende organisaties als de wetenschap beseffen dat een andere wijze van toezicht nodig is. Niet alleen om een betere naleving te bewerkstelligen maar ook om een meer doelmatige inzet van mensen en middelen te kunnen bereiken. Of een persoon of onderneming die onder toezicht staat wet- en regelgeving naleeft wordt bepaald door een groot aantal factoren, te weten:

- kennis van de regels (bekendheid, duidelijkheid, omvang),
- afweging van voor- en nadelen (economisch, financieel, immaterieel, informele controle, pakkans, sancties),
- uitvoerbaarheid van de regels,

- normenkader (acceptatie regels, gedragsgetrouwheid), en
- irrationele factoren (eigenbelang, tunnelvisie, zelfbedrog).

De laatste twee factoren bepalen of een initiatiefnemer, uit eigen overtuiging de regels wil naleven (de zogenaamde intrinsieke motivatie). De overige factoren zijn vooral beweegredenen van buitenaf (de zogenaamde extrinsieke motivatie). De intrinsieke motivatie bepaalt het gewoontegedrag en is veruit het belangrijkste voor het al dan niet naleven. Extrinsieke motivatie, bijvoorbeeld opgewekt door het uitoefenen van handhaving, kan dit gewoontegedrag doorbreken. Maar zodra de extrinsieke motivatie dooft zal het gewoontegedrag zich weer vertonen.

Toezicht houden moeten we allemaal doen. Zowel de overheid als de omgeving kan de initiatiefnemer extrinsiek motiveren. Onderzoek wijst uit dat in sommige situaties de prikkels die van de omgeving uitgaan krachtiger werken dan de prikkels van de overheid. In dit hoofdstuk gaan we in op de prikkels die wij willen bieden, voornamelijk door de inzet van toezicht en handhaving. In de volgende hoofdstukken komen aan bod hoe we het uitgaan van prikkels uit de omgeving (hoofdstuk 4) respectievelijk de naleving uit eigen overtuiging (hoofdstuk 5) willen beïnvloeden.

3.2 Onze uitgangspunten

Wij zijn verplicht om toezicht te houden en te handhaven. We willen en kunnen niet altijd alle activiteiten in de gaten houden. We willen dat niet in die situaties waarin we vanuit een gerechtvaardigd vertrouwen mogen handelen. We kunnen dat niet omdat we daarvoor niet genoeg mensen en middelen hebben. Het is zaak de beschikbare capaciteit zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten. Hiertoe hanteren we het volgende.

1. Risicogericht toezicht

We richten ons toezicht vooral op activiteiten waarbij veel overtredingen plaatsvinden of waarbij het effect op de fysieke leefomgeving groot is. We gebruiken daarbij de door ons vastgestelde methode² om de risico's van overtreding vast te stellen en onze beschikbare capaciteit te verdelen. Sinds 2014 is er op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee voor onze VTH-taak veel gewijzigd. De veranderingen in de risico's die samenhangen met deze en toekomstige wijzigingen brengen we periodiek in beeld. De vertaling van de verkregen capaciteitsverdeling naar een concreet jaarlijks uitvoeringsprogramma wordt samen met de omgevingsdiensten voorbereid en door ons vastgesteld.

2. Overtreders aanpakken

Toezicht vindt in beginsel onaangekondigd plaats. Zo hebben we steeds een zo reëel mogelijk beeld van de mate waarin regels worden nageleefd. Als we een overtreding constateren, pakken we die onverkort aan. Eerst proberen we de overtreder aan te zetten de overtreding zelf ongedaan te maken. Als die daarmee geen of te weinig tempo maakt, zetten we bestuurs- of strafrechtelijke middelen in. We volgen daarbij nauwgezet het stappenplan uit de Landelijke handhavingsstrategie en de Brzo-handhavingsstrategie en stemmen daarbij onze wijze van optreden zo nodig af met andere handhavingspartners.

3. Samenwerken

In Noord-Brabant werken we al lang actief samen met andere partijen die ook toezicht houden en handhaven. Sinds 2013 vindt agendavorming en afstemming van de Brabantbrede samenwerking plaats in het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht Noord-Brabant (BPO). Het BPO is een bestuurlijk overleg van de VTH-partners (bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties). Aan het BPO nemen

² Methode voor de risicogerichte verdeling van de toezichtsmiddelen voor het omgevingsrecht; R.J.C.H. Wolfs, 3 juni 2014 GS-besluit van 8 juli 2014, C2149952

vertegenwoordigers deel van: de provincie Noord-Brabant, de Brabantse gemeenten, de Brabantse omgevingsdiensten, de Waterschappen, het Openbaar Ministerie, de politie, de veiligheidsregio's, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, Rijkswaterstaat en de terreinbeherende organisaties.

Binnen het BPO worden speerpunten gekozen en prioriteiten bepaald waarbij door een gezamenlijke aanpak een grotere bijdrage kan worden geleverd aan de veiligheid en leefbaarheid van onze omgeving. Het BPO is het enige overleg in Brabant met partners op bestuurlijk niveau als het gaat om VTH. Het BPO is daarmee de plek voor informeren, opiniëren en afstemmen op VTH-gebied.

De strategische doelen kunnen worden bereikt wanneer alle partners hun verantwoordelijkheid in de keten nemen. Het BPO is geen uitvoeringsorganisatie, heeft geen middelen en kan geen besluiten nemen over de uitvoering door de VTH-partners in Brabant. Wel is het uitgangspunt dat de BPO-leden hun achterban vertegenwoordigen en namens hen richting geven aan de speerpunten van het BPO.

Tot slot: om de informatie-uitwisseling in de samenwerking op uitvoeringsniveau te ondersteunen willen we het informatiesysteem Inspectievier Milieu inzetten. Dit dekt de behoefte echter niet volledig. Daarom wordt in de komende jaren gewerkt aan verbetering van de datasystemen, de opslag van informatie en de ontsluiting en analyse daarvan.

3.3 Verbreden en verbeteren van toezicht en handhaving

De komende jaren willen we onze wijze van toezicht houden en handhaven op verschillende onderdelen verbreden en verbeteren.

1. Gedragsanalyse

De traditionele toezichts- en handavingsaanpak grijpt vooral aan op rationeel gedrag. Als we als overheid ook het onbewuste gedrag betrekken in ons handelen, valt daarmee mogelijk winst te boeken. Het InterventieKompas zoals ontwikkeld door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid³ is een hulpmiddel waarmee inzichtelijk kan worden gemaakt aan welke knoppen we moeten draaien om gewenst gedrag te stimuleren. We willen dit instrument inzetten om het gedrag van een aantal doelgroepen te analyseren en daarvoor een geschikte koers uit te stippelen.

2. Toezichts- en handavingsstijl

De initiatiefnemers zijn niet allemaal even gevoelig voor dezelfde toezichts- en handavingsstijl. Wat bij de een goed werkt, heeft bij de ander juist een averechts effect. Daarom moeten we beschikken over diverse toezichts- en handavingsstijlen. We hebben op dit moment nog weinig inzicht in de stijlgevoeligheid van de diverse doelgroepen. Bovendien hebben we op dit moment nog weinig zicht op de stijlen waarover de toezichthouders en handhavers beschikken. Beide willen we in kaart brengen. We willen daarvoor de door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid ontwikkelde methode 'Stijlwijzer Handhaving' gebruiken.

3. Borging van de naleving

Overtredingen komen onder meer voort uit 'niet weten', 'niet kunnen' en 'niet willen'. Om het 'niet weten' te ondervangen blijven we voorlichting geven over regels. Om het 'niet kunnen' te ondervangen willen we meer aandacht besteden aan de uitvoerbaarheid van de regels. Bij 'niet willen' wordt handhavend opgetreden.

Enkele bedrijven hanteren een nalevingsmanagementsysteem. De kans op overtreden is met een dergelijk systeem kleiner geworden maar natuurlijk niet uitgesloten. Mocht toch worden overtreden

³ Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) is een onafhankelijke stichting die partijen in het veiligheidsdomein en veiligheidsprofessionals helpt om Nederland veiliger en leefbaarder te maken.

dan zorgt een goed werkend intern managementsysteem ervoor dat de overtreding ongedaan wordt gemaakt (hierdoor is bestuursrechtelijk ingrijpen niet nodig) en worden maatregelen getroffen ter voorkoming van herhaling (leren en verbeteren). Het voordeel van een betere beheersing van de naleving is minder risico's voor het bedrijf en de omgeving. Dergelijke bedrijven stellen ons in staat om het toezicht op de naleving deels te verleggen naar toezicht op de werking van het systeem dat voor de naleving moet zorgen. Het voordeel daarvan is dat we een beter zicht krijgen op de naleving. Maar ook van bedrijven die geen eigen nalevingsmanagementsysteem hanteren verwachten we dat zij de naleving van wet- en regelgeving in hun bedrijfsvoering zeker stellen. Ons overheidstoezicht is immers niet bedoeld om het bedrijf te ontzorgen.

Onze toezichthouders dienen te onderzoeken hoe vaardig de initiatiefnemer is in regelnaleving en zo nodig generieke aanwijzingen te geven om die vaardigheden te vergroten. Dit levert voor initiatiefnemers een zinvolle terugkoppeling op waarmee ze hun naleefprestaties structureel kunnen verbeteren. De respons op deze terugkoppeling is bruikbare informatie over de indeling op de gedrags-as van de Landelijke Handhavingsstrategie en daarmee voor de keuze van de interventie bij overtredingen. Bij alle toezichtbezoeken die zien op de naleving van de Wabo stellen we al vanaf 2017 vast of en in welke mate initiatiefnemers zelf hun verantwoordelijkheid nemen voor de naleving door deze te borgen in hun bedrijfsvoering. We gaan dit omgevingsrechtbreed (uitgezonderd de kortlopende activiteiten) uitrollen zodat er vanaf 2020 bij alle toezichtsbezoeken aandacht is voor de borging van naleving. Op voorgaande wijze ontwikkelen we het toezicht dat aanvankelijk puur regelgericht van aard was via de risicogerichte aanpak van de laatste jaren naar een waardegedreven toezicht gericht op verbetering in brede zin. Fouten zijn er niet alleen om te herstellen maar juist om van te leren. In de ideale situatie niet alleen door de initiatiefnemer maar binnen de gehele eigen bedrijfssector of branche.

4. Handhavingscommunicatie

Met handhavingscommunicatie beïnvloeden we het gedrag van initiatiefnemers. Het effect van handhavingscommunicatie staat of valt met de wijze waarop onze informatie overkomt. Er bestaan verschillende studies⁴ naar het effect op de naleving van diverse communicatievormen zoals:

- Educatieve communicatie (voorlichting) dat bijdraagt aan een correcte toepassing van regels en zo onbedoelde overtredingen voorkomt.
- Dreigende communicatie bedoeld om de inschatting van de kosten van overtredingen of de baten van naleving te vergroten.
- Normatieve communicatie waarmee de normen van de meerderheid van de doelgroep wordt benadrukt of rechtvaardiging van de regelgeving en/of handhaving wordt gegeven.

Communicatie over de pakkans wordt effectief geacht in de praktijk. We willen daarom zelf experimenteren met communicatie over de pakkans bij de groep initiatiefnemers die willens en wetens de regels aan de laars lapt. Hierbij maken we gebruik van indringende gesprekken op managementniveau over en weer. Op basis van een evaluatie beslissen we of we deze communicatie willen blijven inzetten.

5. Dwangsom

Met de last onder dwangsom beschikken we over een bijzonder sanctiemiddel. Wie niet wil luisteren, doet dat wellicht wel onder de dreiging van een financieel verlies. Nadeel is dat door het opleggen van de last onder dwangsom de overtreding nog niet wordt weggenomen. In die gevallen waarbij het

⁴ Informatie en communicatie in het handhavingsbeleid - Inzichten uit wetenschappelijk onderzoek; Judith van Erp, Boom Juridische uitgevers, Den Haag, 2007

beëindigen van de overtreding niet urgent is zullen we dit middel niet schuwen en verbeurde dwangsommen innen, behalve in gevallen waarbij nadrukkelijk sprake is van overmacht. We houden de richtlijnen voor het vormgeven van een dwangsombeschikking actueel. Hiertoe blijven we de jurisprudentie op dit gebied volgen en voorbeelden met elkaar delen.

6. Bestuursdwang

Bestuursdwang is de manier om snel een einde te maken aan een ongewenste situatie. Wij kunnen daarmee zelf, onafhankelijk van de overtreder, optreden. In beginsel kunnen we de kosten van bestuursdwang op de overtreder verhalen. Aan deze sanctie kleven echter risico's, bijvoorbeeld wanneer gevaarlijke stoffen of dieren moeten worden vervoerd of installaties moeten worden stilgelegd. Worden er fouten gemaakt dan kunnen we daarvoor aansprakelijk worden gesteld. Doen we niets, dan dreigen anderen ons aansprakelijk te stellen wegens falend toezicht. Ondanks deze complicaties willen we de toepassing van bestuursdwang de komende jaren verder ontwikkelen. We actualiseren op korte termijn ons draaiboek bestuursdwang met het doel de risico's die dit instrument met zich meebrengt verder te beperken. Ook hier blijven we de jurisprudentie op dit gebied volgen en voorbeelden met elkaar delen.

7. Intrekking van de vergunning als sanctie

Indien bestuursdwang en dwangsom onvoldoende effect sorteren overwegen we intrekking van de vergunning als sanctie. Het instrument intrekking zal alleen worden ingezet als het niet anders kan omdat de bedrijfseconomische gevolgen van intrekking aanmerkelijk plegen te zijn. We willen tot intrekking overgaan als de initiatiefnemer gedurende een lange periode stelselmatig overtredingen pleegt met aanmerkelijke gevolgen voor de omgeving. Tevens moet zijn gebleken dat bestuursdwang, dwangsom en eventuele inzet van strafrechtelijk instrumentarium niet effectief is. Dit kan het geval zijn wanneer deze instrumenten niet leiden tot gedragsverandering of wanneer, keer op keer, dwangsommen niet zijn te innen en de kosten van bestuursdwang niet zijn te verhalen.

8. Strafbeschikking uitvaardigen

Op grond van de Wet OM-afdoening kan de directeur van een omgevingsdienst zelf een zogeheten bestuurlijke strafbeschikking uitvaardigen. Dat gebeurt in de vorm van een boete. Vanaf mei 2012 is een beperkt aantal feiten in het kader van de provinciale handhaving van het omgevingsrecht aangewezen voor deze vorm van lik-op-stuk-sanctionering. Het gaat bijvoorbeeld om:

- Wet milieubeheer, niet tijdig melden ongewone voorvallen of niet tijdig nemen van noodmaatregelen na een zodanig voorval.
- Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden; onder andere het ontbreken van risicoanalyse en -beheersing, het niet voldoen aan eisen voor de waterkwaliteit en eisen voor het voorkomen van besmetting met legionella.
- Ontgrondingenwet; het ontgronden zonder vergunning of melding.
- Wet natuurbescherming; illegale kap van houtopstanden.

Deze bevoegdheid, hoewel nog beperkt, heeft het instrumentarium completer gemaakt en stelt de directeur in staat bij een aantal categorieën overtredingen in beginsel onafhankelijk van het Openbaar Ministerie bestraffend op te treden. Omdat de bevoegdheid voor het inzetten van dit instrument bij de directeur van de omgevingsdienst ligt vinden wij het als opdrachtgever voor de uitvoering van handhaving noodzakelijk om over het gebruik daarvan afspraken (welke overtredingen met welke prioriteit) te maken.

9. Uitsluiten met de Wet BIBOB

De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet BIBOB) biedt ons de mogelijkheid om te voorkomen dat we onbedoeld en ongewild strafbare activiteiten faciliteren. Indien

uit een integriteitstoets blijkt dat een initiatiefnemer (of diens naaste relaties) herhaaldelijk de regels heeft overtreden kunnen wij de omgevingsvergunning intrekken of voorschriften aan de omgevingsvergunning verbinden, gericht op het wegnemen of het beperken van het gevaar.

Ofschoon de Wet BIBOB strikt genomen geen handhavinginstrument is, maar bedoeld om onze integriteit te beschermen, heeft het als effect dat het begaan van overtredingen op voorhand wordt beperkt. Ten behoeve van de uitvoering hebben wij de Beleidsregel toepassing Wet Bibob Noord-Brabant vastgesteld.

We willen een betere informatie-uitwisseling tussen onze eenheid BIBOB en onze omgevingsdiensten realiseren voor die gevallen waarin bij vergunningverlening, toezicht en handhaving activiteiten aan de orde zijn die betrekking hebben op de afvalstoffenbranche, de meststoffenbranche, de vuurwerkbranche en andere branches die in de Beleidsregel toepassing Wet Bibob Noord-Brabant als potentieel criminogeen zijn aangemerkt.

10. Integraal toezicht, integrale normering

We willen streven naar een verdere integratie van het toezicht. Dat kan eigenlijk alleen als er ook sprake is van integrale normering. Uitsluitend integratie op uitvoeringsniveau maakt slechts de opeenstapeling van complexe uitvoeringsregels zichtbaar. Het stellen van regels kent haar grenzen. Het is eenvoudigweg niet mogelijk om elk risico af te dekken met regels. Door integratie van regelgeving en toezicht moeten de toezichthouders de naleving van voorschriften beoordelen in onderlinge samenhang. De complexiteit en de noodzakelijke expertise leiden er echter toe dat in veel situaties niet langer één enkele toezichthouder alle controles kan uitvoeren. Zoals nu al bij het Brzo-toezicht willen wij ook elders waar nodig en mogelijk in multidisciplinair teamverband gaan werken. Wij zullen daarbij verlangen van de omgevingsdiensten planmatig toezicht verlangen, zowel op bedrijfsniveau als brancheniveau.

11. Toezicht met moderne hulpmiddelen

Toezicht op locatie kost relatief veel tijd vanwege de reisafstanden. Soms zijn objecten niet goed fysiek te controleren. In weer andere gevallen is het tijdsbestek te kort om een goed beeld van de situatie te krijgen. Voor al deze gevallen kan toezicht met moderne hulpmiddelen een alternatief zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld over systemen die de nodige informatie op afstand kunnen tonen. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan elektronische monitoring van emissies en immissies. De ontwikkelingen op het gebied van digitale dataverwerking brengen zinvolle toepassingen voor VTH binnen bereik. Tot slot noemen we hier digitale cartografische toepassingen die werkelijke situatie toetsen aan normstellingen. In de periode 2013-2017 hebben we enkele pilots uitgevoerd. De ervaringen daarmee willen we gaan gebruiken om tot verdere praktijktoepassing te komen. Verder volgen we de ontwikkelingen en blijven we zoeken naar mogelijkheden om deze voor de VTH-werkzaamheden in te zetten.

12. Een gezamenlijke aanpak van criminaliteit

Handhaving bij (georganiseerde) criminaliteit is een apart probleem. Het gaat hier om calculerend en crimineel gedrag waarbij (ook) schade aan de omgeving wordt toegebracht en de veiligheid en gezondheid van de mens in het geding is. Bij vrijwel alle zwaardere milieudelicten is sprake van verwevenheid van legale en illegale activiteiten. Dat maakt het extra moeilijk zicht te krijgen op de milieucriminaliteit. Het leidt er bij onze strafrechtelijke partners (politie en justitie) toe dat zij zich noodzakelijkerwijs meer zijn gaan focussen op deze criminaliteit en minder ondersteuning kunnen bieden bij het ongedaan maken van reguliere overtredingen. Om onze strafrechtelijke partner op het juiste moment in positie te brengen is het nodig dat onze VTH-medewerkers in staat zijn de signalen

die wijzen op deze verwevenheid te herkennen. Wij willen dat de omgevingsdiensten hiervoor specifieke training inzetten.

Daarnaast moeten, zeker bij de zwaardere zaken, de strafrechtelijke handhavers een beroep kunnen doen op de expertise van de bestuursrechtelijke handhavingspartners en andersom. Hiertoe is in 2014 in Noord-Brabant en in 2017 landelijk een convenant afgesloten tussen de omgevingsdiensten en onze strafrechtelijke partners⁵ en vinden overleggen plaats op uitvoeringsniveau. In de handhavingssamenwerking is afgesproken ook overleggen op het strategische en tactische niveau in te stellen. Wij willen daaraan actief bijdragen. We zien namelijk voor onze VTH-medewerkers een belangrijke oog- en oorfunctie. Een goede aanpak aan de voorkant leidt tot een effectieve aanpak aan de achterkant, waaronder aan onze kant een eventuele intrekking of verscherping op grond van de Wet Bibob. Wij zullen van de omgevingsdiensten verlangen dat zij over een actueel document beschikken waarin is beschreven hoe de aanpak van probleembedrijven op operationeel niveau gestalte wordt gegeven.

3.4 Indicatoren

De inzet van toezicht en handhaving beoogt de naleving te verbeteren. De naleving wordt echter niet alleen beïnvloed door toezicht en handhaving. Het is dan ook geen geschikte indicator om vast te stellen of het gevoerde beleid succesvol is. Uitvoering van het beleid kan positief hebben bijgedragen terwijl andere factoren (bv economische) dit effect teniet hebben gedaan. Het monitoren van de naleving is uiteraard wel zinvol om onze aanpak te toetsen en onze inzet te sturen. De wijze waarop we de naleving monitoren is uiteengezet in bijlage 2.

Het voldoen aan de bestaande en nieuwe wettelijke verplichtingen, is gerealiseerd als:

- i-9. we in 2019 vanuit onze coördinerende rol hebben gezorgd voor een goede samenwerking tussen alle handhavingspartners in Noord-Brabant.
- i-10. we vanaf 2019 op strategisch, tactisch en operationeel niveau afstemming plegen over de samenwerking van bestuursrecht en strafrecht en actief invulling geven aan de gemaakte afspraken.
- i-11. we vanaf 2020 beschikken over een beleidslijn voor het intrekken van vergunningen, anders dan via de Bibob-lijn.

Het eerder ingezette beleid, mede in licht van de komende Omgevingswet, is succesvol ingevoerd als:

- i-12. vanaf 2019 de jaarlijkse risicogerichte toedeling van toezichtsmiddelen is gebaseerd op een actuele risicobeoordeling. Actueel wil zeggen dat de (gewijzigde) risico's als gevolg van wetswijzigingen die zich in het voorafgaande jaar hebben voorgedaan zijn vastgesteld en doorgevoerd.
- i-13. vanaf 2019 de Landelijke handhavingsstrategie uniform wordt gevolgd en de overtredingen en de daarbij met toepassing van deze strategie gekozen interventies reproduceerbaar zijn vastgelegd.
- i-14. we in 2019 beschikken over een geactualiseerd draaiboek dat mede gericht is op het beperken van de risico's die het inzetten van bestuursdwang met zich meebrengt.
- i-15. we vanaf 2021 nieuwe moderne hulpmiddelen voor toezicht in de dagelijkse praktijk inzetten.

In het licht van de komende Omgevingswet is het onze ambitie om:

- i-16. een meerjarige praktijkproef te houden waarbij we de stijlgevoeligheid van initiatiefnemers hebben vastgesteld en waarbij we bij de uitoefening van de TH-taak bij ten minste drie doelgroepen deze stijl hebben toegepast en deze praktijkproef te evalueren.

⁵ Noord-Brabant: Convenant gegevensuitwisseling 2014; Landelijk: Convenant gegevensuitwisseling en samenwerking 2016

- i-17. het InterventieKompas in te zetten en de resultaten daarvan te evalueren.
- i-18. bij alle initiatiefnemers (uitgezonderd initiatiefnemers van zeer kortlopende en eenmalige activiteiten), in het toezicht vast te stellen in welke mate zij de naleving van wet- en regelgeving zeker stellen in de bedrijfsvoering en hen informatie te geven over het verbeteren daarvan.
- i-19. bij relevante doelgroepen de bijdrage op de naleving van communicatie over de pakkans uit te proberen en te evalueren.

4 Bevorderen van de naleving uit eigen beweging

4.1 Inleiding

Ons beleid is gericht op de beïnvloeding van het gedrag van initiatiefnemers zodat ze de regels naleven. Dit beïnvloeden zal succesvoller zijn naar mate de kennis over naleefgedrag effectiever kan worden ingezet. In het bijzonder is antwoord nodig op de vraag waarom een initiatiefnemer een regel al dan niet uit eigen beweging wil naleven. Als we er vervolgens in slagen de wil om uit eigen beweging na te leven te bevorderen, kan naar verwachting een duurzaam beter resultaat op het gebied van de naleving worden bereikt. Op het terrein van toezicht en handhaving van het omgevingsrecht is hiermee nog amper ervaring opgedaan. Het meeste effect valt te verwachten bij de groep onverschillige initiatiefnemers (vallend onder de gedragscategorie B van de landelijke handhavingsstrategie); het zou mogelijk moeten zijn hen op te laten schuiven naar de groep goedwillende initiatiefnemers (gedragscategorie A van de landelijke handhavingsstrategie).

4.2 Beleid gericht op het bevorderen van de naleving uit eigen beweging

1. Aandacht in de aanvraag om vergunning

Voor zover het desbetreffende vergunningstelsel dat toelaat zullen wij van initiatiefnemers verlangen dat zij in een aanvraag opnemen:

- Het beleid dat de aanvrager voert op het gebied van de leefomgeving, waaronder de zorg voor de maatschappelijke omgeving en de visie op de regelnaleving.
- De maatregelen en voorzieningen die worden getroffen om de naleving zeker te stellen, waarbij ten minste wordt ingegaan op:
 - de benodigde deskundigheid van personeel en de borging daarvan,
 - de vastlegging van de van toepassing zijnde regels en het beheer daarvan,
 - een gedragscode voor medewerkers t.a.v. regelnaleving,
 - het interne toezicht op regelnaleving, en
 - de opvolging van de bevindingen uit het interne toezicht.

2. In verbinding met branches

Onderzoek laat zien dat naleving uit eigen beweging bij veel doelgroepen effectief is te stimuleren door hen op positieve wijze aan te spreken op regelnaleving. Bij de branches waarbij de meeste winst te behalen valt zullen vormen van nalevingsassistentie en een andere wijze van communicatie worden aangeboden. Jaarlijks willen we in samenspraak met de brancheorganisatie en de omgevingsdiensten een bijeenkomst organiseren waarin de milieu- en omgevingsproblematiek van de branche centraal staat.

4.3 Indicatoren

In het licht van de komende Omgevingswet is het onze ambitie:

- i-20. om een verschuiving van de groep onverschillige initiatiefnemers naar de groep goedwillende initiatiefnemers te verkrijgen.
- i-21. dat alle vergunningaanvragen (voor zover het betreffende stelsel dat toelaat) informatie bevatten over het beleid van de aanvrager op het gebied van de leefomgeving en de maatregelen en voorzieningen die gericht zijn op regelnaleving.
- i-22. om jaarlijks branchebijeenkomsten te houden waarbij de milieu- en omgevingsproblematiek van de branche centraal staat.

5 Bevorderen van de naleving door de omgeving

5.1 Inleiding

Het handelen van een initiatiefnemer die onder toezicht staat, wordt niet alleen door die initiatiefnemer zelf bepaald. De omgeving kan daarop een stimulerende of juist remmende invloed hebben. Het gaat dan om de beroepsgroep of bedrijfstak waarvan iemand deel uitmaakt, leveranciers en afnemers (klanten), bedrijfsadviseurs, financiers, verzekeraars, personen die wonen of verblijven in de (naaste) omgeving en belangengroepen.

Een voorbeeld is de succesvolle BOB-campagne waarmee het aantal jongeren dat met alcohol op een auto bestuurt fors is gedaald. Het succes is vooral te danken aan de onderlinge afspraken die binnen vriendengroepen worden gemaakt om zich bij toerbeurt bij het uitgaan te onthouden van alcohol en minder aan een overheid die wijst op de gevaren van alcohol in het verkeer.

Een voorbeeld dichterbij huis is de Burenraad Moerdijk. Gefaciliteerd door het Havenbedrijf Moerdijk en onder leiding van een onafhankelijk voorzitter praten inwoners van Moerdijk, bedrijven van het industrieterrein Moerdijk en vertegenwoordigers van de overheden met elkaar. De deelname van de inwoners heeft invloed op het handelen van de bedrijven. Vergroot het vertrouwen onderling en verminder het aantal klachten ingediend bij de overheid is de gedachte.

5.2 Beleid gericht op het bevorderen van de naleving door de omgeving

Wij willen omwonenden en belangenorganisaties stimuleren initiatiefnemers, zoals bedrijven, actief en positief te beïnvloeden om de regels na te leven. Hiertoe willen we de omgeving faciliteren door vergunningen, evenals de resultaten van toezicht en handhaving, digitaal beschikbaar te stellen.

5.3 Indicatoren

Het voldoen aan de bestaande en nieuwe wettelijke verplichtingen, is gerealiseerd als:

- i-23. we vanaf 2021 alle beschikbare VTH-informatie aan de omgeving kunnen aanbieden.

6 Klachten en meldingen

6.1 Klachten over overlast

Activiteiten van initiatiefnemers kunnen zowel positieve als negatieve effecten hebben op de omgeving. Om de negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een aanvaardbaar niveau te beperken wordt in het omgevingsrecht eisen aan die activiteiten gesteld. Het respecteren van de regels is in de meeste gevallen afdoende om overlast te voorkomen. Helaas wordt er toch regelmatig overlast ervaren. Jaarlijks ontvangen wij circa 1.700 klachten die worden toegeschreven aan activiteiten van initiatiefnemers waarvoor wij het bevoegd gezag zijn.

Wij hebben een wettelijke taak in het behandelen van deze klachten. Wij hebben hiervoor het klachtensysteem samen ingericht en zetten toezichthouders in die vrijwel steeds direct onderzoeken waar de bron van de klachten ligt en wat de oorzaak daarvan is. Wij bieden daarmee een hoog serviceniveau. Dit heeft er ongewild aan bijgedragen dat we vaak het eerste aanspreekpunt zijn geworden bij problemen. Omwonenden wenden zich veelal niet eerst tot de initiatiefnemer om de overlast aan te kaarten maar laten dit primair over aan de overheid. Ons klachtenonderzoek leidt ons meestal niet naar de daadwerkelijke oorzaak van de klacht. Tussen het uiten van de klacht en het ter plaatse uitvoeren van een klachtenonderzoek door onze toezichthouder zit enige tijd. Vaak is de gemelde overlast dan al niet meer waarneembaar en levert een onderzoek bij de initiatiefnemer waarover de klacht is geuit niets bruikbaars meer op.

Slechts in 30-35% van de gevallen vinden we een veroorzaker en bij weer een beperkt deel daarvan kunnen we de oorzaak concreet vaststellen. We zijn langs deze weg niet zo efficiënt in het wegnemen van de overlast. We willen graag dat de verantwoordelijkheden meer daar komen te liggen waar ze thuis horen. Dat wil zeggen dat initiatiefnemers zelf primair aan de lat staan om eventuele overlast voor de omgeving te voorkomen en als deze zich toch voordoet in onderling overleg op te lossen. Dat is ook veel effectiever. Wanneer een klacht direct een initiatiefnemer bereikt kan deze zelf nagaan of er sprake is van een afwijkende bedrijfsvoering of onbedoelde overtreding van regels en deze direct aanpakken. Ook als hier geen sprake van is, is het voor de initiatiefnemer zinvol om te weten of zijn activiteiten leiden tot overlast zodat er, mogelijk in onderling overleg, naar een oplossing kan worden gezocht. In situaties waarin dit niet lukt, zijn wij als overheid aan zet.

Om tot een effectievere aanpak van de ervaren overlast te komen is het zinvol te kijken naar zowel de oorzaak van de klachten als de context waarin zich klachten voordoen.

We stellen vast dat een deel van de klachten simpelweg het gevolg is van normoverschrijding waardoor de omgeving aan meer belasting wordt blootgesteld dan toegestaan. Maar ook als er geen normen worden overschreden kan er zich overlast voordoen. Bijvoorbeeld als gevolg van een buitengewone activiteit of een ongewoon voorval bij een initiatiefnemer. Een buitengewone activiteit is een legale activiteit die buitengewoon is omdat deze normaliter niet wordt uitgevoerd. Te denken valt bijvoorbeeld aan het affakkelen van gassen in de chemische industrie om onveilige situaties te voorkomen. We zien dat dergelijke activiteiten vooral leiden tot klachten uit de omgeving als deze onverwachts (dus onaangekondigd) plaatsvinden.

Ongewone voorvallen zijn onvoorziene gebeurtenissen in de bedrijfsvoering die kunnen leiden tot milieuschade en overlast maar die op grond van de wet niet aangemerkt kunnen worden als overtreding van regels.

Tot slot stellen we vast dat bij veel klachten sprake is van een verstoorde relatie tussen een initiatiefnemer en zijn omgeving. Het fenomeen van de notoire klager, waar wij in onze dagelijkse

praktijk ook mee te maken hebben, is vrijwel altijd te koppelen aan een verstoorde relatie. Een verstoorde relatie gaat veelal samen met een lage tolerantie. Zo zullen bijvoorbeeld geurbeleving, geluidsniveaus en verkeersbewegingen die in een situatie waarbij sprake is van een goede relatie aanvaardbaar worden geacht, bij verstoorde verhoudingen voor de omgeving minder of zelfs onaanvaardbaar zijn. Dit is een aspect om rekening mee te houden bij de klachtenbehandeling. Tegelijkertijd moeten we er op bedacht zijn om klachten, die in een dergelijke situatie geuit worden, niet op voorhand toe te schrijven aan een lagere tolerantie. Er kan wel degelijk sprake zijn van normoverschrijding, een buitengewone activiteit of een ongewoon voorval.

6.2 Beleid gericht op de vermindering van de ervaren overlast

Gelet op het voorgaande willen we de ervaren overlast en daarmee samenhangend het aantal klachten verminderen door:

- daar waar de vergunningstelsels dat toelaten, aan initiatiefnemers voor te schrijven dat zij:
 - een telefonisch meldpunt voor klachten inrichten en zelf een klachtenmanagementsysteem hanteren.
 - bijzondere bedrijfsactiviteiten die aanleiding kunnen geven tot klachten vooraf actief kenbaar moeten maken aan hun omgeving.
- er actief op toe te zien dat een initiatiefnemer naar aanleiding van ongewone voorvallen maatregelen en voorzieningen treft ter beperking van de gevolgen voor de omgeving en ter voorkoming van herhaling.
- in situaties waarin sprake is van een verstoorde relatie tussen initiatiefnemer en omgeving bij te dragen aan de verbetering daarvan bijvoorbeeld door de inzet van communicatie.
- initiatiefnemers en omgeving te stimuleren tot en te helpen bij het opzetten van een geschikte vorm om met elkaar in contact te komen en te blijven. We maken daarbij gebruik van de methoden die zijn opgeleverd in het onderzoeksproject 'Omwonenden betrekken bij de milieuprestaties van bedrijven'⁶.

Verder mag uiteraard verwacht worden dat onze inzet op het verbeteren van de naleving tevens effect heeft op de vermindering van het aantal overlastsituaties.

6.3 Meldingen van overtredingen

Naast klachten ontvangen we via het meldpunt s@men ook meldingen over (vermeende) overtredingen en illegale activiteiten. Het gaat dan bijvoorbeeld om motorcrossen in natuurgebieden, afvaldumpingen in het buitengebied en verstoringen van beschermde dieren. Het is goed te constateren dat anderen zich de kwaliteit van de leefomgeving aantrekken en inbreuken daarop aan ons melden. Zo beschikken we over meer ogen en oren dan we zelf vanuit het toezicht op de been kunnen brengen. Vanuit deze optiek zien we graag een toename van de meldingsbereidheid. Helaas zien we ook hier dat meldingen ingezet worden als middel om activiteiten van anderen te frustreren, bijvoorbeeld als gevolg van een verstoorde relatie. Verder zien we dat de kwaliteit van de meldingen niet altijd voldoende is, bijvoorbeeld door onvoldoende kennis van de melder. Al met al blijkt na onderzoek dat bij een groot deel van de meldingen geen sprake is van overtredingen van voorschriften of illegale activiteiten. In termen van een verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving is het rendement van het onderzoek van dergelijke meldingen dan ook laag.

⁶ 'Omwonenden betrekken bij de milieuprestaties van bedrijven'⁶; Een onderzoek naar de selectie van een geschikt instrument' I&O Research, april 2014

6.4 Beleid gericht op meldingen

We willen blijven stimuleren dat mensen (vermeende) overtredingen en illegale activiteiten bij ons melden. We bieden daarvoor laagdrempelige faciliteiten aan zoals s@men en de BuitenBeter-app. Wel willen we gaan onderzoeken hoe we de kwaliteit van de meldingen kunnen verbeteren. Daartoe moeten de meldingen systematisch worden geanalyseerd zodat we precies weten wie tot onze doelgroep behoort en welke informatie verbetering behoeft.

6.5 Indicatoren

In het licht van de komende Omgevingswet is het onze ambitie:

- i-24. om bij alle initiatiefnemers die in enig jaar voorkomen in de top tien van initiatiefnemers die de meeste klachten veroorzaken, binnen één jaar in de vergunning een telefonisch klachtenmeldpunt, klachtenmanagement en communicatie over bijzondere werkzaamheden te hebben voorgescreven; uiteraard voor zover wet- en regelgeving dat toelaten.
- i-25. in situaties waarin sprake is van een verstoorde relatie tussen initiatiefnemer en omgeving bij te dragen aan verbetering daarvan, bijvoorbeeld door de inzet van communicatie.
- i-26. om de verbeterpunten op het melden van overtredingen en illegale activiteiten in beeld te brengen en daarvoor een verbeterplan vast te stellen.

7 Ongewone voorvallen

7.1 Inleiding

De Wet milieubeheer geeft voorschriften voor ongewone voorvallen. De wet bevat geen definitie van het begrip ongewoon voorval. Uit de jurisprudentie blijkt dat het gaat om 'elke gebeurtenis in een inrichting, ongeacht de oorzaak daarvan, die afwijkt van de normale bedrijfsactiviteiten; dit begrip omvat daardoor zowel storingen in het productieproces en storingen in de voorzieningen van de inrichting als ongelukken en calamiteiten'. De wettelijke voorschriften beogen de milieugevolgen van een ongewoon voorval te voorkomen dan wel zoveel mogelijk te beperken en bovendien lering te trekken uit het voorval zodat maatregelen en voorzieningen worden getroffen om de kans op herhaling te verminderen. Wij zien toe op de naleving van deze voorschriften.

We registreren een toename van het aantal bij ons gemelde ongewone voorvallen. Er is de afgelopen jaren door ons met gerichte communicatie ingezet op het doen melden van ongewone voorvallen. Het beeld is dat initiatiefnemers hier zorgvuldiger mee omgaan waardoor voorvallen die eerder niet werden gemeld ons nu wel bereiken. Maar de toename kan ook een andere grondslag hebben. Vanuit het toezicht merken we dat diverse initiatiefnemers in de afgelopen jaren minder hebben geïnvesteerd in onderhoud en vernieuwing waardoor de faalkans van voorzieningen groter is geworden. Waar dit overigens leidt tot overtreding van voorschriften pakken we deze uiteraard aan. Naar onze mening valt er nog winst te boeken op het voldoende lering trekken uit ongewone voorvallen door alle mogelijke oorzaken, of ze nu technisch of organisatorisch van aard zijn dan wel te maken hebben met cultuur, in ogenschouw te nemen. Als dit niet goed gebeurt, kunnen ook niet de juiste maatregelen en voorzieningen worden getroffen om herhaling te voorkomen.

Ongewone voorvallen die zich binnen de context van de Wet milieubeheer voordoen kunnen zich ook voordoen bij activiteiten waarop andere wetten uit het omgevingsrecht van toepassing zijn. Wij verlangen ook van die initiatiefnemers dat zij de oorzaak en de effecten van ongewone voorvallen onderzoeken en maatregelen treffen om de gevolgen te niet te doen dan wel te beperken en herhaling te voorkomen.

7.2 Beleid gericht op de vermindering van ongewone voorvallen

Aangezien we geen goed onderbouwd beeld hebben van de oorzaak van ongewone voorvallen en de daartegen getroffen maatregelen starten we in 2019 met de registratie daarvan zodat we in de toekomst in staat zijn hier beleidsgerichte analyses mee uit te kunnen voeren en zo nodig doelgerichte acties te kunnen ondernemen om (repeterende) ongewone voorvallen te reduceren. Ondertussen willen wij blijven stimuleren dat initiatiefnemers, zoals bedrijven, ongewone voorvallen melden en blijven er actief op toe zien dat ze deze onderzoeken en de juiste maatregelen treffen. In geval van repeterende ongewone voorvallen, dient het bedrijf tevens te bezien hoe ongewoon het ongewone voorval nog is. We willen zorgen voor een positieve bekrachtiging van de melding door ons te richten op het leereffect en het bereiken van een juiste cultuur binnen een bedrijf. We gebruiken de evaluatie van ongewone voorvallen om afhankelijk van het omgevingsrisico (kans op herhaling maal effect van herhaling), onze bevoegdheid tot het ambtshalve verbinden van voorschriften aan vergunningen in te zetten ten einde dit risico te beperken. Wij beschikken over een document waarin is beschreven hoe wij in de uitvoeringspraktijk omgaan met ongewone voorvallen.

7.3 Indicatoren

In het licht van de komende Omgevingswet is het onze ambitie om:

- i-27. de kenmerken en oorzaken van ongewone voorvallen en de getroffen maatregelen en voorzieningen systematisch te registreren en beleidsgericht te analyseren.
- i-28. bij initiatiefnemers waar zich repeterende ongewone voorvallen voordoen binnen één jaar na vaststelling daarvan een interventiestrategie op te stellen en uit te voeren (zoals het aan de vergunning verbinden van voorschriften) gericht op het voorkómen van dergelijke ongewone voorvallen.

8 Professioneel werken

De Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht provincie Noord-Brabant⁷, stelt eisen aan de kwaliteit van de vergunningverlening, toezicht en handhaving. In deze verordening zijn eisen opgenomen voor de vakinhoudelijke deskundigheid, kritieke massa (aantal medewerkers met een specifieke deskundigheid) en frequentie (de tijd dat men bezig is met een specifieke taak). Wij toetsen regelmatig of wijzelf en de omgevingsdiensten voldoen aan deze eisen. Eventuele tekortkomingen worden via een verbeterprogramma aangepakt. De VTH-medewerkers moeten niet alleen beschikken over vakkennis en kennis van de initiatiefnemers en hun activiteiten maar ook over essentiële vaardigheden als onafhankelijkheid, overtuigingskracht, oordeelsvorming, omgevingsbewustzijn, bestuurlijke sensitiviteit en doel- en resultaatgerichtheid.

Verder dienen nieuwe kennis en vaardigheden te worden geïntroduceerd om VTH kwalitatief beter en met meer effect uit te voeren. Het gaat daarbij om kennis en vaardigheden om succesvol:

- de initiatiefnemer zorg te laten nemen voor de omgeving en hem daarop aan te spreken (of het nu gaat om maatschappelijke acceptatie van voorgenomen activiteiten, het voorkomen en verminderen van overlast of het naleven van regels).
- De maatschappelijke omgeving te bewegen om ook zelf verantwoordelijkheid te nemen voor de leefomgeving.

Het gaat daarbij ook over:

- andere toezichts- en handhavingstijlen,
- kennis van naleefgedrag,
- auditvaardigheden om vast te stellen in welke mate een initiatiefnemer de naleving in zijn eigen bedrijfsvoering heeft zeker gesteld, en
- communicatievaardigheden (van het bevorderen van het contact tussen initiatiefnemer en zijn omgeving tot conflicthantering).

Het komt de efficiency ten goede als medewerkers niet steeds ingewerkt dienen te worden op voor hen nieuwe bedrijven, projecten enzovoorts. Anderzijds moeten uit het oogpunt van onafhankelijke oordeelsvorming en belangenweging te nauwe banden worden voorkomen. Gelet hierop vindt rotatie van VTH-medewerkers plaats, zodanig dat zij in beginsel niet langer dan vijf jaren bij een bedrijf betrokken zijn.

8.1 Indicatoren

Het eerder ingezette beleid, mede in licht van de komende Omgevingswet, is succesvol ingevoerd als:

- i-29. we vanaf eind 2019 beschikken over een gedragscode voor de medewerkers vergunningverlening en een protocol 'Rotatie van medewerkers vergunningverlening, toezicht en handhaving' dat is gericht op een effectieve en efficiënte inzet van die medewerkers en het behouden van onafhankelijkheid.

⁷ PS-besluit van 23-09-2016, documentnummer 145/16

9 Op weg naar de Omgevingswet

9.1 Algemeen

De mogelijkheden van het huidige wettelijke instrumentarium moeten optimaal benut worden om de voorgestane ambities te realiseren. Onder de komende Omgevingswet zal daartoe meer ruimte zijn. De komende Omgevingswet is beter gericht op het bereiken van een betere omgevingskwaliteit en het realiseren van initiatieven dan nu het geval is. Regels mogen daarbij geen onnodig beletsel vormen. De Omgevingswet kent een aantal nieuwe instrumenten. Naar verwachting zal de Omgevingswet in de behoefte aan meer bestuurlijke afwegingsruimte voorzien. Uitgangspunt daarbij is dat ruimte wordt gecreëerd door, goed gemotiveerd, gebruik te maken van de beleidsvrijheid en de bandbreedtes die regels bieden. Ook is in de Omgevingswet een experimenteerbepaling opgenomen en kan in een aantal gevallen worden gesaldeerd en gecompenseerd. Hiermee is het voor de provincie mogelijk om een vergunning af te geven voor experimenten die gericht zijn op een verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving maar die door de regulier geldende regelgeving niet mogelijk zijn. Zo nodig willen wij, vooruitlopend op de Omgevingswet, het rijk verzoeken de afwijkingsmogelijkheden uit de Crisis- en Herstelwet in te zetten met als doel experimenten te bevorderen, in de geest van de komende Omgevingswet, welke naar verwachting zullen leiden tot een meer veilige en gezonde leefomgeving of groene groei. In de volgende paragrafen worden de meest relevante wijzigingen als gevolg van de herinrichting van het omgevingsrecht met de introductie van de Omgevingswet geschetst.

9.2 Gevolgen voor de VTH-instrumenten

Het stelsel van de Omgevingswet is nog in ontwikkeling. Maar enkele gevolgen zijn al duidelijk. Voor VTH zijn de volgende ontwikkelingen van belang:

- De samenhang tussen vakgebieden
De voorgenenomen samenhangende belangenafweging zorgt ervoor dat grenzen tussen milieu, ruimtelijke ordening, water en andere domeinen vervagen.
- Een verticale integratie
De Omgevingswet beoogt meer samenhang tussen beleidsniveaus (visie, plan, etc.). Er is een betere aansluiting bij de beleidsfase noodzakelijk voor efficiënte uitvoering van vergunningen, toezicht en handhaving.
- Nieuwe instrumenten
Er komen enkele nieuwe instrumenten, waaronder het (advies in het) omgevingsplan, de bijbehorende omgevingsplanactiviteit waarvoor een vergunning zal worden vereist en omgevingswaarden. VTH-medewerkers moeten leren werken met deze instrumenten, en leren te adviseren over de keuzes en inzetbaarheid.
- Lokale normstelling
De gemeente krijgt een prominentere rol ten aanzien van lokale normstelling, ook als het gaat om activiteiten waar wij bevoegd gezag voor zijn.

9.3 Gevolgen voor de taakuitvoering

De invoering van de wet en het bijbehorende instrumentarium hebben consequenties voor de taakuitvoering. De volgende zaken zijn van belang:

- De verschuiving van taken
Taken verschuiven, er komt meer zeggenschap bij lokale overheden, wat een extra processtap kan betekenen. De processen en behoeften moeten helder in beeld gebracht worden. Bestuurlijk is aansturing op een soepele overgang naar nieuwe processen nodig.

- De verandering van procedures voor vergunningverlening
Voor complexe situaties blijft de situatie grofweg gelijk, maar voor veel overige gevallen wordt de procedure (veel) korter. In hoeverre dit haalbaar is en voor welke onderdelen dit zal gelden is afhankelijk van nog te verschijnen regelgeving en van keuzes van (gemeenten en) provincie.
- Vooroverleg
Het vooroverleg gaat meer tijd vergen. Omgevingsdiensten moeten proactief betrokkenheid organiseren bij dit vooroverleg. Overigens wordt de tijd die vooroverleg 'aan de voorkant' kost naar verwachting 'aan de achterzijde' teruggewonnen, bijvoorbeeld door een kleinere kans op bezwaar en beroep.
- Open normen: kansen en risico's
Het werken met open normen is relatief nieuw en kan niet voor ieder thema toegepast worden. Afhankelijk van de (nog te maken) keuzes kan het voor ontwikkelruimte dan wel risico's zorgen. De organisatie van middelen, mogelijkheden en de bereidheid tot gezamenlijke verkenning is nodig.

9.4 Gevolgen voor de organisatie van VTH

De Omgevingswet en de gevolgen voor de taken van omgevingsdiensten hebben vooral betekenis voor:

- Competenties
Naast vakinhoudelijke kennis wordt er 'zachte' vaardigheden gevraagd. Dit is iets dat niet per definitie in de uitvoering en competenties van VTH-taken wordt meegenomen. Om de zorg voor de leefomgeving uit te kunnen blijven voeren met de VTH-taken, complementair advies en de nieuwe instrumenten, zijn deze andere competenties noodzakelijk.
- Inrichtingen worden deels vervangen door 'activiteiten'
Het inrichtingenbestand moet daarom vervangen worden door een inrichtingen- en activiteitenbestand. De geografische referentie is belangrijk voor de uitvoering van de VTH-taken. Een regionaal afgestemde aanpak heeft hierbij de voorkeur, om dubbelures en tegenstrijdigheden in aanpak en resultaat te voorkomen.
- Digitalisering
Er zijn goede systemen nodig om de VTH-taken efficiënt uit te kunnen voeren. Ontwikkelpunten zijn de informatiehuizen, geografische informatiesystemen en digitale samenwerkingsruimten.
- Samenwerking
De beoogde samenhang en de nieuwe instrumenten nopen tot intensivering van de samenwerking. Dit kan bijvoorbeeld door inhoudelijke verkenning en praktijkproeven tot samenwerking. Bestuurlijk kan visievorming en het aangaan van samenwerkingsafspraken nuttig zijn.

9.5 Conclusie

De tendens om ruimte te bieden aan initiatieven en te kijken hoe deze inpasbaar zijn, vindt zijn neerslag in de komende Omgevingswet, waarbij maatwerk en bestuurlijke afwegingsruimte veel aandacht krijgen. De wijze van dienstverlening wordt daarmee nog belangrijker. De Omgevingswet biedt ruimte om de risicogerichte VTH-uitvoering door te ontwikkelen naar een door waarden gedreven VTH-uitvoering. Met het voorliggende VTH-kader sorteren we daar op voor.

Bijlage 1

Beschrijving van de aard en omvang van de VTH-taken

In deze bijlage wordt per wetstype een uitgebreide kwalitatieve beschrijving gegeven van de taken per 01-01-2018.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, Algemeen en Brzo

- Het voeren van procedures voor een Milieu-effect-rapportage (MER).
- Het behandelen van aanvragen om een omgevingsvergunning (uitgebreide en reguliere procedure).
- Het beoordelen van meldingen op grond van het Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer, het Bouwbesluit (sloop en asbestverwijdering), het Gebruiksbesluit (brandveiligheid) en het Besluit bodemkwaliteit.
- Het opstellen van maatwerkvoorschriften (Activiteitenbesluit).
- Het periodiek actualiseren van verleende omgevingsvergunningen en maatwerkvoorschriften.
- De domino-aanwijzing op grond van artikel 8, Brzo 2015.
- Het beoordelen van veiligheidsrapportages Brzo.
- Deelname aan en invoeren van resultaten van het landelijk programma Brzo+.
- Het behandelen van meldingen en ontheffingen in het kader van de PMV onderdeel hergebruik stortplaatsen.
- Beoordelen van (sanerings-)plannen, rapportages, protocollen enz. die voortvloeien uit de voorschriften gesteld bij of krachtens de Wabo.
- Het valideren van EPRT-verslagen en het daartoe onderzoeken van de juistheid en volledigheid van meet- en registratiesystemen. (EPRT = European Pollutant Release and Transfer Register) en het opstellen van een evaluatieverslag voor toetsing en zo nodig bijstelling van provinciaal beleid.
- Het rapporteren van vergunde geluidsruimte op het industrieterrein Moerdijk ten behoeve van het provinciale zonebeheer.
- Het jaarlijks rapporteren over geurklachten en geurcontouren per bedrijf ten behoeve van het toetsen en zo nodig bijstellen van provinciaal geurbeleid.
- Het actueel houden van de landelijke RIE-database.
- Invoeren, actueel houden en autoriseren van risico-informatie over inrichtingen in het Register risicosituaties gevaarlijke stoffen en Risicokaart.
- Het behandelen van aanvragen om een ontheffing van het stortverbod op grond van het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen (Bssa).
- Advisering externe veiligheid Belgische milieuaanvragen i.h.k.v. het Verdrag van Helsinki.
- Adviseren in procedures voor een EVOA-beschikking (EVOA = Europees Verordening Overbrenging Afvalstoffen).
- Behandelen van aanvragen om ontheffing van het Besluit geluidproductie sportmotoren (Bgs).
- Het beheren van het systeem Amice ten behoeve van het toezicht op en de handhaving van het Besluit melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen, een en ander in overeenstemming met het met ministerie van VROM gesloten convenant.
- Het houden van toezicht op de naleving van de regels gesteld bij of krachtens de Wabo (en het Brzo).
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke optreden tegen overtredingen.
- Het behandelen van gedoogverzoeken.

- Het behandelen van handhavingsverzoeken.
- Het opstellen van het Brzo-Jaarverslag.
- VTH-werkzaamheden ter voorbereiding op de sluiting van Wm-stortplaatsen.
- Het controleren van de validiteit van Amice, het landelijk registratiesysteem voor de afgifte en ontvangst van afvalstromen; een en ander conform het met het ministerie afgesloten convenant.
- Het (eens per 4 jaar) op hoofdlijnen controleren of bedrijven voldoen aan de meerjarenafspraken energie (MJA-E).
- Het evalueren van de output en de effecten van het toezicht en de ingezette interventies per branche en het daarover jaarlijks rapporteren voor de toetsing en zo nodig de bijstelling van het provinciaal beleid.
- Het leveren van informatie voor Bibob-onderzoeken.
- Het houden van risicogericht toezicht op de naleving van de regels gesteld bij of krachtens de Wabo (Algemeen en Brzo).
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen optreden tegen overtredingen.
- Het behandelen van gedoogverzoeken.
- Het behandelen van handhavingsverzoeken.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, Vuurwerkbesluit

- Het beoordelen van meldingen.
- Het beschikken op aanvragen om een ontbrandingstoestemming voor vuurwerkevenementen.
- Het uitvoeren van de (wettelijke) taken van de vuurwerkcoördinator
 - het vertegenwoordigen van de provincie Noord-Brabant in de Landelijke Werkgroep Vuurwerk Coördinatoren (LWVC),
 - het vertegenwoordigen van de provincie Noord-Brabant in de Landelijke Werkgroep Vuurwerk Coördinatoren (LWVC) – vuurwerkbranche overleg,
 - coördinatie, stimulering, voortgangs- en kwaliteitsbewaking van het geheel aan toezichtactiviteiten betreffende vuurwerk binnen de provincie,
 - het coördineren van het opstellen van een jaarlijks provinciebreed uitvoeringsprogramma (controle vuurwerkopslagen en evenementen) wat ook kan dienen als kader voor de gemeentelijke controles en de bestuursondersteunende activiteiten van de politie,
 - de coördinatie van activiteiten van politiekorpsen en provincie,
 - het coördineren en uitzetten van vergunningverleningszaken op het gebied van vuurwerkopslagen en vuurwerkevenementen,
 - het coördineren van wijzigingen ten aanzien van het Vuurwerkbesluit en Ministeriele regeling (MR) op het gebied van opslagen en evenementen,
 - het uitvoeren van onderzoek aangaande vuurwerk vraagstukken ter ondersteuning van vuurwerkwerkzaamheden,
 - het coördineren van nieuwe landelijke ontwikkelingen op vuurwerk gebied in de richting van vergunningverlening, toezicht, handhaving en overige partners,
 - informeren hoofdofficier van justitie via de Wet Bibob (vergunningverlening opslag inrichtingen) en conform Landelijke handhavingsstrategie.
- Het houden van risicogericht toezicht op de naleving van de regels gesteld bij of krachtens het Vuurwerkbesluit.
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen optreden tegen overtredingen.
- Het behandelen van gedoogverzoeken.
- Het behandelen van handhavingsverzoeken.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, PMV-verbod varend ontgassen

- Het behandelen van ontheffingsaanvragen van het verbod op het varend ontgassen.
- Het houden van toezicht op de naleving van de regels gesteld bij of krachtens de PMV voor het varend ontgassen.
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen en overeenkomstig de Landelijke Handhavingsstrategie optreden tegen overtredingen.
- Het behandelen van handhavingsverzoeken.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, PMV Hergebruik stortplaatsen

- Het houden van risicogericht toezicht op de naleving van de regels voor hergebruik van stortplaatsen.
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen optreden tegen overtredingen.
- Het behandelen van gedoogverzoeken.
- Het behandelen van handhavingsverzoeken.

Wet milieubeheer, Hoofdstuk 8.2 Nazorg gesloten stortplaatsen

- Het houden van risicogericht toezicht op de naleving van de regels gesteld bij of krachtens de Wm op het gebied van de nazorg van stortplaatsen met een sluitingsverklaring.
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen optreden tegen overtredingen.
- Het behandelen van gedoogverzoeken.
- Het behandelen van handhavingsverzoeken.

Wet Luchtverontreiniging, SMOG-regeling

- Uitvoeren van de actuele Smogregeling aan de hand van het 'Draaiboek Smog en luchtkwaliteit 2015 Noord-Brabant'.

Wet geluidhinder, Besluit geluidproductie sportmotoren

- Behandelen van ontheffingsaanvragen van het verbod op het gebruik van een sportmotor.
- Het houden van risicogericht toezicht op de naleving van de regels gesteld bij of krachtens het Besluit geluidproductie sportmotoren.
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen optreden tegen overtredingen.
- Het behandelen van handhavingsverzoeken.

Wet geluidhinder, Stiltegebieden

- Het op basis van meldingen houden van toezicht op de naleving van de regels gesteld bij of krachtens de PMV voor Stiltegebieden.
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen optreden tegen overtredingen.
- Het behandelen van gedoogverzoeken.
- Het behandelen van handhavingsverzoeken.

Wet Luchtvaart

- Behandelen van aanvragen voor ontheffing o.b.v. artikel 8a.51 Wet luchtvaart (dat wil zeggen aanvragen om tijdelijk en uitzonderlijk gebruik te mogen maken van een terrein, niet zijnde een bestaande luchthaven, voor het opstijgen en landen met een luchtvaartuig).
- Beoordelen van meldingen naar aanleiding van de besluiten, waarin wordt aangegeven wanneer en waar er activiteiten plaatsvinden. Zo nodig worden partners geïnformeerd.
- Registreren van nameldingen naar aanleiding van de besluiten.
- Het houden van risicogericht toezicht op de naleving van de regels gesteld bij of krachtens de Wet luchtvaart.
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen optreden tegen overtredingen.
- Het behandelen van gedoogverzoeken.
- Het behandelen van handhavingsverzoeken.

Wet natuurbescherming, onderdeel houtopstanden

- Administratief afhandelen van meldingen van voorgenomen vellingen
- Behandelen van ontheffingen herplantplicht en overige speciale verzoeken.
- Uitvoeren frontdesk met informatievoorziening voor derden.
- Het houden van risicogericht toezicht op de naleving van de regels gesteld bij of krachtens de Wet natuurbescherming voor houtopstanden.
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen optreden tegen overtredingen.
- Het behandelen van gedoogverzoeken.
- Het behandelen van handhavingsverzoeken.

Wet natuurbescherming, onderdeel gebiedsbescherming

- Behandelen van vergunningaanvragen, inclusief verklaringen van geen bedenkingen (vvgb).
- Interne adviezen provinciale Wabo-procedures en verzoeken om instemming.
- Behandelen PAS-verzoeken van andere provincies.
- Behandelen van ingebrekestellingen en daarmee samenhangend beroepszaken.
- Archivering, monitoring en werking PAS-systeem voor meldingen.
- Behandelen van verzoeken om af te wijken van de Verordening natuurbescherming.
- Uitvoeren helpdesk die ondersteuning biedt bij:
 - Plantoetsen en advisering bij grotere provinciale / gemeentelijke inpassings- en bestemmingsplannen,
 - Advisering andere Omgevingsdiensten in relatie tot taken onder bevoegdheid provincie op gebied van gebiedsbescherming (uitzondering toezicht en handhaving),
 - Advisering Belgische autoriteiten op het gebied van vergunningen en MER voor Belgische activiteiten,
 - Beantwoording vragen over vergunningplicht/aanhaken in relatie tot vergunningsvrije projecten/andere handelingen waaronder Europese subsidieverklaringen.
- Behandelen van bezwaar/beroepsprocedures van voor 1 juli 2015 (pre-PAS aanvragen) inclusief de verzoeken ontvangen na 1 juli 2016 maar voor 1 maart 2017 die nog vallen onder het overgangsrecht (ex artikel 67a Natuurbeschermingswet 1998):
 - lopende verzoeken en beroepsprocedures, inclusief het mogelijk opnieuw in behandeling nemen van deze aanvragen,
 - behandelen verzoeken o.a. doorgestuurd van andere provincies.
- Het houden van risicogericht toezicht op de naleving van de regels gesteld bij of krachtens de Wet natuurbescherming voor gebiedsbescherming.
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen optreden tegen overtredingen.

- Het behandelen van gedoogverzoeken.
- Het behandelen van handhavingsverzoeken.

Wet natuurbescherming, onderdeel faunabeheer

- Behandelen van ontheffingaanvragen.
- Advisering over uitvoeringsaspecten "Samenwerking Faunabeheereenheid conform werkafspraken.
- Sluiting jacht bij bijzondere weersomstandigheden, conform provinciaal beleid, Verordening natuurbescherming en werkafspraken.
- Rapportage aan EZ/EU aanleveren bij PNB.
- Beoordelen van de jaarlijkse beheersrapportage van de Faunabeheereenheid Noord-Brabant.
- Het houden van risicogericht toezicht op de naleving van de regels gesteld bij of krachtens de Wet natuurbescherming voor faunabeheer.
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen optreden tegen overtredingen.
- Het behandelen van gedoogverzoeken.
- Het behandelen van handhavingsverzoeken.

Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming

- Behandelen van ontheffingaanvragen voor ruimtelijke ingrepen (met inbegrip van afgifte Verklaringen van geen bedenkingen aan gemeenten en adviezen in het kader van provinciale Wabo-taak).
- Behandelen van ontheffingaanvragen voor onderzoek, onderwijs en overige.
- Helpdeskfunctie en ondersteuning.
- Het houden van risicogericht toezicht op de naleving van de regels gesteld bij of krachtens de Wet natuurbescherming voor soortenbescherming.
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen en in overeenstemming met de Landelijke Handhavingsstrategie optreden tegen overtredingen.
- Het behandelen van gedoogverzoeken.
- Het behandelen van handhavingsverzoeken.

Wet natuurbescherming, Cross compliance

- Het uitvoeren van gespecialiseerd toezicht en handhaving conform de landelijke Werkinstructies Cross Compliance bij bedrijven bij door de NVWA geselecteerde bedrijven en het rapporteren hierover aan de NVWA, en aldus voldoen de Europese verplichting om gecombineerde controles door handhavingspartners uit te voeren op het gebied van landbouw, milieu, natuur en dierenwelzijn
- Het doorsturen van álle in het reguliere toezicht op de Wet natuurbescherming (onderdeel gebiedsbescherming) geconstateerde overtredingen aan de NVWA (ook de bevindingen van inspecties die niet op de door de NVWA geleverde lijst voorkomen).
- Het doormelden aan de NVWA van de overtredingen Wet natuurbescherming, onderdeel houtopstanden (niet voldoen aan meldplicht en/of herplantplicht).

Natuurschoonwet

- Adviseren in het kader van de Natuurschoonwet aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het Ministerie Economische Zaken (EZ).

Waterwet (Inclusief PMV, onderdeel grondwaterbescherming)

- Behandelen van aanvragen voor:
 - industriële onttrekkingen groter dan 150.000 m³ per jaar,
 - openbare drinkwatervoorziening, en
 - open bodem-energiesystemen (zogenaamde koude-warmteopslag; KWO).
- Het beoordelen van meldingen voor activiteiten binnen grondwaterbeschermingsgebieden.
- Beoordelen en registreren van:
 - Waterwetvergunningen in Landelijk Grondwater Register (LGR) en in BodemenergieOnline,
 - jaaronttrekkingen KWO-systemen in BOL,
 - aanvragen en meldingen PMV in een digitale samenwerkingsomgeving.
- Registratie heffingsplichtige onttrekkingen en uitvoeren grondwaterheffing.
- Evaluatie van (onttrekkings)gegevens.
- Behandelen van verzoeken tot schadevergoeding, ex artikel 7.18 Waterwet.
- Operationeel beheer grondwatermonitoring (Primaire grondwatermeetnet, Provinciale grondwaterkwaliteitsmeetnet (PMG), Beleidsmeetnet verdroging (BMV) en het KRW-meetnet).
- Het houden van risicogericht toezicht op de naleving van de regels gesteld bij of krachtens de Waterwet en de PMV, onderdeel grondwaterbescherming.
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen optreden tegen overtredingen.
- Het behandelen van gedoogverzoeken.
- Het behandelen van handhavingsverzoeken.

Wet hygiëne en veiligheid bad- en zwemgelegenheden

- Het samen met partners uitvoering geven aan het zwemwaterbeheer in overeenstemming met het rapport: "Taken en verantwoordelijkheden zwemwaterbeheer in Noord-Brabant".
- Het nemen van een aanwijzingsbesluit en functietoekenning zwemfunctie oppervlaktewater.
- Het behandelen van ontheffingsverzoeken, om niet te hoeven voldoen aan bepaalde regels van de wet.
- Het beoordelen van kennisgevingen voor nieuwbouw- en renovatieplannen voor zwembaden.
- Het vaststellen van de veiligheidssituatie bij alle zwemplassen aan de hand van een landelijk gestandaardiseerde onderzoeksmethode.
- Het verstrekken van publieksinformatie over het veilig en hygiënisch gebruik. Deze informatie wordt verstrekt via publicatieborden per zwemplas en via een landelijke website. De borden worden beheerd (controleren op de aanwezigheid, leesbaarheid, volledigheid en juistheid en zo nodig herplaatsing en herstel)
- Het houden van risicogericht toezicht op een veilig en hygiënisch gebruik van plaatsen waar gelegenheid wordt geboden om te zwemmen. Dit betreft zowel badinrichtingen als oppervlaktewater. Het toezicht is deels administratief (waterkwaliteitsgegevens) en deels fysiek.
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen optreden tegen overtredingen.
- Het behandelen van gedoogverzoeken.
- Het behandelen van handhavingsverzoeken.

Wet bodembescherming

- Behandelen van aanvragen tot het saneren van een bodem.
- het opleggen van gedoog-, onderzoeks- en saneringsbevelen.
- Beoordelen van meldingen op grond van:
 - het Besluit Uitvoering Saneringen en artikel 28 lid 3 Wet bodembescherming,
 - het Besluit bodemkwaliteit.
- Intekenen en controleren bodeminformatiesysteem Nazca

- Verwerken kadastrersplitsingen en verwijderen kadastrale aantekeningen (zonder beschikking op evaluatie)
- Het houden van risicogericht toezicht op de naleving van regels gesteld bij of krachtens de Wet bodembescherming.
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen optreden tegen overtredingen.
- Het behandelen van gedoogverzoeken.
- Het behandelen van handhavingsverzoeken.

Ontgrondingenwet

- Behandelen van aanvragen voor het winnen van oppervlakedelfstoffen.
- Beoordelen van meldingen voor het winnen van oppervlakedelfstoffen.
- Het voeren van administraties van financiële zekerstellingen voor ontgrondingen.
- Monitoren, evalueren en rapporteren hoeveelheid gewonnen delfstoffen en voorraden in de provincie.
- Het houden van risicogericht toezicht op de naleving van regels gesteld bij of krachtens de Ontgrondingenwet.
- Het met bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen optreden tegen overtredingen.
- Het behandelen van gedoogverzoeken.
- Het behandelen van handhavingsverzoeken.

Klachtenbehandeling

- Het risicogericht beoordelen en indelen van en de direct noodzakelijke opvolging geven aan alle klachten binnen het omgevingsrecht.
- Het jaarlijks evalueren van de ontvangen klachten en de daaraan gegeven opvolging alsmede het daaraan betekenis geven voor de beleids- en VTH-processen (zoals aanpassen beleidsregels aanpassen vergunningen, anders inrichten van het toezicht enz.).

Behandeling ongewone voorvallen en calamiteiten

- Het risicogericht onderzoeken en behandelen van ongewone voorvallen en calamiteiten binnen het omgevingsrecht.
- Het jaarlijks evalueren van de ongewone voorvallen en calamiteiten en de daaraan gegeven opvolging evenals het daaraan betekenis geven voor de beleids- en VTH-processen.
- Het adviseren van de kantonniers op het gebied van ongewone voorvallen op wegen waarop de Provinciale Wegenverordening van toepassing is.

Bijlage 2

Monitoring van overtredingen

Hieronder is uiteengezet hoe de mate en ernst van overtreding binnen een wetsdomein wordt vastgesteld.

1. Per wetsdomein (zoals Wabo en Whvbz) worden alle objecten ingedeeld in categorieën die een maat zijn voor de kans op overtreding (koplopers, middenmoters en achterblijvers). Dit geschiedt door toezichthouders op basis van hun kennis en ervaring met het object. De lijst wordt vervolgens jaarlijks geactualiseerd op basis van de VTH-gegevens uit het voorafgaande jaar. Voor de indeling worden criteria opgesteld en gehanteerd; de criteria houden rekening met de karakteristieken van de activiteiten en de wet.
2. Jaarlijks wordt door de omgevingsdiensten per wetsdomein en uit elke categorie (zoals bedoeld onder punt 1) 10% á 25% van de objecten aselekt gekozen. Het resterende toezichtsbudget wordt risicogericht ingezet.
3. Jaarlijks worden per wetsdomein de resultaten van de in het afgelopen jaar gehouden eerste controles verzameld. Hieruit worden de mate van overtreding en de ernst van de overtreding bepaald per categorie. De mate van overtreding per wetsdomein wordt bepaald door het gewogen gemiddelde te nemen van de resultaten per categorie.

Begrippen

Controledruk	:	aantal uren per kalenderjaar dat is besteed aan 1 ^e controles
Ernstige overtreding	:	overtreding in de LHS-categorie 3 of 4
De mate van overtreding	:	het quotiënt van het gewogen aantal overtredingen in een kalenderjaar en de controledruk in dat kalenderjaar
De ernst van overtreding	:	het quotiënt van de som van het gewogen aantal ernstige overtredingen en de som van het gewogen aantal overtredingen

Implementatieplan instrumenteel VTH-kader provincie Noord-Brabant

Versie: 12 december 2018

Opgesteld door:

- Natascha Jonkergouw (ODZOB)
- Vera Maillie (OMWB)
- Marcel de Wagt (ODBN)
- Rob Wolfs (PNB)

1. Inleiding

Op 25 juni 2018 hebben Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant het *"Instrumenteel kader vergunningverlening, toezicht en handhaving Omgevingsrecht. Een integrale aanpak in de geest van de komende Omgevingswet"* vastgesteld.

Dit nieuwe VTH-kader beschrijft de manier waarop wij met burgers en bedrijven om willen gaan bij vergunningverlening, toezicht en handhaving en de taken die daarbij horen. Ook geeft het VTH-kader aan hoe wij klachten van de Brabanders behandelen. Daarnaast staat in het VTH-kader wat er op het VTH-vlak moet gebeuren als bij een bedrijf bijvoorbeeld brand uitbreekt of giftige stoffen dreigen te ontsnappen.

Voor de lezer zal het bovenstaande in eerste instantie oproepen dat er niets nieuws onder de zon is. Immers, de drie Brabantse Omgevingsdiensten voeren de VTH-taken al vele jaren uit. Dit VTH-kader betreft echter een doorontwikkeling van de huidige VTH-taken, gericht op verdere professionalisering van de taakuitvoering en afgestemd op de manier van werken, zoals de Omgevingswet bedoelt.

De Omgevingswet raakt namelijk direct de uitvoering van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving. De Omgevingswet heeft daarmee dus ook effect op het takenpakket van de omgevingsdiensten: meer participatie door en samenwerking met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties; samen aan het beleids- en besluitvormingsproces werken.

Tenslotte heeft het VTH-kader nog een belangrijk doel: de drie omgevingsdiensten willen toewerken naar één werkwijze en daarbij ook meer gebruikmaken van elkaars expertises. Dit vraagt samenwerking, vertrouwen en het creëren van een gemeenschappelijk beeld bij de drie omgevingsdiensten en de Provincie Noord-Brabant over de implementatie, uitvoering en borging van het VTH-kader. En op basis daarvan de best mogelijke keuzes maken.

Om de nieuwe manier van omgaan met de VTH-taken handen en voeten te geven, is dit implementatieplan opgesteld, als aanvulling op het VTH-kader zelf. Het implementatieplan is opgesteld door de provincie (als opdrachtgever) en de omgevingsdiensten (als opdrachtnemers) en bedoeld om het VTH-kader operationeel te maken binnen alle drie de Omgevingsdiensten. Bovendien is per omgevingsdienst een projectleider aangewezen, die de veranderingen intern coördineert en het verantwoordelijk management faciliteert. Het verantwoordelijk management bepaalt zelf hoeveel ondersteuning van de intern projectleider is gewenst en hoe deze rol wordt ingevuld. Ook de Provincie Noord-Brabant stelt een projectleider/coördinator aan voor de bijdrage van de provincie aan de implementatie. Samen vormen zij het 'Kernteam Implementatie VTH-kader'.

Het implementatieplan gaat uit van een meerjarig programma voor het invoeren en borgen van nieuwe inzichten en vernieuwde werkwijzen. Het VTH-kader kent nl. vele aspecten en acties. Naast het verder professionaliseren van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving richt het nieuwe VTH-kader zich ook op het professionaliseren van de omgang met Klachten en het geven van Advies.

2. Aanpak van de veranderopgave

Dat de drie Brabantse omgevingsdiensten continu moeten veranderen en verbeteren, kan worden gezien als constante. Dat is nodig om te kunnen blijven voldoen aan de behoeften van de opdrachtgevers en de maatschappij, om te voldoen aan wet- en regelgeving (onder andere de Omgevingswet), om als omgevingsdiensten aan kop te lopen en om in te spelen op technologie-gedreven innovaties. Maar hoe pakken we dat aan? Hoe komen we los van oude structuren en oud denken? We kiezen voor een aanpak in thema's, waarbij ieder thema vier fasen doorloopt:

a) Themaverkenning

De omgevingsdiensten starten de implementatie van ieder thema uit het VTH-kader met een verkenning van het onderwerp, waarmee inzicht ontstaat in de veranderopgave. Nadat is bepaald welke medewerkers in een werkgroep gaan bijdragen aan een thema¹ organiseren we een startbijeenkomst, waarbij we nagaan waar de omgevingsdiensten staan en geven we antwoord op vragen als:

- Waar hebben de veranderingen betrekking op?
- Wat is de huidige situatie en werkwijze?
- Welke andere projecten/trajecten hebben een relatie met dit thema en hoe organiseren we de aansluiting bij deze reeds lopende activiteiten?
- Is er sprake van een complexe of niet-complexe verandering?
- Welke kloof moet worden overbrugd?
- Welke verschillen treffen we aan bij de drie omgevingsdiensten?
- Welke mogelijkheden hebben de drie omgevingsdiensten om de veranderingen uiteindelijk effectief door te voeren? Ook gelet op de verandercapaciteit (tijd, bemensing) en de veranderbereidheid (weerstand)?

De themaverkenning kan meer of minder tijd kosten, afhankelijk van de veranderopgave. We kunnen voor de verkenning meerdere methoden gebruiken, bv.:

- analyse van dossiervorming en dossiers, documentatie, klachten;
- interviews met medewerkers;
- procesanalyses in groepsverband;
- werksessies.

De keuze voor de methode wordt door het verantwoordelijk management gemaakt (bv. de voor het betreffende thema verantwoordelijk gestelde manager), op basis van de antwoorden op de hierboven gestelde vragen, in overleg met en geadviseerd door de intern projectleider.

De uitkomsten van de themaverkenning vormen de basis voor de verdere aanpak: het samen met medewerkers uit het betreffende werkveld de veranderstappen uitwerken. Hiermee wordt draagvlak verkregen en groeit de veranderenergie. En wordt de exacte scope voor de werkgroep bepaald. In de uitwerking staat concreet beschreven welke kenmerken we passend vinden in de nieuwe werkwijze, gegeven het VTH-kader en de Omgevingswet.

Voordat er volgende stappen worden gezet, wordt de uitgewerkte visie breed bekendgemaakt binnen de drie omgevingsdiensten. Hier is dus ook een belangrijke rol weggelegd voor de communicatieadviseurs.

¹ Afhankelijk van de verdeling van de thema's onder de drie omgevingsdiensten. Thema's worden bij slechts één omgevingsdienst belegd en voor de drie omgevingsdiensten uitgewerkt. Er wordt gewerkt op basis van vertrouwen en maken zoveel mogelijk gebruik van de reeds aanwezige expertises binnen de drie omgevingsdiensten.

Behalve de interne uitwerking van de veranderrichting, worden ook de gemeenten betrokken bij het uitwerken van de visie, het toekomstperspectief. De intern projectleider kan hierin een rol vervullen. Voor de meer politiek-bestuurlijke onderwerpen is vooral een rol weggelegd voor de drie directeurs van de omgevingsdiensten.

b) Uitwerking veranderstappen

Gegeven het nieuwe VTH-kader, de Omgevingswet, andere gerelateerde activiteiten en de uitgewerkte themaverkenning, gaat de werkgroep de veranderrichting nader uitwerken. Vormen kunnen zijn: procesanalyses, groepsgesprekken al dan niet met verandermodellen, casussen bespreken etc.

De implementatie zal niet alleen betrekking hebben op de uitgewerkte veranderingen in processen, procedures en werkafspraken. De implementatie betreft ook grotendeels het veranderen van het gedrag van de medewerkers. Om gedragsverandering concreet te maken, is het van belang om te weten welke gedragsfactoren horen bij welke verandering. Bv. Gaan we op een andere manier samenwerken? Willen we meer kennis met elkaar delen? Dit werken we uit per doelgroep of functie en maken we in de uitwerking van de veranderstappen heel concreet.

Het management en de intern projectleider fungeren als klankbord, facilitator en motivator voor de werkgroep. Hier is ook een belangrijke rol weggelegd voor de HRM-adviseurs en de opleidings-coördinatoren. De verantwoordelijkheid ligt bij het management.

Het resultaat is een duidelijk en compleet 'veranderplan', waaruit blijkt:

- dat de verandering een stap voorwaarts is en toegevoegde waarde heeft voor de omgevingsdiensten;
- dat de verandering uitvoerbaar is en op welke manier;
- dat de verandering wordt gedragen door de werkgroep en de drie omgevingsdiensten.

c) Implementatie

Als de veranderstappen zijn uitgewerkt, worden er afspraken gemaakt met de teams over de start van de nieuwe werkwijze en het toepassen van het nieuwe gedrag. Ook worden er afspraken gemaakt welke ondersteuning medewerkers daarbij kunnen verwachten (bv. opleiding, coaching, intervisie, oefenen) en hoe het 'laten zien van nieuw gedrag' wordt geëvalueerd.

Het is belangrijk grip te houden op het totale veranderproces, maar in het bijzonder op de gedragsverandering. Dit is een aanzienlijke opgave voor het verantwoordelijk management. De intern projectleiders, de communicatie-adviseurs en de HRM-afdelingen vervullen hierin een belangrijke rol.

d) Evaluatie en vervolgactiviteiten

Voor ieder onderdeel geldt dat het van belang is te evalueren om vast te stellen of de verander-aanpak heeft gewerkt en het verwachte effect heeft opgeleverd. Alle medewerkers die een rol spelen in de betreffende verandering, worden betrokken bij de evaluatie. Waar nodig sturen we bij. De verantwoordelijkheid ligt bij het management.

Naast de inhoudelijke evaluatie van de effecten binnen de operationele werkuitleiding, worden op het niveau van de directeurs van de omgevingsdiensten en de provincie de projectaanpak en de resultaten geëvalueerd. Op basis daarvan wordt al dan niet bijgestuurd en worden keuzes gemaakt voor het volgende jaar, die vervolgens worden verwerkt in de jaaropdracht van de Provincie Noord-Brabant.

3. Randvoorwaarden voor de implementatie

Om de implementatie van het VTH-kader tot een succes te kunnen maken, gelden een aantal randvoorwaarden. De belangrijkste randvoorwaarden zijn:

1. De beschikbare financiële middelen (via de jaarlijkse provinciale opdracht), aan de hand waarvan het 'volume' en het tempo van de uitvoering worden bepaald.
2. Het door de directeurs uitdragen van het belang en de urgentie van het nieuwe VTH-kader binnen het management; steun van de drie directeurs, naast de rol van 'klankbord' voor het kernteam.
3. Ruimte voor het kernteam om het management en de teams te ondersteunen bij de implementatie.
4. Het door de directeurs uitdragen van het implementatietraject, inclusief het belang en de urgentie van samen optrekken met de gemeenten; veranderambitie creëren bij de gemeenten en deelname aan het verandertraject stimuleren.
5. De beschikbaarheid van management en medewerkers om aan de verandering te kunnen werken.
6. Ondersteuning van de afdelingen Communicatie en HRM/opleidingen.
7. De beschikbare mogelijkheden en veranderbereidheid van de 'omgeving', zoals ketenpartners. Deze zijn beïnvloedbaar, maar niet afdwingbaar.

4. Projectbeheersing

Het kernteam is verantwoordelijk voor de projectbeheersing. Het kernteam:

- maakt een voorstel van de elementen die in de jaarlijkse provinciale opdracht worden opgenomen (selectie van de thema's);
- verzamelt informatie over voortgang van ontwikkeling, invoering en bestendiging;
- zorgt voor afstemming met de betrokken communicatiemedewerkers;
- beoordeelt de effectiviteit van de elementen/resultaten en adviseert over de mogelijke bijsturing;
- rapporteert en adviseert halfjaarlijks aan het overleg van de 3 directeurs van de omgevingsdiensten en de programmamanager ORO-VTH van de provincie.

Naast de hiervoor genoemde halfjaarlijkse rapportage wordt aangesloten bij de reguliere werkwijze voor beheersing van de provinciale jaaropdracht (termijn- en jaarrapportage via het account).

5. Programmering implementatie 2019 - 2022

In totaal betreft het VTH-kader 56 te ontwikkelen en/of in te voeren elementen, die zijn onder te brengen in 10 hoofdonderwerpen, te weten:

1. Verdeling verantwoordelijkheden
2. Vormgeving van de aanvraag, het vergunningverleningsproces en de vergunning
3. Wijze van toezichthouden
4. Wijze van handhaven
5. Ondernijning
6. Klachten en meldingen
7. Ongewone voorvallen
8. Communicatie
9. Zorg van initiatiefnemers voor de omgeving
10. Informatiegestuurde VTH

Ter voorbereiding op de start van het implementatietraject, is een ordening aangebracht in de onderwerpen. Aan de hand daarvan is de programmering voor de jaren 2019 – 2022 uitgewerkt. De programmering is te vinden in bijlage 1. In die bijlage is tevens opgenomen:

- een raming voor de in te zetten uren in 2019;
- een voorstel welke omgevingsdienst trekker wordt van welke onderwerpen in 2019.

6. Verdeling van verantwoordelijkheden

In onderstaand VURI-model is aangegeven hoe de verantwoordelijkheden zijn belegd in relatie tot de implementatie van het VTH-kader. De letters waaraan dit model haar naam ontleend hebben de volgende betekenis:

- V = verantwoordelijk; degene die verantwoordelijk en bevoegd is en goedkeuring geeft aan het resultaat. Als het erom gaat, moet hij/zij het eindoordeel kunnen vellen, vetorecht hebben.
- U = uitvoerend; degene die verantwoordelijk is voor de uitvoering. Verantwoording wordt afgelegd aan de persoon die verantwoordelijk is.
- R = te raadplegen; degene die (mede) richting geeft aan het resultaat, hij/zij wordt voorafgaand aan beslissingen of acties (verplicht) geraadpleegd. Dit is tweerichtingscommunicatie.
- I = ingelicht; Iemand die op de hoogte wordt gesteld over de beslissingen, over de voortgang, bereikte resultaten enz. Dit is eenrichtingscommunicatie.

Taak	V	U	R	I
Borgen van de elementen met acties in de jaarlijkse opdracht	programmamanager ORO-VTH PNB	R. Wolfs	kernteam	account
Selectie van te operationaliseren elementen	3 directeuren OD'n en M. van den Dries	kernteam	management OD'n	account
Projectbeheersing	3 directeuren OD'n en M. van den Dries	kernteam	management OD'n	account
Samenstelling en bemensing van werkgroepen	3 directeuren OD'n	/interne projectgroep /intern projectleider	kernteam	betrokkenen
Ontwikkeling van (hoofdgroepen) van elementen	management OD'n	werkgroep		achterban
Toets ontwikkeling aan VTH-kader	M. van den Dries	R. Wolfs	kernteam	account
Invoering van ontwikkelde elementen	3 directeuren OD'n	management OD'n		betrokkenen
Bestendigen van de invoering	3 directeuren OD'n	management OD'n		betrokkenen
Ondersteuning communicatie	management OD'n	communicatieadviseurs	kernteam	
Communicatie	3 directeuren OD'n	management OD'n		
Budgetbewaking	management OD'n	werkgroepen		
Budgetbewaking + voortgangsbewaking deelopdracht (via regulier proces)	3 directeuren OD'n en M. van den Dries	account	management OD'n	

6. Voortgangsrapportage

Met betrekking tot de voortgangsrapportages wordt voor het project 'Instrumenteel kader VTH' aangesloten op de reguliere verantwoordingssystematiek van de omgevingsdiensten aan de provincie. Voor de interne verantwoording worden nadere afspraken gemaakt over de wijze van verantwoorden: passend bij en bruikbaar voor het management van de omgevingsdiensten, efficiënt en zodanig dat de medewerkers die aan de resultaten van het project hebben bijgedragen, zich herkennen in de rapportage.

7. Risico's

Tijd

Het risico: De periode van invoering is onvoldoende (bij vaststelling van het implementatieplan zijn de werkelijke consequenties voor OD's niet duidelijk omdat de werkgroepen de inhoudelijke aanpak en implementatie nog niet hebben bepaald en omdat de daarvoor beschikbare capaciteit en veranderbereidheid en de benodigde competenties nog niet bepaald zijn).

De aanpak: Het kernteam geeft de werkgroepen instrumenten mee om de afbakening in tijd en bemensing goed te kunnen maken. Dit geeft dan inzicht in het aantal elementen we kunnen uitvoeren. Het implementeren van de elementen uit het VTH-kader van PNB zal maximaal 4 jaar in beslag nemen. In het hoofdstuk "Programmering" is aangegeven welke elementen in het eerste jaar geïmplementeerd worden.

Complexiteit

Het risico: Eén element omvat meerdere wetsdomeinen en OD's, waardoor geen (eenduidige) besluit wordt genomen. (De wetsdomeinen vragen een andere oplossing en/of per dienst verschil van inzicht en/of men werkt langs elkaar heen).

De aanpak: Per element worden wetsdomeinen vooraf afgebakend. Zo nodig worden meerdere werkgroepen ingezet die ook na elkaar kunnen starten (en zodoende van elkaar leren) .

Financiering

Het risico: Geen zicht op de uitputting van het beschikbare budget. Wie houdt toezicht op het budget tijdens de implementatie?

De aanpak: er wordt gewerkt met één budget, per jaar te verdelen onder de drie OD'n; OD'n en PNB bewaken de beschikbare middelen voor implementatie via het proces van jaaropdracht en -verantwoording. Werkgroepen zorgen zelf voor een uren- en kostenraming en financiële bewaking en leggen daarover verantwoording af aan het management van de 3 OD's. Deze verantwoording wordt opgenomen in de T rapportages over de provinciale jaaropdracht.

Kwaliteit

Het risico: Door de waan van de dag worden de resultaten niet gehaald. PNB is dan niet tevreden.

De aanpak: PNB bewaakt of de elementen volgens, en in de geest van, het VTH Kader worden geïmplementeerd. Door de werkgroepen wordt gezorgd voor kwaliteitsbewaking via het management, hetgeen via de T rapportages over de jaaropdracht wordt verantwoord.

Informatie (communicatie)

Het risico: De veranderingen worden onvoldoende gedeeld.

De aanpak: Er wordt een communicatieteam geformeerd met deelnemers uit de drie diensten en er is een communicatieframe in voorbereiding. De communicatie wordt gericht op proces en inhoud, op het betrekken bij en betrokken houden van medewerkers, op de gewenste wijziging in houding en gedrag (cultuur), op het informeren van de VTH-partners en andere doelgroepen, enz. Per dienst wordt een gelijke boodschap en hulpmiddelen uitgedragen, maar er kunnen andere communicatiemiddelen worden ingezet.

Vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 14 maart 2019

Agendapunt : 5.a

Vertrouwelijk : nee

Onderwerp : Financiële Verordening 2019 en Planning & control kalender 2019

Beslispunten :

1. Vaststellen Financiële Verordening 2019 waarin sprake is van jaarlijks één in plaats van twee tussentijdse rapportage aan het Algemeen Bestuur.
2. Kennisnemen van de Planning en control kalender 2019.

Aanleiding

Tot op heden rapporteerde het Dagelijks Bestuur steeds 2 keer per jaar tussentijds aan het Algemeen Bestuur over de (financiële) voortgang binnen de ODZOB. Het Dagelijks Bestuur is van mening dat dit in de praktijk weinig efficiënt is en in onvoldoende mate in de informatiebehoefte voorziet. Het maken en behandelen van de rapportages is erg tijdrovend en de tijdstippen waarop de rapportages verschijnen maken ze minder effectief. Naar onze mening wordt beter in de behoefte voorzien wanneer gewerkt wordt met één rapportage die op een gunstiger tijdstip ter beschikking gesteld wordt. Aangezien in de Financiële Verordening 2018 opgenomen is dat het DB twee tussentijdse rapportages verzorgt, vereist bovenstaande aanpassing van de Financiële verordening.

Voor een adequate sturing en beheersing van de activiteiten van de ODZOB is een heldere Planning en control kalender essentieel. Om u er van op de hoogte te stellen wanneer u welke elementen uit de Planning en Control cyclus kunt verwachten, bieden wij u hierbij de planning en control kalender 2019 ter kennisname aan. In deze kalender is rekening gehouden met bovengenoemde aanpassing.

Wij stellen u voor:

1. De Financiële Verordening 2019 waarin sprake is van jaarlijks één in plaats van twee tussentijdse rapportages aan het Algemeen Bestuur vast te stellen.
2. kennis te nemen van de Planning en Control kalender 2019.

Toelichting

Tot op heden heeft het Dagelijks Bestuur, zoals door u vastgesteld in de Financiële Verordening, steeds 2 x per jaar gerapporteerd over de (financiële) gang van zaken binnen de ODZOB. Eénmaal in de AB vergadering in of rond juni en éénmaal in de AB vergadering in of rond november. Beiden komen op een ongelukkig tijdstip. De rapportage in juni welke handelt over te realisatie t/m maart bestrijkt een te korte periode om zinvol conclusies uit te trekken voor het gehele jaar. De rapportage in november, welke

handelt over de realisatie t/m augustus komt te laat om nog zinvol op te kunnen sturen. Een rapportage eind september/ begin oktober welke gebaseerd is op de cijfers van het eerste halfjaar voldoet o.i. beter. Aangezien in de Financiële Verordening 2018 is opgenomen hoe vaak het DB tussentijdse rapportages verzorgt, vereist bovenstaande ook aanpassing van de verordening. Volgens artikel 39 van de Gemeenschappelijke Regeling stelt het Algemeen Bestuur deze verordening vast. Daarom wordt u hierbij verzocht de aangepaste Financiële Verordening vast te stellen.

In lijn met bovenstaande is ook de Planning en Control Kalender 2019 uitgewerkt. Naast de kadernota, begroting en jaarrekening is in deze kalender één tussentijdse rapportage voorzien. U wordt verzocht kennis te nemen van deze Planning en Control Kalender 2019..

Beoogd effect

Met de overstap naar een Financiële verordening waarin één tussentijdse rapportage is voorzien, wordt beoogd om enerzijds het Algemeen Bestuur van zinnellere informatie te voorzien en anderzijds het bestuur (zowel dagelijks bestuur als algemeen bestuur) minder te belasten met bestuurlijke stukken. Een neveneffect is dat de organisatie aanzienlijk werk bespaard wordt wanneer één rapportage minder gemaakt hoeft te worden.

Met het ter beschikking stellen van de Planning en Control kalender wordt beoogd de verwachtingen over en weer m.b.t. de te verwachten elementen uit de Planning en Control Cyclus op elkaar af te stemmen.

Argumenten en onderbouwing (verbinden met nummering beslispunten)

1.1 Betere stuurinformatie

Door over te stappen op één tussentijdse rapportage eind september/ begin oktober krijgt het AB informatie die beter gebruikt kan worden voor (bij)sturing. De rapportage handelt over een voldoende lange periode om zinvol conclusies uit te trekken en komt op een tijdstip waarop nog voldoende tijd beschikbaar is voor het nemen van eventuele maatregelen. De oude rapportagetijdstippen voldoen veel minder in dit opzicht

1.2 Minder belastend

De huidige rapportagefrequentie legt een behoorlijke last op zowel bestuurders als ambtenaren. Vermindering van het aantal rapportages leidt tot minder belasting voor DB,AB als ook voor het ambtenaren apparaat.

2. Afstemmen van verwachtingen

Met het kennis nemen van de Planning en Control Kalender bent u op de hoogte van welke elementen uit de Planning en Control Cyclus u wanneer kunt verwachten.

Kanttelingen en onderbouwing (verbinden met nummering beslispunten)

1. AB mogelijk te laat geïnformeerd

Door de eerste rapportage pas eind september begin oktober aan het Algemeen Bestuur voor te leggen bestaat de kans dat het AB te laat geïnformeerd wordt over zaken die van belang zijn. Immers, de tussentijdse rapportage verschijnt ruim een jaar na vaststelling van de begroting. In die periode kunnen er belangrijke omstandigheden gewijzigd zijn.

Echter het DB dient volgens artikel 24 van de Gemeenschappelijke Regeling het Algemeen Bestuur alle inlichtingen te geven die het Algemeen Bestuur nodig heeft voor de uitoefening van zijn taak.

Mochten er tussentijds dus zaken zijn die het Algemeen Bestuur moet weten, zal het DB hier uit hoofde

van dit artikel het Algemeen Bestuur toch tussentijds over informeren, ook al is er geen officieel rapportagemoment.

Daarnaast kent de organisatie intern natuurlijk meerdere rapportage momenten. Ook de afstemming met de diverse deelnemers over de voortgang van de opgedragen werkzaamheden vindt frequenter plaats. Dit valt echter buiten het bestek van de P&C kalender 2019.

Financiën/personeel

n.v.t.

Vervolg/communicatie

n.v.t.

Bijlage: Planning en Control kalender 2019

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

gezien voorgaand voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

BESLUIT

1. De Financiële Verordening 2019 waarin sprake is van jaarlijks één in plaats van twee tussentijdse rapportages aan het Algemeen Bestuur vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de Planning en control kalender 2019

Zo vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
d.d. 14 maart 2019

M.J. van Schuppen
voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Bijlage: Planning en control kalender 2019

■ = Dagelijks bestuur (DB)

■ = Algemeen Bestuur (AB)

■ = Gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemers in de ODZOB

Deze planning sluit aan bij hetgeen we met de andere GR-en afgesproken hebben t.a.v. de afstemming van de P&C cyclus.

Datum/vergadering	Kadernota/begroting	Tussentijdse rapportages/controles	Jaarrekening
23 januari	Afstemmen begroting 2020 met OGP in OGP-special		
DB 21 februari(<i>stukken verzenden 13 feb</i>)	Behandelen ontwerpbegroting 2020		Behandeling eerste uitkomsten jaarrekening 2018 ter verzending aan deelnemers
13 maart	Uiterlijke datum verzending ontwerpbegroting 2019 aan raden en staten van deelnemers met verzoek om uiterlijk tot 20 mei 2019 zienswijzen in te dienen		
AB 14 maart			
DB 4 april <i>(stukken verzenden 27 maart)</i>			Concept jaarrekening welke volgens BBV naar raden en staten verstuurd dient te worden accorderen.
n.n.b.: uiterlijk 15 april			Wettelijke plicht: Concept jaarcijfers en uitgangspunten begroting naar raden en staten

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

n.n.b: uiterlijk 11 mei			Bespreking bevindingen accountant in auditcommissie
Uiterlijk 19 mei	Eventuele zienswijzen van raden en staten op ontwerpbegroting 2020 indienen bij de ODZOB		
DB 6 juni (stukken verzenden 29 mei)	Behandelen reactienota begroting 2020 en na eventuele aanpassingen van de ontwerpbegroting, vaststellen van de concept begroting 2020		• Behandeling concept jaarrekening 2018 • Behandeling bevindingen accountant n.a.v. jaarrekeningcontrole
OGP 20 juni			• Beantwoording eventuele vragen n.a.v. Jaarstukken
AB 27 juni	• Vaststelling begroting 2020		• Vaststellen jaarrekening 2018 • Kennismaken van bevindingen accountant n.a.v. jaarrekeningcontrole en eventuele reactie van DB • Kennismaken van verslag auditcommissie
DB 5 september (stukken verzenden 28 augustus)	Voorbereiden werkconferentie over kadernota	Behandelen Bestuursrapportage (cijfers t/m juni)	
OGP 19 september		Beantwoording eventuele vragen n.a.v. Bestuursrapportage	
AB 26 september		Bestuursrapportage ter info.	

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Ambtelijke en bestuurlijke werkconferentie 26 september	Afstemmen uitgangspunten kadernota met AB- en OGP-leden		
DB 31 oktober (stukken verzenden 23 oktober)	Behandelen Kadernota begroting 2021		
OGP 14 november			
AB 21 november	Vaststellen kadernota 2021		
DB 5 december (stukken verzenden 278 november)			
Opmerking: Tussentijds kan er aanleiding zijn tot begrotingswijzigingen. Deze zullen in dan in de meest passende DB en AB vergaderingen behandeld worden.			

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

Financiële verordening Omgevingsdienst Zuidooost-Brabant 2019

Inhoud

1	Algemene bepalingen	4
Artikel 1	Begripsbepaling	4
2	Begroting en verantwoording	4
Artikel 2	Programma-indeling	4
Artikel 3	Inrichting begroting en jaarstukken	4
Artikel 4	Kaders begroting	4
Artikel 5	Aanbieding begroting	5
Artikel 6	Autorisatie begroting en investeringskredieten	5
Artikel 7	Tussentijdse rapportage	6
3	Financieel beleid	6
Artikel 8	Waardering en afschrijving vaste activa	6
Artikel 9	Reserves en voorzieningen	6
Artikel 10	Risicomanagement en weerstandsvermogen	7
Artikel 11	Financieringsfunctie	7
Artikel 12	Kostprijsberekening	7

Artikel 13	Andere financiële beleidsnota's	7
4	Paragrafen	8
	Artikel 14 Paragrafen.....	8
5	Financiële organisatie en financieel beheer.....	8
	Artikel 15 Administratie	8
	Artikel 16 Financiële organisatie	8
	Artikel 17 Interne controle.....	9
6	Slotbepalingen	9
	Artikel 18 Inwerkingtreding, geldingsduur en citeertitel	9
7	Toelichting op de artikelen	10
	7.1 Vooraf.....	10
	Artikel 2 Programma-indeling.....	10
	Artikel 4 Kaders begroting.....	10
	Artikel 5 Aanbieding begroting	11
	Artikel 7 Tussentijdse rapportages	11

1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepaling

In deze verordening wordt verstaan onder:

- administratie: het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, functioneren en beheersen van de organisatie en de verantwoording die daarover moet worden afgelegd;

2 Begroting en verantwoording

Artikel 2 Programma-indeling

Middels het vaststellen van de begroting stelt:

- a. Het algemeen bestuur een programma-indeling vast.
- b. Het algemeen bestuur de taakvelden per programma vast.
- c. Het algemeen bestuur de beleidsindicatoren vast.

Artikel 3 Inrichting begroting en jaarstukken

1. In de begroting en de jaarstukken wordt voor elk van de programma's de baten, lasten en het saldo weergegeven;
2. Door middel van kengetallen wordt aandacht besteed aan de financiële positie;
3. Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting wordt van de nieuwe investeringen het benodigde investeringskrediet weergegeven;
4. In de jaarrekening wordt van de investeringen de geautoriseerde investeringskredieten en de actuele stand van de totale uitgaven en inkomsten per investering weergegeven.

Artikel 4 Kaders begroting

1. Het dagelijks bestuur biedt het algemeen bestuur een kadernota aan met een voorstel voor het beleid en de financiële kaders van de begroting en de meerjarenraming voor het jaar volgend op het volgende begrotingsjaar. Het algemeen bestuur stelt deze nota vast;
2. De kadernota wordt uiterlijk 31 december ter informatie toegezonden aan de gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemers.

3. De bijdragen van de deelnemers voor budgetten t.b.v. collectieve taken worden jaarlijks geïndexeerd. De percentages die hiervoor worden gehanteerd betreffen een gewogen index (gemiddelde van de loonindex en de prijsindex) welke volgens de volgende methodiek bepaald wordt:
 - voor de begroting van het jaar t worden de percentages gehanteerd die in de Macro Economische Verkenning t-1 (uitgebracht in jaar t-2) zijn opgenomen voor het jaar t-1. Het gaat om de “Loonvoet sector overheid” voor de index van de lonen en de “Prijs netto materiële overheidsconsumptie (imoc)” voor de index van de prijzen;
 - de wegingspercentages worden bepaald door de samenstelling van de begroting (looncomponent versus overige kosten);
4. De overige baten/andere verrekeningen en de lastenzijde van de begroting worden op basis van de meest actuele inzichten geraamd. Eventuele saldi die het gevolg zijn van deze verschillende benaderingswijzen voor baten en lasten zullen via de algemene reserve geëgaliseerd worden.

Artikel 5 Aanbieding begroting

1. De ontwerpbegroting wordt uiterlijk 15 maart in het jaar voorafgaande aan het begrotingsjaar door het dagelijks bestuur vastgesteld en voor zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden en Provinciale Staten;
2. De gemeenteraden en Provinciale Staten wordt gevraagd om uiterlijk 20 mei van het jaar voorafgaande aan het begrotingsjaar hun zienswijze in te dienen;
3. Het algemeen bestuur stelt uiterlijk 31 juli de begroting definitief vast.

Artikel 6 Autorisatie begroting en investeringskredieten

1. Het algemeen bestuur autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma. Tevens autoriseert het algemeen bestuur met het vaststellen van de begroting de investeringsbegroting/het investeringskrediet, tenzij het algemeen bestuur anders aangeeft;
2. Indien het dagelijks bestuur verwacht dat de baten en lasten van een geautoriseerde programmabegroting zodanig muteren dat het saldo van baten en lasten van een individueel programma met meer dan € 50.000 of 10% van de begrote lasten verslechtert wordt dit door het dagelijks bestuur in de eerstvolgende vergadering van of rapportage aan het algemeen bestuur gemeld. Ook wanneer een overschrijding verwacht wordt van een geautoriseerd investeringskrediet met méér dan 10% wordt dit door het dagelijks bestuur in de eerstvolgende vergadering/rapportage aan het algemeen bestuur gemeld. Het dagelijks bestuur voegt hierbij een voorstel tot begrotingswijziging of voor het bijstellen van het beleid;
3. Het dagelijks bestuur is gemachtigd om in uitzonderingsgevallen, zonder voorafgaande rapportage aan het algemeen bestuur of een besluit van het algemeen bestuur de in lid 2 genoemde bedragen te overschrijden om de belangen van de organisatie naar de inzichten op dat moment, zo goed mogelijk te behartigen. Deze omstandigheden zijn aan de orde indien het

organisatiebelang in een bepaalde situatie (mogelijk) nadelig gevolgen zou ondervinden indien geen beslissing kan worden genomen en ingrijpen geen uitstel duldt. Deze uitzonderingsgevallen worden betiteld als “brandzaak” en terstond na het besluit van het dagelijks bestuur met een begrotingswijziging gemeld aan het algemeen bestuur.

Artikel 7 Tussentijdse rapportage

1. Het dagelijks bestuur informeert minimaal 1 maal per jaar het algemeen bestuur tussentijds door middel van een tussenrapportage in de AB-vergadering van eind september/ begin oktober.
2. In de tussenrapportages worden afwijkingen op de ramingen van de baten en lasten van programma's toegelicht.

3 Financieel beleid

Artikel 8 Waardering en afschrijving vaste activa

1. Het algemeen bestuur stelt in een afzonderlijke nota nadere regels voor het beleid over waardering, activering en afschrijving vast;
2. Deze nota wordt minimaal 1x in de 4 jaar beoordeeld en eventueel geactualiseerd.

Artikel 9 Reserves en voorzieningen

1. Het algemeen bestuur stelt in een afzonderlijke nota nadere regels voor het beleid betreffende reserves en voorzieningen vast;
2. Deze nota wordt minimaal 1x in de 4 jaar beoordeeld en eventueel geactualiseerd;
3. In de begroting en de jaarrekening wordt een toelichting gegeven op het doel en de stand van de reserves en voorzieningen.

Artikel 10 Risicomanagement en weerstandsvermogen

1. Het algemeen bestuur stelt in de nota risicomanagement en weerstandsvermogen het beleid over de risico's vast;
2. Deze nota wordt minimaal 1 x in de 4 jaar beoordeeld en eventueel geactualiseerd;
3. In de begroting en de jaarrekening wordt een toelichting gegeven op het weerstandsvermogen: welke risico's worden gelopen en welke weerstandscapaciteit staat hiertegenover.

Artikel 11 Financieringsfunctie

1. Het algemeen bestuur stelt in een afzonderlijk treasurystatuut nadere regels ten aanzien van het beleid betreffende de treasuryfunctie;
2. Dit statuut wordt minimaal 1x in de 4 jaar beoordeeld en eventueel geactualiseerd;
3. Het dagelijks bestuur geeft uitvoering aan de financieringsfunctie binnen de kaders van het treasurystatuut.

Artikel 12 Kostprijsberekening

1. Voor het bepalen van de geraamde kostprijs waarmee kosten in rekening worden gebracht, en van goederen, werken en diensten die worden geleverd, wordt een stelsel van kostentoerekening gehanteerd. Bij deze kostentoerekening worden naast de directe kosten, de overheadkosten en de rente betrokken;
2. De methode voor toerekening van directe kosten overhead en rente wordt vastgelegd en toegelicht in de begroting danwel in een aparte nota door het AB vastgesteld;
3. Zodra de algemene reserve het gewenste niveau heeft bereikt, zal in geval van een verwacht positief resultaat, alvorens het rekeningresultaat bepaald wordt, een hercalculatie plaatsvinden van de bij deelnemers in rekening gebrachte bedragen opdat zij niet meer dan de werkelijke nacalculatorische kostprijs in rekening gebracht krijgen en er geen positief resultaat ontstaat

Artikel 13 Andere financiële beleidsnota's.

Het algemeen bestuur kan het dagelijks bestuur verzoeken om een afzonderlijke nota uit te brengen over een specifiek onderwerp.

4 Paragrafen

Artikel 14 Paragrafen

1. Bij de begroting verstrekt het dagelijks bestuur de informatie als bedoeld in de artikelen 10 tot en met 16 van het BBV in afzonderlijke paragrafen voor zover van toepassing;
2. In het jaarverslag legt het dagelijks bestuur verantwoording af over wat in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen.

5 Financiële organisatie en financieel beheer

Artikel 15 Administratie

De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:

- a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in de organisatie als geheel en in de organisatieonderdelen afzonderlijk;
- b. het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van activa, voorraden, vorderingen, schulden, enz.;
- c. het verschaffen van informatie aan budgethouders en voor het maken van kostencalculaties;
- d. het bevorderen van en afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving;
- e. de controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie, alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving.

Artikel 16 Financiële organisatie

Het dagelijks bestuur draagt zorgt voor:

- a. een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
- b. de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen;
- c. de te maken afspraken met de organisatie over de te leveren prestaties, de daarvoor beschikbare middelen en de wijze en frequentie van rapportage over de voortgang van de activiteiten en uitputting van middelen;
- d. het beleid en de interne regels voor de inkoop en de aanbesteding van goederen, werken en diensten;

- e. het beleid en de interne regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen en eigendommen van de organisatie, opdat aan de eisen van rechtmatigheid, controle en verantwoording wordt voldaan.

Artikel 17 Interne controle

Het dagelijks bestuur zorgt ten behoeve van het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de baten en lasten en de balansmutaties voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Bij afwijkingen neemt het dagelijks bestuur maatregelen tot herstel.

6 Slotbepalingen

Artikel 18 Inwerkingtreding, geldingsduur en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op het moment van vaststelling door het Algemeen Bestuur;
2. Deze verordening geldt voor onbepaalde tijd of totdat het Algemeen Bestuur een vervangende verordening heeft vastgesteld;
3. Deze verordening wordt aangehaald als: Financiële verordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2018.

7 Toelichting op de artikelen

7.1 Vooraf

Er is gekozen voor de minimale variant van deze financiële verordening. Dat houdt in dat invulling is geven aan dat wat artikel 216 van de Provinciewet vraagt. Dit houdt tevens in dat niet alles wat in het *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten* (hierna: BBV) en diverse besluiten is vastgelegd onverkort in deze verordening is opgenomen. De concrete invulling van het financiële beleid krijgt hoofdzakelijk via de reguliere P&C-cyclus vorm. Door hier via deze verordening niet tot in detail afspraken over te maken wordt voorkomen dat bij elke wijziging in de P&C-cyclus of bij elke wijziging van een financiële beleidsregel ook de financiële verordening aangepast moet worden. Ook wordt voorkomen dat er werkzaamheden op basis van deze verordening moeten worden verricht waar het algemeen bestuur, om wat voor reden dan ook, op dat moment geen behoefte aan heeft.

Artikel 2 Programma-indeling

Dit artikel bevat bepalingen over de inrichting van de begroting en de jaarstukken. Overigens bepaalt dit artikel niet dat elke nieuwe raadsperiode de gehele begroting en jaarstukken moeten worden herzien. In de meeste gevallen is dat niet raadzaam. Als de indeling en gebruikte beleidsindicatoren de vorige raadsperiode goed zijn bevallen, kunnen deze ongewijzigd opnieuw worden vastgesteld. In andere gevallen zijn (kleine) bijstellingen of wijzigingen meestal voldoende.

Artikel 4 Kaders begroting

In dit artikel wordt toegelicht hoe de kaders voor de begroting worden vastgesteld. Daarbij wordt verwezen naar de planning. Daarnaast wordt in sub 3 van dit artikel de afspraak aangehaald die door de 4 regionale gemeenschappelijke regelingen is gemaakt in de zogenaamde beleidsnotitie kaders P&C documenten. Het betreft hier de afspraak t.a.v. de indexering van de collectieve budgetten van de gemeenschappelijke regeling

Voor de collectieve budgetten van de gemeenschappelijke regeling is een afspraak gemaakt over de jaarlijkse indexering van deze budgetten.

Door deze index vast te leggen in de financiële verordening kan de discussie met de deelnemers meer gaan over de inhoud in plaats van over de te hanteren index.

De wegingsfactor van de indices wordt bepaald door de verdeling van de totale lasten in de begroting over prijzen en lonen. Door de wegingsfactor te vermenigvuldigen met de index voor lonen en voor prijzen wordt een gewogen index verkregen. De gewogen index wordt berekend over de totale bijdrage van de collectieve taken voor de deelnemers in de GR. Op basis van de verdeelsleutel die per GR is afgesproken wordt de bijdrage per deelnemer bepaald.

In de beleidsnotitie kaders P&C-documenten is ook vastgesteld dat de kadernota uiterlijk eind december ter informatie wordt toegezonden aan de gemeenteraden. De gemeenteraden kunnen de kadernota als instrument gebruiken om hun college of hun lid van het AB (afhankelijk van de soort regeling) te instrueren over hoe geacht wordt te stemmen in het AB bij de begroting en om contacten met andere gemeenteraden te leggen zodat meerdere gemeenten op één lijn zitten.

Artikel 5 Aanbieding begroting

In de beleidsnotitie kaders P&C-documenten is vastgelegd op welke momenten de begroting wordt aangeboden aan de gemeenteraden en Provinciale staten van de deelnemers en wanneer uiterlijk om zienswijze wordt gevraagd. Doordat de vier grote gemeenschappelijke regelingen dezelfde deadlines hanteren is het makkelijker voor gemeenten om hun raadsvergadering hierop af te stemmen. Dit heeft als gevolg dat de gemeenschappelijke regeling de zienswijzen van de gemeenten binnen de gewenste termijn en meer tegelijk zullen ontvangen.

Artikel 7 Tussentijdse rapportages

Bij het verstrekken van tussentijdse informatie kan onderscheid gemaakt worden in rapporteren en informeren. Het onderdeel informeren is niet opgenomen in deze financiële verordening. Bij informeren draait het immers om het op de hoogte brengen van de deelnemers van belangrijke zaken die spelen of in het nieuws kunnen komen. Dit is zeer specifiek van geval tot geval waar geen vaste regels bij passen. Rapporteren vindt plaats via de normale lijn. Dit houdt in dat een rapportage wordt aangeboden aan de colleges en via de colleges aan de gemeenteraden/Staten. Rapporteren vindt plaats indien een tussentijdse rapportage is afgesproken met de deelnemers of als er sprake is van een aanpassing van de financiële bijdrage c.q. sprake is van een begrotingswijziging.

Vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 14 maart 2019

Agendapunt : 5.b

Vertrouwelijk : Nee

Onderwerp : Nota investeren, waarderen en afschrijven.

Beslispunten

1. Vast te stellen Nota investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019.2.

Aanleiding

In de AB-vergadering van 27 september 2018 heeft het Algemeen Bestuur de Nota Investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019 vastgesteld. In deze nota was als gevolg van een foutieve interpretatie van de door de commissie BBV gepubliceerde notitie over dit onderwerp een storende fout geslopen. Dit willen we met deze aangepaste versie herstellen.

Daarom stellen wij u voor om de aangepaste nota, t.w. Nota investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019.2 vast te stellen.

Toelichting

In de Nota Investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019 is per abuis opgenomen dat de afschrijving start vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt.

Bij nader inzien kan de bepaling uit de vorige versie van de nota gehandhaafd blijven, waardoor het moment van afschrijven onveranderd blijft en de afschrijving start in het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt en vanaf het moment dat het door de ODZOB in gebruik kan worden genomen. Daarnaast is van de gelegenheid gebruik gemaakt om enkele kleine onvolkomenheden in de tekst te corrigeren/verwijderen.

Beoogd effect

Met het herstellen van de startdatum voor afschrijvingen wordt voorkomen dat er een vreemde dip komt in de afschrijvingskosten in 2019 en blijven ook in de toekomst de kosten in de jaarrekening beter synchroon lopen met het daadwerkelijke gebruik van een investeringsmiddel.

Argumenten en onderbouwing

n.v.t.

Kantttekeningen en onderbouwing

n.v.t.

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Financiën/personeel

n.v.t.

Vervolg/communicatie

-

Bijlage

- Nota investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019.2

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

gezien voorgaand voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

BESLUIT

Vast te stellen Nota investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019.2.

Zo vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
d.d.14 maart 2019

M.J. van Schuppen
voorzitter

J.M.L. Tolsma
secretaris

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

Nota investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019

Versie 2

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doelstelling	4
1.3	Relevante wet- en regelgeving	4
1.4	Leeswijzer	4
2	Investeren en activeren	5
2.1	Investeren	5
2.2	Activeren	5
2.3	Verschillende soorten vaste activa	5
2.3.1	Immateriële vaste activa	5
2.3.2	Materiële vaste activa	6
2.3.3	Financiële vaste activa	7
2.4	Ondergrens activering (Omvangscriterium)	7
3	Waarderen	8
3.1	Waardering	8
3.2	Waarderingsgrondslagen	8
3.3	Afwaarderen	9
3.4	Desinvesteren	9
4	Afschrijven	10
4.1	Algemeen	10
4.2	Methode van afschrijven	10
4.3	Moment van afschrijving	11
4.4	Afschrijvingstermijn	11
4.5	Componentenbenadering	11
4.6	Boekwinst en restwaarde	12
5	Procedures	13
5.1	Autorisatie investeringsbegroting en investeringskredieten	13
5.2	Overschrijding investeringskrediet	13
5.3	Informatieverstrekking	13
6	Slotbepalingen	14
6.1	Inwerkingtreding	14
6.2	Geldigheidsduur	14

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

6.3	Citeerregel	14
Bijlage 1:	Afschrijvingstabel ODZOB	15

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In artikel 8 van de Financiële Verordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (2018) is opgenomen dat het AB in een afzonderlijke nota nadere regels voor het beleid over waardering, activering en afschrijving vaststelt. Tevens is hierin opgenomen dat deze nota minimaal 1x in de 4 jaar beoordeeld en eventueel geactualiseerd wordt. De nu voorliggende nota is de geactualiseerde versie van de in 2018 door het AB vastgestelde nota “Nota investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019”.

1.2 Doelstelling

De doelstelling van deze nota is het formuleren van beleid en vastlegging van uniforme regels ten aanzien van:

- Investeren en activeren;
- Waarderen;
- Afschrijven.

1.3 Relevante wet- en regelgeving

De volgende wet- en regelgeving is in acht genomen bij de opstelling van deze nota:

- Financiële verordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2018;
- Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV);
- Notitie Materiele vaste activa (december 2017) van de Commissie BBV.

In de tekst wordt verwezen naar de betreffende relevante artikelen van deze wet- en regelgeving.

1.4 Leeswijzer

Na de inleiding in hoofdstuk 1 volgt in hoofdstuk 2 de beschrijving van investeren en activeren en de verschillende soorten activa. Hoofdstuk 3 beschrijft hoe de waardering van deze activa dient te geschieden. In Hoofdstuk 4 is beschreven hoe de afschrijving op deze activa bepaald dient te worden.

2 Investeren en activeren

2.1 Investeren

Een investering is een uitgave voor een (productie)middel, kapitaalgoed of gebruiksgoed waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt.

2.2 Activeren

Activeren is het als bezitting op de balans opnemen van aangeschafte of vervaardigde zaken die langer dan één jaar tot de beschikking van de ODZOB staan.

Conform Artikel 59 van het BBV dienen alle investeringen te worden geactiveerd (vóór 1-1-2017 gold dit alleen voor investeringen met economisch nut), uitgezonderd kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde.

2.3 Verschillende soorten vaste activa

Het BBV onderscheidt 3 soorten vaste activa. Onder de vaste activa worden afzonderlijk opgenomen de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa (artikel 33 BBV). Onderstaand worden deze categorieën toegelicht en worden de ten aanzien van deze categorieën voor de ODZOB gekozen uitgangspunten toegelicht. Tevens wordt toegelicht of de betreffende categorie relevant is voor de ODZOB.

2.3.1 Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden door het BBV als volgt gedefinieerd (artikel 34 BBV):

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio:

In de toelichting op het BBV wordt aanbevolen om deze kosten, zeker als deze relatief van geringe omvang zijn, niet te activeren maar deze in het jaar waarin ze worden gemaakt als exploitatielast op te nemen in de jaarrekening. Indien de kosten wel worden geactiveerd dan mag de afschrijvingsduur maximaal gelijk zijn aan de looptijd van de lening (art. 64 BBV, lid 4).

Uitgangspunt ODZOB (1): Indien en voor zover hier in de toekomst sprake van zal zijn, zullen deze kosten niet worden geactiveerd maar komen deze ten laste van het lopend begrotingsjaar of begrotingsjaar van de mutatie.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief:

De kosten van onderzoek en ontwikkeling mogen worden geactiveerd indien aan enkele voorwaarden wordt voldaan. Deze voorwaarden zijn opgenomen in artikel 60 BBV.

Relevantie voor de ODZOB: De ODZOB ontwikkelt doorgaans geen eigen activa van enige importantie.

Uitgangspunt ODZOB (2): Gezien de geringe importantie brengt de ODZOB kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief direct ten laste van de exploitatierekening en worden dan ook niet geactiveerd. Mocht in de toekomst zich een situatie voordoen die qua aard en omvang zodanig wel aanleiding is om wel tot activeren over te gaan, zal dit separaat aan het Algemeen Bestuur voorgelegd worden.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden gelden:

Deze bijdragen kunnen worden geactiveerd indien wordt voldaan aan enkele voorwaarden. Deze voorwaarden zijn opgenomen onder artikel 61 BBV.

Relevantie voor de ODZOB: De ODZOB draagt vooralsnog niet bij aan activa in eigendom van derden. Ook voor de nabije toekomst wordt dit niet verwacht.

Uitgangspunt ODZOB (3): Mocht zich in de toekomst een situatie voordoen waarin de ODZOB bijdraagt in activa in eigendom van derden, dan wordt deze bijdrage geactiveerd met in achtneming van de volgens artikel 61 BBV geldende voorwaarden.

2.3.2 Materiële vaste activa

Ten aanzien van de materiële vaste activa zegt het BBV het volgende (artikel 35 BBV):

1. In de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:
 - a. investeringen met een economisch nut;
 - b. investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
 - c. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.
2. Van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Volgens de commissie BBV valt software, tenzij uitdrukkelijk gemotiveerd en kenbaar gemaakt, als afzonderlijk actief onder de materiële vaste activa als bedoeld in artikel 35 lid 1a BBV (investeringen met een economisch nut). Gebruiksrechten op software voor onbepaalde duur, die in één keer in rekening worden gebracht vallen eveneens hieronder. Gebruiksrechten voor bepaalde duur worden verantwoord onder vooruitbetaalde kosten.

De implementatiekosten van nieuwe hard- en/of software, voor zover er sprake is van een eigen actief of indien er sprake is van gebruiksrechten voor onbepaalde duur, kunnen worden geactiveerd, omdat deze vallen onder de bijkomende kosten die op grond van artikel 63 lid 2 BBV als onderdeel van de verkrijgingsprijs worden gezien. De implementatie is noodzakelijk om het actief in gebruik te kunnen nemen. Implementatiekosten kunnen zowel de kosten van externen als kosten van eigen medewerkers betreffen. Kosten van (leverancierssupport) ondersteuning en onderhoud komen niet voor activering in aanmerking en worden als exploitatielast verwerkt.

Relevantie voor de ODZOB: Investeringen van de ODZOB hebben nagenoeg uitsluitend betrekking op categorie 1.a.

Uitgangspunt ODZOB (4): Voor de ODZOB geldt dat een besluit tot activering van implementatiekosten altijd door het Dagelijks Bestuur bekrachtigd dient te worden.

2.3.3 Financiële vaste activa

Volgens BBV dienen in de balans de financiële vaste activa afzonderlijk te worden opgenomen. Het BBV onderkent onder de volgende financiële vaste activa (artikel 36 BBV):

1. kapitaalverstrekkingen aan:
 - a. deelnemingen;
 - b. gemeenschappelijke regelingen;
 - c. overige verbonden partijen;
2. leningen aan:
 - a. openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden;
 - b. woningbouwcorporaties;
 - c. deelnemingen;
 - d. overige verbonden partijen;
3. overige langlopende leningen;
4. uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
5. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
6. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

Relevantie voor de ODZOB: De ODZOB heeft nu en naar verwachting in de nabije toekomst geen financiële vaste activa. Er zijn dan ook geen specifieke uitgangspunten voor de ODZOB gedefinieerd t.a.v. financiële vaste activa.

2.4 Ondergrens activering (Omvangscriterium)

Uitgangspunt van het in de hand houden van de administratieve last mag een ondergrens worden gehanteerd voor het activeren van investeringen.

Uitgangspunt ODZOB (5): De ODZOB hanteert als ondergrens voor het activeren van uitgaven een bedrag van € 1.000, - excl. BTW. Groepen objecten, waarvan de afzonderlijke uitgaven niet boven de € 1.000, - uitkomen, worden wel als investering beschouwd als deze een gelijksoortige functie dienen, én de totale waarde van deze samengevoegde objecten minimaal € 5.000, - excl. BTW is.

3 Waarderen

3.1 Waardering

Bij de waardering gaat het om de waardebepaling van activa en de regels die daarvoor gelden. Het gaat hierbij om de waardering van balansposten, teneinde een reëel beeld te krijgen van de vermogenspositie.

3.2 Waarderingsgrondslagen

De gekozen methodiek voor de waardering van activa is in het stelsel van baten en lasten van invloed op de exploitatielasten van de ODZOB en daarmee op de financiële resultaten die behaald worden. Daarom is het van belang aandacht te schenken aan deze methodiek.

In het BBV zijn bepalingen opgenomen voor de waardering van activa. Hiermee wordt enerzijds voorkomen dat organisaties met de waardering van activa hun financiële resultaten kunnen beïnvloeden en anderzijds wordt bereikt dat de financiële gegevens in de loop van de tijd vergelijkbaar blijven. Hierbij dient het toerekeningsbeginsel in acht te worden genomen.

In artikel 62 lid 1 van het BBV is bepaald dat alle vaste activa worden geactiveerd voor het bedrag van de investering (bruto methode). In lid 2 en 3 wordt echter een uitzondering gemaakt, namelijk:

- bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief moeten bij de waardering in mindering worden gebracht (netto methode);
- voorzieningen, als bedoeld in artikel 44, eerste lid, onder d, (voorzieningen ten behoeve van toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b) moeten in mindering gebracht worden op de investeringen.

In artikel 63 BBV is o.a. de regel opgenomen dat vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs bestaat uit de inkoopprijs (excl. BTW) en bijbehorende kosten. De vervaardigingsprijs omvat aanschaffkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

De ODZOB hanteert de volgende uitgangspunten ten aanzien van de waarderingsgrondslagen van de verschillende soorten vaste activa.

Immateriële vaste activa:

Hiervoor zijn geen nadere uitgangspunten gedefinieerd aangezien de ODZOB geen immateriële vaste activa bezit.

Materiële vaste activa:

Uitgangspunt ODZOB (6): De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en de van derden ontvangen investeringsbijdragen (netto methode). De verkrijgingsprijs bestaat uit de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van het product of dienst en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegekend.

Financiële vaste activa:

Hiervoor zijn geen uitgangspunten gedefinieerd aangezien de ODZOB geen financiële vaste activa bezit.

3.3 Afwaarderen

Artikel 65 van het BBV geeft de voorschriften weer voor de afwaardering van activa.

1. Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen;
2. Voorraden en deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs;
3. Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment van buiten-gebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde.

Het eerste en tweede lid van artikel 65 BBV hebben betrekking op waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Het is in een dergelijke situatie niet de verwachting dat de waardevermindering van tijdelijke aard is. Gedacht kan worden aan nieuwe inzichten in de technische en/of economische levensduur van activa of de aantasting van het vermogen of deelnemingen.

Uitgangspunt ODZOB: De ODZOB neemt duurzame waardevermindering van vaste activa onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking.

In het derde lid wordt voorgeschreven dat van een actief dat buiten gebruik wordt gesteld, waarvan de restwaarde lager is dan de boekwaarde, wordt afgeschreven tot de restwaarde.

Uitgangspunt ODZOB: De ODZOB zal bij een volledige buitengebruikstelling het actief afwaarderen naar nul, danwel tot de restwaarde, indien die redelijkerwijs verwacht kan worden. Wanneer een actief gedeeltelijk buiten gebruik wordt gesteld, zal het actief proportioneel te worden afgewaardeerd.

3.4 Desinvesteren

Uitgangspunt ODZOB: Op het moment dat een desinvestering (verkoop van het actief) plaatsvindt wordt de boekwinst of het boekverlies incidenteel ten gunste/laste van het resultaat van het betreffende jaar gebracht. De mogelijke boekwinst wordt niet in mindering gebracht op een nieuwe investering.

4 Afschrijven

4.1 Algemeen

In voorgaande hoofdstukken is aangegeven dat alle investeringen moeten worden geactiveerd en wat de te hanteren waarderingsgrondslag is. In dit hoofdstuk komen de lasten van de geactiveerde investeringen aan bod.

Als een investering is geactiveerd dan dient hierop op grond van artikel 64 lid 1 BBV afgeschreven te worden, waarbij afschrijving plaatsvindt onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Afschrijven is het op methodische wijze, volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (artikel 64 lid 3 BBV), ten laste van de exploitatie brengen van vaste activa.

Gronden zijn duurzame goederen die niet aan slijtage onderhevig zijn oftewel er vindt geen duurzame waardevermindering plaats. Er bestaat dan ook geen noodzaak tot afschrijven. Afwaarderen als gevolg van verlaging van marktwaarde is beschreven in paragraaf 3.4.

In artikel 64 leden 4, 5 en 6 van het BBV worden op bovenstaande bepaalde t.a.v. van afschrijvingsduur immateriële vaste activa en activa in eigendom van derden nog enkele uitzonderingen genoemd.

4.2 Methode van afschrijven

De belangrijkste afschrijvingsmethoden zijn:

- vast percentage van de aanschafwaarde (lineaire afschrijvingsmethode);
- vast percentage van de boekwaarde (degressief afschrijven, niet gebruikelijk bij de overheid);
- jaarlijks gelijkblijvende rente- en afschrijvingslasten (annuïtaire afschrijvingsmethode).

De ODZOB hanteert de volgende uitgangspunten ten aanzien van de methode van afschrijving van de verschillende soorten vaste activa.

Immateriële vaste activa:

De ODZOB bezit geen immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa:

Uitgangspunt ODZOB (7): De ODZOB past de lineaire afschrijvingsmethode toe voor de afschrijving op materiële vaste activa.

Financiële vaste activa:

De ODZOB bezit geen financiële vaste activa.

4.3 Moment van afschrijving

Het moment van beginnen met afschrijven is binnen de regels van het BBV een vrije keuze. Er kan uit verschillende mogelijkheden gekozen worden.

De gekozen mogelijkheid wordt toegepast op alle kapitaalgoederen die gereed komen/verworven worden.

Uitgangspunt ODZOB (8): De afschrijving van een nieuw kapitaalgoed start in het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt en vanaf het moment dat het door de ODZOB in gebruik kan worden genomen..

4.4 Afschrijvingstermijn

Op grond van artikel 64, lid 3 BBV dient op vaste activa met een beperkte gebruiksduur jaarlijks afgeschreven te worden volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. De gebruiksduur is gelijk aan de verwachte economische of technische levensduur.

Het BBV schrijft geen afschrijvingstermijnen voor. De gebruiksduur dient per categorie van de kapitaalgoederen vastgesteld te worden. Er kan afgeschreven worden tot € 0 of er kan rekening gehouden worden met een restwaarde.

Een uitzondering geldt voor grond. Op grond kan niet worden afgeschreven, omdat grond geen slijtend actief is en daarom een eeuwigdurende gebruiksduur heeft.

Uitgangspunt ODZOB (9): De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn terug te vinden onder bijlage 1.

4.5 Componentenbenadering

De componentenbenadering houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief, die afzonderlijk vervangen kunnen worden, afzonderlijk worden afgeschreven op basis van de individuele waardevermindering van die delen. Per deel kan de technische of economische levensduur namelijk verschillen.

De opsplitsing in componenten wordt bepaald aan de hand van de economische of technische levensduur. De componentenbenadering resulteert in verschillende afschrijvingstermijnen voor ieder onderdeel. Voor de looptijd van de afschrijvingstermijnen zijn geen voorschriften.

Uitgangspunt ODZOB (10): De componentenbenadering wordt niet gehanteerd.

4.6 Boekwinst en restwaarde

Indien een actief met een bepaalde restwaarde wordt afgestoten, dient afboeking van de restwaarde plaats te vinden. Indien bij het afstoten een boekwinst wordt gerealiseerd (de opbrengst is hoger dan de boekwaarde), dient deze boekwinst te worden verwerkt als incidentele bate in de jaarrekening.

Uitgangspunt ODZOB: Bij afschrijvingen op investeringen wordt geen rekening gehouden met restwaarde.

5 Procedures

De autorisatie van investeringskredieten is vastgelegd in de financiële verordening ODZOB 2018.

5.1 Autorisatie investeringsbegroting en investeringskredieten

Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting wordt van de nieuwe investeringen het benodigde investeringskrediet weergegeven.

Tenzij expliciet anders aangegeven, autoriseert het AB met het vaststellen van de begroting de investeringsbegroting/het investeringskrediet inclusief de daarin vermelde kredietoverhevelingen uit voorgaande jaren. Niet besteed investeringsbudget vervalt niet automatisch.

5.2 Overschrijding investeringskrediet

Wanneer een overschrijding verwacht wordt van een geautoriseerd investeringskrediet met méér dan 10%, dan wordt dit door het dagelijks bestuur in de eerstvolgende vergadering/rapportage aan het algemeen bestuur gemeld. Het dagelijks bestuur voegt hierbij een voorstel toe tot begrotingswijziging of voor het bijstellen van het beleid.

Het dagelijks bestuur is gemachtigd om in uitzonderingsgevallen, zonder voorafgaande rapportage aan het AB of een besluit van het AB het hiervoor genoemde percentage te overschrijden om de belangen van de organisatie naar de inzichten op dat moment, zo goed mogelijk te behartigen. Deze omstandigheden zijn aan de orde indien het organisatiebelang in een bepaalde situatie (mogelijk) nadelig gevolgen zou ondervinden indien geen beslissing kan worden genomen en ingrijpen geen uitstel duldt. Deze uitzonderingsgevallen worden betiteld als “brandzaak” en terstond na het besluit van het DB met een begrotingswijziging gemeld aan het AB.

5.3 Informatieverstrekking

In de Financiële verordening Omgevingsdienst 2018 is bepaald dat het dagelijks bestuur minimaal 2 x per jaar het algemeen bestuur informeert d.m.v. tussentijdse rapportages. In deze rapportages zal tevens aandacht geschonken worden aan de geautoriseerde investeringskredieten en de actuele stand daarvan.

6 Slotbepalingen

6.1 Inwerkingtreding

Deze nota vervangt de op 27 september 2018 vastgestelde Nota investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019 en treedt in werking per 1 januari 2019.

6.2 Geldigheidsduur

Het is de intentie om deze nota elke 4 jaar te actualiseren. Deze nota is geldig totdat een herziene versie is vastgesteld.

6.3 Citeerregel

Deze nota wordt aangehaald als: Nota investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2019 versie 2.

Bijlage 1: Afschrijvingstabel ODZOB

De volgende materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven in:

a.	Gronden en terreinen	n.v.t.
b.	Woonruimten	n.v.t.
c.	Bedrijfsgebouwen in eigendom	n.v.t.
d.	Bedrijfsgebouwen (aanpassingen huurpanden)	10 jaar (met een max. van de resterende looptijd van het huurcontract indien dit is opgezegd.)
e.	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	n.v.t.
f.	Vervoermiddelen	5 jaar
g.	Machines, apparaten en installaties:	
	a. Apparaten	5 jaar
	b. Hardware	4 jaar
h.	Overige materiële vaste activa:	
	a. Software	4 jaar
	b. Inventaris	5 jaar

Vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 14 maart 2019

Agendapunt : 5.c

Vertrouwelijk : Nee

Onderwerp Gezamenlijke aanbesteding van een procesapplicatie (VTH-systeem)

Kennisnemen van

Het voornemen van de ODZOB om samen met de aangesloten gemeenten een gezamenlijk aanbesteding voor de vervanging van een procesapplicatie (VTH systeem) in de markt te zetten.

Daarvoor is het DB op 21 februari 2019 akkoord gegaan met:

1. de voorgestelde processtappen die uiteindelijk gaan leiden tot een daadwerkelijke gezamenlijke aanbesteding van een nieuwe procesapplicatie (VTH systeem).
2. het voorstel om vanuit het bestuur een bestuurlijke stuurgroep te vormen en portefeuillehouder Pieter van der Stek te vragen als bestuurlijke trekker voor deze gezamenlijke aanbesteding van een nieuwe procesapplicatie.

Aanleiding

In het voorjaar van 2018 heeft de accountant van ODZOB geconstateerd dat we met ons VTH-systeem Squit XO de aanbestedingsgrens van €221.000,00 hebben overschreden. Dat betekent dat we in 2018 opnieuw zouden moeten aanbesteden.

Omdat het de verwachting is dat een aantal bij ODZOB aangesloten gemeenten zich in een vergelijkbare situatie bevinden, heeft het DB van de ODZOB ingestemd met het voorstel om te onderzoeken of een gezamenlijke aanbesteding van ODZOB en de 21 gemeenten tot de mogelijkheden behoort. Hiervoor is een aantal redenen aan te geven:

- veel meer gemeenten moeten waarschijnlijk dit jaar hun VTH-systeem aanbesteden om rechtmatig te zijn. Immers: we zijn vrijwel allemaal in 2013 met een nieuw VTH systeem begonnen.
- een gezamenlijke inspanning bespaart veel tijd. Daarnaast zorgt het voor een kwalitatief betere en homogenere uitvraag.
- een gezamenlijk uitvraag zorgt voor eenvoudigere en betere informatie-uitwisseling in de toekomst.

De gemeente Veldhoven heeft zich bereid verklaard om voor de inventarisatie de projectleider (Huub Verhagen) te leveren. De projectleider heeft eind 2018 alle betrokkenen (gemeenten en overige ketenpartners) bezocht en heeft bij de inhoudsdeskundigen geïnventariseerd welke partners zo'n gezamenlijke aanbesteding willen verkennen. Op de gemeente Eindhoven na (het probleem met hun huidige applicatie was dermate groot dat ze niet konden wachten op een gezamenlijk traject) heeft iedereen aangegeven de bereidheid te hebben tot verkennen van een gezamenlijke aanbesteding.

Daarnaast heeft de kring van gemeentesecretarissen in Zuidoost-Brabant besloten meer in te willen zetten op samenwerking tussen de gemeenten en met de verbonden partijen in de regio op het thema Omgevingswet, meer in het bijzonder op digitalisering en informatie-uitwisseling. De gezamenlijke aanbesteding past binnen dat streven.

Kernboodschap

Het is slim om juist op dit moment een gezamenlijke procesapplicatie (VTH-systeem) aan te besteden. Voor de onderbouwing spelen 2 zaken een rol: rechtmatigheid en doelmatigheid.

Rechtmatigheid:

1.1 BIZOB heeft aangegeven dat alle gemeenten hun procesapplicatie aan zouden moeten besteden, is het niet omdat de accountant dat heeft geconstateerd, dan toch omdat de huidige procesapplicaties niet zijn ingericht op de komst van de nieuwe Omgevingswet en er overgeschakeld moet worden naar een nieuw product.

1.2 ODZOB moet zijn VTH-functionaliteit opnieuw aanbesteden. Voor ODZOB móet er dus een aanbestedingsprocedure worden gestart.

Doelmatigheid:

1.3 Met een gezamenlijk VTH processysteem kunnen we met elkaar een volledig en integraal beeld krijgen van inrichtingen en locaties en objecten. Het bevoegd gezag beschikt zonder dergelijk gezamenlijk systeem niet “real time” over de gegevens waar ODZOB en andere deelnemende partners over beschikken en vice versa. Dit belemmert het efficiënt uitvoeren van de werkzaamheden op basis van alle beschikbare informatie en maakt het nu ook nagenoeg onmogelijk milieu- informatie goed te delen met de ketenpartners. De oplossing hiervoor is gelegen in het gebruik maken van één gemeenschappelijke informatievoorziening (VTH processysteem) voor de ondersteuning van de VTH-taken van de ODZOB én de bevoegde gezagen waarvoor de ODZOB taken uitvoert. Daarmee komt alle informatie over de fysieke leefomgeving in één datawarehouse terecht, met evenzoveel ‘regisseurs’ als er organisaties zijn die VTH-taken uitvoeren. Iedereen wordt verantwoordelijk voor zijn onderdeel.

1.4 Het gezamenlijk VTH processysteem heeft een mogelijkheid tot een uitwisselingsplatform waardoor archivering van documenten eenvoudiger wordt.

1.5 De Omgevingswet dient zich aan: weliswaar ‘pas’ in 2021, maar de ervaring leert dat het aanbesteden en implementeren van een nieuw systeem al snel 2-3 jaar doorlooptijd kost. De ervaring - met het van kracht worden van de Wabo in 2010 - leert bovendien dat bij dergelijke ingrijpende wetwijzigingen veel overheden zich opnieuw gaan oriënteren op de markt: wat is het beste systeem dat de nieuwe Omgevingswet gaat ondersteunen? Bij de invoering van de Wabo leidde dit tot grote aantallen aanbestedingen. Met slechts 4-5 aanbieders van systemen in de Nederlandse markt zorgde dit voor ‘filevorming’: in de eerste plaats bij de aanbestedingsprocedures, maar in veel grotere mate bij de implementatie van de systemen. Het is dus zaak op tijd te beginnen om niet weer, zoals omstreeks 2010, met vele andere overheden in de file te belanden. Dit is ook het signaal wat VNG nu al verkondigt.

1.6 Als grote afnemer (gemeenten, VRBZO en ODZOB) heb je meer invloed op de planning dan je als individuele gemeente zou hebben.

1.7 Door de beste deskundigen van de deelnemers te betrekken bij het voorbereiden en uitvoeren, wordt gegarandeerd een hogere kwaliteit bereikt dan wanneer elke deelnemer afzonderlijk de procedure vormgeeft en uitvoert.

1.10 Het gemeenschappelijk in de markt zetten van de opdracht zorgt voor een opdrachtwaarde die vanzelfsprekend vele malen groter is dan wanneer deelnemers individueel zullen aanbesteden. Marktpartijen zullen, zowel kwalitatief als financieel, extra hun best doen om deze opdracht te winnen. Dit is uiteraard in het voordeel van elke deelnemer.

1.10 Gemeenten blijven zelf regiehouder bij deze aanbesteding aangezien zij zelf bepalen welke percelen zij van het VTH processysteem gaan afnemen en wanneer zij willen starten.

De ODZOB gaat tevens het zaakstelsel meenemen in het aanbesteding. Dit onderdeel zal specifiek gelden voor de ODZOB en niet voor de gemeenten en zal derhalve ook niet meedoen in de scoring. De gemeenten kunnen hun huidige zaakstelsel behouden. In de aanbesteding zal ervoor moeten worden gezorgd dat er adequate uitwisseling mogelijk is met alle bestaande zaaksystemen.

Toelichting

Op 22 januari 2019 heeft een bijeenkomst met I- en VTH- managers van de aangesloten gemeenten plaatsgevonden waarin aanleiding, rechtmatigheid, doelmatigheid en het vervolg van het proces zijn gepresenteerd. Diverse gemeenten (I- en VTH-managers) hebben tijdens de bijeenkomst aangegeven deel te willen nemen aan de eerste fase (tot de zomervakantie). De overige aanwezigen hebben aangegeven positief ten opzichte van het te doorlopen traject te staan. Hiermee hebben we draagvlak om te starten.

In het tijdspad tussen januari 2019 en 1 januari 2021 worden de volgende fases onderscheiden:

1. Organisatie samenwerking.
 - Maart 2019: start met werkgroepen die bemenst gaan worden door vertegenwoordigers van alle betrokken partners. Vooralsnog gaan we uit van 3 werkgroepen: Scope, Architectuur en Functioneel.
 - 14 maart: AB ODZOB informeren.
 - 4 april: Inkoopstrategie laten vaststellen in DB.
2. Oplevering producten Architectuur en Programma van eisen.
 - Juli 2019: opleveren van de producten van de werkgroepen (producten zullen ook met niet aan de werkgroep deelnemende gemeenten worden teruggekoppeld, hierbij is de inspraak van alle gemeenten geborgd).
3. Aug 2019: managers bijeenkomst waarin de uitkomsten van de werkgroepen worden gepresenteerd. Definitief besluit.
 - 5 en 26 September: DB en AB vragen akkoord te gaan met collegevoorstel om besluitvorming over participeren in de aanbesteding.
 - Oktober-november 2019: besluitvorming over participeren in de aanbesteding door alle colleges en bevoegde gezagen.
4. Aanbesteding en gunning.
 - December 2019: in de markt zetten van de aanbesteding.
 - Voorjaar 2020: gunning van de leverancier.
 - Voorjaar 2020 tot juli 2020: proof of conceptfase (wordt er daadwerkelijk geleverd wat er is aangeboden?).
5. Implementatie nieuw VTH-systeem.
 - Najaar 2020 tot januari 2021: inrichten en migratie van de nieuwe procesapplicatie.

We willen benadrukken dat gemeenten pas in fase 3 (Definitief Besluit) definitief moeten bepalen of ze wel of niet meedoen met de aanbesteding.

Het meedoen met de aanbesteding betekent niet dat we allemaal tegelijkertijd moeten aansluiten. Elke gemeente kan zelf bepalen welke percelen men af wil nemen en wat het beste moment is om over te gaan tot implementatie van het nieuwe VTH-pakket.

Personeel

Vanaf medio maart 2019 gaan een drietal werkgroepen van gemeenten en ODZOB aan de slag te weten:

- De werkgroep **scope**: welke percelen gaan we in de aanbesteding uitvragen?
- De werkgroep **architectuur**: Het architectuurteam heeft als verantwoordelijkheid de samenhang tussen de functionele en technische componenten te definiëren en te bewaken en wordt gevormd door IT architecten die door de gemeenten beschikbaar zijn gesteld.
- De werkgroep **Functioneel**: waar moet de nieuwe applicatie allemaal aan voldoen; met welke systemen en applicaties die binnen de verschillende partners draaien moet er probleemloos een koppeling gemaakt kunnen worden etc.

De verwachte tijdsinvestering per deelnemer aan een werkgroep wordt tot aan de zomervakantie geschat op 1 dagdeel per week. Inzet van de gemeenten komt ten laste van de deelnemende gemeenten. Inhoudelijke bijdrage door medewerkers van ODZOB komt ten laste van ODZOB.

Naast de genoemde werkgroepen willen we ook een bestuurlijke stuurgroep inrichten voor de borging vanuit de bevoegde gezagen. De bestuurlijke stuurgroep behartigt de belangen van de besturen van alle deelnemers. Het streven is een zo representatief mogelijke stuurgroep samen te stellen die beschikt over een goede 'bestuurlijke antenne'. Omdat de bestuurders niet alleen bestuurder zijn van de ODZOB, maar ook van een gemeente, is ervan uitgegaan dat zij de belangen van beide belanghebbende groepen overheidsorganisaties kennen.

Voorgesteld wordt om deze taak bij een vertegenwoordiging vanuit het AB (bij voorkeur uit verschillende regio's) te beleggen en portefeuillehouder Pieter van der Stek te vragen om als bestuurlijke trekker te fungeren.

De bestuurlijke stuurgroep zal op cruciale go/no go-momenten gevraagd worden om besluiten te nemen over strategische keuzes en documenten.

Gedurende de doorlooptijd van het project is 0,5 fte projectleider nodig en 0,2 fte projectsecretaris.

De projectleider is in de periode 15 augustus 2018 tot 1 maart 2019 om niet door de gemeente Veldhoven beschikbaar gesteld. Vanaf 1 maart 2019 tot 1 januari 2020 is dekking gevonden binnen het programma collectieve taken van de ODZOB. Vanaf 1 januari 2020 zullen deelnemers die de aanbesteding gezamenlijk doorzetten de projectleider moeten financieren. Hier staat tegenover dat de deelnemers zelf minder eigen capaciteit hoeven in te zetten voor de aanbesteding (zij worden "ontzorgd").

Tijdens de managers bijeenkomst is een verzoek aan de deelnemers gedaan om voor 1 dag per week een projectsecretaris beschikbaar te stellen gedurende de looptijd van het traject.

Vanwege het belang van dit traject wordt er vanuit de ODZOB ook een medewerker communicatie aan het projectteam toegevoegd.

Financiën

In de provincie Limburg heeft een vergelijkbare procedure gelopen. Daar heeft men op basis van ervaringen geconstateerd dat bij een gezamenlijke aanbesteding iedere deelnemer 73% van de kosten bespaart die individueel gemaakt zouden moeten worden bij het voorbereiden en uitvoeren van een aanbesteding. Men heeft daarbij gerekend met een gemiddelde uitgave van € 75.000,- per deelnemende

organisatie bij een individuele aanbesteding en €20.267,00 per deelnemende organisatie bij een gezamenlijke aanbesteding. Ten aanzien van de licentiekosten gaat men in Limburg bij een gezamenlijke aanbesteding uit van een besparing van 50% ten opzichte van individuele aanbestedingen per gemeente.

Voor de eerste t/m derde fase (tot aan besluitvorming om te participeren) wordt ervan uitgegaan dat de financiële consequenties voor het traject in onze regio beperkt blijven tot eventuele inhuur van externe deskundigheid en BIZOB. ODZOB faciliteert nl. het proces door het beschikbaar stellen van inhoudelijke deskundigheid van medewerkers, een communicatieadviseur, alsmede door het beschikbaar stellen van fysieke ruimten en middelen. Van de deelnemende partners vragen we alleen inzet van uren voor de deelnemers in de verschillende werkgroepen.

In fase 4 komen hier de kosten voor de projectleider (0,5 fte) bij.

Voor fase 5 zullen de deelnemende gemeente gevraagd worden om zelf middelen te reserveren voor de investeringskosten, licentiekosten, structurele kosten en eventueel trainingskosten. Later in het proces zal hier een raming voor worden opgesteld.

Een gezamenlijke aanbesteding zorgt er natuurlijk voor dat we lagere prijzen krijgen voor de licenties die we gaan afnemen voor het VTH processysteem. Daarbij kan iedere gemeente zelf bepalen welke percelen wel/of niet van belang zijn voor de gemeente. Het volledige pakket hoeft dus niet afgenomen te worden. Er wordt vanuit gegaan dat de kosten van een nieuw VTH processysteem vermoedelijk gelijk of lager liggen dan de huidige systemen die in gebruik zijn. Dat heeft er mee te maken dat de nieuwe systemen allemaal SAAS (Software as a service) oplossingen zijn. Het beheer en onderhoud zit dan ook niet meer bij de gemeenten, maar bij de leverancier. De kosten zullen vermoedelijk verschuiven van investering (met kapitaallasten) naar exploitatie (licentiekosten).

Vervolg/communicatie

Tijdens de OGP- en de AB/DB-vergaderingen in 2019 zal de voortgang van dit project op de agenda worden gezet.

Bijlagen

-

Memo ambtelijke en bestuurlijke werkconferentie ODZOB 14 maart 2019

Project innovatief Regionaal Meetnet Luchtkwaliteit & Geluid met Gezondheidsmonitoring en burgerparticipatie

In deze memo wordt een algemene toelichting gegeven op het plan om te komen tot een innovatief regionaal meetnet lucht & geluid. Daarbij is er onder andere aandacht voor de volgende aanvullende documenten (zie bijlagen) en onderwerpen:

1. Het bijgevoegde plan van aanpak, inclusief doel en opzet voor het Innovatieve Regionale Meetnet Luchtkwaliteit & Geluid, burgerparticipatie en gezondheidsmonitoring.
2. Het model voor de governance, zoals verwoord in het plan van aanpak.
3. De beoogde rol en positie van de ODZOB – verzorgen van het project- en contractmanagement en bijdrage aan de business case - binnen het Innovatief Regionaal Meetnet Luchtkwaliteit & Geluid.
4. De bijgevoegde intentieverklaring, die aan 20¹ gemeenten van de regio Zuidoost-Brabant zal worden voorgelegd.
5. Het bijgevoegde convenant, die door het dagelijks bestuur en de andere partners van het meetnet zal worden ondertekend.

Aanleiding

De aanleiding is de noodzakelijke monitoring op het gebied van gezondheid in het kader van de Omgevingswet, duurzame gezonde verstedelijking, ontwikkelingen vliegveld en transitie landelijk gebied. Een meetnet draagt aan deze monitoring bij. In bijgevoegd plan van aanpak staan de opzet van het meetnet, de beoogde toepassingen en de innovatieve samenwerking beschreven.

Toelichting

Door de komst van de Omgevingswet is in het kader van gezondheid noodzakelijk om omgevingskwaliteit te monitoren en te evalueren. Als geschikt monitoringsinstrument voor lucht is een goed werkend luchtmeetnet mogelijk. Naast de Omgevingswet, waarin gezondheid een prominente plaats krijgt, speelt ook de duurzame, gezonde leefomgeving, de ontwikkelingen rondom het vliegveld en de transitie van het landelijk gebied een belangrijke rol in de behoefte aan een meetnet, alsmede de opgaves in het stedelijk gebied waaronder de geprognosticeerde toename van 60.000 woningen, met alles wat daarbij hoort zoals bereikbaarheid en mobiliteit. Samenwerking op het gebied monitoring en gezondheid worden ook ingegeven vanuit de Brabantse Health deal. Daarnaast heeft de kring van gemeentesecretarissen van de 21 gemeenten een gezamenlijke ambitie bepaald als het gaat om samenwerking in het kader van de Omgevingswet, waarin dit goed past.

¹ Alle regiogemeenten minus gemeente Eindhoven als partner en mede-initiatiefnemer.

In 2012 is het burgerinitiatief AiREAS² in de gemeente Eindhoven gestart met een experimenteel luchtmeetsysteem, verder genoemd ILM 1.0. Dit project hield onder andere in het meten van NO_x, fijnstof, ozon, temperatuur en ultrafijn stof. In deze 1e fase is veel ervaring opgedaan met het meten van luchtkwaliteit. Vanwege alle bovengenoemde ontwikkelingen en de komst Omgevingswet is nu het moment gekomen om een innovatief meetnet luchtkwaliteit voor de gehele regio in te richten. Dit houdt in het opschalen van ILM 1.0 naar de regio Zuidoost-Brabant en verder te professionaliseren door onderzoek en ontwikkeling. De ligging van ZO Brabant en de milieubelasting van de regio zelf (stedelijk gebied, platteland/veehouderijen, groeiende civiel luchtverkeer) maken dat de milieu-gezondheidslast op een aantal plekken cumuleert tot twee maal het landelijk gemiddelde en daarmee vergelijkbaar met de gezondheidslast van elke dag roken.

De beoogde groei van de regio (60.000 woningen, dit is ruim 100.000 inwoners, erbij in 2040) vergt goede ruimtelijk keuzes voor die ontwikkelingen en het terugdringen van de milieu-gezondheidslast

Naast het monitoren van luchtkwaliteit is ook geluid een belangrijk thema in relatie met gezondheid. In het plan van aanpak is ook een voorstel om gefaseerd vanaf 2020, of zoveel eerder als financiering geregeld is, geluid als te monitoren thema in het meetnet op te nemen. In 2019 kunnen wel met de gemeenten voorbereidende werkzaamheden worden uitgevoerd door het opstellen van een meetplan geluid.

Een ongezond binnen- en buitenmilieu veroorzaakt 4 procent van de ziektelast, met luchtverontreiniging als de belangrijkste oorzaak. Een slechte luchtkwaliteit geeft een verhoogd risico op hart- en vaatziekten en luchtwegaandoeningen. Ook de niveaus van geluidbelasting zullen in de komende jaren toenemen als het gevolg van de verwachte toenemende bevolkingsdichtheid, voortgaande verstedelijking, energie besparende maatregelen en groei van het auto-, vracht- en vliegverkeer. Een te hoge geluidbelasting kan leiden tot onder andere hinder, slaap- en concentratieproblemen, en ook tot hoge bloeddruk en verhoogde niveaus van het stresshormoon cortisol, die het risico op hart- en vaatziekten en op psychische aandoeningen verhogen.

Het plan dat nu voorligt voorziet in een start van het regionale meetnet voor luchtkwaliteit in 2019 en het gefaseerd invoeren van het meetnet voor geluid vanaf 2020. De concrete invulling van het Innovatief Regionaal Meetnet Luchtkwaliteit & Geluid bestaat uit de afname van 24/7 meetdata, inclusief data kalibratie, validatie en analyse middels een jaarlijkse rapportage op basis van een netwerk van 50³ CAIREBoxen waarmee o.a. fijnstof (PM₁, PM_{2.5} en PM₁₀), stikstofdioxide (NO₂), ozon (O₃), temperatuur en relatieve vochtigheid wordt gemeten. Het meetnet heeft drie aandachtsgebieden: stedelijk gebied, landelijk gebied en Airport Eindhoven. Daarnaast wordt voorzien in aanvullende meetcampagnes die betrekking hebben op o.a. veehouderij & gezondheid. Het meetnet maakt door de beschikbaarheid van 24/7 meetdata toezicht op afstand en preventief handelen mogelijk. Het milieu meetnet vormt een

² AiREAS is een coöperatieve vereniging gebaseerd op lidmaatschappen die zich verbinden aan het hogere doel van gezondheid, luchtkwaliteit en mobiliteit. In de vereniging wordt dynamisch clusteren toegepast dat ontstaat in het samen, multidisciplinair bedenken van prioriteiten, aandachtsgebieden, vooruitstrevende projecten of onderzoeken op basis van sustainocratie (een combinatie van Sustainable Human Progress (duurzame menselijke evolutie) en Democratie (onze vrijheid om prioriteiten te kiezen) op basis van de vijf kernwaarden Gezondheid, Veiligheid, Samenredzaamheid, Bewustwording en Basisbehoeften.

³ Afhankelijk van deelname. Circa de helft van de 50 meetboxen zijn voorzien voor Eindhoven, vanwege het feit dat in en direct rondom Eindhoven de milieuproblematiek op zodanige wijze cumuleert dat vraagt om een fijnmazige opstelling van meetpunten.

aanvulling op andere meetnetten in de regio zoals van nitriet en mest in water, verkeersstromen in de regio.

Beoogd effect

Het beoogd effect is handvatten te creëren voor een gezondere leefomgeving in Zuidoost-Brabant. Door het meetnet verder uit te bouwen en te professionaliseren, met samenwerkende partners, genereert dit project veel kennis en maakt nieuwe innovatie mogelijk, zowel regionaal als lokaal. Door meer kennis en inzicht in de luchtkwaliteit en geluidniveaus in een gebied, kan gezondheid actief worden betrokken bij de besluitvorming over ruimtelijk-economische ontwikkelingen. Daarnaast kunnen door het ontwikkelen en toepassen van slimme meetsystemen en innovatie van sensortechnieken inwoners bewust worden gemaakt van het effect van hun eigen gedrag en gedragsverandering (burgers) en kan beleidsaanpassing (overheid) mogelijk worden gemaakt. Het perspectief van het beoogde meetnet is dat we over vijf jaar weten hoe we de omgevingskwaliteit zo efficiënt mogelijk, tegen substantieel lagere kosten (mede vanwege ontwikkelde nieuwe sensoren) blijvend kunnen monitoren. Dat we weten hoe we de emissies van allerlei milieubronnen op maat kunnen reduceren. En dat we gezondheid integraal in de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de regio uitwerken.

Samenvattend draagt het meetnet bij aan de opgaven van de Omgevingswet:

- Gezondheid inzichtelijk maken en betrekken bij de afwegingen voor het fysieke domein;
- De kwaliteit van de fysieke leefomgeving monitoren, inclusief toezicht op afstand;
- Het bevorderen van structurele samenwerking tussen burgers (AiREAS), kennisinstellingen (IRAS, RIVM, TNO), bedrijven én overheden die een rol en verantwoordelijkheid hebben in het kader van de Omgevingswet, 21 gemeenten, provincie, GGD, ODZOB op een cocreatieve manier.
- Het samenwerken met kennisinstituten is hierbij een extra win-win situatie.

Fasering

Voor het meetnet wordt een fasering gehanteerd die gericht is op het inrichten van een basisscenario voor het meten van luchtkwaliteit (fase 1, 2019), de aanvulling door het inrichten van het basisscenario voor geluid (fase 2, 2020 of eerder als financiering rond is) en het uitbouwen van het meetnet tot het ontwikkelscenario (fase 3, vanaf 2020) door het toevoegen van een derde laag in de vorm van citizen science.

Financiële onderbouwing en intentieverklaring.

Met de bijgevoegde intentieverklaring willen we het benodigde commitment verkrijgen dat nodig is voor een sluitende business case. De kosten voor het basisscenario, dat ingevoerd wordt in de eerste fase en bestaat uit het plaatsen van 50 CAIREboxen voor lucht, bedragen € 605.000,- per jaar. De provincie draagt € 200.000,- bij, gemeente Eindhoven € 150.000,- en ODZOB via collectieve taken € 100.000,-. Dat betekent dat nog dekking wordt gezocht voor een bedrag van € 150.000,- per jaar. Voor € 55.000,- wordt getracht hierin te voorzien door een extern fonds. Om de business case voor de eerste fase (basis meetnet lucht) sluitend te maken wordt een beroep gedaan op een individuele bijdrage van € 7.500,- per regiogemeente (exclusief de gemeente Eindhoven die reeds € 150.000,- bijdraagt). Daarnaast is een scan gemaakt om de kansen om aan te haken op Europese fondsen en subsidies in beeld te brengen. Gedurende de eerste fase worden de benodigde acties ondernomen om op basis van cofinanciering multiplier effecten concreet te verzilveren, inclusief mogelijke bijdragen van het Rijk.

Argumenten en onderbouwing (corresponderend met de op pagina 1 genoemde onderdelen)

- 1.1 In de Omgevingswet staat dat gezondheid als volwaardig thema in de afwegingen bij de besluitvorming over van ruimtelijk-economische ontwikkelingen moet worden betrokken.***

Eén van de thema's bij gezondheid is luchtkwaliteit. Het luchtmeetnet geeft het noodzakelijke, extra inzicht en meer locatie specifieke informatie, aanvullend op het bestaande landelijke luchtmeetnet en de gebruikte modellering, zodat dit op een betere manier kan worden meegewogen bij de ontwikkelingen en de kwaliteit van de leefomgeving kan worden behouden en verbeterd.

- 1.2 Het meetnet geeft 24/7 inzicht in cumulatieve milieulast van geluid en lucht in de regio.***

Ook cumulatie speelt een belangrijke rol bij de uitvoering van de Omgevingswet.

Op dit moment beschikken gemeenten vaak alleen over wettelijke milieu-rekenmodules en periodieke gezondheidsbelevingsonderzoeken. Maar zoals wel wordt gezegd: "Meten is Weten"! Door het extra inzicht kan gewerkt worden aan het terugdringen van de cumulatieve milieu-gezondheidslast.

- 1.3 Het meetnet maakt mogelijk cumulatieve jaartrends vast te leggen, maar laat ook afwijkingen/peken meteen zien 24/7 in de lucht).***

Met het meetnet kan daarmee alerter toezicht/handhaving worden ingezet (opsporen en aanpakken van de bron). Daarmee vindt een verschuiving plaats van incidentbestrijding (nu) naar integraal gebiedsmanagement (toezicht op afstand)⁴, het duiden van bronnen en het creëren van handelingsperspectief.

- 1.4 Het luchtmeetnet geeft in combinatie met een aanvullend onderzoek gezondheid & veehouderij (door IRAS) beter inzicht in gezondheidseffecten veehouderijen (wat komt er uit de stallen, hoe ver reikt dat, effect op Natura 2000-gebieden, e.d.).***

Rond veehouderijen is veel discussie voor wat betreft de verspreiding van fijn stof, zoonosen en endotoxines. De resultaten van het meetnet en het aanvullende gezondheidsonderzoek zijn bruikbaar voor (beleids)beslissingen omtrent de transitie van het landelijk gebied en het behoud van natuur/Natura 2000 gebieden

- 1.5 Het luchtmeetnet geeft inwoners de mogelijkheid om inzicht te krijgen in de omgevingskwaliteit en draagt hierdoor bij aan een grotere betrokkenheid.***

Het inzicht van inwoners in de omgevingskwaliteit, gefaciliteerd door AiREAS, vergroot de betrokkenheid en het inzicht in het effect van het eigen gedrag. Door deze bewustwording zullen inwoners eerder geneigd zijn bij te dragen aan het bereiken van de gewenste/beoogde omgevingskwaliteit van de eigen leefomgeving. Dit mede dank zij de mogelijkheid van zelf meten door buurten/begeleid door lokale buurtinitiatieven, die kunnen aanhaken bij het meetnet.

- 1.6 Het meetnet maakt eigenstandig vervolgonderzoek van deelnemers (en anderen; open data) mogelijk.***

Het meetnet is een systeem waarbij de data openbaar is en toegankelijk voor derden. Dit betekent dat derden de data kunnen gebruiken voor eigen vervolgonderzoek. Bijv gezondheidsonderzoek IRAS gericht op COPD en AiREAS burgerparticipatie gericht op gezonde leefomgeving en -leefstijlen.

- 1.7 De aanpak organiseert structurele verbindingen tussen overheden, hightech, kennisinstellingen en inwoners.***

Deze multiple helix zorgt voor meer dwarsverbanden tussen de betrokken organisatie en zorgt ervoor dat wetenschappelijke kennis breder beschikbaar wordt en breder kan worden toegepast op lokaal niveau.

- 1.8 De opzet van het meetnet maakt, door de open structuur en open data, gedurende de pilotperiode innovatieve doorontwikkeling mogelijk.***

⁴ N.B. Het beoogde meetnet lucht en geluid maakt gebiedsmonitoring in de regio completer. Waterschappen en gemeenten beschikken al enkele jaren over een monitoringssysteem voor nitriet in oppervlaktewater. Waterschap Aa en Maas heeft recent een mestsensor toegevoegd.

ILM 2.0 is geen eindpunt. Uit ILM 1.0 is wel gebleken dat de innovaties op het gebied van het meten van lucht en geur, nog lang niet uitontwikkeld zijn. Door het open systeem kan iedere willekeurige partij gebruik maken van de data en ervan gebruik maken voor zijn/haar eigen Research en Development. Bedrijven met innovatieve sensortechnieken kunnen aanhaken bij het meetnet zodat het een broedplaats is voor onderzoek & ontwikkeling.

1.9 De kring van gemeentesecretarissen van de 21 gemeenten heeft een gezamenlijke ambitie bepaald als het gaat om samenwerking in het kader van de Omgevingswet; dit initiatief past goed in deze ambitie.

De drie sporen zijn samen leren, samen digitaliseren, informatie uitwisselen en adviseren en samen ontwikkelen. Het meetnet draagt bij aan deze drie sporen. Het meetnet maakt het mogelijk dat we samen de kwaliteit van de fysieke leefomgeving beter leren kennen. Het meetnet is een innovatie op het gebied van data, data- en informatieverwerking en het meetnet is een onderzoeks- en ontwikkelingsproject op het gebied van technologische en sociale innovaties. Het meetnet sluit aan op de wijze van samenwerken in het kader van de Omgevingswet.

2.1 Het governancemodel geeft AiREAS een rol waarin burgerparticipatie een belangrijke plaats heeft.

AIREAS heeft als burgerinitiatief een belangrijke rol in het meetnet. Hiermee spelen we in op de veranderende (terugtrekkende) rol van de overheid en het groeiende belang van burgerparticipatie. Dit sluit ook prima aan op de manier van werken die de Omgevingswet beoogt. Naast AiREAS kunnen andere burgerinitiatieven een rol krijgen, mits ze aansluiten op de doelstellingen van het meetnet.

2.2 Het project is innovatief en heeft mede hierdoor ook een innovatieve governance / organisatie nodig.

Vanwege de open structuur van het project, de input van de deelnemers, die soms tevens uitvoerders zijn, is het noodzakelijk om een governance-model te gebruiken waarin duidelijk wordt wie waarvoor verantwoordelijk is, wie opdracht geeft en wie controleert. In het opgestelde governance-model zijn de relaties gelegd en is het model verder uitgeschreven (zie plan van aanpak).

3.1 Voor het projectmanagement is een partij nodig die ervoor zorgt dat afspraken worden vastgelegd en partijen zich aan afspraken houden (contractmanagement).

De ODZOB voert momenteel het contractmanagement uit voor de collectief ingekochte duurzame energie voor gemeenten. ODZOB heeft hier ervaring mee en zien het managen van de afspraken rond het meetnet 2.0 als een soortgelijke taak die de dienst uit kan voeren.

3.2 Naast contractmanagement is ook projectleiding nodig, voor bijv. het coördineren van het project, communicatie, secretariaat van de bestuurlijke stuurgroep, regiegroep en evt. werkgroepen, etc.

In het verleden voerde AiREAS het projectmanagement uit. Door opschaling naar de regio ligt het voor de hand om dit op een andere manier professioneel te organiseren. Een logische opvolger is gevonden in de ODZOB omdat ODZOB fungeert als spin in het web in de regio. Bovendien heeft ODZOB ervaring in het contract- en projectmanagement voor de collectieve inkoop energie en energiemonitoring. De kosten voor het projectmanagement wordt gedekt uit het budget dat beschikbaar is gesteld voor het meetnet uit het fonds voor de collectieve taken.

3.3 De wens om project- en contractmanagement goed te borgen is ook geuit door verschillende partners van het meetnet.

Vanuit de verschillende partners is de wens geuit om professionaliteit toe te voegen aan de samenwerking met AiREAS. Het is uit oogpunt van rolhygiëne niet wenselijk om dit door AiREAS zelf te laten uitvoeren. ODZOB kan als GR die rol namens al de deelnemende gemeenten en provincie vervullen waarmee tevens het toezicht op de regionale schaal van het meetnet geborgd is.

4.1 In de bijgevoegde intentieverklaring staat dat de deelnemers zich committeren aan het project en het eens zijn met en zich inzetten voor de te bereiken doelen en gewenste resultaten.

Op het moment van schrijven is de businesscase nog niet volledig gesloten. Met de ondertekening van de intentieverklaring wordt in elk geval het commitment van de deelnemende gemeenten duidelijk

en kan alsdan gezien worden voor welk bedrag aanvullende financiering nodig is om de geraamde kosten volledig te dekken. Met dat inzicht wordt de business case verfijnd alvorens contracten kunnen worden opgesteld.

- 4.2 Het meetnet biedt alle deelnemers meerwaarde (zie plan van aanpak), maar verwacht tevens een inspanning en/of financiële bijdrage van de deelnemers. Daarom is gewenst dat alle deelnemers de intentieverklaring ondertekenen.*

Zonder intentieverklaring zijn de deelnemers niets verplicht ten opzichte van elkaar. Om het project uit te kunnen voeren, is wel commitment nodig.

- 5.1 Het convenant bestempelt het benodigde commitment tussen de deelnemende en uitvoerende partners.*

Door het (laten) ondertekenen van het convenant spreken de partners de intentie uit zich aan het project te verbinden. Dat bevordert het commitment dat nodig is voor het vertrouwen en de samenwerking.

- 5.2 Met de getekende convenanten is duidelijk dat de deelnemende partners zich committeren aan het project en het eens zijn met en zich inzetten voor de te bereiken doelen en gewenste resultaten.*

Op het moment van schrijven is de businesscase nog niet volledig gesloten. Met de ondertekening van de convenant wordt het commitment van de deelnemende partners duidelijk en kan alsdan gezien worden voor welk bedrag aanvullende financiering nodig is om de geraamde kosten volledig te dekken. Met dat inzicht wordt de business case verfijnd alvorens contracten kunnen worden opgesteld.

Kanttekeningen en onderbouwing (corresponderend met de op pagina 1 genoemde onderdelen)

- 1.1 De business case is nog niet sluitend.*

Voor de basis van het meetnet luchtkwaliteit is een bedrag noodzakelijk van € 605.000 per jaar voor een periode van 5 jaar (exclusief derde en vierde laags metingen t.b.v. burgerparticipatie⁵). Tot nog toe is een bedrag van € 450.000 per jaar beschikbaar (Provincie € 200.000, Gemeente Eindhoven € 150.000, ODZOB Collectieve Taken € 100.000). Middels dit voorstel wordt een bedrag van € 7.500 per deelnemende regio gemeente per jaar gevraagd. Dit voorziet in € 150.000. Aanvullend worden externe fondsen benaderd en worden acties ondernomen om op basis van cofinanciering een beroep te doen op Europese subsidiefondsen en een bijdrage vanuit het Rijk.

- 1.2 Er is mogelijk sprake van staatssteun.*

Juridisch onderzoek heeft uitgewezen dat de overheidsopdracht kan worden betiteld als Onderzoek & Ontwikkeling waarbij er balans is tussen de marktconforme kosten en de intellectuele baten. Door de titel Onderzoek & Ontwikkeling is het inzicht dat dit valt onder de uitzonderingsregels voor Europese aanbesteding. En er is sprake van een marktconforme O&O transactie. Met leveranciers wordt contractueel afgesproken dat een percentage van de mogelijke latere opbrengsten uit door de onderzoek & ontwikkeling verkregen winsten wordt gestort in een fonds dat ter beschikking komt aan burgerparticipatie.

- 1.3 Onder bepaalde voorwaarden is de BTW terug te vragen*

Of de BTW terug te vragen is, is van een groot aantal factoren afhankelijk. De inzet is gericht op een overheidsopdracht waarbij BTW compensatie mogelijk is. Indien de BTW onverhoopt niet terug te vragen is, dan valt het project 21% duurder uit. Op basis van juridisch onderzoek wordt aangenomen dat terugvordering via het BTW compensatiefonds mogelijk is.

⁵ Eerste laag is landelijke meetnet van RIVM, tweede laag zijn de CAIREboxen van TNO (basis van het voorgestelde meetnet 2.0), derde laag wordt gevormd door minder nauwkeurige sensortechnieken en de vierde laag zijn metingen door burgers zelf (appjes, citizens science).

1.4 In de Omgevingswet staan regels omtrent monitoring. De vraag is of monitoring moet worden uitgevoerd middels metingen of dat er ook andere mogelijkheden zijn.

Duidelijk dat “Meten is weten” steeds belangrijker wordt. Middels dit project is het mogelijk een bijdrage te leveren aan het debat over hoe je kunt monitoren. De inzet is ook gericht op het betrekken van het Rijk (ministeries van BZK, LNV, I&W) bij het Meetnet gezien de relatie met Omgevingswet.

1.5 Het projectresultaat is vooraf niet voor 100% te beschrijven.

Het uiteindelijke resultaat van het project is van meerdere factoren afhankelijk. Onbekend is in welke mate nieuwe innovaties en vervolgonderzoeken zullen gaan leiden tot nieuwe inzichten, lagere kosten voor een blijvend sensormetnet en welke nieuwe sensoren (roet, geur, etc.) ontwikkeld zullen worden. Hoe dan ook zal het meetnet een belangrijke bijdrage leveren aan het inzicht in de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Middels dit project is het mogelijk een bijdrage te leveren aan het ontwikkelen van innovaties.

1.6 Onduidelijk wat het resultaat van het ‘aanvullende gezondheidsonderzoek’.

In het meetplan van TNO en RIVM is het onderdeel ‘gezondheidsonderzoek’ nog niet helemaal uitgewerkt. Uit de afspraken met de deelnemers, waaronder ook GGD, zal duidelijk moeten worden hoe het gezondheidsonderzoek ingevuld kan worden en wat het beoogde resultaat is.

1.7 Wettelijke basis meetresultaten onduidelijk

We hebben hier te maken met een innovatieve ontwikkeling en dit is onderdeel van dit type innovaties. Voor dit project bewaakt RIVM de kwaliteit door o.a. kalibratie met het RIVM meetnet. Ook is RIVM betrokken bij het tot stand brengen van een Europese Kwaliteitsstandaard voor sensor meettechnieken. Door de bijdrage van RIVM snijdt het mes aan twee kanten. RIVM kan de resultaten gebruiken voor hun bijdrage aan de Europese standaard en RIVM kan ons adviseren over de kwaliteit en nauwkeurigheid van het meetnet.

1.8 Afbreukrisico als partners vroegtijdig hun deelname staken.

Het afbreukrisico dat kan ontstaan doordat partners eerder hun deelname beëindigen wordt beperkt doordat er geen investeringen plaatsvinden maar een dienst wordt afgenomen. Daarnaast zullen contractueel afspraken worden gemaakt hoe te handelen in deze situatie.

2.1 Complexe governance

De beoogde co-creatieve samenwerking is innovatief. Dit vergt heldere governance, die ogenschijnlijk complex is. Enerzijds is het uitgangspunt dat alle partners op gelijkwaardig niveau betrokken zijn, anderzijds is aansturing op de uitvoering en toetsing op de beoogde resultaten noodzakelijk om ervoor te zorgen dat democratische legitimatie plaatsvindt. Hiermee wordt bedoeld dat verantwoording kan worden afgelegd aan de deelnemende (gemeenten en provincie) besturen, zonder dat de overheid het initiatief teveel naar zich toe wil trekken. De aansturing en de toetsing hebben we georganiseerd via een bestuurlijke stuurgroep en een ambtelijk regiegroep. In de stuurgroep zijn de financierende overheden vertegenwoordigd. In de regiegroep hebben alle partners van het meetnet op gelijkwaardig niveau zitting. De uitwerking is zodanig dat de leerpunten van in het ILM 1.0 opgedane ervaringen getackeld zijn. Zie voor verdere uitwerking het Plan van Aanpak.

2.2 Het beeld kan ontstaan dat als gevolg van de governance sprake is van een bureaucratisch gedreven initiatief in plaats van het door AiREAS gewenste principe van sustainocratie⁶.

In dit project is geld geen doel, maar een middel om met alle partners gezamenlijk bij te dragen aan een gezondere leefomgeving op basis van de vijf kernwaarden die bij sustainocratie horen. De

⁶ Sustainocratie is een combinatie van Sustainable Human Progress (duurzame menselijke evolutie) en Democratie (onze vrijheid om prioriteiten te kiezen) op basis van de vijf kernwaarden Gezondheid, Veiligheid, Samenredzaamheid, Bewustwording en Basisbehoeften. Bron: Stichting Transformation, Idexation en Research, waar AiREAS aan verbonden is.

overheid is wel nodig als financier. En een terugtrekkende overheid betekent niet dat zij geen invloed wil hebben op het doel en de outcome van het meetnet. In het model van de governance is een gelijkwaardige positie van de uitvoerende partijen geborgd en wordt bureaucratie zoveel mogelijk beperkt door alleen te regelen wat echt nodig (onderhoud, leveringscontract, SLA en dienstverleningsovereenkomst).

3.1 *Andere partijen zijn wellicht beter uitgerust voor het contract- projectmanagement*

Voordeel is wel dat de ODZOB hiermee de kennis in huis houdt, nauw betrokken is bij het project dat een directe relatie heeft met basistaken (lucht- en geluidadvisering, vergunningverlening, toezicht en handhaving) en dat waardevolle informatie en data oplevert voor de taken van ODZOB.

3.2 *Contractmanagement is geen corebusiness van de ODZOB*

ODZOB heeft ervaring opgebouwd met contractmanagement energiecontracten en energiemonitoring)

3.3 *ODZOB heeft niet alle benodigde juridische kennis in huis voor contractmanagement*

De governance die nodig is voor het meetnet vereist juridische en economische kennis die niet op alle aspecten voorhanden is bij ODZOB. Zoals dit ook gebeurt met het contractmanagement voor de energie contracten kan de benodigde kennis extern betrokken worden. Zowel gemeente Eindhoven als BIZOB beschikken over deze deskundigheid. Bezien zal worden hoe hier in overleg invulling aan kan worden gegeven.

3.4 *Het is nog niet goed in te schatten hoeveel inzet nodig is voor contract- en projectmanagement*

Voor het eerste jaar is een inzet van 450 uur geraamd, gedekt uit het budget dat via collectieve taken beschikbaar wordt gesteld. In 2019 wordt ook extra inzet verwacht in verband met het opstarten van het meetnet. Aan de andere kant is er ook ruimte omdat de kosten minder zullen zijn doordat niet een heel kalenderjaar wordt gemeten. Op het moment dat duidelijk is wie deelneemt, wordt de businesscase verfijnd en worden deze aspecten daarbij meegenomen.

4.1 *Een intentieverklaring geeft nog geen zekerheid over de exacte kosten en deelname*

De intentieverklaring is noodzakelijk voor het vastleggen van het commitment en vervolgens de business case te kunnen sluiten.

4.2 *De intentieverklaring is niet bindend*

Ondanks het ondertekenen van de intentieverklaring kunnen gemeenten zich nog terugtrekken. We gaan er van uit dat de kans klein is dat deelnemers zich alsnog terug trekken.

5.1 *Het convenant is niet bindend.*

Ondanks het ondertekenen van het convenant kunnen partners zich nog terugtrekken. Het convenant is nodig om het benodigde commitment vast te leggen, als basis van vertrouwen in het meetnet. We gaan er van uit dat de kans klein is dat partners zich alsnog terug trekken.

5.2 *Deelname voor een bedrag van € 100.000 per jaar, voor een periode van vijf jaar, gedekt uit collectieve taken, beperkt voor dat deel de keuzevrijheid voor de besteding van de middelen.*

De business case van het project is gebaseerd op onderzoek & ontwikkeling waar een periode van vijf jaar voor nodig is. De doelstellingen passen prima binnen de verkenningen die voor het thema gezondheid in relatie tot de collectieve taken worden uitgevoerd.

Financiën/personeel

ODZOB: de inzet van de ODZOB wordt gedekt uit het beschikbaar gestelde budget uit collectieve taken. Het financiële overzicht is opgenomen in de businesscase en toegelicht in het plan van aanpak.

Vervolg/communicatie

Communicatieparagraaf is onderdeel van het plan van aanpak. We denken aan een persmoment bij ondertekenen intentieverklaring en bij het plaatsen van de eerste meetpaal in het landelijk gebied.

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Bijlagen

- ILM 2.0 - AiREAS - Plan van Aanpak concept 1.6
- Convenant Meetnet 1.3
- Intentieverklaring v 1.6

Provincie Noord-Brabant

CONCEPT 1.6

PLAN VAN AANPAK

INNOVATIEF LUCHT MEETSYSTEEM 2.0

IN ZUIDOOST-BRABANT

***“FUNDAMENT VOOR OPGAVES OMGEVINGSWET VAN 21 GEMEENTEN, PROVINCIE,
KENNISINSTELLINGEN, BEDRIJFSLEVEN EN BURGERINITIATIEVEN”***

Jean-Paul Close (AiREAS) / Wouter Schenk (ODZOB)
Concept 1.1, januari 2019

INHOUD

Managementsamenvatting	3
1 Inleiding	8
2 Meerwaarde en doel luchtmeetsysteem voor bestaande aanpak en programma's	11
3 Innovatief Meetnetwerk ILM 2.0	14
4 Regionale Samenwerking	19
5 Verwachte spin off	19
6 Communicatie & Bewustwording	19
7 Implementatie & Veldtesten Meetsysteem	21
8 Organisatie & Overleg	22
9 Planning & Doorlooptijd	24
10 Uitgangspunten & randvoorwaarden (Juridische inbedding)	25
11 Kostenraming / business case (indicatie)	26
12 Matrix Rollen	28
13 Doorontwikkeling	29

MANAGEMENTSAMENVATTING

De gezondheid van onze regionale Brabantse inwoners is fundamenteel voor een stabiele, vooruitstrevende regio. De leefbaarheid en kwaliteit van leven, in relatie tot onze natuurlijke omgeving, is daarbij essentieel. Alles wat we vervuilen vervuilt ook onszelf als mens, onze maatschappij, het milieu en tevens de lokale economie. In Zuidoost-Brabant zijn drie belangrijke, gezondheid gerelateerde, algehele omgevingskwaliteit opgaven vastgesteld:

- Stedelijk gebied,
- Eindhoven Airport
- Platteland, met name intensieve veehouderij.

De komst van de Omgevingswet is een extra argument voor het tot stand brengen van het regionaal meetnet. Met het meetnet wordt een fundamentele bouwsteen geleverd die bijdraagt aan de opgaven van de Omgevingswet:

- Gezondheid inzichtelijk maken en betrekken bij de afwegingen voor het fysieke domein;
- Het monitoren van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving;
- Het bevorderen van structurele samenwerking tussen burgers (AiREAS), kennisinstellingen (IRAS, RIVM, TNO), bedrijven én overheden die een rol en verantwoordelijkheid hebben in het kader van de Omgevingswet, 21 gemeenten, provincie, GGD, ODZOB op een co-creatieve manier.

Extra urgentie wordt gevormd door:

- De voorgenomen groei van de regio (Woondeal in de maak met het ministerie van BZK): 60.000 woningen erbij in de regio (ruim 100.000 inwoners), waarvan 40.000 in het stedelijk gebied en 32.000 in Eindhoven. Dat is de schaal van Veldhoven en Valkenswaard erbij, met alle dagelijkse bewegingen, consumptie, afvalverwijdering, pakketbezorging, onderhoudsdiensten daar bij.
- De transitie van het landelijk gebied en de relatie met gezondheid en intensieve veehouderij.
- De relatie met gezondheid door Eindhoven Airport.

AiREAS is in 2011 ontstaan in de regio Eindhoven uit het gedachtegoed van de Stad van Morgen (www.stadvanmorgen.com) om **multidisciplinair** samen te werken aan onze gezondheid door de mens en menselijke kernwaarden centraal te stellen in onze overwegingen. Als eerste project werd het ILM 1.0 gedefinieerd, een **Innovatief Lucht Meetsysteem (ILM)**. Dit biedt inzicht voor oplossingen door 'het onzichtbare van omgevingsvervuiling' zichtbaar te maken. Het ILM 1.0 werd eind 2013 geïnstalleerd. In 2016 werd aan het ILM 1.0 een lifestyle onderzoek toegevoegd. Hieruit kwam het inzicht dat wij als inwoners met name zelf verantwoordelijk zijn voor onze blootstelling aan vervuiling, veroorzaakt door dagelijkse levenskeuzes die we maken en waar paradoxaal politieke en economische belangen zich op baseren.

Toen is COS3I, de community voor sociale inclusie en innovatie, opgezet om via burgerparticipatie uitnodigend te werken aan gezondheid stimulerende gedragspatronen.

AiREAS (en COS3I) is uniek omdat we het menselijke belang van gezondheid kaderen als gemeenschappelijk multidisciplinair doel waarin alle mogelijke partijen, inclusief burgerschap, samen optrekken in meetbare innovatie gerichte samenwerking. AiREAS functioneert daarbij als verbindende kracht, kader bewaker en fondsbeheerder.

Sinds eind 2016 is de wens ontstaan om **met alles wat geleerd is via ILM 1.0** samen met Gemeente Eindhoven, Provincie, Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB), GGD, RIVM, TNO en IRAS (Universiteit van Utrecht) een ILM 2.0 op te zetten dat het hele Zuidoost-Brabant gebied van meet services voorziet met inachtnaam van de 3 regionale opgaven. Deze services zijn van belang ter ondersteuning van verdiepende burgerparticipatie via aanvullende lokale gemeentelijke en burger projecten, als ook verschillende lagen van kennisontwikkeling ter beleidsondersteuning op de verschillende overheidsniveaus in een innovatieve samenwerking tussen burgers, overheid en kennisinstellingen.

De innovatie van het meetnet zit zowel in technologisch onderzoek & ontwikkeling als de innovatieve manier van samenwerken.

Onderzoek en Ontwikkeling richt zich op de vraag hoe innovatieve sensortechnieken kunnen bijdragen aan het vergroten van een fijnmazig en actueel inzicht in de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en een aparte meetcampagne voor het thema veehouderij en gezondheid.

Sociale innovatie zit in de wijze waarop er samengewerkt wordt, waarbij een breed consortium van overheidspartijen en kennisinstellingen zich verbinden om de opgaves gezamenlijk op te pakken en in het feit dat een centrale rol is weggelegd voor het burgerinitiatief AiREAS.

Het doel is: door onderzoek & ontwikkeling bijdragen aan een gezondere leefomgeving in Zuidoost-Brabant door meer kennis en inzicht de luchtkwaliteit en geluidbelasting en daarmee het bewustmaken van de inwoners en gedragsverandering (burgers) en beleidsaanpassing (overheid) mogelijk maken, middels het ontwikkelen en toepassen van slimme meetsystemen en innovatie van sensortechnieken.

Het uit te rollen ILM 2.0 dient derhalve gezien te worden als ruggengraat voor heel Zuidoost-Brabant, een kwalitatief stevige benchmark en kapstok waar allerlei andere, lokaal specifieke opgaven aan kunnen worden gerelateerd. Het ILM 2.0 in regio Zuidoost-Brabant ziet er (t.o.v. de bestaande 2018 situatie) als volgt uit

	Huidige situatie (ILM 1.0)	Nieuwe situatie (ILM 2.0)
Context	Stedelijke metingen gefocust op blootstelling in Eindhoven	Regionale metingen met 3 aandachtspunten: stedelijk, luchthaven en platteland (veehouderij) in Z.O. Brabant, inclusief aanvullend onderzoek gezondheid & veehouderij Burgerparticipatie
Scope	Eén gemeente, alleen lucht	Regio breed, ook geluid en Gezondheidsonderzoek, Meetcampagne veehouderijen/zoönozen
Vorm	Living lab	Dienstverlening
Lokatie	In Eindhoven + 1 in Waalre	Zuidoost-Brabant - 21 Gemeenten, Provincie, GGD en ODZOB,
Meetpunten	32 vaste locaties	50 - 75 vaste locaties Q2 ¹

¹ Eerste laag (Q1) is landelijke meetnet van RIVM, tweede laag zijn de CAIREboxen van TNO (Q2, basis van het voorgestelde meetnet 2.0), derde laag (Q3) wordt gevormd door minder nauwkeurige sensortechnieken en de vierde laag zijn metingen door burgers zelf (appjes, citizens science).

		100 - 150 units Q3 of Q4
Stoffen	• NO2 en Ozon proefopstellingen • 6 x Ultrafijnstof (aanklik kastje) • 32 x PM₁ + PM_{2.5} + PM₁₀	Modulair afgestemd op elk aandachtspunt, de gewenste inzichten, toegepaste kennis of technologie
Frequentie	Alle metingen realtime (op afstand uit te lezen en direct beschikbaar via online data platform)	Alle metingen realtime (op afstand uit te lezen en direct beschikbaar als open data via online data platform)
kalibratie en Validatie	Ervaringsopbouw gaandeweg. Wetenschappelijk onderzoek DAMAST. Lange perioden om meetkasten te missen door CalVal	DAMAST ² inzichten toepassen. Mobiele kalibratie. Objectief onderbouwde validatie
Aanschaf	Toepassing van medium cost' sensoren met voldoende (informatie)kwaliteit.	Gemengde aanschaf van verschillende kwaliteitsniveaus Q2, Q3, Q4 incl. samenhang dialoog met de diverse leveranciers.
Onderhoud	Veel onvoorziene kosten	Inclusief in service overeenkomst

Het programma wordt gefaseerd uitgevoerd. Daarvoor zijn verschillende criteria niveaus:

Eerste niveau: deelnemende gemeenten

Een deelnemende gemeente is er een die financieel en in beleidskeuze deelneemt aan het regionale ILM 2.0. Daarnaast kan de Gemeente zelf ook lokale AiREAS processen opstarten samen met AiREAS burgerparticipatie en partners. Bijvoorbeeld:

- Geldrop - N69
- Nuenen - Verkeersstromen en stilstand
- Eindhoven Noord - Geluidsoverlast en luchtvervuiling vliegveld
- Eersel - vliegverkeer, veehouderij en andere thema's
- enz

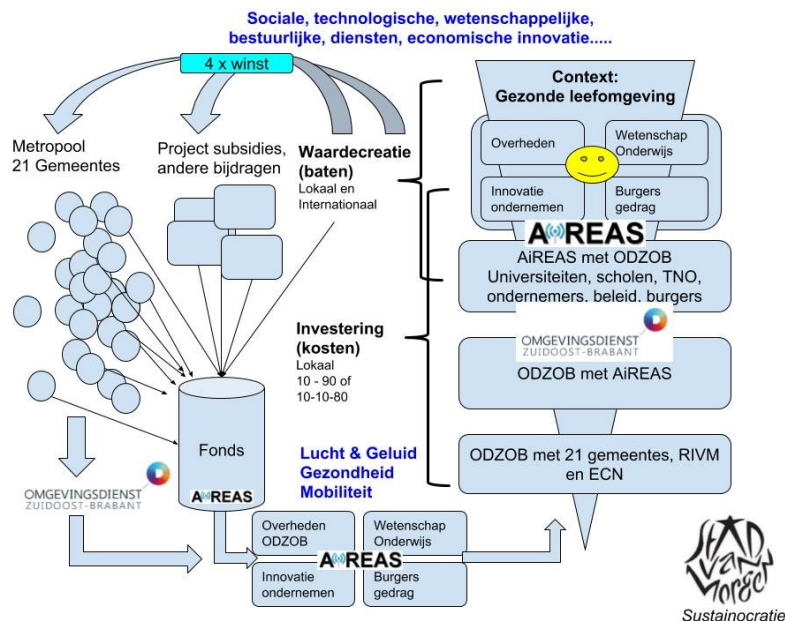
Tweede niveau: prioriteit keuzes volgens technologische beschikbaarheid

Fijnstofdeeltjes tellen is geen technologisch probleem en die installaties kunnen redelijk snel worden gepland. In het geval van gassen zoals Ammoniak, Ozon, NO2, geur testen we eerst de meetbetrouwbaarheid en betrekken de kennispartners zodat we bij uitrol van de meetinstrumenten precies weten waar we aan toe zijn qua kwaliteit.

De kosten voor het ILM 2.0 worden geraamd op €1.000.000,- per jaar gedurende vijf jaar voor het ontwikkelscenario en worden gedragen door de betrokken partners via bijdrage aan het gemeenschappelijke AiREAS fonds. Een en ander wordt gefaseerd ingevoerd, te beginnen met het basisscenario lucht in 2019, waarvoor de kosten € 605.000,- jaar bedragen. Aan het einde van de periode van vijf jaar vindt er een evaluatie plaats op basis besluiten kunnen worden genomen over een definitief in te richten meetnet.

² DAMAST: DEVELOPMENT OF AN AUTOMATIC SYSTEM FOR MAPPING AIR QUALITY RISKS IN SPACE AND TIME

Sinds 2015 een STW-NWO project van Universiteit Twente met AiREAS en haar partners. Doel: de ontwikkeling van een geautomatiseerd systeem voor het projecteren van luchtkwaliteit risico's in ruimte en tijd.

Governance

AiREAS is een coöperatieve vereniging gebaseerd op lidmaatschappen die zich verbinden aan het hogere doel van gezondheid, luchtkwaliteit en mobiliteit. In de vereniging wordt dynamisch clusteren toegepast dat ontstaat in het samen, multidisciplinair bedenken van prioriteiten, aandachtsgebieden, vooruitstrevende projecten of onderzoeken. Het ILM 2.0 is een van die prioriteiten en projecten.

De unieke samenwerking van alle partners vereist dat vooraf goede afspraken worden gemaakt over de organisatie, rollen en verantwoordelijkheden van het meetnet. Dit wordt uitgewerkt in de governance.

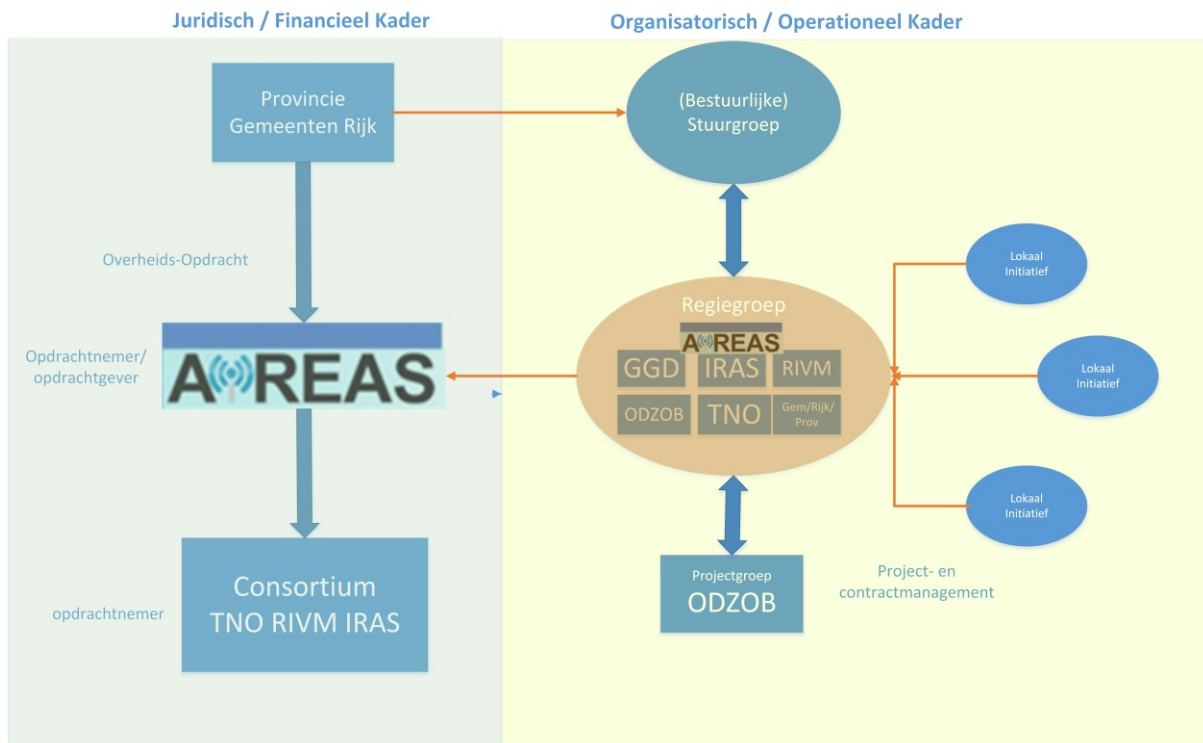
Omdat het als specifieke dienstverlening wordt gepositioneerd zijn aparte afspraken nodig over materiaalkeuzes, locatie en samenstelling van de meetpunten, installatie, onderhoud, kalibratiemethodes, data communicatie en validatie als ook het beschikbaar maken van open data, interpretatie, rapportage en het verbindende kaliber ervan met gekoppelde andere projecten. De coördinatie en regie van het ILM 2.0 is in handen van de regiegroep waarin alle partners op gelijkwaardig niveau zitting hebben, naast een vertegenwoordiging van provincie, rijk en gemeenten.

Een vertegenwoordiging van de deelnemende overheden, die het project financieren, bewaken op hoofdlijnen het project via een bestuurlijke stuurgroep.

Het project- en contractmanagement, nodig om afspraken te bewaken, de uitvoering vanuit een professionele organisatie te ondersteunen wordt onder regie van de regiegroep uitgevoerd door ODZOB.

Het juridische financiële kader wordt gevormd door een overheidsopdracht voor onderzoek & ontwikkeling van de deelnemende overheden aan AiREAS. AiREAS koopt de service in bij een consortium van TNO, IRAS en deelnemende/aanhakende innovatieve bedrijven. Voor het aanvullende gezondheidsonderzoek gezondheid & veehouderij krijgt IRAS separaat opdracht. Daarnaast kunnen separate opdrachten worden verstrekt, binnen het beschikbare budget, aan GGD en RIVM voor het inbrengen van kennis en kwaliteit op het gebied van gezondheid, kwaliteitsbewaking, etc.

Het financieel-juridische kader en het organisatorisch en operationele kader kunnen als volgt worden gevisualiseerd.

Zie verder hoofdstuk 8 voor de uitwerking van de governance.

1 INLEIDING

Context

In regio Zuidoost-Brabant zijn verschillende aandachtsgebieden geformuleerd rond omgevingskwaliteit (lucht, geluid, enz). Om inzicht te krijgen in de werkelijke situatie als ook de resultaten van de diversiteit aan maatregelen die genomen kunnen worden, is een regionaal meetnetwerk gewenst. Door dit gezamenlijk op te zetten ontstaat een vorm van technologische uniformiteit, capaciteit tot interpretatie en analyse, als ook kostenbesparing. Tevens is de dienstverlening gericht op het ondersteunen van verdiepende lokale gemeentelijke en inwonersinitiatieven die zich met hun meet keuzes kunnen spiegelen aan een kwalitatief zo goed mogelijke meet-ruggengraat in de buurt.

Probleemstelling

Zuidoost-Brabant is zich bewust van grote opgaven ten behoeve van regionale welzijn en gezondheid. Concreet zijn er drie aandachtsgebieden gedefinieerd als prioriteit: stedelijk, Airport Eindhoven en intensieve veehouderij. Dit omvat patronen op gebied van geluid, luchtvervuiling, gassen, geuren en virussen. Sommige van de patronen zijn technologisch redelijk goed in kaart te brengen, anderen vergen veel meer aandacht om tot objectieve inzichten te komen. Er is behoefte aan een permanente, professionele 24/7/365 dienstverlening die “het onzichtbare zichtbaar” maakt voor zowel bestuurlijke keuzes, innovatief ondernemerschap, participatief inwonerschap en toegepaste wetenschappelijke onderbouwing van oude en nieuwe inzichten.

Kansen

Het Innovatief Lucht Meetsysteem, ILM 2.0, is beoogd om real time inzicht te bieden rondom de concrete regionale gezondheid opgaven. Tevens is dit ILM 2.0 een regionale vergelijkingsbasis voor lokale fijnmazige meetcampagnes die door gemeenten zelfstandig worden opgezet, al dan niet onder dezelfde vlag van AiREAS, voor focus op lokale prioriteiten, opgaven met bijbehorende positieve inwonersparticipatie. Op langere termijn wordt het meetsysteem gezien als hulpmiddel voor het onderbouwen en volgen van maatregelen op weg naar een gewenst resultaat.

Gaandeweg biedt het ILM 2.0 allerlei interessante kansen voor betrokken partijen (overheid, bedrijfsleven en wetenschap) voor een mogelijk grote (inter)nationale impact en uitstraling. Zeker als het gaat om een permanent en robuust systeem, waarbij onderzoeksvragen over de relatie met gezondheid kunnen worden onderzocht en uitgewerkt. Brabant ontwerpt zo een aanvullend ‘Living Lab’ op het gebied van participatie, toegepaste kennis en innovatie, alsmede gezondheid gerelateerd beleid, waarmee de Brainport zowel binnen als buiten Europa de huidige toppositie verder kan uitbouwen. Ook bouwt zich zo de aantrekkelijkheid op voor vestiging van expats en bedrijven die op zichzelf bijdragen aan een nieuw maatschappelijk elan of er belang aan hechten.

Samenwerkende partners

AiREAS³ is opgezet als verbindende, multidisciplinaire samenwerkings-paraplu (coöperatieve vereniging) waarin gezondheid en gezonde leefomgeving sturend is. Onder deze paraplu is het ILM

³ AiREAS (www.aireas.com) is een coöperatieve vereniging die zich richt op de duurzame verbetering van de gezondheid en veiligheid van woon- en werkomgevingen door de inzet van hightech oplossingen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen

2.0 gepositioneerd als een belangrijke, betrouwbare en 24/7/365 dienstverlening voor de gehele regio van Zuid Oost Brabant. Betrokken partners zijn gemeente Eindhoven, de provincie Noord-Brabant, Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, GGD, Universiteit Utrecht/IRAS, TNO, Geluidsnet, RIVM, technologische ontwikkelaars en COS3I (Community voor sociale inclusie en burgerparticipatie samen met AiREAS). Verkennende gesprekken gedurende 2018 hebben mogelijke meerwaarde en kansen inzichtelijk gemaakt. Tevens is de basis gelegd voor de governance van het ILM 2.0 zodat de regio ten alle tijden kan rekenen op een service met de nodige wetenschappelijke en technologische onderbouwing, interpretatie steun van metingen en kennisontwikkeling op gebied van de drie grote opgaven.

Het is tevens de taak van AiREAS om te zorgen dat er zoveel mogelijk samenhang blijft bestaan tussen het ILM 2.0 programma, de harde bestuurlijke keuzes als de zachte inwonersparticipatie met focus op initiatieven die lokaal worden toegevoegd. Burgerinitiatieven kunnen aanhaken, mits dit past in de doelstellingen van het meetnet.

Governance

AiREAS is een coöperatieve vereniging gebaseerd op lidmaatschappen die zich verbinden aan het hogere doel van gezondheid, luchtkwaliteit en mobiliteit. In de vereniging wordt dynamisch clusteren toegepast dat ontstaat in het samen, multidisciplinair bedenken van prioriteiten, aandachtsgebieden, vooruitstrevende projecten of onderzoeken. Het ILM 2.0 is een van die prioriteiten en projecten.

De unieke samenwerking van alle partners vereist dat vooraf goede afspraken worden gemaakt over de organisatie, rollen en verantwoordelijkheden van het meetnet. Dit wordt uitgewerkt in de governance.

Omdat het als specifieke dienstverlening wordt gepositioneerd zijn aparte afspraken nodig over materiaalkeuzes, locatie en samenstelling van de meetpunten, installatie, onderhoud, kalibratiemethodes, data communicatie en validatie als ook het beschikbaar maken van open data, interpretatie, rapportage en het verbindende kaliber ervan met gekoppelde andere projecten. De coördinatie en regie van het ILM 2.0 is in handen van de regiegroep waarin alle partners op gelijkwaardig niveau zitting hebben, naast een vertegenwoordiging van provincie, rijk en gemeenten.

Een vertegenwoordiging van de deelnemende overheden, die het project financieren, bewaken op hoofdlijnen het project via een bestuurlijke stuurgroep.

Het project- en contractmanagement, dat nodig is om afspraken te bewaken ende uitvoering vanuit een professionele organisatie te ondersteunen, wordt onder regie van de regiegroep uitgevoerd door ODZOB.

Het juridische financiële kader wordt gevormd door een overheidsopdracht voor onderzoek & ontwikkeling van de deelnemende overheden aan AiREAS. AiREAS koopt de service in bij een consortium van TNO, IRAS en deelnemende/aanhakende innovatieve bedrijven. Voor het aanvullende gezondheidsonderzoek gezondheid & veehouderij krijgt IRAS separaat opdracht. Daarnaast kunnen separate opdrachten worden verstrekt, binnen het beschikbare budget, aan GGD en RIVM voor het inbrengen van kennis en kwaliteit op het gebied van gezondheid, kwaliteitsbewaking, etc.

stedelijke gebieden, platteland en zogenaamde 'mainports' (lucht- en zeehavens). AiREAS regisseert (resultaatgedreven vanuit duurzame vooruitgang in gebiedsontwikkeling) de samenwerking tussen bedrijfsleven, overheid, wetenschap en gezondheidszorg.

2 MEERWAARDE EN DOEL LUCHTMEETSYSTEEM VOOR BESTAANDE AANPAK EN PROGRAMMA'S

De samenleving verandert voortdurend. Burgers worden zich bewuster van hun omgeving en de invloed die de omgeving kan hebben hun gezondheid. De Omgevingswet speelt daarop in doordat gezondheid, naast veiligheid en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, nadrukkelijk een plek heeft gekregen in de wet, die volgens planning op 1 januari 2021 in werking treedt.

Daarnaast verandert de rol van de overheid in de samenleving. Participatie is één van de doelstellingen van de Omgevingswet. De overheid krijgt meer en meer een faciliterende rol in plaats van een bepalende rol. Meer verantwoordelijkheid wordt gelegd bij burgers en bedrijven.

Het ruimtegebruik in de regio Zuidoost-Brabant staat onder druk vanwege grote bestaande én nieuwe opgaves zoals de Woondeal (+ 60.000 woningen), de energietransitie, de transitie van het landelijk gebied met de relatie tussen veehouderij en gezondheid, de bereikbaarheid en het toenemende aantal bewegingen in mobiliteit zowel op de weg als in de lucht. Veel activiteiten hebben invloed op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving als het gaat om lucht en geluid. Dit zijn dan ook de twee aspecten die naar voren komen als meest belastende omgevingsfactoren op de gezondheid, volgens de MGRI, Milieu Gezondheidsrisico Indicator.

Het behoeft daarom weinig betoog dat beter inzicht in de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, als het gaat om lucht en geluid, van evident belang is voor de bewustwording van burgers en het vergroten van het handelingsperspectief om met de juiste besluiten en maatregelen te komen die balans brengen tussen maatschappelijke opgaves in de regio en de invloed daarvan op de gezondheid. De Omgevingswet verplicht bevoegde gezagen, gemeenten, provincie, waterschappen, om gezondheid, naast veiligheid en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving mee te nemen in afwegingsprocessen ten behoeve van besluitvorming. Daarnaast verplicht de Omgevingswet die zelfde overheden om de kwaliteit van de leefomgeving te monitoren wanneer normen of vastgestelde omgevingswaarden overschreden (dreigen te) worden.

De benodigde bewustwording bij burgers, die kunnen bijdragen aan gedragsverandering om de gezondheid te bevorderen én de opgaves die de Omgevingswet stelt met het betrekken van gezondheid bij afwegingen en het monitoren van de kwaliteit zijn de drijfveren om te komen tot een innovatief meetnet voor luchtkwaliteit en geluid.

Gezondheid, ruimtelijke ordening, innovatie en transitieprogramma's zijn speerpunten in de programma's van de lokale overheden (21 Gemeenten, Provincie Noord-Brabant). Luchtkwaliteit is daarin een verbindende factor zoals hieronder wordt beschreven.

- In de (Provinciale) Agenda van Brabant zijn opgaven beschreven waar de provincie de komende jaren op aan koerst. Brabant Gezond concentreert zich o.a. op de impact van het Vliegveld Eindhoven op de leefomgeving als ook de potentiële gezondheidsrisico's van intensieve veehouderij. Een permanente opgave is de optimalisatie van de verkeersinfrastructuur waarbij de aanpassingen voor betere doorstroom tevens een betere relatie met de leefomgeving dient op te leveren (schone lucht, geen geluidsoverlast, concrete extra toegevoegde waarden).

- Op 13 December 2018 is de Omgevingsvisie vastgesteld vanuit Provinciale Staten. Daarin wordt ook de omgevingsscan bekrachtigd die de positie van gezondheid in de nieuwe bestuurspraktijk onder de Omgevingswet dient te evalueren.
- Rijkswaterstaat heeft in Zuid Nederland negen grote opgave voor verbreding en aanpassing van de hoofdinfrastructuur. Intensieve cocreatie samen met Bouwcampus, op gebied van de Circulaire Snelweg, waar ook AiREAS bij betrokken was, heeft drie aandachtsgebieden opgeleverd die gaandeweg hun weg naar de uitvoering dienen te vinden: de biologische snelweg, de sociale snelweg en de technologische snelweg. In alle gevallen dient de impact van de snelweg op de omgeving meetbaar positief te zijn, niet negatief.
- Gezondheid is opgenomen in de diverse coalitieakkoorden van de gemeenten in Zuidoost-Brabant.
- Het vier keer winst principe regeert in de regio en de samenwerkingsmotieven:
 - *Winst voor lokale mens:* Verbetering van de gezondheid ten behoeve van welzijn, levensvreugde, participatie en productiviteit
 - *Winst voor de maatschappij:* Sociale cohesie, inclusie, werkgelegenheid, bewustwording, educatie en betrokkenheid.
 - *Winst voor het milieu:* Positieve milieu impact, optimale circulaire interactie met lokale grondstoffen en natuur
 - *Economisch winst:* Voor economische continuïteit, export van kennis en innovaties, bevorderen innovatie en ondernemerschap, bijdragen aan de uitvoering van het Brainport programma. Aantrekkelijkheid van de regio om te leven, recreëren en werken.

Gedetailleerde gegevens over lucht en omgevingskwaliteit in de regio Zuidoost-Brabant kunnen zoals hiervoor aangegeven gebruikt worden om de gezondheidseffecten van huidige verontreiniging concentraties beter in te schatten en (genomen) maatregelen te evalueren.

- Dit kan direct door meetgegevens te koppelen aan bestaande kennis over gezondheidseffecten van luchtverontreiniging. Daarbij is het belangrijk dat die componenten gemeten worden die gezondheid relevant zijn en ook op lokale schaal variatie te zien geven en dus middels lokaal beleid te beïnvloeden te zijn.
- Elk van de drie opgaven, stedelijk, vliegveld en intensieve veehouderij, verlangt een specifieke kennisopbouw en toegepaste meetinfrastructuur met concrete technieken. Sommige van deze technieken staan nog in de kinderschoenen en vergen nauwkeurige samenwerking met het RIVM en de betrokken kennisinstellingen om tot bruikbare informatie en interpretatie te komen binnen de kader van de beschikbare middelen.
- Meetgegevens lenen zich er ook voor om gekoppeld te worden aan bestaande gemeentelijke gezondheidspeiling. De meetgegevens kunnen gebruikt worden om via koppeling met Geografische Informatiesystemen een kaart van het gebied te maken die weer gekoppeld kan worden aan gezondheidsstatus.
- Aan de hand van de meetgegevens kunnen genomen maatregelen, bijvoorbeeld op het gebied van ruimtelijke ordening en transitie in bedrijvigheid in de regio, of aangepaste verkeersstromen, worden geëvalueerd.
- Verder creëren de gegevens en de aanwezigheid van het meetnet op hun beurt weer mogelijkheden om gericht aanvullend gezondheidsonderzoek te doen via separate middelen.
- Tenslotte is het ILM2.0 meetnetwerk de basis voor het stimuleren van fijnmazige aanvullende programma's in de betrokken gemeenten waarbij betrokkenheid en burgerparticipatie gestimuleerd wordt voor sociale bewustwording en innovatie doeleinden die op hun beurt bijdragen aan welzijnsontwikkeling door en met de inwoners zelf.
- "belangen" dienen gescheiden of positief verbindend aan de opgave te worden gekoppeld, nooit negatief sturend of blokkerend.

Doel

Het doel is: bijdragen aan een gezondere leefomgeving in Zuidoost-Brabant door meer kennis en inzicht de luchtkwaliteit en geluidbelasting en daarmee het bewustmaken van de inwoners en gedragsverandering (burgers) en beleidsaanpassing (overheid) mogelijk maken, middels het ontwikkelen en toepassen van slimme meetsystemen en innovatie van sensortechnieken.

Het meetnet is geen doel op zich, maar draagt door technologische en sociale innovatie bij aan het activeren van burgers, ondernemers, instellingen en overheden in het bevorderen van welzijn, welbevinden en (emotionele) gezondheid door gedragsverandering. Het onzichtbare wordt zichtbaar gemaakt en vergroot de bewustwording van de invloed van het menselijk handelen op de kwaliteit van de leefomgeving.

Dit betekent:

met betrekking tot **kennis, inzicht en innovatie**:

- Het door monitoring op cumulatieve en innovatieve wijze produceren van gevalideerde, betrouwbare meetgegevens;
- Inzicht in de luchtkwaliteit en geluidbelasting in de regio op een fijnmazig niveau;
- Het nader duiden van lokale en regionale bronnen;
- Meer inzicht in de relatie tussen bronnen, concentraties en gezondheid;
- Inzicht in de (ontwikkeling van) ultrafijnstof-concentraties rond de luchthaven en het leggen van een relatie met gezondheidsonderzoek rond luchthavens elders;
- Inzicht in de relatie tussen emissies van veehouderij, concentraties en gezondheidseffecten, invullen van de witte vlekken uit het VGO;
- Bijdragen aan verdere ontwikkeling en innovatie van slimme(re) meetnetten en sensortechniek;
- Bijdragen aan beschikbaarheid van open data / dataplatform en zo mogelijk daarmee aan IoT-toepassingen;
- Bijdragen aan verdere ontwikkeling / optimalisatie van rekenmodellen ten aanzien van luchtkwaliteit;
- Aan het einde van de periode zicht op hoe een integraal meetsysteem in de regio kosten efficiënt en definitief kan worden ingericht.

met betrekking tot het bevorderen van een **gezonde leefomgeving en participatie**:

- Het creëren van meer handelingsperspectief;
- Het verschuiven van incidentbestrijding naar integraal gebiedsmanagement;
- Het geven van inzicht in luchtkwaliteit en geluid aan belangstellenden / inwoners;
- Het creëren van bewustwording op gebied van gezonde leefomgeving en luchtkwaliteit en bevorderen van burgerparticipatie;
- Experimenteren met toepassingen die kunnen bijdragen aan handelingsperspectief en/of gedragsverandering⁴;
- Input geven aan het onderwijs, jeugd betrekken en bewust maken; met betrekking tot de **Omgevingswet**;
- Het monitoren van omgevingswaarden in het kader van de Omgevingswet en het (mede) ontwikkelen van de hiervoor benodigde technieken.

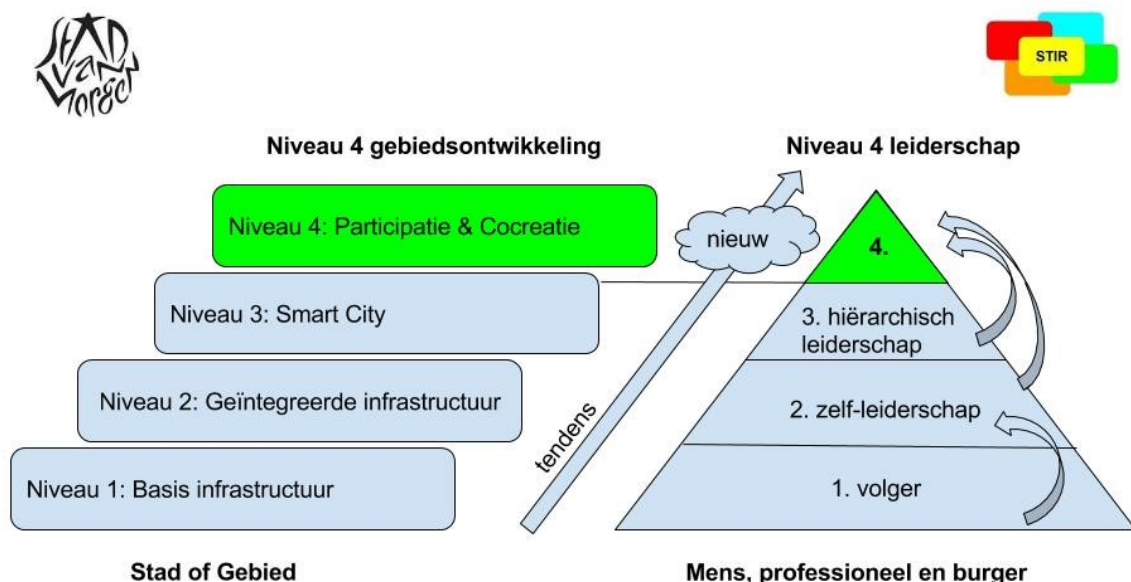
⁴ "Met kennis van gedrag beleid maken", WRR

3 INNOVATIEF MEETNETWERK ILM 2.0

De in AiREAS ILM 2.0 verenigde partijen stellen voor om in Zuidoost-Brabant de lucht, geluid en omgevingskwaliteit permanent in kaart te gaan brengen met een innovatief luchtmeetsysteem als vast onderdeel van de regionale basisinfrastructuur voor informatievoorziening. Het doel van dit systeem is om de vervuilingsspatronen in de regio beter te begrijpen en daardoor beter te kunnen sturen en uitnodigen tot doelgerichte brede innovatieve participatie. Dat moet leiden tot:

- programma's ter vermindering van gezondheidsschade door lucht en geluid vervuiling voor de inwoners van regio;
- een betere communicatie over luchtkwaliteit naar de inwoners en een goede onderbouwing voor eventuele (impopulaire) transitiekeuzes;
- het verkrijgen van goede en betrouwbare meetdata waarop keuzes voor (beleids)beslissingen kunnen worden gebaseerd;
- het oplossen van bestaande en voorkomen van mogelijk toekomstige knelpunten ten aanzien van bestaande normen en nieuwe wetgeving (zoals de Omgevingswet)
- het voorzien van faciliteiten voor effectieve inwoners betrokkenheid, participatie en sociale innovatie.

Aangezien alle gebieden in de wereld met een vergelijkbare problematiek te maken hebben, verwachten we dat een dergelijke meetaanpak en multidisciplinaire samenwerking op het zogeheten niveau 4 bewustzijn gedreven participatie niveau, een belangrijk Nederlands exportproduct kan zijn.

Aandachtspunt 1: Gemeten elementen

We dienen hier een onderscheid te maken tussen de drie grote aandachtsgebieden en opgaven waar we contextueel voor staan: stedelijk, vliegveld en intensieve veehouderij.

Stedelijk (9 gemeenten, 500.000 inwoners):

Sinds eind 2013, met de ingebruikname van het ILM 1.0, is in Eindhoven enorm veel ervaring opgebouwd rondom de werking en niet werking van de meetinfrastructuur, de uitdagingen waar we tijdens de living lab omgeving mee te maken kregen. In het stedelijk domein gaat het niet alleen om wat en waar gemeten wordt en vanuit welke context (bijvoorbeeld “integrale blootstelling” in plaats van oorsprong van bepaalde vervuiling) maar ook keuzes over plaatsing, onderhoud, modulering, open access en interpretatie. Verschillende deelnemende instanties aan ILM 2.0 hebben ook deelgenomen aan ILM 1.0 en wensen hun ervaringen en wensen onder te brengen in de nieuwe aanpak. Ook AiREAS als geheel heeft voortschrijdend inzicht opgedaan op gebied van burgerparticipatie, wetenschappelijke onderzoek met burger betrokkenheid, en innovatief ondernemerschap, dat eisen stelt aan de nieuwe infrastructuur en vorm van samenwerking.

Technologisch gezien is op gebied van fijnstof en ultrafijnstof metingen de mogelijkheid voldoende aanwezig voor het ontwikkelen en opbouwen van goede inzichten. Wat NO₂ betreft is verdere ontwikkeling van de sensoren noodzakelijk. Om tot een integrale blootstelling en gezondheid analyse te komen dienen alle gezichtspunten van de verschillende partners zich samen te smelten in een gefundeerd keuze pakket. Hierbij dient rekening gehouden te worden met separate participatie programma's rond specifieke wijkgerichte opgaven zoals bijvoorbeeld Eindhoven Noord (luchthaven en gezondheid) of Nuenen (sluipverkeer en infrastructuur keuzes).

Mede t.b.v. de vraagstelling van Eindhoven gebruikt AiREAS een aantal specifieke sensoren voor:

- (ultra)fijnstof (PM₁₀/PM_{2.5} en PM $\leq$ 1);
- stikstofdioxide (NO₂) en stikstofmonoxide (NO)
- buiten temperatuur;
- relatieve luchtvochtigheid;
- ozon (O₃).
- Geluid

Luchthaven

De luchthaven van Eindhoven ligt dicht tegen de stad aan. Sinds het rapport van TNO in 2014 en later RIVM, over de verspreiding van ultrafijnstof door opstijgende vliegtuigen op Schiphol, is het aandachtsgebied ook naar Eindhoven en omgeving verlegd. Tevens is er aandacht gevraagd door de bevolking voor de vluchtpatronen die in bepaalde gebieden stress veroorzaken door visuele belasting van aanwezige vliegtuigen, geluidhinder en angst.

Tevens is de luchthaven een logistiek knooppunt van veel bestemmingsverkeer dat tot overlast leidt op de lokale wegennet. Verschillende gemeenten en stadsdelen wensen inzichten te ontwikkelen op gebied van:

- ultrafijnstof gerelateerd aan vliegverkeer
- geluidsoverlast van vliegtuigen
- inzicht over bestemmingsverkeer en overlast
- andere overlast bronnen en de effecten op de lokale inwoners

Als het gaat om geluid, er staan nu negen meetstations rondom de luchthaven. Die meetstations staan relatief dicht bij de start/landingsbaan. Zijn niet geschikt om op grotere afstand in woonwijken de impact van de luchthaven te duiden. Het beoogde regiobrede

geluidmeetnet is bedoeld als aanvulling zodanig dat de impact van alle geluidbronnen kan worden geduid.

Platteland gemeenten (intensieve veehouderij) 260.000 inwoners

De opgave rond platteland is groot wegens de monocultuur landbouw en toegepaste chemische toevoegingen in de vorm van pesticiden en kunstmest vormen. Toch heeft het partnerschap in ILM 2.0 de voorkeur om de focus te leggen op een concrete sector: de intensieve veehouderij. Hier dient expertise zich te ontwikkelen wegens de complexiteit van metingen van relevante stoffen zoals gassen, mogelijke virussen en geuren. Het is een nieuw gebied waar de expertise van de betrokken governance partijen als ook de open opbouw van nieuwe specialismen van groot belang is.

Aandachtspunt 2. Meetapparatuur

Meetinstrumenten zijn meer divers en vaak ook goedkoper geworden sinds 2013. Er zijn meer spelers op de markt van lokale leveranciers en meedenkende partners. Velen gebruiken dezelfde basiscomponenten om tot modulaire meetsystemen te komen. Het is derhalve niet meer relevant om te kijken naar prijs, lobby of relatiemanagement van leveranciers maar naar kwaliteit, toegevoegde waarde in partnerschap, continuïteit en support.

Leveranciers die tegenwoordig in beeld zijn:

- TNO, ontwikkelaar van de Airbox van ILM 1.0.
- Intemo, dit is een speler op landelijk niveau. De sensoren ontwikkelen zich modulair en met een kwaliteitsnorm die vergelijkbaar is met die van de Airbox.
- Vtec is sinds medio 2018 een nieuwe speler met draagbare, low cost meetapparatuur die ook doorgroeit in het segment van vaste installaties.
- En andere hightech bedrijven en kennisinstellingen zoals bijvoorbeeld: IMEC, onderzoeksinstituut op het gebied van nano- en digitale technologie, hoofdvestiging Leuven en kantoor op Hight-Tech Campus en met o.a. ervaring op het gebied van realtime meetnet in Antwerpen.

Intemo en Vtec zijn Brabantse high tech industriële MKB bedrijven in het hart van Brainport gericht op het bevorderen van vitaliteit van inwoners en die sensortechnologieën/-boxen (lucht en geluid) ontwikkelen die low cost prima inzetbaar zijn in de 3^e meetlaag (zeker als die gekalibreerd worden aan meetlaag 2).

Kalibratie: Universiteit van Twente, in het kader van het onderzoeksproject DAMAST, heeft kalibratie studies verricht voor de bruikbaarheid van data in een gemodelleerde ruimtelijke omgeving, verloop van tijd in relatie tot technologische bruikbaarheid en gezondheid analyses van de inwoners. Voor metingen van NO₂ is kalibratie veel meer nodig dan in ILM 1.0 is toegepast. Het onderzoek richt zich ook op het kunnen duiden van de luchtkwaliteit op alle plekken tussen de meetstations, waarmee een regio breed dekkend kaartbeeld te maken is. In samenhang met satellietwaarnemingen.

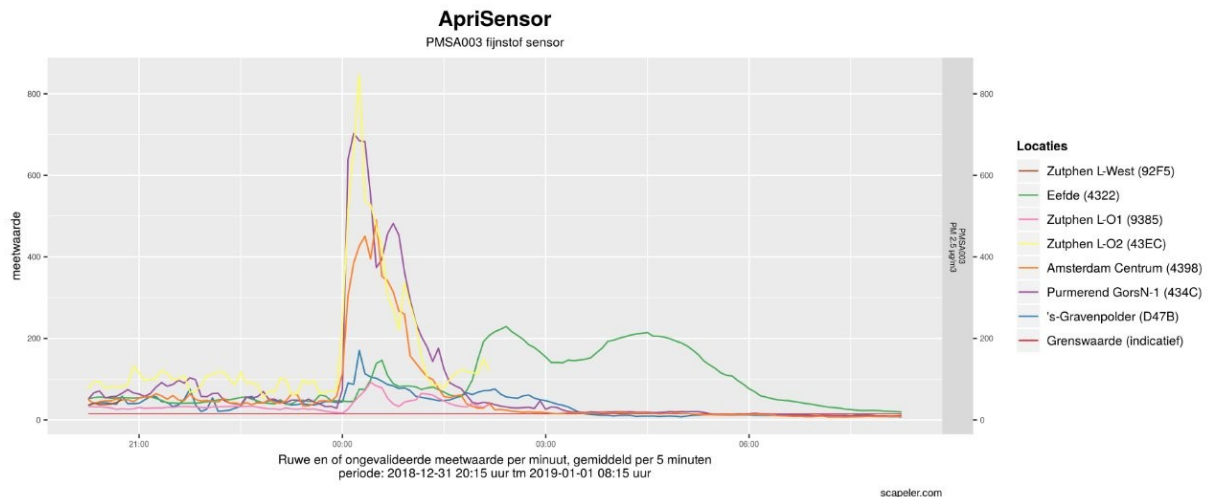
Opgave 3: Data-inzameling, verwerking, presentatie en interpretatie

Vanuit de gestelde kaders voor het meten en de afgesproken regionale aandachtspunten is het verzamelen van de data een uitdaging op zich. Het gaat dan niet alleen om de data zelf maar ook de bepaling van de meetpunten, de resolutie in tijd, de verzending en opslag en uiteindelijk de verwerking ervan zodat er relevant mee kan worden gewerkt.

Data-inzameling: Naast de data die door het ILM 2.0 wordt gemeten, en de voorwaarden in tijd en ruimte die daar praktisch en wetenschappelijk aan worden verbonden, is data van andere bronnen

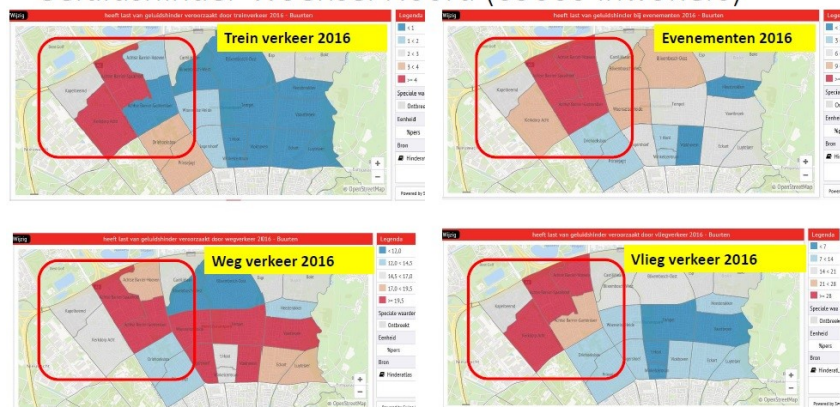
van groot belang. Deze data-combinaties zorgen voor het creëren van relevantie in de analyses. Als voorbeelden kunnen we nemen:

- Luchtvervuiling in relatie tot verkeersintensiteit of culturele evenementen (bijvoorbeeld vuurwerk met nieuwjaar).

- De geluid of andere effecten van een voorbijvliegend of opstijgend vliegtuig.

Geluidshinder Woensel Noord (65000 inwoners)

verwerkt en gepresenteerd en jaarlijks gerapporteerd door het consortium TNO/RIVM/IRAS, zoals door de regiegroep van AiREAS ILM 2.0 wordt geformuleerd en daar waar van toepassing door henzelf vorm gegeven ten behoeve van de deelnemers.

Geluid

Het AiREAS project - dat grootschalige geluidsbewaking omvat - maakt gebruik van de nieuwste technologie voor machinaal leren, big data-analyse, dynamische geluidmodellen en burgerwetenschappelijke rapportage en participatie om geluidbelasting in woonomgeving effectiever te monitoren, te analyseren en te beperken.

Doelen

- Transparant en gedetailleerd real-time en historisch inzicht in de oorzaak en periodiciteit van geluidhinder in de woonomgeving ingedeeld naar hindertype (zoals, vlieg-, trein- en autoverkeer, evenementen, bouw, horeca, laden/lossen, opstootjes, etc.)
- Optimalisatie van geluid reducerende (beleid)maatregelen door gedetailleerd inzicht in de nul-situatie en de effecten na invoering.
- Ondersteuning van geluidveroorzakers en handhaving om geluidsoverlast te reduceren, bij bouw, evenementen en horeca.
- Directe koppeling met klachten, verklaren, oplossen en voorkomen.
- Burgerparticipatie door a) inzicht in geluidbelasting in hun omgeving, b) het faciliteren van directe terugkoppeling over de hinderbeleving en c) het betrekken bij het duiden van geluidhinder.
- Ondersteuning bij de handhaving van veiligheid door real-time detectie van illegaal vuurwerk, opstootjes, etc.

Hoe

Door inrichten van een real-time geluidsnetwerk, voorzien van geluidherkenning en lokalisatie technologie. Dit meetnetwerk levert in combinatie met "machine-learning", big-data-analyse en geluidsmodellen een transparante dynamische geluidkaart van een gebied en de middelen om aan de geluidveroorzaker (evenement, bouw, horeca, etc.) on geluidoverschrijdingen te voorkomen. Burgers hebben inzage in deze gegevens, en kunnen interactief terugkoppeling geven op de geluidbelasting, de mate van hinder(beleving) en helpen mee de kwaliteit van de geluidherkenning te verbeteren.

Meetdata wordt gevalideerd en omgezet naar kengetallen, distributies en statistiek (in overeenstemming met de Nederlandse richtlijnen), zodat inzage wordt gegeven in de hoeveelheid, verdeling en trends van de geluidsbronnen in de tijd (uur, dag, week, maand, seizoen, jaar) en gegevens landelijk bruikbaar en toetsbaar zijn.

Door standaardisatie van de interfaces en open platform kunnen bestaande geluidmeters, meters van derden en geavanceerde meters met geluidherkenning bijdragen tot één dynamisch geluidkaart. Afhankelijk de belangen, kunnen zowel meters geschikt voor juridisch gebruik (klasse 1) en informatief gebruik (klasse 2) van meerdere leveranciers bijdragen. Daarnaast zorgen de open data interfaces dat de meetdata en informatie beschikbaar wordt gesteld voor integratie met andere toepassingen.

Omvang

Meetnetwerk zal bestaan uit 40 tot 100 geluidmeters. Deels uit de reeds bestaande geluidmeetposten en deels uit nieuwe geavanceerde geluidmeetposten welke geluidherkenning ondersteunen. Het project bouwt voort op de langdurige ervaring van Eindhoven en de Omgevingsdienst met deze meetposten van verschillende leveranciers, alsmede het project van TNO en Munisense voor de dynamische geluidkaart in het gebied Strijp-S.

4 REGIONALE SAMENWERKING

Op ILM 2.0 niveau is de samenwerking gecoördineerd door de Regiegroep met de 21 gemeenten en provincie, zie hoofdstuk 8.

Los van en in aanvulling tot het ILM 2.0 kunnen dezelfde 21 gemeenten en provincie verder verdiepen samen met AiREAS in lokale gezondheid opgaven en focuspunten middels extra meetprogramma, innovatief ondernemerschap aanzwengeling, betrokkenheid van lokale scholen en jongeren, en inwoner participatie.

De combinatie ILM 2.0 en lokale verdieping ten behoeve van integrale gezondheid is een structurele vorm die ook herhaald kan worden in Noordoost Brabant, West Brabant en elders in de wereld. Ook kan de mogelijkheid verkend worden om regionaal aan te haken, bijvoorbeeld aangrenzende gemeenten in Noord-Limburg als het gaat om gezondheid & veehouderij.

5 VERWACHTE SPIN OFF

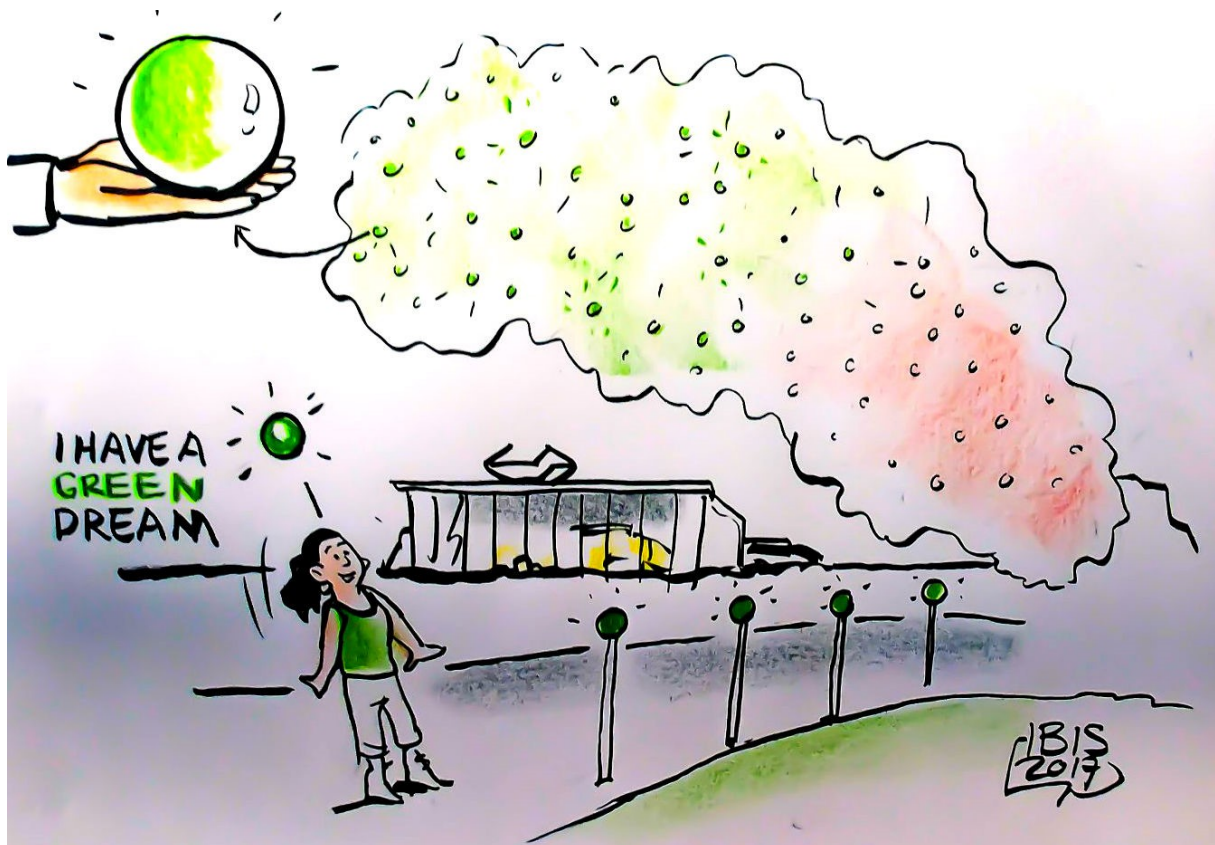
De uitvoering van dit project is een stap in een groter geheel. Het gaat namelijk niet alleen om het meten maar het creëren van integrale betrokkenheid en bewustwording. Dat kan alleen een initiatief op het juist niveau 4 van participatie en de betrokkenheid van alle partijen. In deze is AiREAS een erkend precedent op wereldniveau.

In de omgeving van Eindhoven (en de rest van Brabant) gaat het tevens om het monitoren van belangrijke infrastructuur opgaven zoals de uitbreiding van het wegennet en de impact op de omgeving en bevolking.

6 COMMUNICATIE & BEWUSTWORDING

Belangrijk, maar tevens lastig is de communicatie over luchtkwaliteit in de stad. Zonder burgers bang te maken, is bewustwording van de luchtkwaliteit en het sturen van aanpassingen in gedrag ten gunste van een betere luchtkwaliteit van belang. Binnen de activiteiten van COS3I (sociale inclusie, integratie en innovatie) n.a.v. de conclusies van AiREAS lifestyle onderzoek werd besloten om vanuit positiviteit, uitnodigend te werken met de inwoners. Niet kritisch ten opzichte van luchtvervuiling maar juist stimulerend ten opzichte van een gezonde levensstijl en keuzes.

Betrokkenheid van scholen, kunstenaars, creatieve mensen, zorgt voor innovatieve processen die ook de jongste generaties meenemen in denkwijze over gezondheid en gedrag.

Opties ontstaan ook in de wereld van “persuasive technologies”, ofwel verleidende technieken op een smartphone of andere instrumenten waarmee de luchtkwaliteit in beeld wordt gebracht.

Voor interne communicatie en analyse kunnen de gegevens eventueel dynamisch (d.w.z. in de tijd) per luchtvervuilingscomponent in 3D, meestal in combinatie met andere informatiebronnen (gezondheidsgegevens, verkeer, weer, etc.), in kleur worden getoond boven het meetgebied gebruik makend van GIS, kadaster, Google Maps of andere kaartmateriaal.

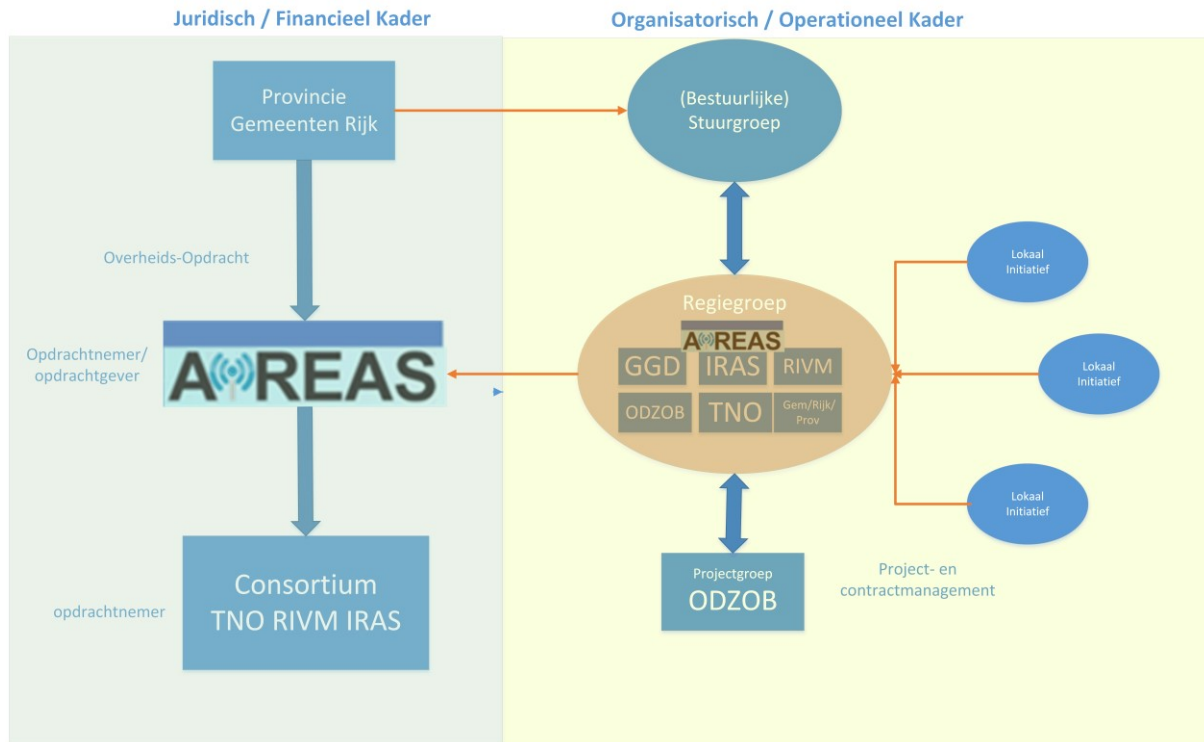
7 IMPLEMENTATIE & VELDTTESTEN MEETSYSTEEM

Nadat de materiaalkeuzes zijn gemaakt, zullen de sensoren op de meetlocaties in de regio Zuid oost Brabant worden opgehangen en worden geïnstalleerd. Hiervoor zal vanuit AiREAS een installatieplan worden gemaakt, waarin zaken als plaatsbepaling op de meetlocatie, stroomvoorziening, benodigde materialen en hulpmiddelen, etc. zullen worden beschreven.

Gedurende 3 maanden zullen er veldtesten worden uitgevoerd. Hierin zal ook van 'mobiele' meetstations gebruik worden gemaakt om het optimale aantal en de meest geschikte locaties te kunnen vaststellen. In deze periode zal er regelmatig afstemming tussen de AiREAS deelnemers plaatsvinden en zullen er indien mogelijk tussentijds aanpassingen aan de installatie worden gedaan om de kwaliteit van de veldtest te verbeteren. De veldtest wordt afgesloten met een gezamenlijke evaluatie waarin de resultaten worden beoordeeld van zowel de kwaliteit en het functioneren van sensormodule, alsook de installatie en datacollectie van de meetgegevens. De uitkomsten vormen de basis om eventuele toekomstige verbeteringen door te voeren.

8 ORGANISATIE & OVERLEG

Voor het meetnet is een model uitgewerkt voor de governance:

In bovenstaand schema is de governance visueel uitgewerkt.

Op hoofdlijnen houdt dit in:

1. Overheden.

Rijk, Provincie en deelnemende **Gemeenten** zijn subsidie- dan wel opdrachtgevers aan AiREAS, middels een jaarlijkse bijdrage c.q. opdracht, voor een periode van 5 jaar. Daarnaast delen ze de kosten die nodig zijn voor het aanvullende gezondheidsonderzoek en contractmanagement via een Dienstverleningsovereenkomst met ODZOB.

2. AiREAS.

AiREAS is als coöperatie opdrachtgever aan TNO voor het plaatsen en onderhoud van de meetpunten, alsmede het leveren van 24/7 gevalideerde meetdata in een open source formaat en een jaarlijkse rapportage met duiding van de meetdata, mogelijke bronnen en trends. Daarnaast is AiREAS opdrachtgever aan RIVM en IRAS voor respectievelijk inbreng van kennis en het gezondheidsonderzoek.

3. Stuurgroep.

De (bestuurlijke) Stuurgroep bestaat uit een afvaardiging van bestuurders van de deelnemende gemeenten, Rijk en de provincie. De Stuurgroep bewaakt of de bestuurlijke belangen in voldoende mate zijn geborgd bij de uitvoering van het project. Daarnaast ziet de Stuurgroep toe op de voortgang en een verantwoorde besteding van de ingezette middelen.

De Stuurgroep wordt gevraagd beslissingen te nemen op momenten dat de consensus in de Regiegroep ontbreekt.

4. **Regiegroep.**

De **regiegroep** bestaat uit alle partners waarbij er op basis van gelijkwaardigheid wordt overlegd en aangestuurd. De regiegroep bewaakt doelstellingen, voortgang en resultaten. De regiegroep is gedelegeerd opdrachtgever aan ODZOB voor het project- en contractmanagement. De regiegroep adviseert Rijk, Gemeenten en provincie, via de Stuurgroep, over voortgang, doelstellingen en resultaten. De regiegroep kan via AiREAS opdrachten verstrekken aan IRAS, GGD, RIVM en TNO voor aanvullend onderzoek en advies, betaald uit het beschikbare budget (zie business case).

5. **Lokale initiatieven.**

AiREAS beschikt over een uitstekend netwerk waarmee lokaal initiatieven kunnen worden ontplooid op basis van lokale vraagstukken. Bijvoorbeeld de verkeerssituatie in Nuenen, de plannen voor verbreding van de A67 in Geldrop-Mierlo, diverse problematiek in Eersel. AiREAS ondersteunt in lokale oplossingen door aanvullende metingen lucht en geluid, inspelend op de lokale opgaven. Door de lokale initiatieven te verbinden aan het regionale meetnet wordt kwaliteit geborgd en toegevoegde waarde gecreëerd. Via de regiegroep wordt verbinding gelegd en kennis toegevoegd.

6. **ODZOB.**

ODZOB verzorgt het project- en contractmanagement. Dat houdt in dat ODZOB namens de stuurgroep en regiegroep toeziet op het uitvoeren van gemaakt afspraken, de operationele voortgang van het project en de kwaliteit van de geleverde diensten. ODZOB maakt namens de stuurgroep en regiegroep afspraken met de opdrachtnemers over de wijze waarop de leveringen van diensten plaatsvinden en hoe het administratieve proces in verband met die leveringen wordt uitgevoerd. Het contract- en projectmanagement wordt uitgewerkt in een Dienstverleningsovereenkomst.

9 PLANNING & DOORLOOPTIJD

[illegible]

Voor de uitrol van het meetnet is bovenstaande planning opgesteld. Hierbij is sprake van een gefaseerde aanpak, welke parallel loopt met de drie scenario's uit de business case (zie hoofdstuk 11):

Fase 1: basisscenario lucht.

In de eerste fase wordt de ‘backbone’, het basisscenario lucht, van het meetnet uitgerold. Dit loopt parallel met de business case, waarin rekening wordt gehouden met datgene wat nu aan budget beschikbaar is. Dat betekent het plaatsen van 50 CAIREboxen, volgens het Meetplan, inclusief het aantal meetpunten dat nu reeds via ILM 1.0 in Eindhoven actief is. Feitelijk wordt de start gevormd door het starten van het afnemen van de service in de vorm van meetdata en de jaarlijkse rapportage. De start is voorzien in tweede kwartaal 2019, ervan uitgaande dat de business case rond is (de aanvullend gevraagde bijdrage plus aanvulling vanuit extern fonds). De jaarlijkse rapportages worden uitgevoerd in elk eerste kwartaal na het kalenderjaar.

Fase 2: basisscenario lucht + geluid.

In de tweede fase haken we geluid aan. Dit is het basisscenario lucht + geluid in de business case. De start voor deze fase is voorzien in het eerste kwartaal van 2020. De tijd daarvoor is nodig om aanvullende financiering voor geluidmeetpunten rond te krijgen. Hiervoor zullen separate voorstellen worden gedaan. Dit kan ook betrekking hebben op (Europese) subsidies en bijdragen vanuit het Rijk, waarbij gedacht wordt aan de ministeries BZK en LNV.

Los hiervan is het altijd mogelijk om – voor rekening van de initiatiefnemer – met lokale of sub-regionale initiatieven voor geluid en lucht aan te sluiten op het meetnet.

Fase 3: burgerparticipatie, derde laag⁵: ontwikkelscenario.

In de derde fase wordt per subregio derde laags meetapparatuur toegevoegd t.b.v. burgerparticipatie. Dit kan betrekking hebben op betaalbare meetapparatuur en/of apps ook wel aangeduid als citizen science. Ook hiervoor is aanvullend financiering noodzakelijk, met subsidies, bijdragen vanuit het Rijk en/of bijdragen van gemeenten. Ook hier geldt dat lokale initiatieven kunnen aanhaken voor rekening

⁵ Eerste laag is landelijke meetnet van RIVM, tweede laag zijn de CAIREboxen van TNO (basis van het voorgestelde meetnet 2.0), derde laag wordt gevormd door goedkopere sensortechnieken en de vierde laag zijn metingen door burgers zelf (appjes, citizen science).

van de initiatiefnemer. De start is voorzien voor het derde kwartaal van 2019, afhankelijk van het resultaat bij het verkrijgen van de aanvullende (subsidie-) middelen en benodigde bijdragen.

Fase 4: evaluatie

In het derde en vierde kwartaal wordt een eind evaluatie gepland waarbij afhankelijk van de geboekte resultaten conclusies worden getrokken m.b.t. het inrichten van een definitief meetnet vanaf 2023 en verder. Vanaf 2020 worden jaarlijks tussen evaluaties uitgevoerd. Daarbij wordt de bestuurlijke stuurgroep door de regiegroep geïnformeerd over de resultaten en voortgang.

10 UITGANGSPUNTEN & RANDVOORWAARDEN (JURIDISCHE INBEDDING)

Vanuit de voorgestelde governance is het van belang dat de organisatie en financiering van het meetnet op een juiste wijze juridisch wordt ingebed. Daartoe zijn verschillende scenario's onderzocht, die zowel betrekking hadden op een subsidie relatie als overheidsopdracht. Omdat de financierende overheden, dat geldt in elk geval voor de deelnemende gemeenten en de provincie, een tegenprestatie verwachten in de vorm van meetdata en jaarlijkse rapportage met duiding, ligt een overheidsopdracht het meest voor de hand. De overheidsopdracht wordt gekwalificeerd als onderzoek & ontwikkeling en is daarmee uitgezonderd van aanbestedingsrecht. Het is daarbij wel belangrijk dat wordt afgesproken dat (i) de het 'intellectuele eigendom' op de onderzoeksresultaten blijft bij de onderzoeksinstelling en (ii) dat de dienstverlening deels ook door de onderzoeksinstellingen zelf wordt (mede)gefinancierd.

Ter voorkoming van staatssteun moet de opdracht daarnaast marktconform plaatsvinden. Dit houdt onder andere in dat verschillende partijen de totale businesscase financieren, dat data als open data ter beschikking wordt gesteld, dat kennis breed wordt verspreid, dat andere partijen onder eerlijke condities toegang krijgen tot het meetnet en dat de onderzoeksinstellingen het 'intellectuele eigendom' krijgen op onderzoeksresultaten.

11 KOSTENRAMING / BUSINESS CASE (INDICATIE)

Meetnet 2.0 Lucht incl Meetcampagne veehouderij								
			Aantal meetpunten		FASE 1 Basisscenario lucht	FASE 2 Basisscenario lucht + geluid	FASE 3 Ontwikkel- scenario incl 3e laag	
Meetnet lucht 2.0	5 jaar		50	Carebox	€ 350.000,0	€ 350.000,0	€ 350.000,0	
Burgerparticipatie 3e laag				Josene 120 Vtech/etc			€ 170.000,0	
Meetcampagne veehouderij	2 jaar				€ 100.000,0	€ 100.000,0	€ 100.000,0	
Gezondheidsonderzoek GGD/RIVM	5 jaar				€ 55.000,0	€ 55.000,0	€ 55.000,0	
(Burger)participatie AiREAS	5 jaar				€ 55.000,0	€ 55.000,0	€ 55.000,0	
Projectmanagement ODZOB	5 jaar				€ 45.000,0	€ 45.000,0	€ 45.000,0	
Totaal Lucht					€ 605.000,0	€ 605.000,0	€ 775.000,0	
Geluid	Munisense		20			€ 25.000	€ 125.000	
	Josene		40			€ 100.000	€ 100.000	
Totaal Geluid						€ 125.000	€ 225.000	
TOTAAL KOSTEN per jaar					€ 605.000	€ 730.000	€ 1.000.000	
Dekking	zeker	wens/ambitie						
Provincie					€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	
Eindhoven					€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	
ODZOB					€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	
Regiogemeenten					€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	
Extern fondsen					€ 50.000	€ 75.000	€ 100.000	
lenW/BZK						€ 100.000	€ 200.000	
Ontwikkelaars/bedrijven							€ 100.000	
TOTAAL DEKKING per jaar					€ 650.000	€ 775.000	€ 1.000.000	
tekort -/- p/j	(bij invulling van wens/ambitie)				€ 45.000	€ 45.000	€ -	
tekort -/- p/j	(op basis van wat nu zeker is)				€ -155.000	€ -280.000	€ -550.000	

De business case geeft in hoofdlijnen de kosten en kostendekking weer voor het meetnet. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in drie scenario's, die corresponderen met de fasering aangegeven in hoofdstuk 9.

1. Basisscenario Lucht (fase 1).

Dit scenario wordt ingevoerd in de eerste fase (voorjaar 2019) en heeft betrekking op de 'backbone' van het meetnet, de 50 meetstations voor het meten van luchtkwaliteit, inclusief de bijkomende kosten voor het aanvullend onderzoek Gezondheid & Veehouderij (IRAS), gezondheidsonderzoek RIVM en GGD, kosten AiREAS en kosten project- en contractmanagement ODZOB. De totale kosten hiervoor worden geraamd op € 605.000,- per jaar.

Voor de dekking zijn er bedragen (per jaar) toegezegd door de provincie (€ 200.000), de gemeente Eindhoven (€ 150.000) en ODZOB (€ 100.000). Dat betekent dat vooralsnog € 450.000 gedekt is en

dat aanvullende financiering nodig is voor een bedrag van € 155.000. Via het AB van ODZOB worden de regiogemeenten voorgesteld om deel te nemen en een bedrag van € 5.000 per jaar bij te dragen. Voor de resterende € 55.000 wordt een beroep gedaan op een extern fonds.

2. Basisscenario lucht + geluid (fase 2).

Het basisscenario lucht + geluid is het zelfde als scenario 1 aangevuld met geluidssensoren. De kosten voor geluid in het basisscenario zijn geraamd op € 150.000 per jaar. Dat betekent dan ook dat aanvullende financiering gevonden dient te worden voor dit bedrag. Daartoe worden separate voorstellen gedaan. In elk geval wordt ingezet op bijdragen vanuit het Rijk (BZK, I&W) en subsidies. Daarnaast is een scan gemaakt om de kansen om aam te haken op Europese fondsen en subsidies in beeld te brengen. Gedurende de eerste fase worden de benodigde acties ondernomen om op basis van cofinanciering multiplier effecten concreet te verzilveren, inclusief mogelijke bijdragen van het Rijk.

3. Ontwikkelscenario inclusief derde laag (fase 3).

Bij het derde scenario wordt een derde laag toegevoegd met (goedkopere) sensoren ten behoeve van burgerparticipatie en citizen science. Dit heeft zowel betrekking op lucht als geluid. De extra kosten voor lucht zijn geraamd op € 170.000 en de extra kosten voor geluid op € 100.000 per jaar. Ook hier ligt een opgave in het verkrijgen van de benodigde aanvullende financiering.

Lokale initiatieven en multi-vendor.

De business case laat onverlet dat lokale initiatieven op eigen kosten van de initiatiefnemers kunnen aanhaken. De infrastructuur van het meetnet wordt zodanig ingericht dat dit mogelijk is, dat is ook één van de voorwaarden in de opdracht. Het zelfde geldt voor innovatieve oplossingen die door bedrijven getest willen worden. Het meetnet wordt daartoe multi vendor ingericht. Bedrijven doen dit op eigen kosten en onder voorwaarde dat de meetresultaten via de zelfde infrastructuur worden gedeeld.

12 MATRIX ROLLEN

Om duidelijk te maken wat een ieders rol is in termen van 'brengen en halen' is onderstaand schema uitgewerkt.

Part ner	Brengt	Krijgt
AiREAS	ontwikkeling van het concept; burgerparticipatie; enthousiasme en energie	opdracht die past binnen de eigen doelstellingen van sustainocratie
Eindhoven	€ 150.000 per jaar / kennis / ervaring ILM 1.0 en grootstedelijke problematiek	Inzicht in kwaliteit leefomgeving m.b.t. lucht en geluid; handelingsperspectief t.b.v. beleidsvorming in relatie tot stedelijke opgaven en gezondheid; inzicht in de wijze waarop omgevingswaarden (Omgevingswet) gemonitord kunnen worden; burgerparticipatie
Provincie	€ 200.00 per jaar / kennis / ervaring	Inzicht in kwaliteit leefomgeving m.b.t. lucht en geluid; handelingsperspectief t.b.v. beleidsvorming in relatie tot provinciale en regionale opgaven en gezondheid; inzicht in de wijze waarop omgevingswaarden (Omgevingswet) gemonitord kunnen worden; burgerparticipatie; vergroten van het inzicht in de relatie tussen veehouderij & gezondheid
Regiogemeenten	€ 7.500 per jaar / gemeente / kennis en ervaring met lokale opgaven	Inzicht in kwaliteit leefomgeving m.b.t. lucht en geluid; handelingsperspectief t.b.v. beleidsvorming in relatie tot stedelijke opgaven en gezondheid; inzicht in de wijze waarop omgevingswaarden (Omgevingswet) gemonitord kunnen worden; burgerparticipatie
GGD	inzet in uren / deskundigheid gezondheid	Inzicht in kwaliteit leefomgeving m.b.t. lucht en geluid; handelingsperspectief t.b.v. advisering in relatie gezondheid; inzicht in de wijze waarop omgevingswaarden (Omgevingswet) gemonitord kunnen worden; burgerparticipatie; data en informatie t.b.v. Bros.
IRAS	Inzet in uren / wetenschappelijk onderzoek	Onderzoeksopdracht passend in de doelstellingen van IRAS; mogelijkheid om wetenschappelijk inzicht in relatie tot veehouderij & gezondheid verder uit te bouwen
RIVM	Inzet in uren / wetenschappelijk onderzoek / toezicht op de kwaliteit	Kennis en ervaring over innovatieve sensortechnieken die kan bijdragen aan het wetenschappelijk inzicht in nieuwe ontwikkelingen t.a.v. meettechnieken
ODZOB	€ 100.000 per jaar / kennis / ervaring	Inzicht in kwaliteit leefomgeving m.b.t. lucht en geluid; handelingsperspectief t.b.v. advisering in relatie gezondheid; inzicht in de wijze waarop omgevingswaarden (Omgevingswet) gemonitord kunnen worden; burgerparticipatie; data en informatie t.b.v. Omgevingsatlas.
TNO	Kennis en inzicht, technologie, rapportage & duiding	Opdracht die past binnen de doelstellingen van TNO met potentie om sensortechnieken / meettechnieken verder te ontwikkelen en een bijdrage te leveren aan innovaties

13 DOORONTWIKKELING

Het ILM 2.0 is bedoeld om “het onzichtbare zichtbaar” te maken binnen de kaders van de drie grote maatschappelijke opgaven (stedelijk, platteland en luchthaven). Als eenmaal iets zichtbaar is dan behoort het tot onze tastbare werkelijkheid en is het mens eigen om er wat mee te doen, zeker als wat zichtbaar wordt tevens een bedreiging of belemmering vormt voor onze integraal duurzame evolutie. In de context van quadruple helix zijn er specialisatiegebieden die met het doorontwikkeling worden geconfronteerd, tevens op vier niveaus van waarde creatie:

Specialisatie Gebieden:

- **Burgerschap:**
 - Algehele bewustwording en gedragsverandering
 - Specifieke bewustwording en gedragsverandering
 - Gedragsverandering
 - Cultuurverandering
 - Deelname aan multidisciplinaire samenwerking
- **Overheid:**
 - Opgaves Omgevingswet inclusief gezondheid & monitoring
 - Onderbouwing beleidskeuzes infrastructuur
 - Onderbouwing handhaving
 - Onderbouwing gebiedsontwikkeling en harmonisering
 - Bijdrage aan gezondheid casus
 - Deelname aan multidisciplinaire samenwerking
- **Ondernemerschap:**
 - Design impulsen
 - Productontwikkeling
 - Services ontwikkeling
 - Circulaire economie processen
 - Co creatie kansen
 - Innovatie kansen
 - Deelname aan multidisciplinaire samenwerking
- **Wetenschap:**
 - Toegepaste kennis patronen
 - Nieuwe kennisontwikkeling
 - Innovatie impulsen
 - Deelname aan multidisciplinaire samenwerking
- **Onderwijs:**
 - Participerend leren
 - Innovatieve impulsen
 - Zelfbeeld
 - Zelfleiderschap
 - Ondernemerschap
 - Empathie
 - Deelname aan multidisciplinaire samenwerking

Vier waarde creatie niveaus (4 x winst model)

- **Winst voor de mens**
 - Gezondheid, veiligheid, bewustwording, participatie... menselijke en natuurlijke kernwaarden
- **Winst voor de maatschappij**
 - Sociale inclusie, innovatie, cohesie, werkgelegenheid, participatie, waarde creatie
- **Winst voor het milieu**

- Geen vervuiling, circulariteit, symbiose, klimaat, herstel
- Winst voor economische continuïteit
 - Geld niet als doel maar als middel
 - Waardecreatie vanuit menselijke kernwaarden

De matrix van waarde creatie met de specialisatie gebieden is een nieuw maatschappelijk ecosysteem van duurzame menselijke evolutie waarin elk element met elk ander leidt tot authentieke nieuwe bijdragen en innovatie patronen met meetbare positieve impact.

Wat maken we met het regio brede meetnet mogelijk?

- We maken met elkaar iets mogelijk dat we alleen niet kunnen
- We bouwen met de betrokken partijen een fundamentele backbone voor
 - Een duurzame en gezonde Brainportregio van de toekomst,
 - Voor een regio die komende jaren sterk groeit naar 900.000 inwoners in 2040
 - Dat als regiobreed dagelijks ecosysteem in alle opzichten (People-Planet-Profit) goed functioneert
 - Waarin het overal prettig is te wonen, te werken en te recreëren
- We laten wereldwijd zien dat de regio ook ten aanzien van integrale opgaven People, Planet en Profit de slimste is door high tech innovaties aan te jagen, door de handen in quadruple-helix verband in elkaar te slaan, door vitaliteit van inwoners en werknemers te bevorderen, ect.
- We geven concreet en integraal invulling aan de opgaven van de Omgevingswet.
- We maken het onzichtbare zichtbaar
- We ondersteunen inwoners van de regio in het transparant inzichtelijk maken van de omgevingskwaliteit en het verbeteren van de gezondheidsbeleving
- We leren concreet samenwerken in integraal verband, waarbij we optimaal gebruik maken van elkaars kennis en kunde
- We verbinden beschikbare fundamentele kennis en inzichten aan onze eigen opgaven
- De kennisinstellingen raken t.a.v. fundamentele waarden verbonden aan de 21 regiogemeenten, inclusief de gemeenteraden
- Er komt een regiobreed 24/7 meetnet lucht/geluid beschikbaar als service, met open data, gezondheidsonderzoek, meetcampagne veehouderijen en burgerparticipatie
- Met het meetnet kunnen alle betrokken partijen (én anderen) eigenstandige doorontwikkelingen realiseren, inclusief wetenschappelijk onderzoek (bv. IRAS/GGD met longfonds; TU-Twente met KNMI; etc.)
- We stimuleren actief innovatieve doorontwikkeling van sensortechnologie. Nieuwe/andere high tech bedrijven kunnen aanhaken op het meetnet/AiREAS, en nieuwe sensortechnologie ontwikkelen en uittesten in een real living lab (de meetstations in de 2^e meetlaag zijn multi vendor).
- Met het meetnet komen kansen tot financiële ondersteuning van ruimtelijk-economische ontwikkelopgaven vanuit beschikbare fondsen/subsidieregelingen in Nederland, Interreg, Europese Unie dichterbij.

Convenant

Eindhoven, 2019

Gezien het bijgaande voorstel om in samenwerking met de partners AiREAS, IRAS (Universiteit van Utrecht), RIVM, GGD, TNO, gemeente Eindhoven, Provincie Noord-Brabant en ODZOB te komen tot een Innovatief Regionaal Meetnet Luchtkwaliteit & Geluid,

A. Spreken ondergetekenden de intentie uit om:

- 1) Doel en resultaat van het meetnet, zoals beschreven in het bestuurlijk voorstel en het plan van aanpak te onderschrijven.
- 2) Als uitvoerend partner deel te nemen aan het Innovatief Regionaal Meetnet Luchtkwaliteit & Geluid en daarvoor de inzet te plegen zoals in het plan van aanpak verwoord¹.
- 3) Hier voor een periode van vijf jaar vanaf de start een structurele jaarlijkse bijdrage in de kosten van het meetnet te verstrekken².
- 4) Een vertegenwoordiger af te vaardigen in de regiegroep voor de operationele aansturing van het meetnet.
- 5) De kosten van de inzet ten behoeve van deelname aan de regiegroep voor eigen rekening te nemen.

¹ In het Plan van Aanpak is een matrix opgenomen met daarin in hoofdlijnen verwoord wat van de partners wordt verwacht en wat elke partner daar voor terug krijgt.

² Dit geldt voor Provincie Noord-Brabant (€ 200.000), Gemeente Eindhoven (€ 150.000) en Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (€ 100.000). Hoe de geldstromen precies lopen wordt vastgelegd in een op te stellen Consortium Agreement.

 Universiteit Utrecht Naam: Functie:..... Handtekening: 	 Naam: Functie:..... Handtekening:
 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport Naam: Functie:..... Handtekening: 	 OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT Naam: Functie:..... Handtekening:
 Brabant-Zuidoost Naam: Functie:..... Handtekening: 	 TNO innovation for life Naam: Functie:..... Handtekening:
 EINDHOVEN Naam: Functie:..... Handtekening: 	 Provincie Noord-Brabant Naam: Functie:..... Handtekening:

Intentieverklaring

Eindhoven, 2019

Gezien het bijgaande voorstel om in samenwerking met de partners AiREAS, IRAS (Universiteit van Utrecht), RIVM, GGD, TNO, gemeente Eindhoven, provincie Noord-Brabant en ODZOB te komen tot een Innovatief Regionaal Meetnet Luchtkwaliteit & Geluid,

- A. Spreekt het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente de intentie uit om:
- 1) Deel te nemen aan het Innovatief Regionaal Meetnet Luchtkwaliteit & Geluid.
 - 2) Hiervoor, gedurende een periode van vijf jaar vanaf de start, structureel een jaarlijkse bijdrage van € 7.500,- ter beschikking te stellen aan de Coöperatieve Vereniging AiREAS, in de vorm van een overheidsopdracht t.b.v. onderzoek & ontwikkeling, ter dekking van de kosten, gebaseerd op de concept business case waarbij er wordt uitgegaan van deelname van alle partijen.
 - 3) Wel/Niet extra meetpunten¹ op zijn grondgebied te wensen (aantal: / kosten circa € 7.500 per jaar per meetpunt).
- B. Het college geeft mandaat en opdracht aan ODZOB om in overleg met alle genoemde partners de business case uit te werken tot een concreet voorstel op basis waarvan ons college tot definitieve besluitvorming kan overgaan. De kosten van deze uitwerking worden gedekt uit het fonds voor collectieve taken conform de in de business case opgenomen post.

Burgemeester,

Secretaris,

..... (naam)

..... (naam)

¹ Het Regionaal Meetnet voorziet in de eerste fase in principe één meetpunt luchtkwaliteit in de vorm van een CAIREBox van TNO voor het 24/7 meten van fijnstof, NOx, temperatuur en relatieve vochtigheid.